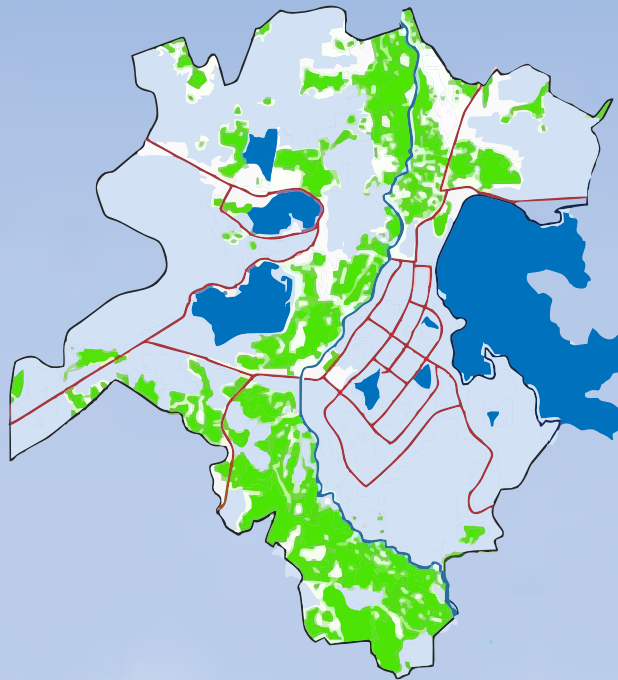

අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන කැලැස්ම

පළමුවන වෙළුම

2019 - 2030

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
උතුරු මැද පළාත් කාර්යාලය
අනුරාධපුර

2019 - 2030

අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන සැලැස්ම

පළමුවන වෙළුම

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

2019 - 2030

ලේඛන තොරතුරු

- සැලැස්මේ මාතෘකාව : අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සංවර්ධන සැලැස්ම
- සැලසුම් කලාප මායිම් : අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය
- ගැසට් අංකය :
- පාර්ශවකරුවන් : අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන ජනතාව, අනුරාධපුර නගරය වෙත පැමිණෙන ජනතාව හා අදාල ආයතන
- ඉදිරිපත් කරන ලද දිනය :
- ලේඛනයේ තත්ත්වය : අවසාන වාර්තාව
- කතෘ : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - උතුරු මැද පළාත් කාර්යාලය

ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ තොරතුරු

පිටපත් අංකය	විස්තර	ඉදිරිපත් කළ දිනය	නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය
1	කෙටුම්පත		
2	කෙටුම්පත		

මෙම වාර්තාව, බලයලත් පාර්ශවයන් විසින් නිකුත් කරනු ලබන අතර, වාර්තාවේ සඳහන් අරමුණු සඳහා පමණක් භාවිතා කල යුතුය. වාර්තාවේ සඳහන් දත්ත හෝ තොරතුරු වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත ලබා ගැනීම හෝ වෙනත් අරමුණක් සඳහා යොදා ගැනීම, අර්ථ කථනය කිරීම මගින් ඇති වන බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් අධිකාරිය වගකියනු නොලැබේ. මෙම වාර්තාව තුළ බුද්ධිමය දේපල පනත යටතේ ආවරණය වන තොරතුරු ඇතුළත් වන අතර, එම තොරතුරු බලයලත් පාර්ශවයේ අනුමැතියක් නොමැතිව වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත ලබා දීම, ලබා ගැනීම සපුරා තහනම් වේ.

ගරු ඇමති තුමාගේ පණිවිඩය

1978 හි අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටවනු ලැබූ අතර පසුගිය වසර 40 පුරාවටම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, නාගරික ප්‍රදේශවල සැලසුම් සහගත නාගරික සංවර්ධනයක් සඳහා දායකත්වය සපයනු ලබයි. මෙම මොහොත වන විට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය තම ගමන් මගෙහි තවත් එක් සන්ධිස්ථානයක් පසුකරමින් සංවර්ධන සැලසුම් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ සෑම නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයක් සඳහාම සකස් කිරීම සඳහා කටයුතු කොට ඇත.

මෙම සංවර්ධන සැලසුම තුළින් අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ඒකාබද්ධ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමටයි. අනුරාධපුර නගරය වාණිජ හා පරිපාලනමය වශයෙන් දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධානම නගරය ලෙස ක්‍රියා කරන අතර එය විශාල ජන සංඛ්‍යාවකට සේවා සපයනු ලබයි. මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර නගරය හා ඒ අවට ප්‍රදේශය සතු පුරා විද්‍යාත්මක වටිනාකම් හා ප්‍රදේශයට ආවේනික වූ සංවර්ධන විභවතාවයන් ප්‍රදේශයේ සංවර්ධනයට සක්‍රීය ලෙස දායක කර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි.

මාගේ අවබෝධය අනුව සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා වෘත්තීයවේදීන්, විශේෂඥයන්, පාර්ශවකරුවන් හා ප්‍රජාවගේ පුළුල් උපදේශනයන් හා නවීන ක්‍රමෝපායන් යොදා ගෙන ඇති අතර, විශිෂ්ට තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් හා නවෝත්පාදිත ප්‍රවේශයන්ද ලබා ගෙන ඇත. ඒ අනුව, සභාපතිතුමා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සැලසුම් කණ්ඩායම හා නොයෙක් ආකාරයෙන් මෙම කාර්ය සාර්ථක කර ගැනීමට උපකාර කල නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සියලුම නිලධාරීන්ගේ සේවය මම අගය කරමි. තවදුරටත් අදාල පළාත් පාලන ආයතන, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන හා සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සහයෝගය හා දායකත්වය එක සමාන අයුරින් මෙම කාර්ය උදෙසා යෙදවීම තුළින් අනුරාධපුර සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට මග සැලසෙනු ඇත.

ගරු අමාත්‍යය. පාඨලී වම්පික රණවක
මහනගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යය.

ගරු සභාපතිතුමාගේ පෙරවදන

වර්තමානය වන විට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික සැලසුම් සකස් කිරීමට හා එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති ප්‍රධානතම ආයතනය වන අතර නාගරික පරිසරය ගුණාත්මක ලෙස කළමනාකරනය කිරීමේ වගකීමද පැවරී ඇත. 1978 වර්ෂයේදී මෙම ආයතනය ස්ථාපිත කිරීමේ පරමාර්ථය වී ඇත්තේ ඒකාබද්ධ සැලසුම් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් නාගරික ප්‍රදේශවල හා එහි ජනතාවගේ පොදු යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය හා නියාමනය කිරීමයි.

1982 අංක 4 දරණ සංශෝධිත පනතෙහි (II කොටස 8 වන වගන්තිය 8 අ (I)) අනුව අමාත්‍යවරයා විසින් නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයන් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ප්‍රදේශයන්හි සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය කරුණක්ව ඇත. අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලැබූ සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම හා බලාත්මක කිරීම, එම විධිවිධාන යටතේ සිදු කර ඇත. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් කොටසක් නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කර ඇත.

මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, අපගේ ගමන් මාර්ගය සුමට නොවන අතර, අභියෝග පිරුණු, අවිනිශ්චිතයන්ගෙන් සැදී විෂම බලාපොරොත්තුවලින් අපවිත්‍ර වූ කටුක ගමන් මාර්ගයක් බව අප අමතක කර නොමැත. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වර්තමානයේ අවශ්‍ය පද්ධති, මෙවලම් හා ක්‍රමෝපායන් තුළින් සන්නද්ධව අභියෝගයන් සඳහා මුහුණ දෙමින් අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය ඉතාමත් සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී වූ බෞද්ධ උරුමයන්ගෙන් පොහොසත් වූ නාගරික බල ප්‍රදේශයක් බවට පත් කිරීමට අධිශ්ඨානය කොට ගෙන සිටියි.

මෙම පුළුල් කාර්ය සාර්ථකව ඉටු කර ගැනීම සඳහා කැපවීමෙන් හා වෙහෙස මහන්සි වී වැඩකටයුතු කරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම හා නන් අයුරින් සහයෝගය දැක්වූ සැමට මාගේ හෘදයාංගම කෘතචේදීත්වය පිරිනැමීම සඳහා මෙය අවස්ථාවක් කර ගන්නා අතර මෙම සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මේ හා සමාන සහයෝගයක් ඉදිරියටත් බලාපොරොත්තු වෙමි.

ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ
සභාපති - නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

පළාත් පාලන ආයතන වල ප්‍රධානී කුමන්ලාගේ පණිවිඩය

අප පළාත් පාලන ආයතන තුන ඒකාබද්ධව ඇතුළත් කරමින් පොදු සැලසුම් ප්‍රදේශයක් ලෙස සලකා අනුරාධපුර නගරය හා අවට ප්‍රදේශය, නාගරික ප්‍රදේශයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම අරමුණ කර ගනිමින් සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත අපගේ හද පිරි කෘතඥතාවය පළ කරමු. දැනට උතුරු මැද පළාතේ පරිපාලන අග නගරය වන මෙම ප්‍රදේශය මුල් කර ගෙන සිදුවන අවිධිමත් නාගරිකරණය විධිමත් නාගරිකරණයකට යොමු කිරීමටත්, අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය ලෝක බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය ලෙස සංවර්ධනය කරමින් තිරසාර සංවර්ධනයක් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ඇති කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් මෙම සැලැස්ම කර ඇත.

අප සහ පොදු මහජනතාවගේ නියෝජිතයින් ඉදිරිපත් කරන ලද, යෝජනා හා නිර්දේශ ඇතුළත් කරමින් සකස් කරන ලද මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්ථක ව්‍යායාමයක් බවට පත් කිරීමට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ගත් උත්සාහය අගය කරමු. මේ නිසා මෙය අපගේ සැලැස්මක් ලෙස ප්‍රකාශ කරන අතර, අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා වූ සංවර්ධන සැලැස්ම අනාගතයේ දී අපේක්ෂිත ක්‍රියා කාරකම් සම්බන්ධව අපගේ සහභාගිත්වය හා සහයෝගය සහතික කරමු. එමෙන්ම 2030 වසර දක්වා අනුරාධපුර සංවර්ධන සැලැස්මේ බලාපොරොත්තු ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහ සියලු පුරවැසියන්ට හා සක්‍රීය ක්‍රියාකාරී පාර්ශවකරුවන්ට පුද්ගලික හා ආයතනික මට්ටමින් සහභාගි වන ලෙස ඉල්ලා සිටිමු.

පෙරවදන

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි ඉදිරි වසර 11 ක කාලය සඳහා භෞතික, ආර්ථික, සමාජයීය හා පාරිසරික යන අංශයන්හි සමෘද්ධිමත් සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසා මෙම සංවර්ධන සැලසුම සකස් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධානතම නගරයක් ලෙසට අනුරාධපුර නගරය සැලකෙන අතර, උතුරු මැද පළාතෙහි ප්‍රධානතම වෙළඳ, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, පරිපාලන හා ආගමික මධ්‍යස්ථානය ලෙස ද ක්‍රියා කරයි. ප්‍රෞඪ ඓතිහාසික විකාශයකින් යුතුව ක්‍රමයෙන් සංවර්ධනය වී ඇති අනුරාධපුර නගරයෙහි ඓතිහාසික තේජාන්විත බව නැවත ගොඩනැංවීම මෙම සැලසුමෙහි ප්‍රධාන දැක්ම වේ. එම දැක්ම කරා ළඟාවීම සඳහා අරමුණු, පරමාර්ථ හා උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති හා සැලසුම් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළ අන්තර්ගත වන අතර, මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම 2030.12.31 වෙනි දින දක්වා කාල පරාසය සඳහා වලංගු වේ.

ස්තූතිය

අතිපූජ්‍ය අටමස්ථානාධිපති, පල්ලේගම සිරිනිවාස හිමිපානන් සහ අතිපූජ්‍ය රුවන්මැලිමහාසෑ විහාරාධිපති පල්ලේගම හේමරතන හිමිපානන් වහන්සේ ඇතුළු ගරුතර භික්ෂූන් වහන්සේලා ට ද, අනෙකුත් ආගමික පුජකතුමන්ලා ට ද,

අනුරාධපුර මහ නගර සභාවේ ගරු නගරාධිපති කුමා සහ නාගරික කොමසාරිස් කුමා ඇතුළු මහ නගර සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලය ට ද

නැගෙනහිර නුවරගම්පලාන, මධ්‍යම නුවරගම්පලාන හා මිහින්තලේ ප්‍රාදේශීය සභාවල ගරු සභාපති තුමන්ලා සහ ලේකම් තුමන්ලා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලය ට ද,

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සභාපතිතුමන්ට, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්තුමන්ට, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තුමාට (සැලසුම්), උතුරු මැද පළාත් කාර්යාලයේ නන් අයුරින් සහයෝගය දුන් සියළුම සේවක මහත්ම මහත්මීන් ට ද, සංවර්ධන සැලසුම් අංශයට, සංවර්ධන හා පර්යේෂණ අංශයට, භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශයට, පරිසර හා භූ දර්ශන අංශයට, බලාත්මක අංශයට ද,

මූලික දත්ත රැස්කිරීමේ අදියරෙහි සිට ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කිරීම අදියර දක්වා සියළු අදියරයන් වලදී සහයෝගය ලබාදුන්, පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව, අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව, සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය, ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය, ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන, පෞද්ගලික ආයතන හා පුද්ගලයින් වෙත අපගේ කෘතඥතාවය මෙයි පුද කර සිටිමු.

පටුන

පළමු කොටස

ලේඛන තොරතුරු.....	i
ගරු ඇමති කුමාගේ පණිවිඩය.....	ii
පළාත් පාලන ආයතන වල ප්‍රධානී කුමන්ලාගේ පණිවිඩය.....	iii
පෙරවදන.....	iv
ස්තූතිය.....	v
01. හැඳින්වීම	1
1.1 සංවර්ධන සැලසුම සැකසීමේ පසුබිම	2
1.2 සැලසුම් කණ්ඩායම.....	3
1.2.1 සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන.....	3
1.2.2 ප්‍රධාන උපදේශන ආයතන.....	3
1.2.3 අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්	4
1.2.4 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම	5
1.2.5 ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සැලසුම් කණ්ඩායම	5
1.3 විෂය පථය.....	6
1.4. සැලසුම් ක්‍රියාවලිය.....	8
1.4.1. පසුබිම් අධ්‍යයනය.....	8
1.4.2. මූලික හැඩගැස්වීම.....	8
1.4.3. සංවර්ධන විභවතා හා ගැටලු හඳුනා ගැනීම	9
1.4.4. දැක්ම හා අරමුණු සැකසීම	9
1.4.5. සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය.....	9
1.4.6. පරමාර්ථ සකස් කර ගැනීම.....	9
1.4.7. උපාය මාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම	10
1.4.8. ව්‍යාපෘති හඳුනාගැනීම.....	10
1.4.9. නීති හා රෙගුලාසි සකස් කිරීම.....	10
1.4.10. ලේඛනගත කරන සැලැස්ම සැලසුම් කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම	10
1.4.11. මහජන අදහස් ලබාගැනීම සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම ඉදිරිපත් කිරීම	10
1.4.12. සංවර්ධන සැලැස්ම නීත්‍යානුකූල සැලැස්මක් බවට පත් කිරීම	10
1.4.13. බලාත්මක කරවීම.	11
02. මූලික අධ්‍යයනයන්.....	12
2.1. අධ්‍යයන කලාපයන්	13
2.2 සැලසුම් හා තත්ත්ව සංදර්භය.....	13

2.3	සැලසුම් ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීම	23
2.3.1.	පරිපාලන සීමාවන්.....	23
2.3.2.	ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය.....	23
2.3.3.	භූගෝලීය ලක්ෂණ.....	24
03.	සංවර්ධන සැලසුමේ අවශ්‍යතාව	26
	දෙවන කොටස	
	ගරු අමති කුමා සංවර්ධන සැලැස්ම අනුමත කිරීම.....	32
	ගැසට් නිවේදනය	33
04.	සැලසුම් රාමුව.....	34
4.1	දැක්ම	34
4.2	දැක්මේ ප්‍රකාශය	34
4.3	අරමුණු.....	35
4.3.1	පළමු අරමුණ.....	35
4.3.2	දෙවන අරමුණ	35
4.3.3	තෙවන අරමුණ	35
4.4	පරමාර්ථ.....	36
4.4.1	පළමු අරමුණ සඳහා වන පරමාර්ථ.....	36
4.4.2	දෙවන අරමුණ සඳහා වන පරමාර්ථ	36
4.4.3	තෙවන අරමුණ සඳහා වූ පරමාර්ථ	37
05.	ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය හා දත්ත විශ්ලේෂණයේ සාරාංශය	38
5. 1	පළමු අරමුණ :- ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය	39
5.1.1	ශක්තීන්.....	40
5.1.2	දුර්වලතා.....	52
5.1.3	අවස්ථාවන්	61
5.1.4	තර්ජන.....	63
5.2	දෙවන අරමුණ ශ.දු.අ.ත.විශ්ලේෂණය.....	65
5.2.1	ශක්තීන්	66
5.2.2	දුර්වලතා.....	72
5.3	තෙවන අරමුණ - ශ.දු.අ.ත විශ්ලේෂණය	82
5.3.1	ශක්තීන්.....	83
5.3.2	දුර්වලතා	88
5.3.3	අවස්ථාවන්	93
06.	සැලැස්ම.....	95
6.1.	සංකල්පිත සැලැස්ම.....	96
6.2	යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම	99

6.3 භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපාය මාර්ග..... 103

6.3.1 පොදු සේවා පහසුකම් සංවර්ධන සැලැස්ම 104

6.3.2 ප්‍රවාහන සේවා සංවර්ධනය කිරීමේ සැලැස්ම..... 108

6.3.2.1 ප්‍රවාහන සැලැස්මට අදාළ යෝජිත උපාය මාර්ග..... 108

6.3.3 ජල සැපයුම් සැලසුම 112

6.3.4. විදුලි බල හා සන්නිවේදන පහසුකම් සම්පාදන සැලැස්ම 113

6.3.5. ජලාපවහන හා මළ අපවහනය කළමනාකරණ සැලැස්ම 113

6.3.6. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම..... 114

6.3.6.1 ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායන්..... 116

6.4 ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ග..... 120

6.4.1 යෝජිත ආර්ථික සැලසුම 120

6.5 නිරසාර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම 122

6.5.1 පාරිසරික සංරක්‍ෂණ සැලැස්ම..... 123

6.5.1.1 තෙත් බිම් සඳහා වූ සාමාන්‍ය කොන්දේසි, මාර්ගෝපදේශයන් හා නිර්දේශයන් ළබා ගත යුතු ආයතන..... 124

6.5.1.2 තෙත් බිම් කලාප රෙගුලාසි..... 127

6.5.2 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ සැලැස්ම 129

6.5.2.1 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි ආපදා පිහිටි ප්‍රදේශ සඳහා මාර්ගෝපදේශයන්..... 130

6.5.3 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා යෝජිත පොදු එළිමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශීය සැලැස්ම..... 131

6.5.3.1 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ වර්තමානයේ පවතින පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි 131

6.5.3.2 පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි සංවර්ධනය සඳහා වන උපාය මාර්ග..... 133

6.5.3.3 රූක් රෝපණය කල හැකි මාර්ගයන්..... 135

6.5.3.4 රූක් රෝපණය සඳහා සුදුසු ශාක වර්ග 135

6.5.3.5 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය පවතින පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ 137

6.6 උරුම කළමනාකරණ උපක්‍රම..... 149

6.6.1 උරුම කළමනාකරණ උපක්‍රම යටතේ සකස් කරන ලද ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති 151

6.7 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම 155

6.7.1 උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති 155

6.7.1.1 පළමු අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති..... 155

6.7.1.2 දෙවන අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති. 155

6.7.1.3 තෙවන අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති. 156

6.7.1.1 පොන්නාරම්කුලම වැව පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 157

6.7.1.2 ජයන්ති මාවත යාපනය හන්දිය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම 162

6.7.1.3 අනුරාධපුර රන් මසු උයන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය..... 167

6.7.1.4 සූජා නගරයේ වාහන නැවතුම් ස්ථාන පහසුකම් සහිතව සංවර්ධනය කිරීම.....172

6.7.1.5 වැසි චක්‍ර අපවහන ඇල මාර්ග පද්ධතිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 176

6.7.2. ව්‍යාපෘති හා එම ව්‍යාපෘති වලට අදාළ ආයතනයන් 180

සිතියම් ලැයිස්තුව

සිතියම් අංක 1 සැලසුම් බල ප්‍රදේශය - 2019..... 25

සිතියම් අංක 2 නගර සංවර්ධනය සඳහා දායක වන ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති 102

සිතියම් අංක 3 යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම යටතේ නගරය සංවර්ධනය සඳහා වන ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති 111

සිතියම් අංක 4 තෙත් බිම් සැලැස්ම.....128

සිතියම් අංක 5 පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි.....148

සිතියම් අංක 6 උරුම කලමනාකරණ උපක්‍රම යටතේ සකස් කරන ලද ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති.....154

සිතියම් අංක 7 භූමි පරිහරණ රටාව 2001..... 185

සිතියම් අංක 8 භූමි පරිහරණ රටාව 2017..... 186

සිතියම් අංක 9 නාගරික බල ප්‍රදේශයේ ජලජ ප්‍රදේශ 2018..... 187

සිතියම් අංක 10 අනුරාධපුර මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018 188

සිතියම් අංක 11 කොළඹ මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018 189

සිතියම් අංක 12 භූමියේ උන්නතාංශය..... 190

සිතියම් අංක 13 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ මත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල ඇති බලපෑම පළමු සිතියම 2018..... 191

සිතියම් අංක 14 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ මත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල ඇති බලපෑම දෙවන සිතියම 2018..... 192

සිතියම් අංක 15 ප්‍රදේශයේ පවතින රෝහල් මගින් සේවා ලබා දිය හැකි ප්‍රදේශ 2018.....193

සිතියම් අංක 16 කුරුණෑගල මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018 194

සිතියම් අංක 17 ජීවත් වීමට වඩාත් සුදුසු ප්‍රදේශ 2018 195

සිතියම් අංක 18 වෘක්ෂලතා ගහණය වෙනස් වීම 2008 196

සිතියම් අංක 19 වෘක්ෂලතා ගහණය වෙනස් වීම 2017..... 197

සිතියම් අංක 20 ප්‍රදේශයේ පවතින පාසල් මගින් සේවා ලබා දිය හැකි ප්‍රදේශ 2018 198

සිතියම් අංක 21 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ 199

සිතියම් අංක 22 මාර්ග පද්ධතියේ අන්තර් සම්බන්ධතාවය 200

සිතියම් අංක 23 යෝජිත මාර්ගයන්ගේ සුදුසු බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කිරීම 2018..... 201

සිතියම් අංක 24 මංසන්ධි අතර ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය 2018 202

සිතියම් අංක 25 සංචාරක ලැගුම්හල් පිහිටි ප්‍රදේශ..... 203

සිතියම් අංක 26 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්.....204

රූපසටහන් ලැයිස්තුව

රූපසටහන් අංක 1 . 1 නගරයේ කලාපීය සම්බන්ධතා 6

රූපසටහන් අංක 1 . 2 ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ජාතික භෞතික සැලැස්ම 6

රූපසටහන් අංක 2 . 1 අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය 17

රූපසටහන් අංක 3 . 1 NVIEO විශ්ලේෂණය මගින් දත්ත ප්‍රමුඛතා ගත කිරීම 27

රූපසටහන් අංක 3 . 2 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ වලට ඇති වන බලපෑම 28

රූපසටහන් අංක 3 . 3 නිරන්තරයෙන් ගංවතුර තර්ජනයට ලක්වන ප්‍රදේශ 29

රූපසටහන් අංක 5 . 1 බසවක්කුලම වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය..... 44

රූපසටහන් අංක 5 . 2 නුවරවැවේ වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය..... 44

රූපසටහන් අංක 5 . 3 අරිප්පු මාර්ගයේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය..... 45

රූපසටහන් අංක 5 . 4 සංචාරකයන්ට සේවා සැපයීමට භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස් වීම..... 47

රූපසටහන් අංක 5 . 5 සංචාරක ලැගුම්හල් වල ව්‍යාප්තිය..... 49

රූපසටහන් අංක 5 . 6 නගරයට පිටතින් ඇති සංචාරක කලාප..... 50

රූපසටහන් අංක 5 . 7 කුම්බිවිචන්කුලම වැව් ඉස්මත්තේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය..... 52

රූපසටහන් අංක 5 . 8 බෞද්ධ ස්ථූප ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිවී ඇති ආකාරය දැක ගත හැකි දර්ශනය..... 53

රූපසටහන් අංක 5 . 9 බෞද්ධ ස්ථූප නැරඹීමට ගමන් කිරීමට නොහැකි ආකාරයට ගොඩනැගිලි ඉදිවී ඇති දර්ශනය..... 53

රූපසටහන් අංක 5 . 10 නුවරවැවේ වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි රුවන්වැලි මහාසෑය, ජේතවනාරාමය සහ මිහින්තලය වෛනසේ දර්ශනය..... 54

රූපසටහන් අංක 5 . 11 විශ්ව දොරටුව..... 55

රූපසටහන් අංක 5 . 12 පූජා නගරය තුළ ඇති පීඩාකාරි භූමි පරිහරණ රටාව..... 55

රූපසටහන් අංක 5 . 13 සංචාරකයන්ට නිසි පරිදි තොරතුරු කෞතුකාගාර මගින් ලබාගැනීමට ඇති ඉඩකඩ ඇතිවීම..... 59

රූපසටහන් අංක 5 . 14 සංචාරකයන් වැඩි දින ප්‍රමාණයක් ගත කරන සංචාරක නගර 63

රූපසටහන් අංක 5 . 15 සේවා ස්ථාන වල පිහිටීම..... 66

රූපසටහන් අංක 5 . 16 කොළඹ මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය..... 68

රූපසටහන් අංක 5 . 17 ගාල්ල මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය..... 68

රූපසටහන් අංක 5 . 18 කුරුණෑගල මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය..... 69

රූපසටහන් අංක 5 . 19 අනුරාධපුර මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය..... 69

රූපසටහන් අංක 5 . 20 නගරය අනෙකුත් නගර සමග ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය..... 70

රූපසටහන් අංක 5 . 21 නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ.....71

රූපසටහන් අංක 5 . 22 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා බලපෑමක් එල්ල වී ඇති පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ..... 72

රූපසටහන් අංක 5 . 23 භූමිය තැනිතලා බව.....73

රූපසටහන් අංක 5 . 24 නුවරවැවේ වාන ඇළේ කර ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්..... 75

රූපසටහන් අංක 5 . 25 මල්වතුඔය රක්ෂිතයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්.....75

රූපසටහන් අංක 5 . 26 කඩපනහ වැව් රක්ෂිතයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්.....75

රූපසටහන් අංක 5 . 27 වැසි ජල අපවහන කාණු පද්ධති ඇති ප්‍රදේශ..... 77

රූපසටහන් අංක 5 . 28 මාර්ග පද්ධතියේ අන්තර් සම්බන්ධතාවය..... 78

රූපසටහන් අංක 5 . 29 මංසන්ධි අතර ඇති සම්බන්ධතාවය..... 78

රූපසටහන් අංක 5 . 30 ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන අතර ඇති සම්බන්ධතාවය.....79

රූපසටහන් අංක 5 . 31 වෘක්ෂලතා ගහණය වෙනස් වීම 2008 - 2017..... 81

රූපසටහන් අංක 5 . 32 භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස්වීම..... 84

රූපසටහන් අංක 5 . 33 නාගරික ප්‍රදේශ තුළ කෘෂි බිම් වල ව්‍යාප්තිය.....85

රූපසටහන් අංක 5 . 34 වාරි පද්ධතියේ ව්‍යාප්තිය.....86

රූපසටහන් අංක 5 . 35 කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම..... 88

රූපසටහන් අංක 5 . 36 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා කුඹුරු සඳහා ඇති බලපෑම..... 90

රූපසටහන් අංක 5 . 37 ඓතිහාසික නගර වල, සංචාරකයන් රාත්‍රිය ගත කිරීමේ ප්‍රවණතාවය 2015 - 2016..... 92

රූපසටහන් අංක 6 . 1 සංකල්පිත සැලැස්ම..... 97

රූපසටහන් අංක 6 . 2 මෛත්‍රීපාල සේනානායක මාවතේ සිට මල්වතු ඔය දෙසට ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය..... 100

රූපසටහන් අංක 6 . 3 මෛත්‍රීපාල සේනානායක මාවතේ සිට නුවර වැව දෙසට වන්නට ගොඩනැගිලි වල උසෙහි ව්‍යාප්තිය..... 100

රූපසටහන් අංක 6 . 4 පවතින රෝහල් මගින් සේවා ලබා දෙනු ලබන ප්‍රදේශ..... 104

රූපසටහන් අංක 6 . 5 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්..... 105

රූපසටහන් අංක 6 . 6 පාසල් මගින් සේවා ලබා දෙනු ලබන ප්‍රදේශ.....106

රූපසටහන් අංක 6 . 7 යෝජිත මංකීරු දෙකින් යුත් මාර්ගය.....109

වගු ලැයිස්තුව

වගු අංක 2 . 1 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස.....18

වගු අංක 2 . 2 දේශීය සංචාරකයින් උත්සව සඳහා පැමිණීම - 2016.....21

වගු අංක 3 . 1 ගංවතුර නිසා නාගරික ප්‍රදේශයට ඇති වූ බලපෑම 29

වගු අංක 5 . 1 භූමි පරිහරණ රටාව 2001 - 2017 48

වගු අංක 5 . 2 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස 56

වගු අංක 5 . 3 පූජා නගරයේ භූමි පරිහරණ රටාව..... 57

වගු අංක 5 . 4 තායිලන්තයේ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයට භාවනාව සඳහා දිනකට පැමිණි පිරිස.....61

වගු අංක 5 . 5 සේවා මධ්‍යස්ථාන වලට දිනකට පැමිණෙන පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව දළ වශයෙන්..... 67

වගු අංක 5 . 6 ගංවතුර නිසා නාගරික ප්‍රදේශයට ඇති වූ බලපෑම..... 74

වගු අංක 5 . 7 ජලාශ වලින් පිටාර ගැලූ ජල ධාරිතාව - 2014..... 76

වගු අංක 5 . 8 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස 80

වගු අංක 5 . 9 භූමි පරිහරණ රටාවන්ගේ වෙනස්වීම 84

වගු අංක 5 . 10 කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම 2001 - 2017..... 89

වගු අංක 6 . 1 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්.....105

වගු අංක 6 . 2 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන පාසැල්.....107

වගු අංක 6 . 3 යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම 110

වගු අංක 6 . 4 දිනකට අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණය 112

වගු අංක 6 . 5 කසල වර්ගීකරණයට අදාල විස්තර..... 116

වගු අංක 6 . 6 තෙත් බිම් කලාප රෙගුලාසි 127

වගු අංක 6 . 7 ගංවතුර තත්ත්වයෙන් නාගරික ප්‍රදේශයට වූ බලපෑම.....129

වගු අංක 6 . 8 2017 වර්ෂය සඳහා පවතින පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි.....132

වගු අංක 6 . 9 නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ යෝජිත පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි..... 133

වගු අංක 6 . 10 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය පවතින පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ 137

වගු අංක 6 . 11 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා යෝජිත පොදු එළිමහන් අවකාශීය සැලැස්ම 142

වගු අංක 6 . 12 පොදු එළිමහන් විනෝද කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්මට අනුමත භාවිතයන්.....147

වගු අංක 6 . 13 ව්‍යාපෘති හා එම ව්‍යාපෘති වලට අදාල ආයතනයන්.....180

ප්‍රස්ථාර

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 1 උෂ්ණත්ව වර්ධනය 18

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 2 වර්ෂාපතනයේ වෙනස.....19

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 3 විදේශීය සංචාරකයින්ගෙන් නගරයට ලැබෙන ආදායම 2008 - 2016.....21

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 1 බෞද්ධාගමික උත්සව සඳහා වාර්ෂිකව පැමිණෙන බැතිමතුන් 2008 -2016..... 40

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 2 කාලීනව ඇති වී ඇති පුද පූජා සඳහා සහභාගිත්වය 2010 -2016..... 41

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 3 සංචාරකයින් හා වන්දනාකරුවන්ගේ සතියේ දිනවල පැමිණීම 2005 - 2016..... 42

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 4 සංචාරකයන් හා වන්දනාකරුවන් සති අන්ත දින වල පැමිණීම 2005 - 2016..... 42

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 5 සංචාරකයින් හා වන්දනාකරුවන් පොහොය දිනවල පැමිණීම 2005 - 2016..... 43

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 6 විදේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම 2008 - 2016 46

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 7 පූජා නගරයේ සිද්ධස්ථාන කරා වන්දනාකරුවන් පැමිණීම..... 56

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 8 කෞතුකාගාර නැරඹීම සඳහා විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම.....58

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 9 2012 - 2016 කාලය තුළ කෞතුකාගාර වලට පැමිණි විදේශිකයන් ප්‍රමාණය..... 59

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 10 සංස්කෘතික නගර කරා විදේශිකයින්ගේ පැමිණීම 64

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 11 උෂ්ණත්ව වර්ධනය 80

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 12 සංචාරක හෝටල් වල වාර්ෂික වැඩිවීම 83

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 13 විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම 2008-2016.....87

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 14 විදේශීය සංචාරකයන් පැමිණීමෙන් ලැබූ සෘජු ආදායම 87

ප්‍රස්තාර අංක 6 . 1 කසල සංයුතිය දිරන සහ නොදිරන..... 114

ප්‍රස්තාර අංක 6 . 2 ජනනය වන මූලාශ්‍රය අනුව සහ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය 115

අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන සැලැස්ම

පළමුවන වෙළුම

පළමුවන කොටස

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

2019 - 2030

01. හැඳින්වීම

2019-2030 වර්ෂ සඳහා අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය පාදක කරගනිමින් නගර සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කරනු ලබන අතර, එමගින් ප්‍රදේශයේ භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය, පාරිසරික යන අංශයන්හි මනා සංවර්ධනයක්, වර්ෂ 2030 වන විට ඇති කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය උපාය මාර්ග සකස් කර ඇත. මෙම නගර සැලසුම සකස් කිරීමේදී ලොව බහුල ලෙස භාවිතා කරනු ලබන නවීන තාක්ෂණික මෙවලම්, ක්‍රමෝපායන් හා විශ්ලේෂණයන් යොදා ගනිමින් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම උපාය මාර්ගික සැලැස්මක් ලෙස සකස් කර ඇත.

1.1 සංවර්ධන සැලසුම සැකසීමේ පසුබිම

සංවර්ධන සැලැස්මක් යනු ඉතා පුළුල් වූ දැක්මක් සහිත, ප්‍රදේශයක සංවර්ධනය භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන් මනා ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට සකස් කරනු ලබන්නාවූ මෙවලමකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික සංවර්ධනයේ ප්‍රමුඛතම ආයතනය ලෙස නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය කටයුතු කරන අතර, ඉහත අංශයන්හි ඒකාබද්ධ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසා නාගරික සැලසුම් සකස් කිරීමේ හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පනත මගින් බලතල පවරන ලදී.

ඒ අනුව, 1982 අංක 04 දරණ පනත මගින් සංශෝධිත 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පනතේ “8 අ” වගන්තියේ බලතල ප්‍රකාරව එම පනතේ 3 (1) වගන්තියට අනුව, 1979 ජූලි 01 වන දින අංක 38 දරණ රජයේ අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අනුරාධපුර නගර සභා බල ප්‍රදේශය ද ඇතුළත් ව 2001/04/10 වන දින අංක:1173/11 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් විසල් අනුරාධපුර සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය යටතේ නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. මෙම නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය හෙක්ටයාර 6200 ක් පමණ භූමි ප්‍රමාණයකින් සමන්විත වේ. මධ්‍යම නුවරගම් පළාත, නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත, මිහින්තලය යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ වලින් විවිධ ප්‍රමාණයන්ගෙන් කොටස් එකතුව මෙම සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය සකස් වී ඇති අතර, ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි පිළිබඳ ඒකාබද්ධ සැලසුම් සකස් කිරීම, භෞතික වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා විධිමත් කිරීම සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ප්‍රජාවට සලසා දෙනු ලබන පහසුකම් හා සේවා සැලකිල්ලට ගෙන අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය සඳහා මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කරනු ලැබේ.

ඉහත ප්‍රකාශ කරන ලද හේතු පාදක කර ගනිමින් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් වසර 2006 - 2016 දක්වා වූ කාල පරාසය සඳහා අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර තිබූ අතර, සැලැස්මේ නිත්‍යානුකූල කාලය ඉකුත්වීම හා එහි ඇතැම් නීති හා රෙගුලාසි වර්තමානයේ පවතින්නා වූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල බලපෑම් හේතුකොට ගෙන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අපහසුතාවය මත නව සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය පැන නැගුණි.

මෙම සකස් කරනු ලබන සංවර්ධන සැලැස්ම අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට පරිබාහිරෙන් වූ ප්‍රදේශ ද අධ්‍යයනය කරමින් සකස් කරනු ලබයි. එම ප්‍රදේශය තුළ භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන් වල බලපෑම යහපත් ආකාරයට ඉහළ නැංවීමටත්, ඉහත අංශයන් මනා ලෙස පාදක කර ගනිමින් අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය තුළ සමෘද්ධිමත් සංවර්ධනයක් වර්ෂ 2019 - 2030 කාලය දක්වා ඇති කිරීම සඳහාත්, මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි.

1.2 සැලසුම් කණ්ඩායම

පහත සඳහන් සැලසුම් කණ්ඩායමේ දායකත්වය ලබා ගනිමින් අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය සඳහා සැලැස්ම සකස් කරන ලදී.

1.2.1 සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන

- අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
- නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
- නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය සභාව
- මධ්‍යම නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය සභාව

1.2.2 ප්‍රධාන උපදේශන ආයතන

- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
- පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
- මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල
- දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය - අනුරාධපුර
- ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
- නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- මධ්‍යම නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- මිහින්තලය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය
- ජාතික ගමනා ගමන මණ්ඩලය
- පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව
- මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
- පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
- වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය

උතුරු මැද පළාත් සභාව

ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය

විදුලි බල මණ්ඩලය

පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා දෙපාර්තමේන්තුව

සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව

මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අධිකාරිය

පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය

1.2.3 අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්

හෝටල් සංගමය - අනුරාධපුර

වෙළඳ සංගමය - අනුරාධපුර

වාණිජ මණ්ඩලය - අනුරාධපුර

ගොවි සංවිධාන

1.2.4 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම

- අධ්‍යක්ෂ (උතුරු මැද පළාත) - නගර නිර්මාණ ශිල්පී ජගත් ලියනගේ මහතා
- නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (සැලසුම්) - නගර නිර්මාණ ශිල්පී රෝහිණි ගුණතිලක මිය
- සැලසුම් නිලධාරී - එම්.පී.මයුරවංශ මහතා
- සැලසුම් නිලධාරී - ශ්‍රියානි දහනායක මිය
- සැලසුම් නිලධාරී - පුෂ්පිණි ඉන්දිකා මිය
- සැලසුම් නිලධාරී - කුමාරි තලගුනේ මිය
- සැලසුම් නිලධාරී - රේණුකා ධනපාල මිය
- සහකාර සැලසුම් නිලධාරී - හසිත ප්‍රභාත් මහතා
- සහකාර සැලසුම් නිලධාරී - සුරේෂ් මධුරංග මහතා

1.2.5 ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සැලසුම් කණ්ඩායම

- නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැලසුම්)
- සංවර්ධන සැලසුම් අංශය
- පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය
- භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය
- පරිසර හා භූ දර්ශන අංශය
- බලාත්මක අංශය
- නීති අංශය

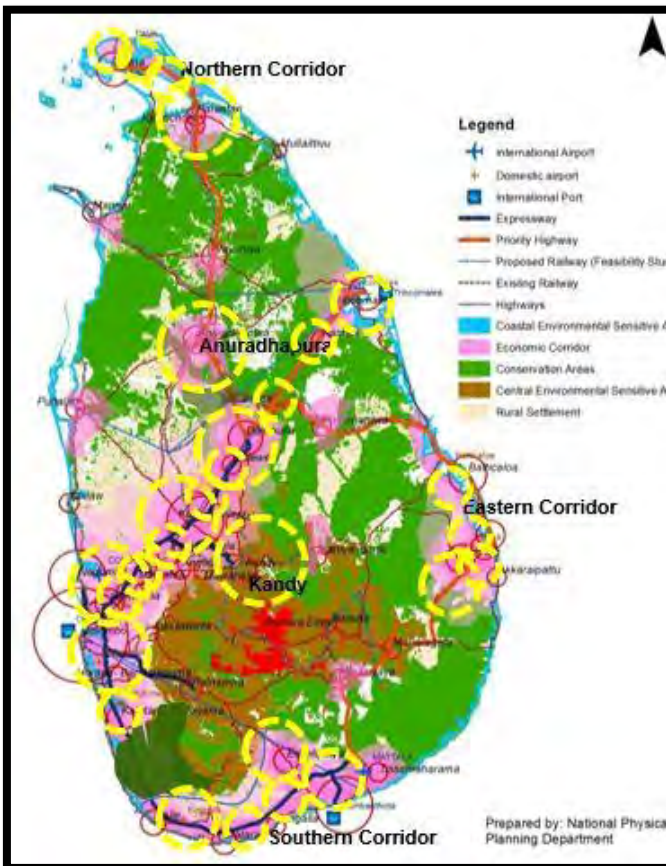
1.3 විෂය පථය

රූපසටහන් අංක 1.1 නගරයේ කලාපීය සම්බන්ධතා

අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය, උතුරින්, නැගෙනහිරින්, දකුණින්, බටහිරින්, පිහිටි ප්‍රදේශ සමග මනා සම්බන්ධතාවයක් ප්‍රවාහන පද්ධතිය සමග පවත්වනු ලබන අතර, මෙම සම්බන්ධතාවය හේතුකොට ගෙන කලාපයේ සේවා මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය කටයුතු කරනු ලබයි. මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී වූ, කලාපයේ ප්‍රධානතම සේවා සපයන ස්ථානය බවට පත් කිරීමට අවශ්‍ය සැලසුම් සකස් කරනු ලබයි.

රූපසටහන් අංක 1.2 ශ්‍රී ලංකාවේ යෝජිත ජාතික භෞතික සැලැස්ම

තවද, ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සැලසුම් කරනු ලැබූ ජාතික භෞතික සැලැස්මට අනුව අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය හා එහි තදාසන්න ප්‍රදේශය අධි නාගරික ප්‍රදේශයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර, වර්ෂ 2050 වන විට ලක්ෂ 05 ක ජනගහනයක් එම ප්‍රදේශය තුළ අපේක්ෂා කරනු ලබයි. ඉහත අපේක්ෂිත ජනගහනයට අවශ්‍ය වන පරිදි සහ ජාතික භෞතික සැලැස්මේ අරමුණු ලගා කර ගැනීම සඳහාත්, අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය, භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන්හි සමතුලිත සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම උදෙසාත් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අවශ්‍ය සැලසුම් සකස් කරනු ලබයි.

මූලාශ්‍රය :- ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව - 2017

එමෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සකස් කරනු ලැබූ සංචාරක සංවර්ධන සැලැස්මට අනුව වසර 2030 වන විට අනුරාධපුර නගරයට පැමිණෙන විදේශීය සංචාරකයන් වර්ධනය කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය වටපිටාව භෞතික මෙන්ම පාරිසරික වශයෙන් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය සැලසුම් සකස් කිරීම ද මෙම සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණක් වේ.

තවද, ස්වභාවික උපද්‍රවයන්ගෙන් ප්‍රදේශයට සිදුවන බලපෑම උපක්‍රමශීලීව අඩු කර ගනිමින් නාගරික ප්‍රදේශය මහජනයාට සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී ස්ථානයක් බවට පත් කිරීම මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අරමුණු කරනු ලබයි.

එමෙන්ම, නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රවාහන පද්ධතිය සුවපහසුමත් ආකාරයට පවත්වාගෙන යාමට මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අවශ්‍ය ඉඩකඩ සපයනු ලබන අතර, මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් ළගා කර ගැනීමට අපහසු නමුත් ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති මගින් සංවර්ධනය කලහැකි, ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ලබන අභ්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල මහජනයා සඳහා විවෘත කිරීමට පහසුකම් සැලසීම හා ඊට සරිලන පරිදි හුම් පරිහරණ රටාවන් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සම්පාදනය කරනු ලබයි.

තවද, ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ සුවිශේෂී උරුමයක් වූ පූජා නගරය, අක්‍රමවත්ව සිදුවන්නා වූ සංවර්ධන ක්‍රියාකරකම් තුළින් ඇතිවන්නා වූ බලපෑම් වලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමටත්, පූජා නගරය තුළ පවතින්නාවූ පෞරාණික බව සහ ආවේනිකත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීමටත්, පූජා නගරයේ ප්‍රෞඪත්වය ඔප්නැංවීමටත් අවශ්‍ය ක්‍රමෝපායන් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සම්පාදනය කරනු ලබයි.

ඒ අනුව, මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් ප්‍රදේශය තුළ පවතින භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන් සමෘද්ධිමත් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ඒකාබද්ධ සැලසුම් සකස් කිරීමත්, ඊට අදාළ ව්‍යාපෘතින් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් හා භෞතික සංවර්ධනයට අදාළ නීති හා රෙගුලාසි බලාත්මක කිරීමෙන් වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන්හි මනා සංවර්ධනයක් තුළින් කාර්යක්ෂම, සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී ප්‍රදේශයක් බවට පත් කිරීම මෙම සංවර්ධන සැලැස්මේ ප්‍රධාන අරමුණු අතර වැදගත් වේ.

1.4. සැලසුම් ක්‍රියාවලිය

1.4.1. පසුබිම් අධ්‍යයනය

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය හා ඊට පරිබාහිර ප්‍රදේශය සඳහා අවශ්‍ය භූගෝලීය දත්ත ඒකරාශී කරමින් සිතියම් සකස් කිරීම මූලිකව සිදු කරන ලදී. මෙම කාර්යයට 2017 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මස සිට මාස 04ක පමණ කාලයක් යොදා ගැනුණි. මෙහිදී අනුරාධපුර මහ නගර සභාව, ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ආදී විවිධ ආයතනයන් මගින් අවශ්‍ය කරන දත්ත ලබා ගනිමින් විද්‍යානුකූල ක්‍රමවේදයන්ට අනුව විශ්ලේෂණයන් සිදු කරන ලදී.

1.4.2. මූලික හැඩගැස්වීම

නාගරික ධුරාවලියට අනුව නගරයේ ස්ථානගත වීම, ජාතික මට්ටමේ සැලසුම් මගින් අනුරාධපුර නගරයට ඇති අවශ්‍යතාවයන් හා දැනට ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක වන හා යෝජිත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ මෙහිදී අධ්‍යයනය කරන ලදී.

1.4.3. සංවර්ධන විභවතා හා ගැටලු හඳුනා ගැනීම

මෙහිදී නගරය තුළ පවතින එක් එක් ආයතනයන් නගරයේ ඇති සංවර්ධන විභවතාවයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දායක වී ඇති ආකාරය ද පැන නැගී ඇති ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් හා ඒවා මග හරවා ගනිමින් නගරය දියුණු කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව සම්පත් දායකයින්, පාර්ශවකරුවන්, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයන් මෙන්ම සමීනි සමාගම් හා එක් එක් අංශයන්හි පාර්ශවකරුවන්ගේ අදහස් ද සැලකිල්ලට ගනු ලැබීය. මෙහිදී පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ, භූමි පරිහරණ රටාවන් වෙනස්වීම, සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වලින් බලපෑමක් සිදුවන ප්‍රදේශ සහ සංචාරකයන් හා බැතිමතුන් නගරයට පැමිණීම යන කරුණු පිළිබඳව කරනු ලැබූ දත්ත විශ්ලේෂණයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ප්‍රදේශයේ පවතින්නා වූ සංවර්ධන විභවතා හා ගැටළු හඳුනාගැනීම 2017 ඔක්තෝම්බර් මස සිට 2018 පෙබරවාරි දක්වා කාලය තුළ සිදු කරන ලදී.

1.4.4. දැක්ම හා අරමුණු සැකසීම

මෙහිදී නගරය තුළ පවතින සංවර්ධන විභවතාවයන්ගෙන් මනා ලෙස ප්‍රයෝජන ගනිමින්, නගරය තුළ ඇති සංවර්ධනයේ ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් මග හරවා ගැනීමට භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන අංශයන්ගේ සමබර සංවර්ධනය තුළින් නගරය දියුණුව කරා රැගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය දැක්ම හා අරමුණු සකස් කරනු ලැබීය.

1.4.5. සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය

මෙහිදී නගරය සඳහා දැක්ම හා දැක්ම ළගා කර ගැනීම සඳහා පරමාර්ථයන් සකස් කර ගැනීමෙන් අනතුරුව, එම පරමාර්ථයන් ඉටු කර ගැනීම සඳහා තිබෙන ශබ්‍යතා (ශක්තීන්) දුර්වලතා, අවස්ථා හා තර්ජනයන් ඉතා සවිස්තරාත්මකව හඳුනා ගනිමින් එම තත්ත්වයන්ට අදාළ නැඹුරුතාවයන්, වර්ධනය වීම් සහ පසුබැසීම් මෙන්ම, විද්‍යානුකූලව කරනු ලැබූ බොහෝ විශ්ලේෂණයන් මගින් මෙයට අදාළව අවශ්‍ය කටයුතු කරනු ලැබීය. මේ සඳහා 2018 පෙබරවාරි සිට මාස තුනක පමණ කාලයක් යොදා ගන්නා ලදී.

1.4.6. පරමාර්ථ සකස් කර ගැනීම

ඉහත සඳහන් කරන ලද සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයන්ගේ ප්‍රතිඵල ප්‍රමුඛතාගත කරමින් සංවර්ධන සැලැස්මේ පරමාර්ථයන් ළගා කර ගැනීම සඳහා පරමාර්ථ හඳුනා ගන්නා ලදී. එම පරමාර්ථ මගින් ප්‍රදේශයේ පවතින සංවර්ධන විභවතාවයන් නියමිත කාලයක් තුළදී නියමිත ප්‍රමාණයන්ගෙන් වැඩිදියුණු කර ගැනීමටත්, ප්‍රදේශය තුළ පවතින ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් මගහරවා ගනිමින් අපේක්ෂිත කාලය තුළ ප්‍රදේශය සංවර්ධනය කරා ගෙන යාම සඳහාත් පරමාර්ථ සකස් කරනු ලැබීය.

1.4.7. උපාය මාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම

මෙහිදී අරමුණු ළගා කර ගැනීම සඳහා භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික යන ආකාරයට යෝජිත භූමි පරිහරණ සැලැස්ම, යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම, යෝජිත වැසිජල අපවහන පද්ධති සැලැස්ම, යෝජිත සංචාරක ප්‍රවර්ධන සැලැස්ම, යෝජිත මාර්ග සහ ප්‍රවාහන සැලැස්ම යනාදී ලෙස අවශ්‍ය සැලසුම් සකස් කරන ලදී.

1.4.8. ව්‍යාපෘති හඳුනාගැනීම.

උපාය මාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීමෙන් පසු සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු කරා ළගා වීම සඳහා ශක්‍යතා වාර්තා අධ්‍යයනය කිරීම මගින් ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති හඳුනාගනිමින් එම ව්‍යාපෘති සඳහා පිරිවැය, ව්‍යාපෘතියේ කාල රාමුව, එම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රයෝජන හා ප්‍රතිලාභීන් ද ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේද පිළිබඳවද විශ්ලේෂණය කරනු ලැබීය.

1.4.9. නීති හා රෙගුලාසි සකස් කිරීම

සංවර්ධන සැලැස්ම බලාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ගොඩනැගිලි ඉදිරිකිරීම සම්බන්ධ නීති රෙගුලාසි, ඉඩම් පරිහරණයන් සම්බන්ධයෙන් වන නීති හා රෙගුලාසි, සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම කරා ළගා වීම සඳහා දැනට හඳුනාගත් ගැටළු හා ඉදිරියේදී උද්ගත වේ යැයි විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කරගනු ලැබූ ගැටළු, අවම කර ගැනීම සඳහා නීත්‍යානුකූල රාමුවක් ඇති කිරීමට මෙහිදී කටයුතු කරන ලදී.

1.4.10. ලේඛනගත කරන සැලැස්ම සැලසුම් කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම

ලේඛනගත කරන සංවර්ධන සැලැස්ම තවදුරටත් නිවැරදි කර ගැනීමට අවශ්‍ය උපදෙස් හා යෝජනා ලබාගැනීම සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

1.4.11. මහජන අදහස් ලබාගැනීම සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම ඉදිරිපත් කිරීම

සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමෙන් පසු එම සැලැස්මට අදාළව මහජනතාවගේ අදහස් හා යෝජනා ලබාගැනීම සඳහා යොමු කරන ලදී.

1.4.12. සංවර්ධන සැලැස්ම නීත්‍යානුකූල සැලැස්මක් බවට පත් කිරීම

මහජන අදහස් ලබාගැනීමෙන් පසු ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින්, සංශෝධිත සැලැස්මේ කෙටුම්පත නීත්‍යානුකූල සැලැස්මක් බවට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබීය.

1.4.13. බලාත්මක කරවීම.

ප්‍රකාශයට පත් කරන සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන වලට බලතල පවරන ලදී.

02. මූලික අධ්‍යයනයන්

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය ලෙස හඳුනාගත් ප්‍රදේශයට සකස් කිරීමට ප්‍රථමයෙන් ඊට පරිබාහිරෙන් වූ ප්‍රදේශයන් තුළ පවතින භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික යන අංශයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරනු ලැබීය.

2.1. අධ්‍යයන කලාපයන්

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී 2001 අප්‍රේල් මස 10 වෙනි දින අංක 1179/11 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විසල් අනුරාධපුර සංවර්ධන සැලසුම් යෝජනා ක්‍රමයට ඇතුළත් වූ ප්‍රදේශයන් අධ්‍යයනය කරමින්, අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයට සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අඩිතාලම සකස් කරනු ලැබීය.

අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන පරිපාලන නගරය වන අනුරාධපුර නගරයේ සංවර්ධන කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙන්ම නගරය භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික යන ආකාරයෙන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුම් සම්පාදනය කිරීමට වර්ග කිලෝමීටර් 2050 කින් යුත් ප්‍රදේශයක් තෝරා ගැනුණි. 2001 වසරේදී 2001 අංක: 1179/11 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මධ්‍යම නුවරගම් පළාත, නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත, මිහින්තලය, තිරප්පනේ, රඹෑව, නාවිවාදුව, තලාව, තඹුත්තේගම, නොවිටියාගම යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන පරිදි වර්ග කිලෝමීටර් 1925.4 පමණ භූමි ප්‍රදේශයක් නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය ලෙස විසල් අනුරාධපුර සැලැස්ම යටතේ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති අතර, අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී ඉහත කී ප්‍රදේශයන්හි ජීවත්වන ජනගහනය, ජනගහන වර්ධන වේගය, නාගරික ලක්ෂණ, භූමි පරිහරණ රටාවන් ආදී තොරතුරු සැලකිල්ලට ගනිමින් හා විශ්ලේෂණය කරමින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා බලපෑමක් එල්ල කල හැකි ප්‍රදේශය විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගනු ලැබීය.

2.2 සැලසුම් හා තත්ත්ව සංදර්භය

අනුරාධපුර ප්‍රදේශයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේදී පෙනී යන්නේ ඉතාමත් ප්‍රෞඪ මෙන්ම අනගිභවනීය අතීතයකට හිමිකම් කියූ බවයි. ජනවහරට අනුව අනුරාධපුරයේ විකාශය ආරම්භ වන්නේ ක්‍රි.පූ.483 තරම් ඈත කාලයක සිටය. පසු කාලයකදී ලංකාවේ ප්‍රථම සැලසුම් සහගත නගරය බවට අනුරාධපුර නගරය පත් විය. ඒ පණ්ඩුකාභය රාජ්‍ය සමයේදීය. පණ්ඩුකාභය රාජ්‍ය කාලය තුළ නගර මධ්‍යය ක්‍රමවත් ආකාරයට සැලසුම්කර තිබී ඇත. මෙහිදී රජ වාසල හා අනෙකුත් වටිනා අංග නගර අභ්‍යන්තරයේ පැවති අතර, මිනිසාගේ ජනාවාස හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු කරනු ලැබූ ප්‍රදේශ නගර මධ්‍යයෙන් බාහිර කොටසේ පැවතුණි. එමෙන්ම මහා වංශයේ සඳහන් වන ආකාරයට නගරය අයිති වූයේ මහ රජතුමාට වේ. ලංකාවේ පළමු රාජධානිය වූ අනුරාධපුරය, වසර 1400 කට පමණ පෙර සිටම අගනුවරක් ලෙස විරාජමානව තිබී ඇති බවට සාක්ෂි ඇත.

පාහියන් හික්ෂුවගේ වාර්තා අනුව අනුරාධපුර ක්‍රි.ව.413 දී පමණ අනුරාධපුර නගරය ඉතා සශ්‍රීක මට්ටමේ පැවති නගරයක් විය. විශාල සල්පිල් හා නොයෙකුත් ගණයේ උත්සව එකලද පැවති අතර, එම කාලය තුළ වාසය කරනු ලැබූ මිනිසුන් ඉතාමත් සතුටින් කාලය ගත කල බවද එම වාර්තා වල සඳහන් කර ඇත.

පසුකාලීනව 4 වැනි විජයබාහු රජතුමාගේ රාජ්‍ය අවධිය වන විට අනුරාධපුර රාජධානිය හා එහි පැවති සශ්‍රීක තත්ත්වය ගරා වැටී සන වනාන්තරයක් බවට අනුරාධපුර නගරය පත්ව ඇත. ක්‍රි.ව.1680 කාලය වන විට අනුරාධපුරය ගැන විස්තර සඳහන් වන්නේ රොබට් නොක්ස්ගේ “එදා හෙළදිව” නම් වූ ග්‍රන්ථයේය. රොබට් නොක්ස්ට අනුව නගර මධ්‍යයේ විශාල වැවක් දක්නට තිබී ඇති අතර, එම වැව යොදා ගනිමින් නගරයේ මිනිසුන් තමන්ගේ වගා කටයුතු කර ඇත. එමෙන්ම එම කාලය තුළදී නගරය තුළ මෙන්ම නගරයෙන් පිටතද කුඩා නගර ස්ථාපනය වී ඇත. එම කුඩා ප්‍රමාණයේ නගර ද සෂ්‍ය කැලයකින් වටවී තිබූ බව රොබට් නොක්ස්ගේ “එදා හෙළදිව” නම් වූ කෘතියේ සඳහන් වේ. 19 වන ශත වර්ෂය වන විට අනුරාධපුරය කැලැවෙන් වටවූ නගරයක් අප්‍රසිද්ධ නගරයක් බවට පත් විය. එය “ජෝන් ඩීවී” ගේ වාර්තා වලින් ද පැහැදිලි වේ.

නමුත් 19 වන ශත වර්ෂයේම බ්‍රිතාන්‍යය පාලකයින් විසින් නැවත අනුරාධපුරය නගා සිටුවූ අතර, 20 වන ශත වර්ෂය ආරම්භයේදී පුරා විද්‍යා කැණීම් කටයුතු ආරම්භ විය. මේ ආකාරයේ ඓතිහාසික වටිනාකමක් එක්වූ අනුරාධපුර ප්‍රධාන නගරය 1982 යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් ලෝක උරුම නගරයක් බවට ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

විවිධ සැලසුම් මගින් අනුරාධපුර නගරය සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා ගනු ලැබූ උත්සහයන් පහත පරිදි දැක්විය හැක.

අනුරාධපුර සංරක්ෂණය කිරීමේ ප්‍රඥප්තිය - 1942

මේ මගින් අනුරාධපුර නගරයේ ඇති නොගැලපෙන භූමි පරිහරණයන් මෙන්ම අවිධිමත් ඉදිකිරීම් ඉවත් කිරීමටත්, ක්‍රමවත් හා සැලසුම් සහගත භූමි පරිහරණයක් පවත්වාගෙන යාමත්, අරමුණ විය. මෙහිදී 1947 දී නගර නිර්මාණ ශිල්පී ඔලිවර් වීරසිංහ මහතාට අනුරාධපුර නව නගරය සැලසුම් කිරීමේ වගකීම පවරන ලදී. ඒ අනුරාධපුර පූජා නගරය තුළ විවිධ අක්‍රමවත් ඉදිකිරීම් නිසා ඇතිවූ බලපෑම අවම කිරීම අරමුණු කරමිනි.

අනුරාධපුර සංරක්ෂණය කිරීමේ වැඩසටහන - 1949

මෙම වැඩසටහන මගින් මූලික ලෙස අරමුණු කරගනු ලැබුවේ අනුරාධපුර පූජා නගරය තුළ වූ අනවසර ඉදිකිරීම් ඉවත් කිරීමයි. එමගින් අනුරාධපුර පූජා නගරය තවදුරටත් ආරක්ෂා කිරීම අරමුණු කර ඇත. මෙහිදී අනුරාධපුර නව නගරය ලෙස ප්‍රදේශයක් නව ඉදිකිරීම් සහ ජනාවාස සඳහා සැලසුම් කරන ලදී.

අනුරාධපුර සංරක්ෂණ මණ්ඩලය - 1961

මෙහිදී 1949 දී ඇති කරනු ලැබූ අනුරාධපුර සංරක්ෂණය කිරීමේ වැඩසටහනෙහි ඇති මන්දගාමී ක්‍රියා කලාපය නිසා 1961 දී මෙම මණ්ඩලය ඇති කරනු ලැබීය. 1961 අංක: 32 දරණ පනතට අනුව අනුරාධපුර නගරය පිළිබඳ බලතල මෙම මණ්ඩලය යටතට පත් කරනු ලැබීය.

අනුරාධපුර පූජා නගරය සැලසුම් කිරීමේ වැඩසටහන - 1984

මෙම වැඩසටහන 1984 දී හඳුන්වාදුන් නමුත් එය ක්‍රියාත්මක වූයේ 1988 දීය. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ වටවන්දනා පාර ඉදිකිරීමයි. සියළුම පුරා විද්‍යා ස්ථාන වලට එම මාර්ගය මගින් ප්‍රවේශකත්වය ලබාදීම අරමුණු වී ඇත. තවද, මෙම වැඩසටහන මගින් පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශය තුළ සිටි අනවසර පුද්ගලයින් නිරාවිය, මිහිදුපුර වැනි ප්‍රදේශ වලට නැවත පදිංචි කිරීම අරමුණ කරන ලදී.

අනුරාධපුර සංරක්ෂණය කිරීමේ වැඩසටහන - 1996

මෙහිදී මෙම වැඩසටහන මගින් මූලික ලෙසම අරමුණු කර ගනු ලැබුවේ පුරා විද්‍යා කැණීම්ය. පුරා විද්‍යාත්මක කටයුතු වලට අදාළ පර්යේෂණ, අධ්‍යාපනික කටයුතු ආරම්භ කිරීම, දේශීය විදේශීය සංචාරකයින් හා වන්දනා කරුවන්ට අදාළ පොදු පහසුකම් ලබාදීම ආදී අවශ්‍යතාවයන් සඳහා මෙහිදී අවධානය යොමු කර ඇත.

විසල් අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන සැලැස්ම - 2001

2001 අංක: 1179/11 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වර්ග කිලෝමීටර් 1925.4 ක් පමණ වූ භූමි ප්‍රදේශය නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය ලෙස ගැසට් කරනු ලැබීය. මෙහිදී, රඹාදව, මධ්‍යම නුවරගම් පළාත, නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත, මිහින්තලය, තිරප්පනේ, නාවිවාදුව, තලාව යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයන් ද, තඹුත්තේගම හා නොච්චියාගම යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ වලින් කොටසක් ද නාගරික සංවර්ධන බල ප්‍රදේශය ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබීය. මේ ආකාරයට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබූ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ ගණන 278 කි. මෙමගින් අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට අමතරව තවත් ප්‍රදේශයන් භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය, පරිසරික යන අංශයන් පාදක කරගනිමින් සමෘද්ධිමත් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය අඩිතාලම සකස් කරන ලදී.

අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය සඳහා වූ සංවර්ධන සැලැස්ම 2006 - 2016

මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය කලාපීකරණ සැලැස්මක් යටතේ සංවර්ධනය කරනු ලැබූ අතර, එමගින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ඒදිනෙදා අවශ්‍යතාවයන් ක්‍රමවත්ව කරගෙන යාමට අවස්ථාව සලසාදීමත්, විවිධ ව්‍යාපෘති මගින් නගරයේ සක්‍රීය බව ඉහළ මට්ටමකට පත් කිරීමටත් මනා භූමි පරිහරණ ක්‍රමවේදයක් තුළින් නගරයේ විධිමත් බව ආරක්ෂා කිරීමටත් කටයුතු කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2011 - 2030

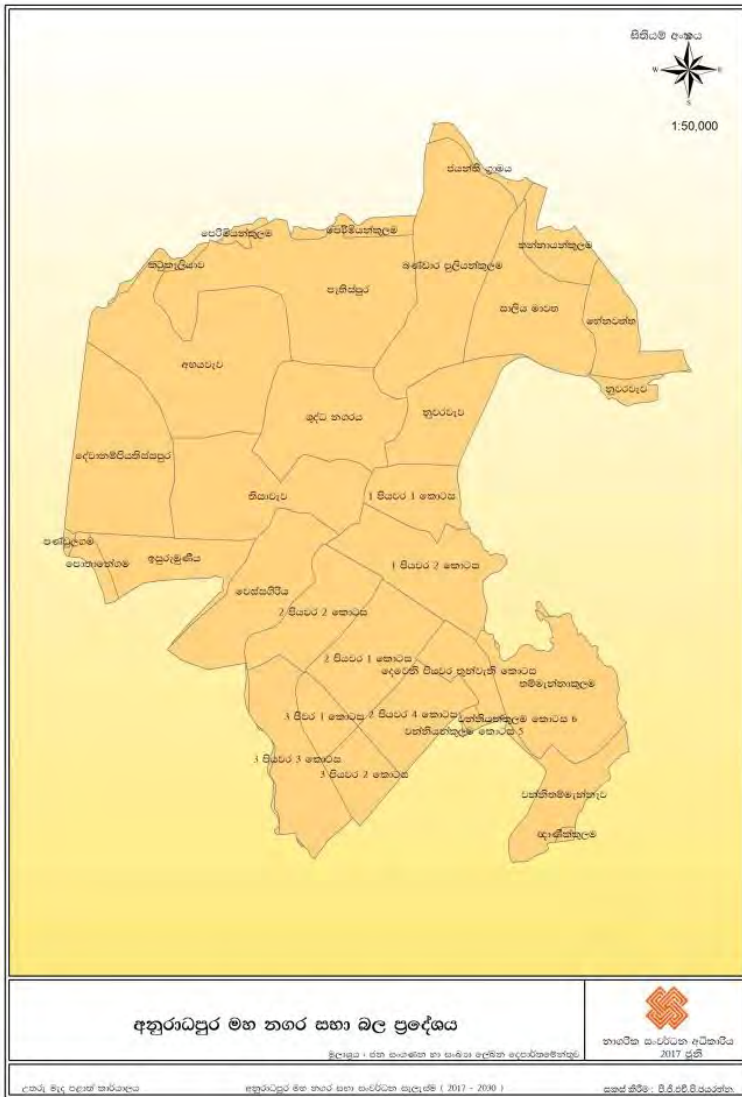
මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය හා එහි තදාසන්න ප්‍රදේශය අධිනාගරික ප්‍රදේශයක් ලෙස හඳුනා ගැනුණු අතර, මිලියන 1.5 ක ජනගහනයක් නාගරික ප්‍රදේශය අවට වර්ධනය වේ යැයි අපේක්ෂා කර ඇත. එම ජනගහනයට අවශ්‍ය වන පහසුකම් සැලසීම සඳහා නේවාසික ප්‍රදේශ හා ආර්ථික කටයුතු උදෙසා සුදුසු ප්‍රදේශ මෙහිදී හඳුනාගෙන ඇති අතර, නගරය සංවර්ධනය උදෙසා අවශ්‍ය වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්ද හඳුනා ගෙන ඇත. ඒ අතර, මාර්ග පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීම, දුම්රිය මාර්ග පුළුල් කිරීම හා නව දුම්රිය මාර්ග යෝජනා කිරීම, අභ්‍යන්තර ගුවන්තොටුපල සිවිල් ජනයා උදෙසා විවෘත කිරීම හා ඊට අවශ්‍ය වන ආකාරයට භෞතික පරිසරය සකස් කිරීම යන ව්‍යාපෘතීන් වැදගත් ස්ථානයක් ගනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික භෞතික සැලැස්ම 2017 - 2050 (දළ සැලැස්ම)

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින්ද ශ්‍රී ලංකාවේ අධිනාගරික ප්‍රදේශ දෙකක් හඳුනා ගැනුණු අතර, එහි එක් අධිනාගරික ප්‍රදේශයක් වන්නේ අනුරාධපුර නාගරික සීමාව හා එහි තදාසන්න ප්‍රදේශයයි. 2050 වර්ෂය වන විට මෙම අධිනාගරික ප්‍රදේශයේ මිලියන 0.5 ක පමණ ජනගහනයක් අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හා මෙම ජනගහනයට නේවාසික පහසුකම් සඳහා සුදුසු ප්‍රදේශද හඳුනා ගෙන ඇත.

වර්තමානය වන විට ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ භෞතික, ආර්ථික, සාමාජීය හා පරිසරික තත්ත්වයන් පහත පරිදි විස්තර කල හැකිය.

රූපසටහන් අංක 2 . 1 අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රධානම පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය ලෙස අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය සැලකෙන අතර, එය ව.කි.මී.42 (හෙක්ටයාර්:4200) වපසරියකින් යුක්ත වේ. එය මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 100 ක් උච්චතාංශයෙන් පිහිටා ඇත. මල්වතුඔයෙන් නැගෙනහිර කොටස නව නගරය ලෙසද බටහිර කොටස පූජා නගරය ලෙසද, ව්‍යාප්ත වී ඇත. නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 12ක් ද, මධ්‍යම නුවරගම් පළාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 11ක් ද, මිහින්තලය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයෙන් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 02ක් ද වන පරිදි ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ 25කින් යුක්ත ප්‍රදේශය පුරා අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය ව්‍යාප්ත වී ඇත.

මෙම ප්‍රදේශයේ වියළි කලාපීය සහ පහතරට සර්ම කලාපීය ලක්ෂණ දක්නට ලැබෙන අතර, මධ්‍ය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 33 - 35 ක් වේ. සාපේක්ෂව බලන විට මෙම උෂ්ණත්වය ක්‍රමිකව වර්ධනය වීමක් දැකිය හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 1 උෂ්ණත්ව වර්ධනය

මූලාශ්‍රය :-කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

ප්‍රදේශයේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය එසේ වුවද, මිනිසුන්ගේ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 5කින් පමණ ඉහළ අගයක් ගන්නා බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ඇත.

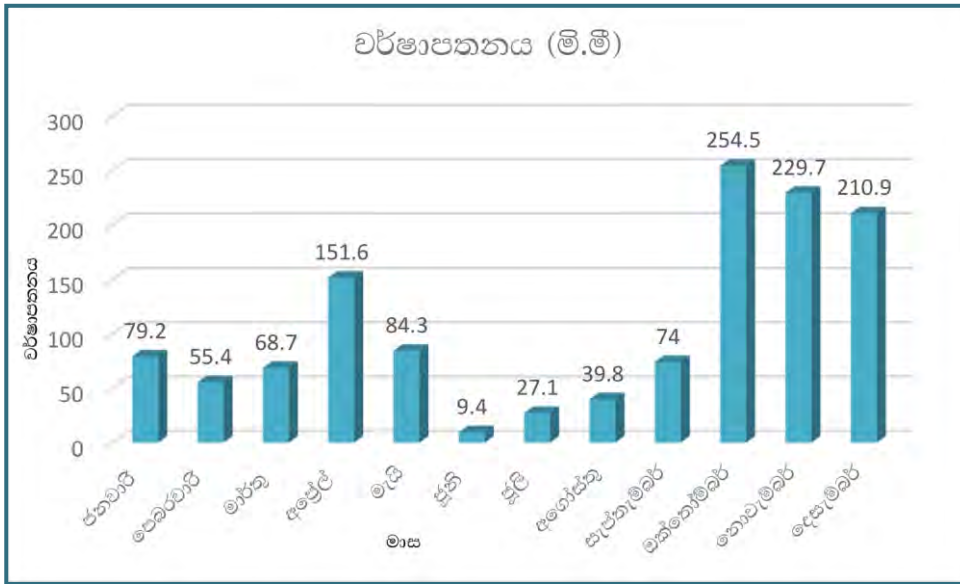
වගු අංක 2 . 1 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස

පාරිසරික උෂ්ණත්වය	33 ^o	35 ^o	34 ^o	32 ^o	31 ^o	29 ^o	28 ^o	27 ^o
ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය	40 ^o	42 ^o	41 ^o	40 ^o	37 ^o	35 ^o	34 ^o	31 ^o

මූලාශ්‍රය :- <https://www.accuweather.com> - 2018

මධ්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මි.ලී 1000 - 1500 පමණ වන අතර, උපරිම වර්ෂාපතනය ඊසාන දිග මෝසම් වර්ෂාව එනම්, සැප්තැම්බර් - දෙසැම්බර් කාලය තුළදී ලැබෙන අතර, සංවහන වැසි අප්‍රේල් - ජූනි දක්වා ලැබේ.

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 2 වර්ෂාපතනයේ වෙනස

මූලාශ්‍රය :- කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

සමස්තයක් ලෙස මාස 09ක පමණ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයක් දක්නට ලැබුණද, මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමෙන් ලැබෙන ජලය ගබඩා කර ගැනීම සඳහා නුවරවැව, බසවක්කුලම වැව, තිසාවැව, කුම්බිවිවන්කුලම වැව ද ඊට අමතරව පොන්නාරම්කුලම, ආත්තිකුලම හා වන්නියන්කුලම යන කුඩා වැව් කිහිපයක් ද මෙම ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇති අතර, ප්‍රදේශයේ වටිනාකම තිවුර වන්නේ දෙස් විදෙස් ජනතාවගේ නොමද අවධානයට ලක්වන ශ්‍රී මහා බෝධිය, රුවන්වැලි මහා සෑය, ජේතවනාරාමය, ථූපාරාමය, අභයගිරිය, ලංකාරාමය, මිරිසවැටිය හා ලෝවාමහපාය යන අටමස්ථානය අයත් සිද්ධස්ථාන ද

සමාධි පිළිමය, ඉසුරුමුණිය, රන්මසු උයන වැනි ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම් වලින් යුත් ප්‍රෞඪ ඓතිහාසික වටිනාකම් තිබීමත් ඒවා පාදක කර ගනිමින් 1982 වර්ෂයේදී යුනෙස්කෝ සංවිධානය විසින් ලෝක උරුම නගරයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමත් සමගය.

ප්‍රදේශයේ ජනගහනය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තා වලට අනුව 2011 වර්ෂයේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මුළු ජනගහනය 856004 ක් වන අතර, එයින් 6% ක් අනුරාධපුර නාගරික ජනගහනයට අයත් වේ. ජන සංගණනයන්ට අනුව 2001 හා 2011 වර්ෂ සංසන්දනය කිරීමේදී නාගරික ප්‍රදේශයේ ජනගහන ක්‍රමිකව අඩුවීමක් දක්නට ලැබෙන අතර, 2001 වර්ෂයේදී නාගරික ජනගහනය 56,632 ක් වේ. එය 2011 වර්ෂය වන විට 52,007 දක්වාද 2017 වර්ෂය වන විට 51,703 දක්වා ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇති අතර, ගණනය කිරීම් වලට අනුව ජනගහන වර්ධන වේගය - 0.000847 ක් දක්වා අඩු අගයක් ගන්නා බව පැහැදිලි වේ.

2017 වර්ෂය වන විට ජනගහනය වර්ග කිලෝමීටරයට පුද්ගලයින් 1231ක් වන අතර, වැඩිම ජනසන්නවය 111 පියවර (1 කොටස) ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයෙන් සහ 111 පියවර (11 කොටස) ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයෙන් වාර්තා වන අතර, අවම ජන සන්නවය තිසාවැව ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයෙන් වාර්තා වේ. 2017 වර්ෂයේ අනුරාධපුර නාගරික ජනගහනයෙන් 52% ක් ස්ත්‍රීන් වන අතර, 48% ක් පුරුෂ ජනගහනය නියෝජනය කරනු ලබයි. වයස් කාණ්ඩ අනුව ජනගහන විග්‍රහ කිරීමේදී 0 - 14 ත් අතර, වයස් කාණ්ඩයේ පසුවන ජනගහනය 26% ක් ද, 15 - 59 අතර වයස් කාණ්ඩය 66 %ක් ද, අවුරුදු 60 ට වඩා වැඩි පිරිස 8% ක් ද වේ. මේ අනුව ශ්‍රම බලකායේ ක්‍රියාකාරී පිරිස ඉහළ අගයක් ගැනීම නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමේ සම්පතක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ ජාතීන් සහ ආගම් අනුව ජනගහනය විග්‍රහ කිරීමේදී 2017 වර්ෂයේ 92% ක් සිංහල ජාතීන් ද, බෞද්ධාගමිකයන් 90%ක් බව ද සංඛ්‍යා ලේඛන වාර්තා අනුව පැහැදිලි වන අතර, බෞද්ධාගමික නගරයේ උරුමය ආරක්ෂා වීම සඳහා එය මහත් පිටුවහලක් වන බව සඳහන් කළ හැකිය.

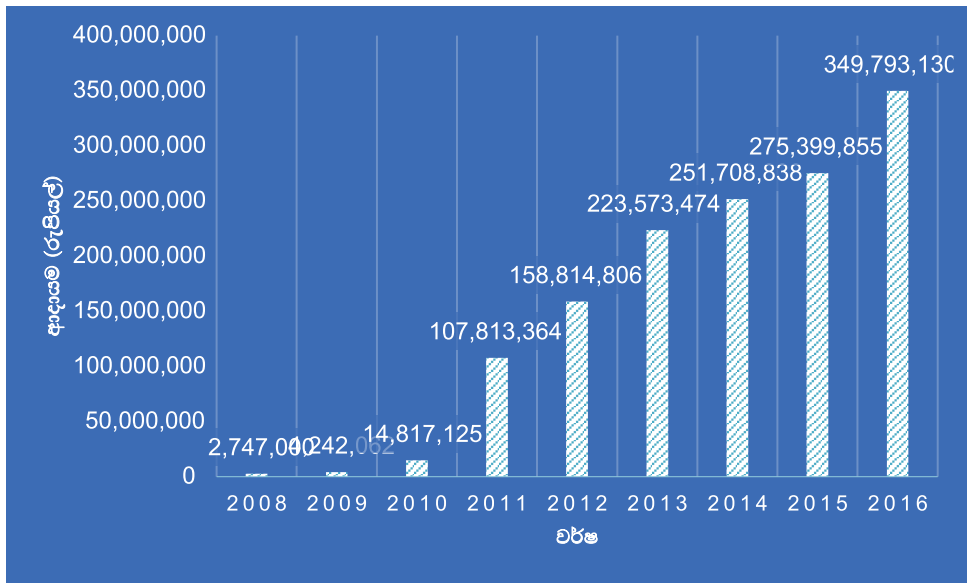
2001, 2011, 2017 වර්ෂ වල ප්‍රදේශයේ නිවාස ඒකක ප්‍රමාණය ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය සංසන්දනය කිරීමේදී පිළිවෙලින් නිවාස ඒකක 14868, 12401 හා 12103 ක් ද වන අතර, එය ජනගහන වර්ධන වේගය සෘණ වීමත් සමග ක්‍රමයෙන් අඩු අගයක් ගෙන ඇති බවට පැහැදිලි වේ.

පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන කේන්ද්‍රස්ථානය වශයෙන් ද, දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන නගරය ලෙස සහ ලෝක උරුම නගරයක් වන බැවින් ද, විවිධ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා සංක්‍රමණිකයන් විශාල පිරිසක් ප්‍රධාන පිවිසුම් 06ක් ඔස්සේ දිනපතා නගරය කරා පැමිණේ.

2016 වර්ෂයේ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් කරන ලද රථවාහන සමීක්ෂණයට අනුව විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා පිටතින් නගරයට පැමිණෙන ජනගහනය දිනකට 160,000 ක් ලෙස වාර්තා වී ඇත. වෙසක්, පොසොන්, ඇසල උත්සව අවස්ථා වලදීත් පිවිව මල් පූජාව, කප්රුක් පූජාව වැනි විශේෂ පූජාවන් පවත්වන අවස්ථාවන්හිදීත් වාර්ෂිකව මෙම ජනගහනය ලක්ෂ 11ක් පමණ ඉහළ අගයක් ගන්නා බව අනුරාධපුර පොලිස් රථ වාහන අංශයේ සමීක්ෂණ වාර්තා මගින් පැහැදිලි වේ.

අනුරාධපුර නගරයේ ආර්ථිකය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීමේදී 1950 වර්ෂයට පෙර ප්‍රාථමික අංශය පදනම් කර ගත් ශක්තිමත් ආර්ථිකයක් පැවතුනද, මේ වන විට තෘතීයික අංශයේ දායකත්වය ඉහළ මට්ටමකට පැමිණ ඇත. 2017 වර්ෂයේ අනුරාධපුර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ වාර්තා වලට අනුව ප්‍රාථමික අංශය සඳහා දායකත්වය 9 % ක් ද ද්විතීක අංශය සඳහා 19% ක් ද තෘතීයික අංශය 72% ක් ද වේ. තෘතීයික අංශය ඉහළ අගයක් ගෙන ඇත්තේ පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය අනුරාධපුර නගරය තුළ පිහිටා ඇති බැවින්, පරිපාලන කටයුතු, සෞඛ්‍ය සේවා, අධ්‍යාපන කටයුතු සහ වෙළඳ කටයුතු සඳහා සේවයේ නිරත වීමට විශාල පිරිසක් නගරය තුළට පැමිණීම යනාදී හේතු පාදක කර ගනිමිනි. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරියේ වාර්තා වලට අනුව විදේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම තුළින් අනුරාධපුරයට ලැබෙන ආදායම ආර්ථිකය නංවාලීමට රුකුලක් වී ඇති අතර, සේවා ක්ෂේත්‍රයේ වර්ධනයක් ඇති වීමට මෙම තත්ත්වය ද බලපා ඇත. 2008 වර්ෂය හා සංසන්දනය කරන විට 2016 වසරේදී සංචාරක කර්මාන්තයෙන් උපයනු ලැබූ සෘජු ආදායම 100% කින් පමණ වර්ධනය වී ඇති බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්තාර අංක 2 . 3 විදේශීය සංචාරකයින්ගෙන් නගරයට ලැබෙන ආදායම 2008 - 2016

මූලාශ්‍රය :- ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2017

තවද, පූජනීය සිද්ධස්ථාන මුල් කර ගනිමින් පවත්වනු ලබන විවිධ පුද පූජා කටයුතු සඳහා දේශීය සංචාරකයින් විශාල ප්‍රමාණයක් පැමිණෙන අතර, එම පැමිණීම හේතු කොට ගෙන නගරයේ ආර්ථිකයට දායකත්වයක් ලබාගැනීමේ හැකියාවක් ඇත. උත්සව සඳහා පැමිණෙන පිරිස දළ වශයෙන් පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

වගු අංක 2 . 2 දේශීය සංචාරකයින් උත්සව සඳහා පැමිණීම - 2016

ආගමික උත්සව	දේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම දිනකට (මිලියන)
පොසොන්	0.8
වෙසක්	0.3
ඇසල	0.15
පිච්ච මල් පූජාව	0.5
දහස්පෙකියා මල් පූජාව	0.3

මූලාශ්‍රය :- පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව සහ පොලිස් රථ වාහන අංශය - 2018

ප්‍රදේශයේ මාර්ග ජාලය සලකා බැලීමේදී මනා සම්බන්ධතාවයක් ඇති මාර්ග ජාලයක් පවතින බව පැහැදිලි වේ. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් නඩත්තු කරන මාර්ග - කිලෝ මීටර් 45 ක් ද, මහ නගර සභාව මගින් නඩත්තු කරන මාර්ග කිලෝ මීටර් 231 පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් නඩත්තු කරන මාර්ග කිහිපයක් ද ඇත.

මෙම ප්‍රදේශය තුළ රජයේ පාසැල් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පිහිටා ඇති අතර, 2017 වර්ෂය වන විට මුළු සිසුන් සංඛ්‍යාව 28008 ක් හා ගුරුවරු සංඛ්‍යාව 1225 ක් පමණ වන අතර ගුරු:සිසු අනුපාතය 1 :23 ක් තරම් ඉහළ අගයක් ගනු ලබයි. අනුරාධපුර මධ්‍ය විද්‍යාලය, ස්වර්ණපාලි බාලිකා මහා විද්‍යාලය සහ සහිරා මුස්ලිම් මහා විද්‍යාලය වැනි ජාතික තලයේ පාසැල් ප්‍රදේශයේ පිහිටා තිබෙන අතර, රජයේ පාසැල් වලට අමතරව රියැන්සි පෙරේරා විශේෂ අධ්‍යාපන පාසැල ද, ලයිසියම් ජාත්‍යන්තර පාසැල ද, සෙලින්කෝ විද්‍යාලය ද, කේම්බ්‍රිජ් විද්‍යාලය, රාහුල විද්‍යාලය යනාදි ලෙස පෞද්ගලික පාසැල් ද පිහිටා ඇත. පාසැල් අධ්‍යාපනයට අමතරව, උසස් අධ්‍යාපනය නංවාලීම සඳහා, හික්ෂු විශ්ව විද්‍යාලය, විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය වැනි උසස් අධ්‍යාපන ආයතන මෙම ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇති අතර, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය නංවාලීමේ අරමුණින් හෝටල් පාසැල, වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය, කාර්මික විද්‍යාලය, ජාතික ආධුනිකත්ව හා පුහුණු අධිකාරිය, තාක්ෂණ විශ්ව විද්‍යාලය, තරුණ සේවා සභාව, වැනි අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන ආදිය ප්‍රදේශය තුළ පිහිටා ඇත.

ප්‍රදේශයේ පිහිටි ප්‍රධාන සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථානය අනුරාධපුර ශික්ෂන රෝහල වන අතර, එහි විශේෂඥ වෛද්‍යවරු 51 ක්, වෛද්‍යවරු 229 ක් ඇතුළුව සියළුම කාර්යය මණ්ඩලය 2494 ක් පමණ වේ. මාසික බාහිර රෝගීන් සංඛ්‍යාව 2017 වර්ෂය වන විට 21,465 ක් පමණ වන අතර, සායන රෝගීන් සංඛ්‍යාව 41,700 ක් පමණ වේ. 2017 වර්ෂය වන විට මාසික නේවාසික රෝගීන් සංඛ්‍යාව 11,200 ක් පමණ වේ. මෙම රෝහල වාට්ටු 46 ක් පමණ වන අතර, ශික්ෂණ රෝහලට අමතරව බන්ධනාගාර රෝහල, ආයුර්වේද රෝහල, යුද හමුදා රෝහල, මෙන්ම දේවානම්පියතිස්සපුර හා පුබුදුපුර ප්‍රාථමික වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයන් ද, පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, පෞද්ගලික රෝහල් කිහිපයක් නාගරික සීමාව තුළ පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

නාගරික ප්‍රදේශයේ නළ ජලය සැපයීම ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය මගින් සිදු කරනු ලබන අතර, ජල මූලාශ්‍ර ලෙස තුරුවිල, නුවරවැව හා තිසාවැව යොදා ගනී. නගර සීමාව තුළ ඉදිකර ඇති ජල ස්ථම්භ 04ක් හා නාගරික සීමාවෙන් පිටත ඉදිකර ඇති ජල ස්ථම්භ 05ක් උපයෝගී කර ගනිමින් නාගරික සීමාව තුළ ජලය බෙදා හැරීම සිදු කරයි.

අනුරාධපුර නගරයේ දිනකට එකතු වන ඝන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 20 ක් පමණ වන අතර, සැලැස්මකට අනුව අනුරාධපුර මහ නගර සභාව මගින් දිනපතා කසල එකතු කර බැහැර කිරීම සිදු කෙරේ.

අනුරාධපුර නගරය ආවරණය වන පරිදි මළ අපවහන පද්ධතියක් නොමැති වුවද, අනුරාධපුර නව බස්නැවතුම්පල වාණිජ ප්‍රදේශය ආවරණය කරමින් කුඩා පරිමාණයේ මළ අපවහන පද්ධතියක් ස්ථාපිත කර ඇත.

2.3 සැලසුම් ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීම

අනුරාධපුර නාගරික සැලසුම් ප්‍රදේශය නිර්ණය කිරීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් පහත කරුණු පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදී.

2.3.1. පරිපාලන සීමාවන්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් අනුරාධපුර මහ නගර සභා සීමාව සඳහා 2006 - 2016 වර්ෂ පාදක කර ගනිමින් සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර තිබූ අතර, වර්තමානය වන විට නාගරික ප්‍රදේශයට පමණක් සීමා නොවී සංවර්ධන කටයුතු හා එහි බලපෑම ඊට පරිබාහිරින් පිහිටි ප්‍රදේශ කරාද ව්‍යාප්ත වන බව භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස් වීම්, ඉඩම් මිලෙහි වෙනස් වීම්, යටිතල පහසුකම් වල ව්‍යාප්තිය, සංවර්ධන කටයුතු වලින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම, ජන ඝනත්වය සහ නිවාස ඝනත්වය ආදී අංශ අධ්‍යයනය කිරීමේදී තහවුරු විය. මේ තත්ත්වය හේතු කොට ගෙන අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට අමතරව මිහින්තලය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ, හේනේවත්ත ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයත්, මධ්‍යම නුවරගම් පළාත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ, තත්තායම්කුලම, බණ්ඩාරපුලියන්කුලම, පෙරිමියන්කුලම, කටුකැලියාව, අභයවැව, දේවානම්පියතිස්සපුර, පණ්ඩුලගම, ඉසුරුමුණිය යන ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශත්, නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත ප්‍රදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ පොතානේගම, වන්නියන්කුලම 1, වන්නියන්කුලම 2, වන්නියන්කුලම 3, වන්නියන්කුලම 4, වන්නියන්කුලම 5, වන්නියන්කුලම 6, වන්නිතම්මැන්නාව යන ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශත්, නාවිලාඝුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ, ශ්‍රාවස්තිපුර, කුඩානෙළුබෑව, මහනෙළුබෑව යන ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශත් ආවරණය වන පරිදි සැලසුම් බල ප්‍රදේශයට අයත් පරිපාලන සීමාව නිර්ණය කරන ලදී.

2.3.2. ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

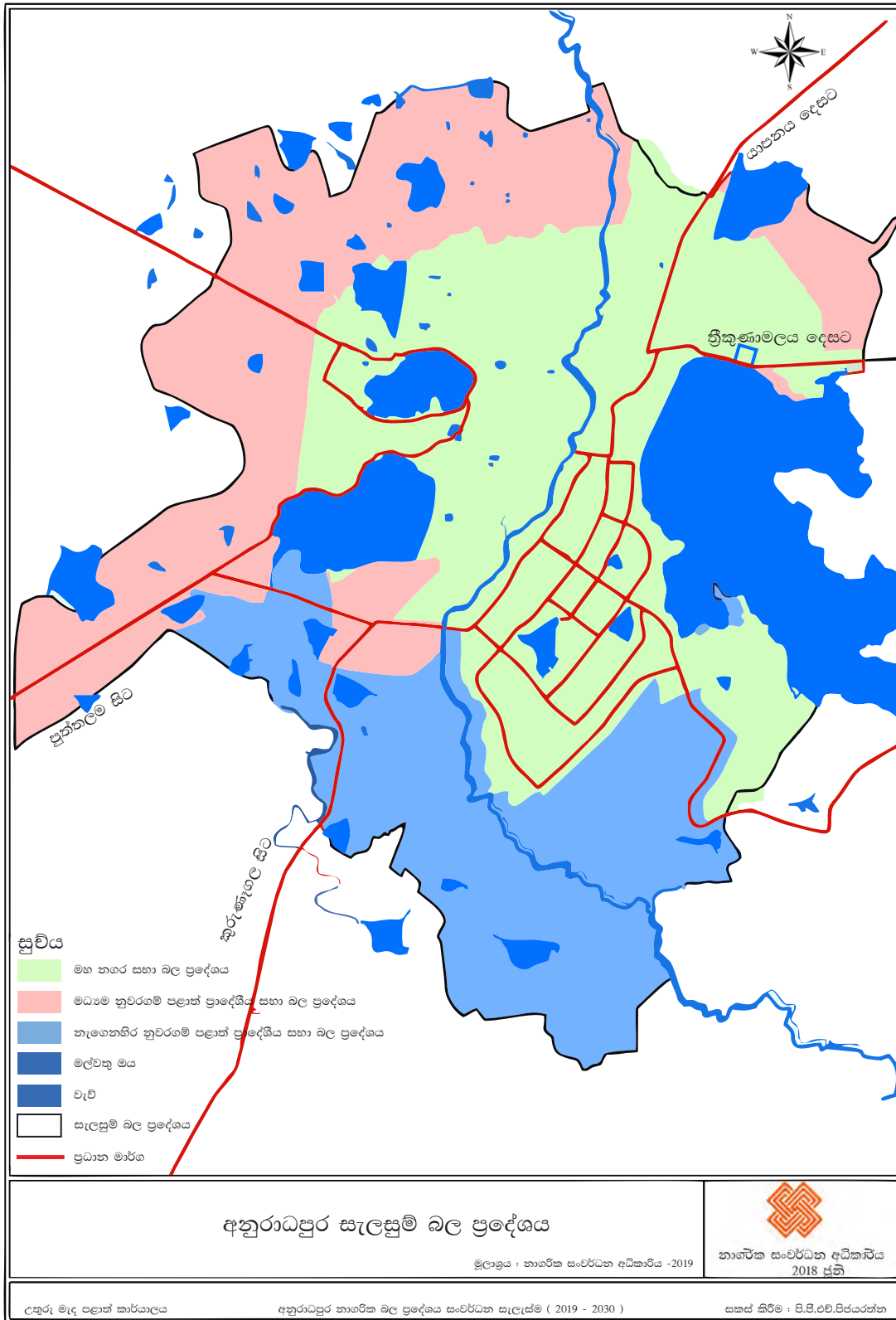
උතුරු මැද පළාතේ සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මධ්‍ය ප්‍රදේශය අනුරාධපුර නගරය වන අතර, පූජා නගරය සහ ඒ හා බැඳුණු ආගමික සංස්කෘතික හා සංචාරක කටයුතු, නගරය හරහා ගලා බසින මල්වතුඔයෙන් බස්නාහිර සීමාවටද, මල්වතුඔයෙන් නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ සේවා සපයන සේවා මධ්‍යස්ථානය හා නේවාසික කලාපයන් ද, භාවිතාවන්ගේ වෙනස් ක්‍රියාකාරී ලක්ෂණයන් පෙන්නවමින් සංවර්ධනය වී ඇත. පූජා නගරය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් නව නගරය හා අන්තර් සම්බන්ධතාවයකින් යුක්තව පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, නව නගරයේ ක්‍රියාකාරී ප්‍රදේශය ක්‍රමයෙන් නාගරික සීමාවෙන් ඔබ්බට ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී. මෙහිදී මහ නගර සභා සීමාවෙන් පිටතට ජනගහනය ක්‍රමයෙන් ව්‍යාප්ත වන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගන්නා ලදී. මෙම තත්ත්වය නගර අතර ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය විශ්ලේෂණය කර නගර මට්ටම හඳුනාගැනීම තුළින් සහ ඉඩම් මිලෙහි උච්චාවචනය පිළිබඳව විශ්ලේෂණය

කිරීමෙන් ද, භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස් වීම්, ඉඩම් මිලෙහි වෙනස් වීම්, යටිතල පහසුකම් වල ව්‍යාප්තිය ආදිය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ද තහවුරු කරගන්නා ලදී.

2.3.3. භූගෝලීය ලක්ෂණ

සැලසුම් බල ප්‍රදේශයේ භූගෝලීය සීමාවන් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී අවබෝධ වන්නේ මෙම ප්‍රදේශය කුඹුරු, වැව්, හා වනාන්තර යනාදි පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ වලින් වට වී ඇති බවයි. මෙය පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ පිළිබඳ කරනු ලැබූ විශ්ලේෂණයෙන් තහවුරු විය. මෙම පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සැලසුම් බල ප්‍රදේශයේ මෙන්ම ඉන් පිටත බොහෝ ප්‍රදේශයක් කරා ව්‍යාප්තව ඇති අතර එම ප්‍රදේශ සඳහා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වලින් බලපෑමක් සිදුවීමට ඉඩකඩ ඉතා අඩු බව සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සිදු වන ප්‍රදේශ අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා කරනු ලැබූ විශ්ලේෂණයෙන් තහවුරු විය. එබැවින් මහ නගර සභා සීමාවට පිටතින් පිහිටි පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ වලට සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා බලපෑමක් එල්ල විය හැකි, වර්ග කිලෝමීටර් 62 කින් යුත් ප්‍රදේශයක් සැලසුම් බල ප්‍රදේශය ලෙස තීරණය කරන ලදී.

සිතියම් අංක 1 සැලසුම් බල ප්‍රදේශය - 2019

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

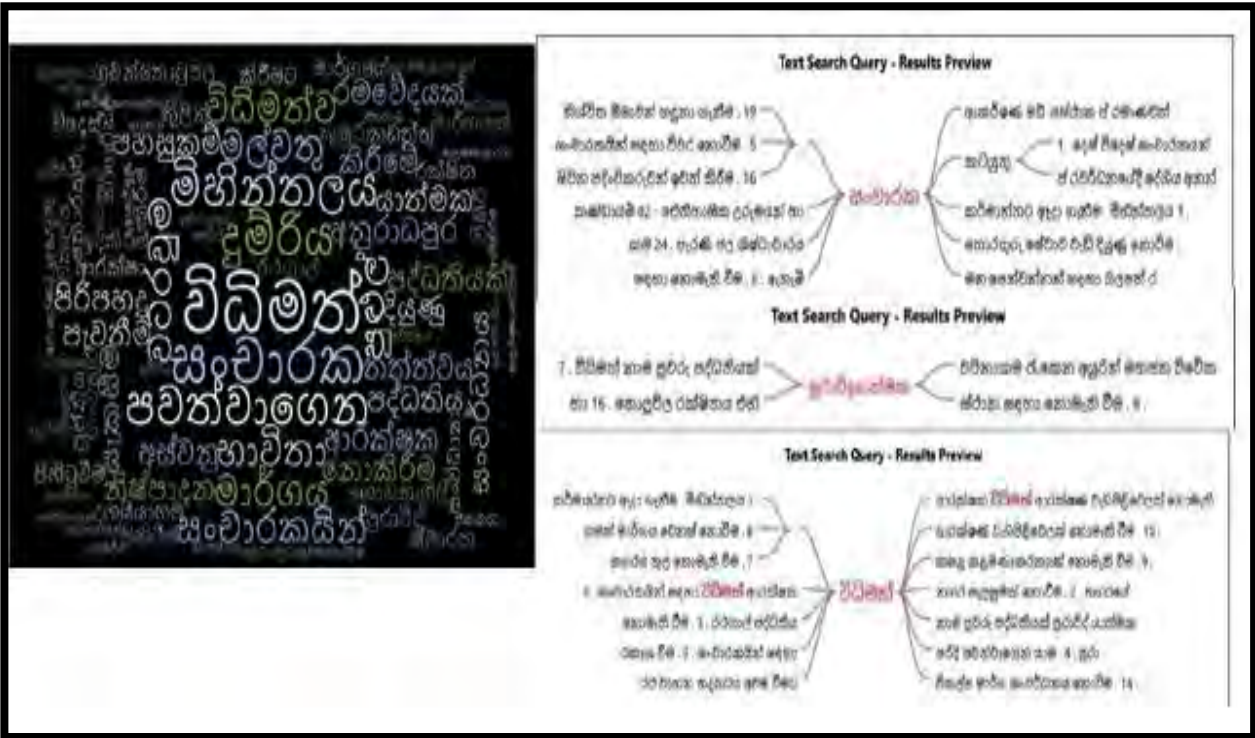
03. සංවර්ධන සැලසුමේ අවශ්‍යතාව

අනුරාධපුර නගර සභා සීමාව සඳහා 2006 - 2016 වර්ෂ සඳහා ප්‍රකාශයට පත් කර තිබූ සංවර්ධන සැලැස්මේ නීත්‍යානුකූල කාලසීමාව ඉකුත් වීම හා වර්තමානය වන විට එහි ඇතැම් අංශයන් බලාත්මක කිරීමට අපහසු වීමත්, නගරය තුළ පවතින්නා වූ සංවර්ධන විභවතාවයන් මනා ලෙස හඳුනා ගනිමින් ඒවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීමටත්, නගරයේ සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා බාධා පමුණුවන ක්‍රියාකාරකම් උපක්‍රමශීලීව මග හරවා ගැනීම සඳහාත් නව සංවර්ධන සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය මතු වී ඇත.

ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2050 වර්ෂය සඳහා ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලසුමට අනුව අනුරාධපුර නගරය හා තදාසන්න ප්‍රදේශ සඳහා මිලියන 0.5ක ජනගහනයක් අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, එම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන පරිදි නගරය සැලසුම් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති බැවින්, ඊට අවශ්‍ය කටයුතු මෙම නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සම්පාදනය කරනු ලබයි.

මහ නගර සභාව, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, ආපදා කලමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල, වෙළඳ සංගම් වැනි රාජ්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල නියෝජිත පාර්ශවකරුවන් ගේ අදහස් හා යෝජනා NVIEO විශ්ලේෂණය මගින් ප්‍රමුඛතා ගත කරමින්ද, සංඛ්‍යා ලේඛනගත දත්ත ප්‍රයෝජනයට ගනිමින්ද, විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයන් උපයෝගී කර ගනිමින්ද නගරය සම්බන්ධයෙන් ගැටළු හා දුර්වලතාවයන් හා නගරයේ දැනට පවත්නා සංවර්ධන විභවතාවයන් (Development Potentials) හඳුනාගනු ලැබූ අතර, ඒවා මනා ලෙස නගරයේ සංවර්ධනය කරා සම්බන්ධ කර ගැනීමට මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අරමුණු කරනු ලබයි.

රූපසටහන් අංක 3.1 NVIO විශ්ලේෂණය මගින් දත්ත ප්‍රමුඛතා ගත කිරීම

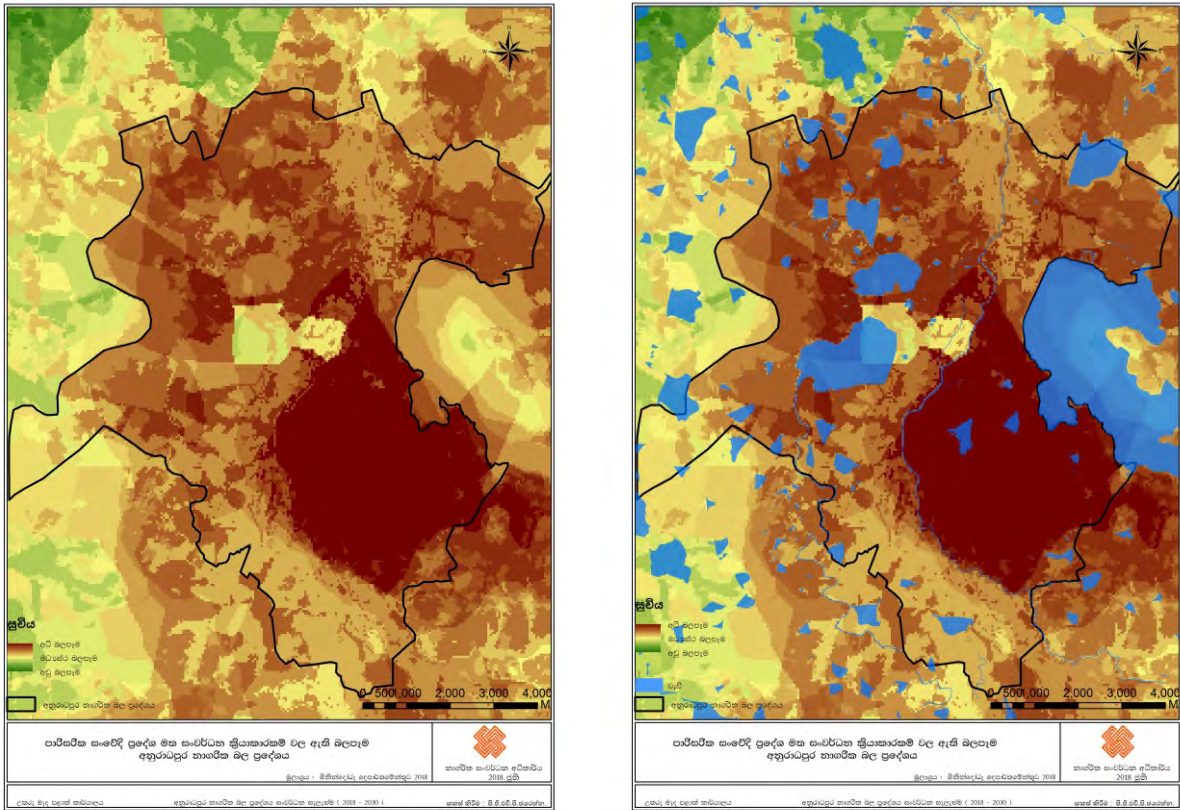

මූලාශ්‍රය :- නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2017

ප්‍රදේශයේ ජනතාව, සේවාවලාභීන්, සංචාරකයන්, විශේෂඥ දැනුම ඇති විද්වතුන් සමඟ කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා වලදී, පූජා නගරය තුළ දැනට පවත්නා සහ මේ වන විට අනාවරණය නොවූ උරුමයන් නගරයේ ආර්ථිකය උදෙසා මනා ලෙස ප්‍රයෝජන ගැනීමටත්, පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශයන් අනාගතය සඳහා සංරක්ෂණය කිරීමත්, එතුලින් නගරයට ආවේණික ප්‍රභවත්වය ආරක්ෂා කිරීමත් විශේෂ අවධානයක් යටතේ සිදුකල යුතු බව තහවුරු වූ හෙයින් ඒ සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා ලබාදීම මෙම සැලැස්මේ තවත් එක් අරමුණක් වේ.

2017 වර්ෂය වන විට ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ අභිබවා සේවා අංශය ඉහළ අගයක් ගෙන ඇති අතර, 2001 - 2016 වර්ෂ අතර භූමි පරිහරණ රටාව වෙනස් වීම විශ්ලේෂණය කිරීමේදී වාණිජ අංශය 0.86% ක් ද, පරිපාලන අංශය 0.3% ක්ද, ලෙස භූමි පරිහරණයේ වර්ධනයක් දැකිය හැකි අතර සංචාරක කටයුතු වලදී 1.56% ක වර්ධනයක් දැකිය හැකි බැවින්, එම වැඩි වන ප්‍රතිඵලය සඳහා අවශ්‍ය සේවා සැපයීමද මෙම සැලැස්මේ අරමුණක් වේ.

රූපසටහන් අංක 3.2 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ වලට ඇති වන බලපෑම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

එමෙන්ම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා ප්‍රදේශය තුළ පවතින ජලාශ්‍රිත පරිසර පද්ධති වලට බලපෑමක් එල්ල වී ඇති බව කරන ලද විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගැනීමට හැකි විය. එය ඉහත සඳහන් රූපසටහන 6 අධ්‍යයනය කිරීමේදී මනාව අවබෝධ කර ගත හැකිය (සිතියම් අංක:13 හා 14).

මෙහිදී මල්වතුමය, කුම්බිව්වත්කුලම වැව, කඩ පනහ වැව, පොත්තාරම්කුලම වැව ආදී වැව් සඳහා ප්‍රබලව මෙම බලපෑම ඇති බව පෙනී යන අතර, වර්තමානය වන විට ප්‍රදේශය තුළ පවතින තත්ත්වයද එයම වේ. එබැවින් මෙම ප්‍රදේශ හා ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කර ගත යුතුව ඇති අතර, වර්තමානය වන විට එසේ නොමැති වීම නිසා පුද්ගලයන්ට ගංවතුර තර්ජනයට මුහුණදීමට සිදු වී ඇත. විශේෂයෙන්ම අන්තර් මෝසම් කාලයේදී සහ මෝසම් කාලයන්හිදී ලැබෙන වර්ෂාවත් සමග ඇති වන ගංවතුර තත්ත්වය නිසා සෘජු ලෙසම ජන ජීවිතයට හා නගරයේ ආර්ථිකයට බලපෑමක් එල්ල වන අතර, පහතින් දක්වා ඇත්තේ කාලයත් සමග ජන ජීවිතයකට වූ බලපෑම් තත්ත්වයයි.

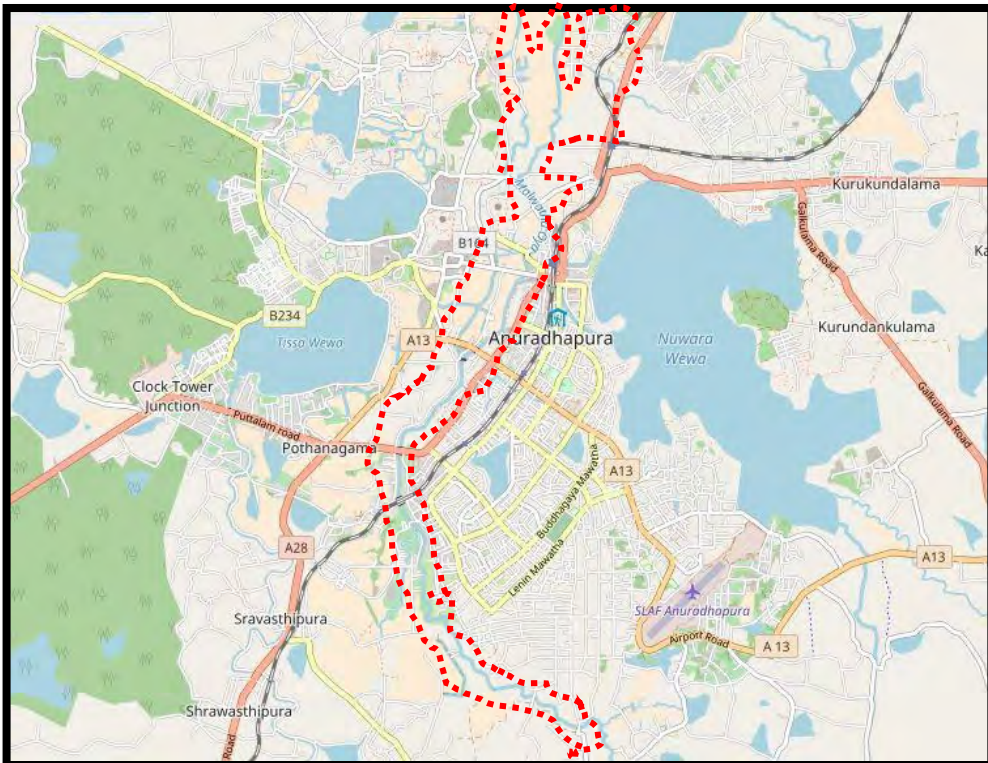
වගු අංක 3.1 ගංවතුර නිසා නාගරික ප්‍රදේශයට ඇති වූ බලපෑම

දිනය	කාලසීමාව (දින)	බලපෑමට ලක්වූ පවුල් ගණන	බලපෑමට ලක්වූ මිනිසුන් ගණන	විනාශ වූ ගෙවල් ප්‍රමාණය	අලාභ හානි වූ ගෙවල් ප්‍රමාණය
2016/05/17	1.5	97	405	01	04
2015/11/17	01	30	123	01	02
2014/05/21	10	1793	6032	33	42
2014/09/01	08	334	1360	21	67
2010/09/29	1.5	07	35	-	02
2007/12/23	06	179	863	08	15
2005/12/23	06	248	703	19	60
2009/12/12	05	01	05	-	-

මූලාශ්‍රය: ආපදා කලමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය - 2018

පහතින් දැක්වෙන ප්‍රදේශය සෑම අවස්ථාවකදීම පාහේ ගංවතුර තත්ත්වය ඇති වීම නිසා යටවන අතර, ප්‍රධාන මාර්ගයන් ජලයෙන් යටවීම නිසා ගමනාගමනය කටයුතු වලට බාධා පැමිණෙන අතර, දුම්රිය ගමනාගමනයටද ඇතැම් විට බලපෑම් ඇතිවූ අවස්ථාද දක්නට ලැබේ.

රූපසටහන් අංක 3.3 නිරන්තරයෙන් ගංවතුර තර්ජනයට ලක්වන ප්‍රදේශ

මේ අනුව ඉහතින් දක්වන ලද සංවර්ධන විභවතාවයන් මනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමටත්, නගරයේ සංවර්ධනයට බාධා පමුණුවන බලපෑම් උපක්‍රමශීලීව අඩුකර ගනිමින් නගරයේ භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික යන අංශයන්හි සමෘද්ධිමත් සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කරනු ලබයි.

පළමුවන වෙළුම

දෙවන කොටස

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

2019 - 2030

ගරු ඇමති තුමා සංවර්ධන සැලැස්ම අනුමත කිරීම

ගැසට් නිවේදනය

04. සැලසුම් රාමුව

මෙහිදී සංවර්ධන සැලැස්මට අනුව දැක්ම, දැක්මේ ප්‍රකාශය, දැක්මට අදාළ වූ අරමුණු හා පරමාර්ථ විස්තර කරනු ලබන අතර, මෙම අරමුණු හා පරමාර්ථයන් ළගා කර ගැනීම උදෙසා සිදුකරනු ලැබූ විද්‍යානුකූල විශ්ලේෂණයන් හා ගණනය කිරීම් ඉතාමත් සවිස්තරාත්මකව විවිධ ක්‍රම උපායන් භාවිතා කරමින් විස්තර කරනු ලබයි.

4.1 දැක්ම

“ලෝක බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය”

4.2 දැක්මේ ප්‍රකාශය

අනුරාධපුර ප්‍රදේශයේ පවතින සංවර්ධන විභවතාවයන් හා ගැටළු විද්‍යාත්මක ආකාරයට විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසු භෞතික, ආර්ථික, සමාජයීය, පාරිසරික යන අංශ හරහා එම සංවර්ධන විභවතාවයන්ගෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමටත්, නගරයේ පවතින ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් උපක්‍රමශීලීව මග හරවා ගැනීමටත්, දැක්ම සකස් කරන ලදී. ඒ අනුව, මෙම දැක්ම යටතේ නගරය තුළ ඇති සංවර්ධන විභවතාවයන් මනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමත්, නගරය තුළ පවතින ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් දුරු කර ගැනීමටත් අදහස් කරනු ලබයි.

මෙහිදී අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා “ලෝක බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය” යන දැක්ම සකස් කරගත් අතර, බෞද්ධ උරුමයන් හා බෞද්ධ සංස්කෘතික ලක්ෂණයන්ගෙන් මනා ලෙස ආච්ඡාදන වූ අගනුවරක් බඳු වූ ද, සේවා සැපයීම ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත්වූ ද, ඓතිහාසික සුව පහසු නගරයක් බවට පත් කිරීම යන්න එහි අදහස වේ.

4.3 අරමුණු

අනුරාධපුර නගරය සඳහා ඉහත දැක්ම සකස් කර ගැනීමෙන් පසු එම දැක්ම ළඟා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන අරමුණු 03 ක් හඳුනාගන්නා ලදී. ඒවා පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

4.3.1 පළමු අරමුණ

බෞද්ධ උරුමයන් හා සංස්කෘතික වටිනාකම් ආරක්ෂා වූ අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීම.

මෙමගින් අදහස් කරනු ලබන්නේ ලොව වෙසෙන ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට අනුරාධපුර නගරය කියු සැනින් බෞද්ධ උරුමයන් හා සංස්කෘතිය නිතැතින්ම මතකයට නැගෙන්නා වූත්, නගරයට ඇතුළුවීමේදී මෙන්ම නගරය තුළදී බෞද්ධ උරුමයන් ආකර්ෂණීය ලෙස දැක ගත හැකි, මතකයේ රඳෙන නගරයක් බවට පත් කිරීමයි.

4.3.2 දෙවන අරමුණ

නේවාසිකයින්ට හා ආගාමිකයින්ට සුවපහසු හා ආරක්ෂාකාරී නගරයක් බවට පත් කිරීම.

අනුරාධපුර නගරය ස්වභාවික උපද්‍රව වලින් ආරක්ෂාකාරී වූ නගරයක් බවට පත් කිරීමත්, දෙස් විදෙස් සංචාරකයින්ට මෙන්ම නගරයෙහි ජීවත් වන පුද්ගලයන්ට භෞතික, ආර්ථික, සමාජයීය, පාරිසරික තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කිරීම යටතේ සුව පහසුමත් නගරයක් බවට පත් කිරීම මෙමගින් අදහස් කෙරේ.

4.3.3 තෙවන අරමුණ

පෞරාණික හා සංස්කෘතික වටිනාකම් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීම.

“අනුරාධගාම” ලෙස හැඳින්වූ කාල වකවානුවේ සිට සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන අංගයක් වූ, හීන වී යන පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය හා බැඳුණු වාරි ශිෂ්ටාචාරයේ වටිනාකම් මෙන්ම බෞද්ධ සංස්කෘතික අංගයන් හා අනුරාධපුර ප්‍රදේශයේ අනඟිබවනීයත්වය තිවුර කරන සාධකයන් මනා ලෙස කළමනාකරණය කර ගනිමින් සහ සක්‍රීය ලෙස ඔප්නංවමින්, නාගරික ආර්ථිකයට දායක කර ගැනීම මෙමගින් අදහස් කෙරේ.

4.4 පරමාර්ථ

4.4.1 පළමු අරමුණ සඳහා වන පරමාර්ථ

- 01. ඉදිරි වසර 10 තුළ පූජා නගරයේ හුදෙකලා වූ බෞද්ධ උරුමයන් ලෙස පවතින ස්ථාන 13 ක් මහජනයාට දැන හඳුනාගැනීමට හැකිවන පරිදි නිරාවරණය කර ගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සම්පාදනය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ඇති කිරීම.
- 02. ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් 2030 වර්ෂය වන විට අනුරාධපුර නගරයට ගෙන්වා ගැනීමට අපේක්ෂිත 150,000 ක් වන විදේශීය සංචාරකයන් සඳහා අවශ්‍ය සේවා සැපයිය හැකි පරිදි පූජා නගරය සැලසුම් කිරීම.
- 03. ඉදිරි වසර 10 තුළ, නගරය තුළ මෙන්ම නගරය පිටතදී නගරයෙහි ඇති බෞද්ධ උරුමයන් දැක බලා ගත හැකි ආකාරයට ඉඩ ප්‍රස්ථා ඇති කරමින් දෘෂ්‍ය තීරයන් 05 ක් පවත්වාගෙන යාමට හැකි පරිදි නගරය සකස් කිරීම.
- 04. අටමස්ථානය පාදක කර ගනිමින්, වසරකට 6% ක වර්ධනයක් සහිතව පූජා නගරයට පැමිණෙන දේශීය බැතිමතුන්ට සේවා සැපයීමට හැකි වන පරිදි පූජා නගරය සකස් කිරීම.

4.4.2 දෙවන අරමුණ සඳහා වන පරමාර්ථ

- 01. වසර 2030 වන විට නාගරික ප්‍රදේශය තුළ වාහන ගමනාගමන අවම වේගය පැයට කිලෝමීටර් 25 ක් පවත්වාගෙන යාමට හැකි වන පරිදි නගරය සකස් කිරීම.
- 02. ඉදිරි වසර 10 තුළ නාගරික ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන අතර ඇති සම්බන්ධතාවය, පයින් ඇවිද යා හැකි දුරක් දක්වා ඇති කිරීමට අවශ්‍ය සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීම.
- 03. වසර 2030 වන විට නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය පාරිසරික උෂ්ණත්වයට සමාන කිරීමට හැකි වන ආකාරයට නාගරික ප්‍රදේශය සකස් කිරීම.
- 04. ඉදිරි වසර 10 තුළ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින සියලුම පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ හා පුරාවිද්‍යාත්මක ප්‍රදේශ වලට අයිති රක්ෂිත සීමාවන් භූමියේ සලකුණු කිරීමට හැකිවන පරිදි අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීම.
- 05. වසර 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය ආවරණය වන පරිදි වැසි ජල අපවහන පද්ධතියක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීම.

4.4.3 තෙවන අරමුණ සඳහා වූ පරමාර්ථ

01. 2016 වසරට සාපේක්ෂව ඉදිරි වසර 10 තුළ දී නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරියේ අවසර ලත් හෝටල් කාමර ප්‍රමාණය දෙගුණයක් කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි භූමි පරිහරණ රටාව සකස් කිරීම.

05. ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය හා දත්ත විශ්ලේෂණයේ සාරාංශය

අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී දැක්ම කරා ළඟා වීම සඳහා ප්‍රදේශයේ ඇති ශක්තීන්, දුර්වලතාවයන්, අවස්ථාවන්, තර්ජනයන් පිළිබඳ මනා විශ්ලේෂණයක් කිරීම තුළින් සංවර්ධන ප්‍රවණතාවයන් කෙරෙහි ඉලක්ක ගත කරුණු හඳුනා ගැනීම වැදගත් වේ. මේ සඳහා දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමට ශ.දු.අ.ත. (SWOT) විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී.

5. 1 පළමු අරමුණ :- ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය

බෞද්ධ උරුමයන් හා සංස්කෘතික වටිනාකම් ආරක්ෂා වූ අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීම.

ශක්තීන්

1. ප්‍රසිද්ධ හා නව බෞද්ධාගමික උත්සව නගරය තුළ පැවැත්වීම
2. ප්‍රසිද්ධ බෞද්ධ ආගමික උරුමයන් නගරය තුළ තිබීම.
3. නගරයට ඇතුළුවීමේදී හා නගරය තුළදී බෞද්ධාගමික උරුමයන් දැකගැනීමට හැකි වීම.
4. යුනෙස්කෝ සංවිධානය විසින් නම් කරන ලද ලෝක උරුම නගරයක් වීම.
5. වාර්ෂික විදේශිකයන්ගේ පැමිණීම 9% කින් වර්ධනය වීම.
6. බැතිමතුන්ට, සංචාරකයන්ට, සේවා සැපයීම සඳහා භූමි පරිහරණ රටාව නිවාර ලෙස වෙනස් වීම.
7. නගරය වෙනත් සංචාරක නගර සමග සෘජුව සම්බන්ධ වීම.
8. රාත්‍රි කාලයේදී බෞද්ධ උරුමයන් අලංකාරවත් ලෙස දර්ශණය වීම.
9. බෞද්ධ උරුමයන් සහිත නටඹුන් ස්ථාන 100කට අධික ප්‍රමාණයක් පැවතීම.
10. පූජා නගරයෙන් 2/3 ක ප්‍රමාණයක් කැණීම් කිරීමට තිබීම.

දුර්වලතා

1. බෞද්ධ උරුමයන් ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම.
2. බෞද්ධාගමික උරුමයන් සහිත ස්ථාන සැගවූන ස්ථාන ලෙස පැවතීම හා මහජනයා ඒ පිළිබඳව දැනුවත් නොවීම.
3. පූජා නගරය තුළ ඇති පීඩාකාරී භූමි පරිහරණ රටාව.
4. සේවා ප්‍රවර්ධනය සඳහා සුදුසු භූමි ප්‍රදේශයන් පූජා භූමිය තුළ අවම වීම.
5. කෞතුකාගාර නැරඹීමට එන පැමිණෙන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය අඩු වීම.
6. අග්‍රගන්‍ය වාරි ශිෂ්ටාචාරය හා බැඳුණු සංස්කෘතිය සංචාරක කර්මාන්තයට පාදක කර නොගැනීම.
7. පූජා නගරයේ, බැතිමතුන් සහ සංචාරකයන් සඳහා ඇති සේවා පහසුකම් අඩු වීම සහ පවතින පහසුකම් ගුණාත්මක බාවයෙන් අඩු වීම.
8. පූජා නගරය තුළ ආධ්‍යාත්මික ගුණයන් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සුදුසු ස්ථාන නොමැති වීම.

ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය

අවස්ථාවන්

1. ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික ක්‍රීකෝණයට අයත් ප්‍රධාන නගරයක් වීම.

කර්ෂන

1. සීගිරිය, පොළොන්නරුව වැනි තදාසන්න නගර කරා විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීමේ නැඹුරුතාවය වර්ධනය වීම.

5.1.1 ශක්තීන්

1. ප්‍රසිද්ධ හා නව බෞද්ධාගමික උත්සව නගරය තුළ පැවැත්වීම

බෞද්ධාගමික වශයෙන් අතිශය වැදගත් කමක් උසුලන අනුරාධපුර නගරය පාදක කර ගනිමින් නොයෙකුත් පුද පූජා උත්සව පවත්වනු ලබන අතර, එයට බොහෝ පිරිසක් වාර්ෂිකව සහභාගි වේ. මේ ආකාරයට පවත්වනු ලබන පුද පූජා උත්සව අතර, වෙසක් උත්සවය, පොසොන් උත්සවය, ඇසල උත්සවය හා පෙරහැර, පිච්ච මල් පූජාව ප්‍රධාන වන අතර, මෙම පුද පූජා සඳහා වාර්ෂිකව පැමිණෙන පිරිස වසර 08 ක් තුළ 50% ක් දක්වා වර්ධනයක් දැකිය හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 5. 1 බෞද්ධාගමික උත්සව සඳහා වාර්ෂිකව පැමිණෙන බැතිමතුන් 2008 -2016

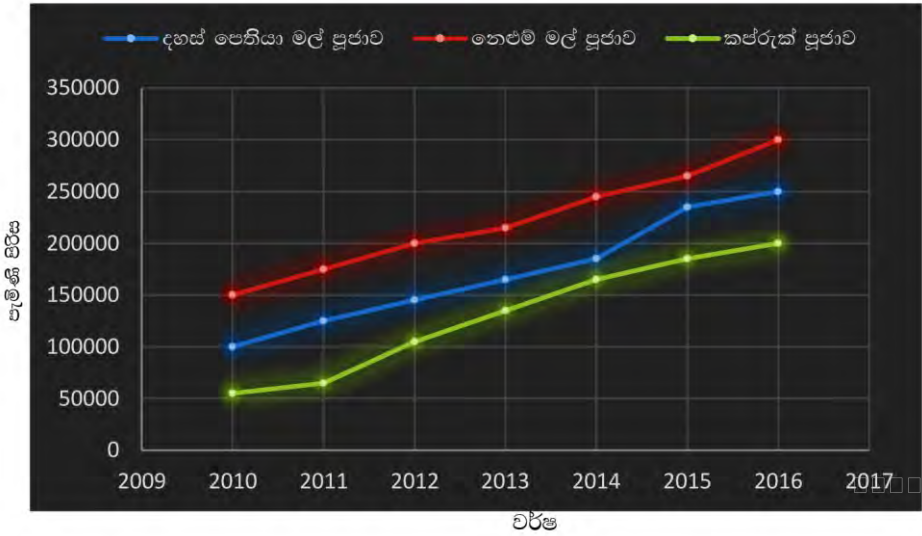
2008 සිට 2016 දක්වා බැතිමතුන්ගේ සහ සංචාරකයින්ගේ වර්ධනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ වෙසක් උත්සවය සඳහා සෑම වසරකම ඊට පෙර වසරට සාපේක්ෂව

මූලාශ්‍රය: පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

10% ක තරම් වර්ධනයක් ඇති බවයි. එය ඉහත උත්සවයන් සඳහා පිළිවෙලින් 12%, 12% හා 6.5% පමණ වාර්ෂික වර්ධනයකි. එය අනුරාධපුර නගරයේ ඇති බෞද්ධාගමික වටිනාකම මනා ලෙස පිළිබිඹු කරන සාධකයකි.

මීට අමතරව වර්තමානය වන විට අනුරාධපුර පූජා නගරය පාදක කර ගනිමින් නව ආගමික උත්සව, පුද පූජා බිහි වී ඇත. වසර 2010 - 2016 දක්වා වූ කාලය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේදී, දහස්පෙතියා මල් පූජාව, නෙළුම් මල් පූජාව, කප්රුක් පූජා, ඖෂධ පූජා වැනි පුද පූජා උත්සව බොහෝ ප්‍රමාණයක් බිහි වී ඇති අතර, එම පූජාවන් සඳහා ලංකාවේ සියළු ප්‍රදේශ වලින් පැමිණෙන බැතිමතුන්ගේ සීග්‍ර වර්ධනයක් දැකිය හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 5.2 කාලීනව ඇති වී ඇති පුද පූජා සඳහා සහභාගිත්වය 2010 -2016

මෙහිදී දහස්පෙතිසා මල් පූජාව සඳහා වාර්ෂිකව 11% ක් තරම් වර්ධන ප්‍රතිශතයක් ද, නෙළුම් මල් පූජා හා කප්රුක් පූජා සඳහා 15% වර්ධන ප්‍රතිශතයක් ද දැකිය හැකිය.

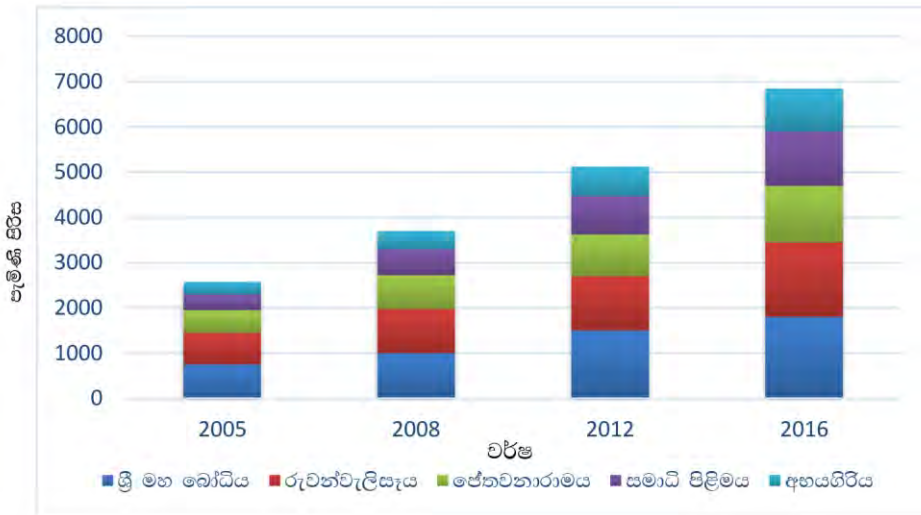
මූලාශ්‍රය : පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ අනුරාධපුර නගරය පාදක කර ගනිමින් පැවැත්වෙනු ලබන බෞද්ධ ආගමික උත්සව හා පුද පූජා සඳහා පැමිණෙන පිරිස ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන බවයි. මෙම වර්ධනය වීම හේතු කොටගෙන අනුරාධපුර නගරයේ ඇති බෞද්ධාගමික වටිනාකම දෙස්, විදෙස් හි ප්‍රචලිත වීමට මනා පිටුවහලක් වී ඇති අතර, මෙම තත්ත්වය ප්‍රදේශයේ ආර්ථික හා සමාජයීය දියුණුවට ද සෘජු හා වක්‍ර ලෙස දායකත්වය ලබාදේ.

2. ප්‍රසිද්ධ බෞද්ධ ආගමික උරුමයන් නගරය තුළ තිබීම

2018 - 2030 දක්වා වූ සංවර්ධන සැලැස්මේ ප්‍රධාන අරමුණක් වන, නගරය බෞද්ධ උරුමයන්ගෙන් ආකර්ශනය නගරයක් බවට පත් කිරීම සඳහා ඉවහල් වන මූලික ලක්ෂණය ලෙස නගරය තුළ ඇති බෞද්ධාගමික උරුමයන් වන ශ්‍රී මහා බෝධිය, රුවන්මැලි මහා සෑය, ජේතවනාරාමය, සමාධි පිළිමය, අභයගිරිය යන විශිෂ්ඨ සහ විශ්මිත බෞද්ධ උරුමයන් සහිත සිද්ධස්ථාන පවතින අතර, එම සිද්ධස්ථාන වල පිහිටීම දැක්විය හැකිය. වසර කිහිපයක සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම අධ්‍යයනය කිරීමේදී එහි ඇති ක්‍රමික වර්ධනය පිළිබඳ පැහැදිලි වේ.

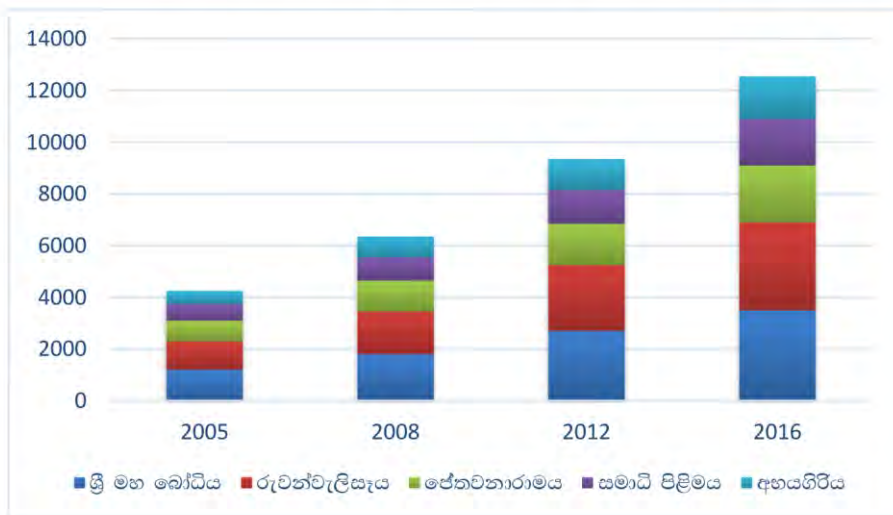
ප්‍රස්තාර අංක 5.3 සංචාරකයින් හා වන්දනාකරුවන්ගේ සතියේ දිනවල පැමිණීම 2005 - 2016

මූලාශ්‍රය : පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

එමෙන්ම ඉහත සඳහන් කරන ලද සිද්ධස්ථාන වලට සති අන්තයේදී දිනකට පැමිණි පිරිසද පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

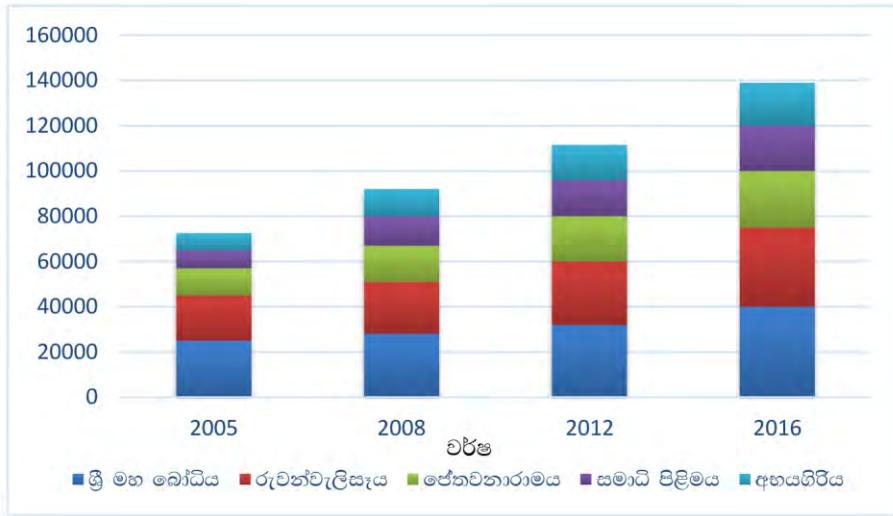
ප්‍රස්තාර අංක 5.4 සංචාරකයන් හා වන්දනාකරුවන් සති අන්ත දින වල පැමිණීම 2005 - 2016

මූලාශ්‍රය : පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

මෙම ස්ථාන වලට පසලොස්වක පොහොය දිනයන්හි පැමිණි පිරිස පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 5 සංචාරකයින් හා වන්දනාකරුවන් පොහොය දිනවල පැමිණීම 2005 - 2016

මෙම සංඛ්‍යා ලේඛණ දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී පැහැදිලිව පෙනී යන්නේ 2005 සිට 2016 වසර දක්වා මෙම ස්ථාන කරා විවිධ අවස්ථාවන්හිදී පැමිණි පිරිස ක්‍රමයෙන් වර්ධනයක් වී ඇති බවයි. එය ප්‍රතිශතක වශයෙන් 40% ක් පමණ වේ.

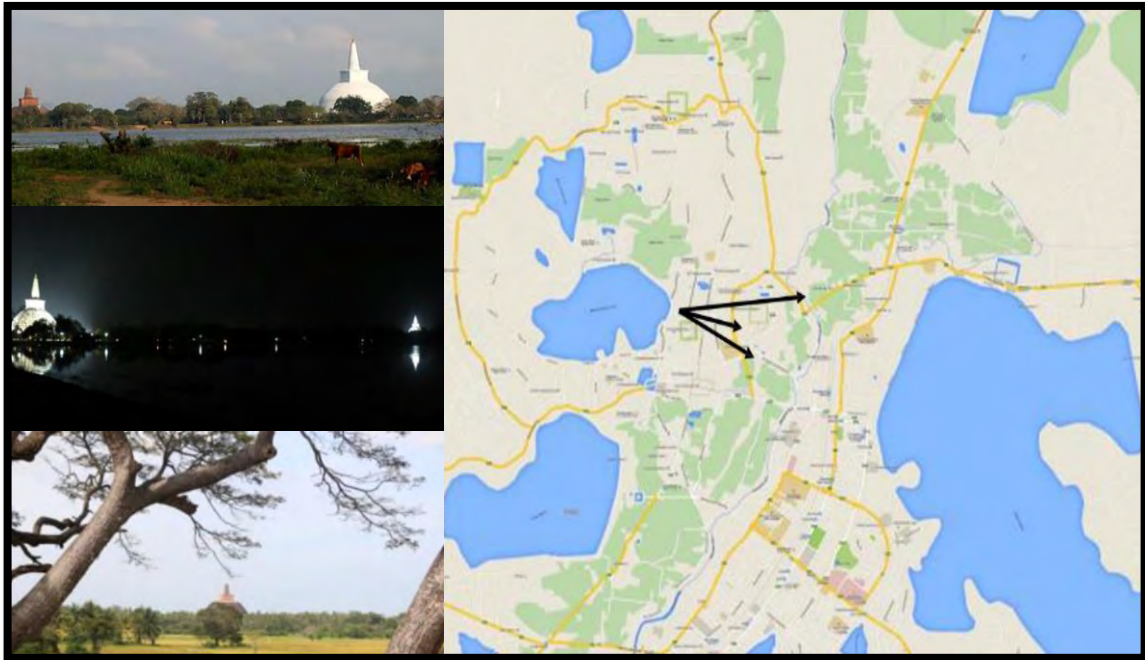
මූලාශ්‍රය : පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව - 2018

එමගින් පැහැදිලි වන්නේ අනුරාධපුර නගරය සතු වටිනාකම් බෞද්ධාගමික ස්ථාන සඳහා ඇති කීර්තිය, එම ස්ථාන අත්විඳීමට පැමිණෙන පිරිස ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන බවයි. මෙම තත්ත්වය අනුරාධපුර නගරය බෞද්ධ උරුමයන් සඳහා ප්‍රසිද්ධ නගරයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ඇති ප්‍රබල සාධකයකි.

3. නගරයට ඇතුළුවීමේදී හා නගරය තුළ දී බෞද්ධාගමික උරුමයන් දැකගැනීමට හැකි වීම.

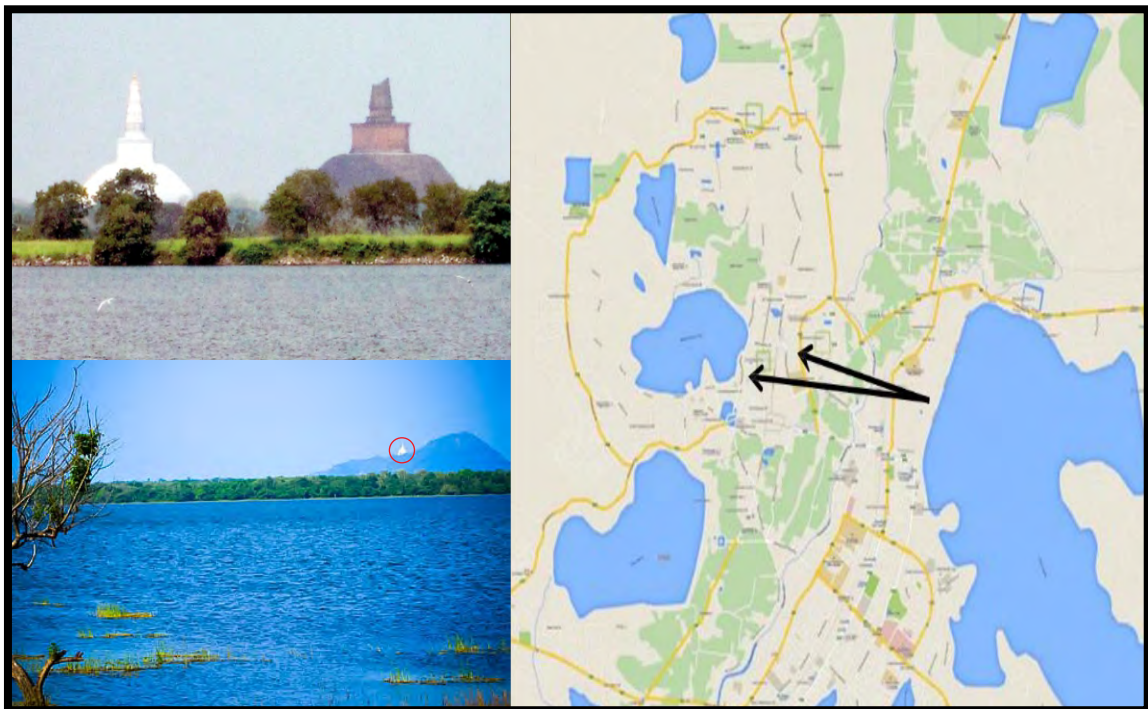
නගරයට ඇතුළුවීමේදී හා නගරය තුළදී අභිමානවත් ලෙස බෞද්ධ උරුමයන් දැක බලා ගැනීමට ඇති හැකියාව නගරයට ඇතුළුවන්නන්ගේ සුපහන් දෘෂ්ටි කල්පනයට පාදක වී ඇත. මේ ආකාරයට විශේෂ ස්ථාන කිහිපයකින් බෞද්ධ උරුමයන් දැක බලා ගැනීමට හැකියාව ලැබීම හේතු කොට ගෙන නගරයට යමෙකු ඇතුළුවීමේදී මෙන්ම නගරය තුළ සිටින පුද්ගලයෙකුට ක්ෂණයකින් අනුරාධපුර නගරයේ ඇති ඓතිහාසික බෞද්ධ උරුමයන් පිළිබඳවත්, නගරයේ ඇති වටිනාකමත් මනා ලෙස අවබෝධ කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. එමෙන්ම මෙම ආකාරයට බෞද්ධ උරුමයන් දර්ශනය වීම හේතු කොට ගෙන ලොව ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට තමා සිටින්නේ හෝ ඇතුළු වන්නේ ලොව විශිෂ්ටතම බෞද්ධ උරුමයන්ගෙන් පොහොසත් නගරයට බව සිහියට නැගේ. එම දර්ශන පථය නව නගරය සහ අවට ප්‍රදේශ වල ස්ථාන කිහිපයකින් හඳුනා ගන්නා ලදී.

රූපසටහන් අංක 7 බසවක්කුලම වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය

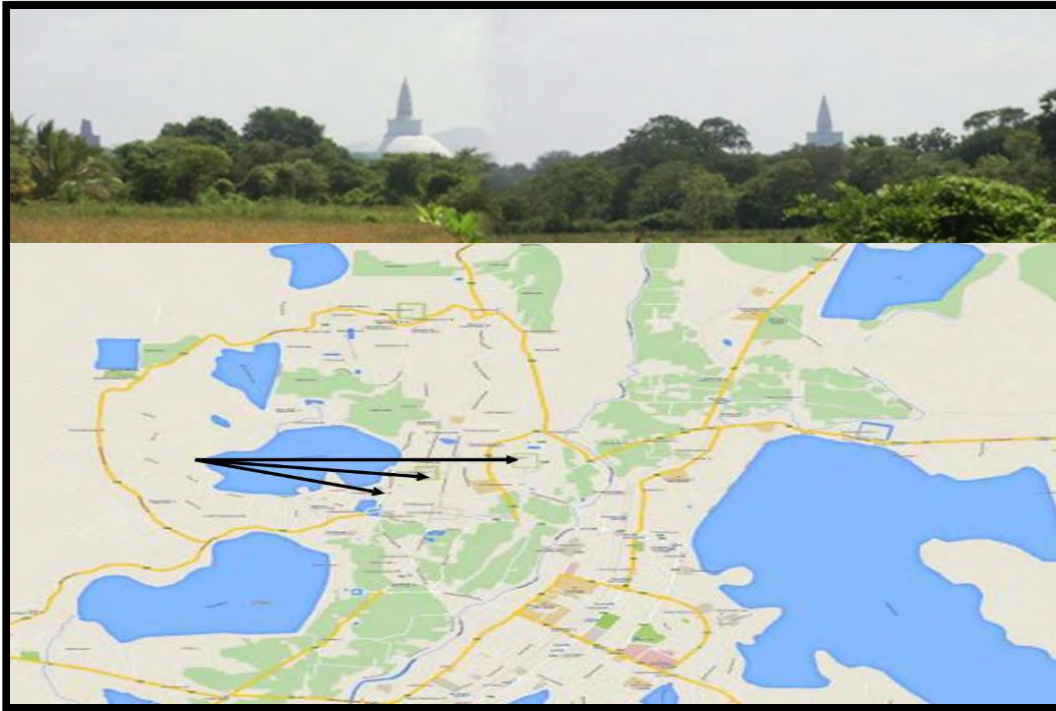
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 8 නුවරඑළුවේ වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5 . 3 අරිප්පු මාර්ගයේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

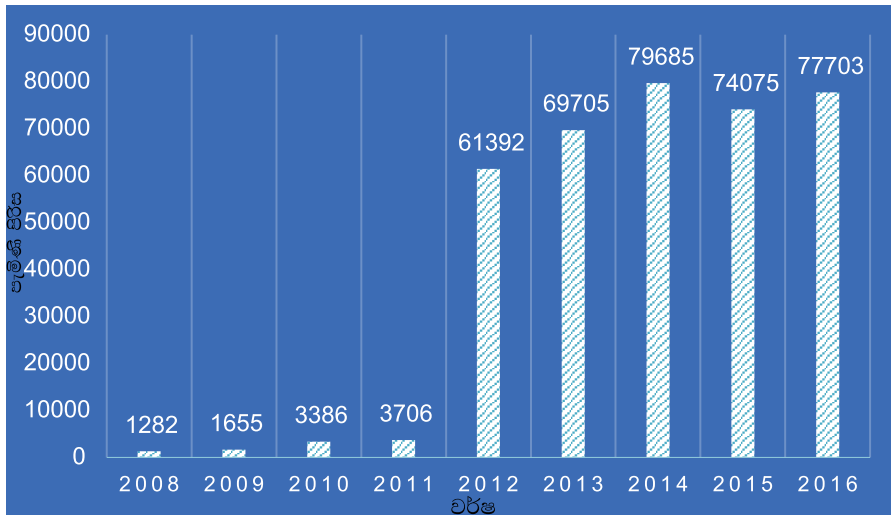
4. යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් ලෝක උරුම නගරයක් ලෙස නම් කිරීම.

සිංහල වංශ කථාවේ ආරම්භය සමග මානව වර්ගයාගේ පැවැත්මට පාදක වන ජනාවාස හා රටාවේ විකාශය හා විශිෂ්ට වූ සැලසුම් සහගත බව මැනවින් පිළිඹිබු වන හෙයින් ද, ඓතිහාසික, සංස්කෘතික හා බෞද්ධ උරුමයන්ගේ වටිනාකම් තක්සේරු කරමින් ද, යුනෙස්කෝ සංවිධානයේ අංක: ii, iii, vi යන අරමුණු සාධනය කර ඇති බැවින් ද, 1982 වසරේදී යුනෙස්කෝ සංවිධානය මගින් ලෝක උරුම නගරයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. අනුරාධපුර පූජා නගරයට ලබාදී ඇති එම වටිනාකම නිසා විදේශීය රාජ්‍යයන්ගේ අවධානයට පවා ලක් වීම විශේෂ කරුණකි.

5. වාර්ෂික විදේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම 9% කින් වර්ධනය වීම.

අනුරාධපුර පූජා නගරය ලෝක උරුම නගරයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් පසු දේශීය මෙන්ම විදේශීය වශයෙන් ද අති මහත් ප්‍රසිද්ධියට පත් වූ බැවින්, ලොව අනෙක් රටවල අවධානය නගරය කෙරෙහි දැඩි ලෙස යොමු වීම ද ක්‍රමයෙන් වැඩි විය. එය වසර 2008 - 2016 දක්වා කාලය තුළ අනුරාධපුර නගරයට පැමිණි විදේශීය සංචාරකයන්ගේ ප්‍රමාණය අධ්‍යයනය කිරීමේදී එම ප්‍රවණතාවය පිළිබඳ පැහැදිලි වේ.

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 6 විදේශීය සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම 2008 - 2016

2008 - 2016 වසර තුළ පැමිණි විදේශීය පුද්ගලයන්ගේ වාර්ෂික වර්ධනය 9% ක තරම් ඉහළ අගයක් ගෙන ඇති අතර, 2016 වර්ෂය වන විට අනුරාධපුර නගරයට 77,703 විදේශිකයන් පිරිසක් පැමිණ ඇත. එමගින් උපයා ඇති සාප්ප ආදායම රු.මිලියන 350

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

ක් වන බව වාර්තා වී ඇත. 2016 වර්ෂයේදී 77,703 තරම් විදේශිකයන් ප්‍රමාණයක් අනුරාධපුරයට පැමිණ ඇති අතර, විදේශිකයන් පැමිණීමේ ප්‍රවණතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් 2030 වර්ෂය වන විට 105,000 තරම් පිරිසක් පැමිණෙන්නැයි පුරෝකථනය කළ හැකිය. සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් අනුරාධපුර නගරයට පැමිණෙන විදේශිකයන්ගේ 150,000 පමණ ප්‍රමාණයක් පැමිණීමක් කර ඇති අතර, එම ඉලක්ක සපුරා ගැනීම ද මෙම සැලැස්ම මගින් අරමුණු කරනු ලබයි.

ඉහත කරුණු අනුව තවදුරටත් මෙම නගරය දේශීය වශයෙන් පමණක් නොව විදේශීය වශයෙන් ද නොමද අවධානයට ලක්වූ බෞද්ධ උරුමයන්ගෙන් හා සංස්කෘතීන්ගෙන් පොහොසත් නගරයක් බවට පත් කිරීමට ඇති හැකියාව මනා ලෙස පිළිඹිබු වන අතර, එය නාගරික ප්‍රදේශයේ භෞතික, ආර්ථික, සමාජයීය, පාරිසරික අංශයන්ගේ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. එමෙන්ම අන්තර් රාජ්‍ය සම්බන්ධතා මගින් නගරයේ සංවර්ධනය සඳහා දායකත්වයක් ලබාගත හැකි වීම ද නගරයට විශාල ශක්තියක් වේ.

6. බැතිමතුන්ට, සංචාරකයන්ට, සේවා සැපයීම සඳහා භූමි පරිහරණ රටාව තීව්‍ර ලෙස වෙනස් වීම.

මේ ආකාරයට දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් නගරයට පැමිණෙන්නන් සඳහා අවශ්‍ය සේවා සැපයීමට සුදුසු පරිදි භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස් වීම හා අනුගත වීම අනුරාධපුර නගරයේ ශක්තිමත් ආර්ථික රටාවක් ස්ථාපිත වීම කෙරෙහි බලපාන තවත් ප්‍රබල සාධකයකි.

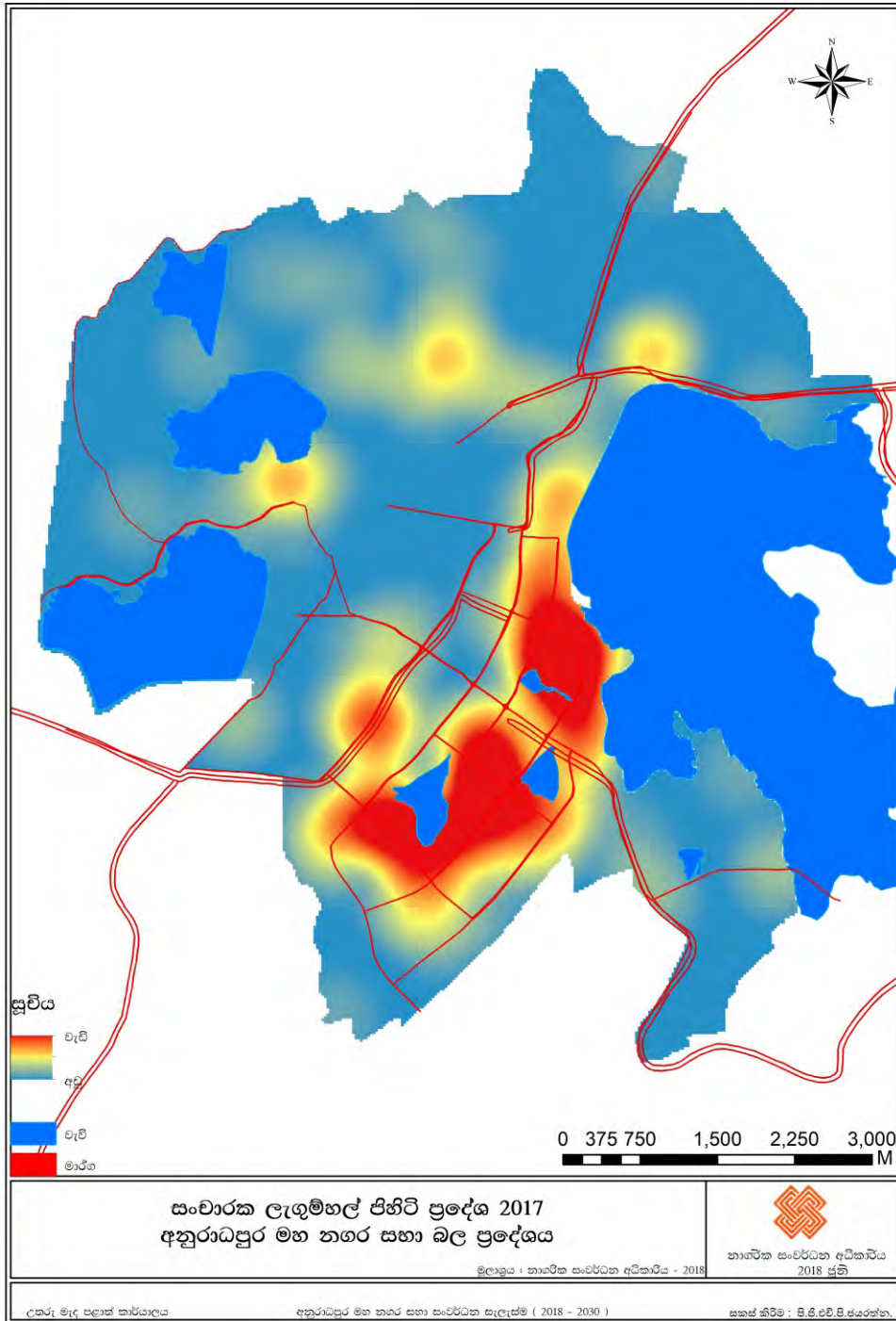
වගු අංක 5.1 භූමි පරිහරණ රටාව 2001 - 2017

භූමි පරිහරණය	2001 වසරේදී වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2001 වසරේදී වෙන්ව තිබූ හෙක්.ප්‍රමාණය %	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය %	වෙනස
පරිපාලන කටයුතු	257	6.27	270	6.58	+0.31
පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශ	689	16.80	689	16.80	0
ව්‍යාපාර කටයුතු	65	1.58	100	2.44	+0.86
කාර්මික කටයුතු	54	1.32	24	0.59	-0.73
උද්‍යාන හා ක්‍රීඩා භූමි	77	1.88	53	1.29	-0.59
නේවාසික කටයුතු	1869	45.56	1463	35.67	-9.89
කුඹුරු	694	16.92	678	16.53	-0.39
පරිසර පද්ධති	477	11.63	475	11.58	-0.05
සංචාරක කටයුතු	01	0.02	65	1.58	+1.56

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

2001 වසරේ භූමි පරිහරණ රටාවේ නේවාසික කටයුතු සඳහා වෙන් වූ ප්‍රදේශ වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් 2017 වසර වන විට සංචාරකයින්ට අවශ්‍ය සේවා සපයන ස්ථාන බවට පත්වීම විශේෂත්වයකි. එනම් 2001 සිට 2017 වසර වන විට නේවාසික කටයුතු 9.9 % ප්‍රමාණයකින් අඩුවීමක් දක්නට ලැබෙන අතර මෙයින් බොහෝ ප්‍රමාණයක් සංචාරකයන්ට, බැතිමතුන්ට, වන්දනා කරුවන්ට අවශ්‍ය සේවා ලබාදීමට වෙන්වූ ස්ථාන බවට පත්ව ඇත (සිතියම් අංක 07 හා 08). විශේෂයෙන්ම පසු ගිය වසර 15 තුළදී වාණිජ භාවිතයන්ගේ වර්ධනය 0.86 % ක් වුවද සංචාරක කර්මාන්තයට අදාළ භූමි පරිහරණයේ වර්ධනය 1.56% තරම් ඉහළ අගයක් ගනු ලබයි. මේ අනුව අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දේශීය හා විදේශීය පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාදීම සඳහා නව නගරය තුළ භූමි පරිහරණ රටාව තිවුර ලෙස වෙනස් වී ඇති ආකාරය පැහැදිලි වේ.

රූපසටහන් අංක 5.5 සංචාරක ලැගුම්හල් වල ව්‍යාප්තිය

සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රධාන අංගයක් වන හෝටල්, ලැගුම්හල් ආදී නවාතැන් පහසුකම් සපයන ස්ථාන දේශීය විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා අනුරාධපුර ප්‍රදේශයේ ඇති ආවේනික අංගයන් දැක බලා ගැනීමට, විඳ ගැනීමට හැකි වන ආකාරයට ස්ථාන ගත වෙමින් පවතී (සිතියම් අංක 25).

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

8. බෞද්ධ උරුමයක් සහිත ස්ථාන වල නටඹුන් 100 කට අධික ප්‍රමාණයක් පැවතීම.

මෙහිදී අනුරාධපුර නගරය දෙස, විදෙස් බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය බවට පත් කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන බෞද්ධ උරුමයන් හා බැඳුණු නටඹුන් සහිත ස්ථාන 100 කට අධික ප්‍රමාණයක් අනුරාධපුර නගරය සතුව ඇති අතර, අටමස්ථානය හා දළදා මාලිගය, කුට්ටම් පොකුණ, ඇත් පොකුණ ආදී ස්ථාන ද තවත් කැණීම් කරමින් පවතින බොහෝ ස්ථානද සංචාරකයින්ගේ නොමද ආකර්ෂණයට හේතු වී ඇත.

9. පූජා නගරයේ 2/3 ක් පමණ තවමත් කැණීම් කිරීමට තිබීම.

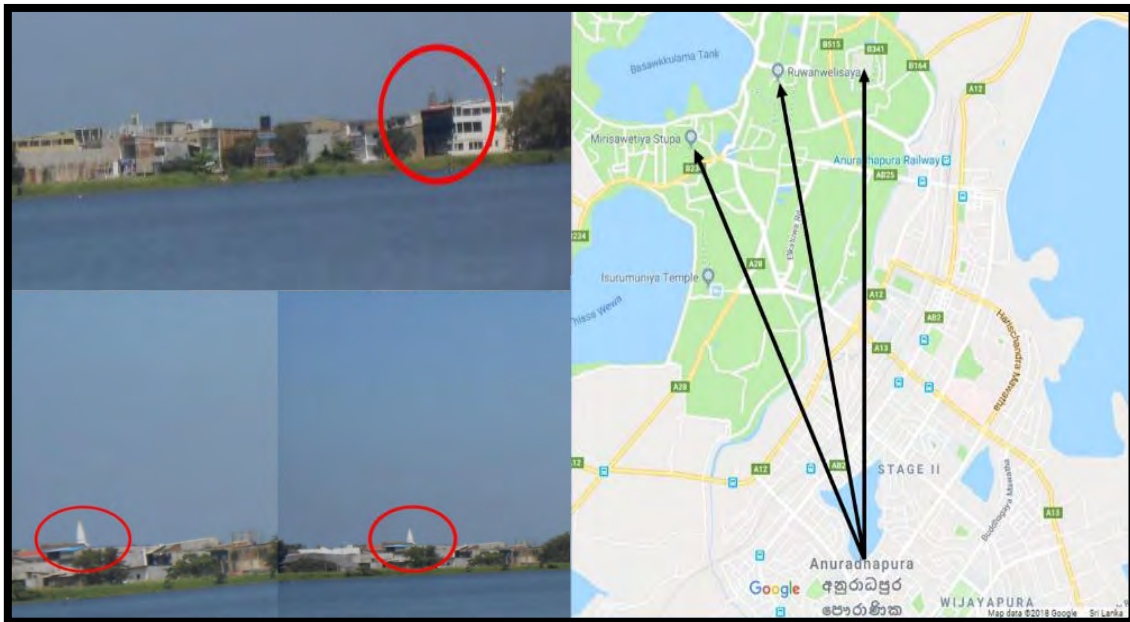
අනුරාධපුර පූජා නගරය සතුව තවමත් 2/3 ප්‍රමාණයක් තරම් භූමියක් කැණීම් කිරීමට ඇති බව පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත අනුව පැහැදිලි වේ. මෙය ද අනුරාධපුර නගරය දෙස විදෙස් හි බෞද්ධ නගරය බවට පත් කිරීමට ඇති ප්‍රබල ශක්තියක් වේ. දේශීය හා විදේශීය පර්යේෂකයන්ට මෙන්ම ඉතිහාසය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන්නා වූ මෙහි පරික්ෂණ කිරීමට අවස්ථාව ලබාදීමෙන් අනුරාධපුර පැරණි නගරයේ ඓතිහාසික වටිනාකම් ලෝකයාට කියාපෑමට එය ඉතා හොඳ අවස්ථාවකි.

5.1.2 දුර්වලතා

1 නගරය තුළ වූ බෞද්ධ උරුමයන් ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම

මෙය සංවර්ධන සැලැස්මට අදාළ පළමු වන අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා වන බාධාවකි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම කුමබ්විචන්කුලම වැව් ඉස්මත්තේ සිට බලන විට රුවන්මැලිසෑය හා මිරිසවැටිය ජේතවනාරාමය ආදී දාගැබ් ඉතා අලංකාර ලෙස දර්ශනය වන අතර, වර්තමානය වන විට මෙම අලංකාර දර්ශනයන් ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිවෙමින් පවතී.

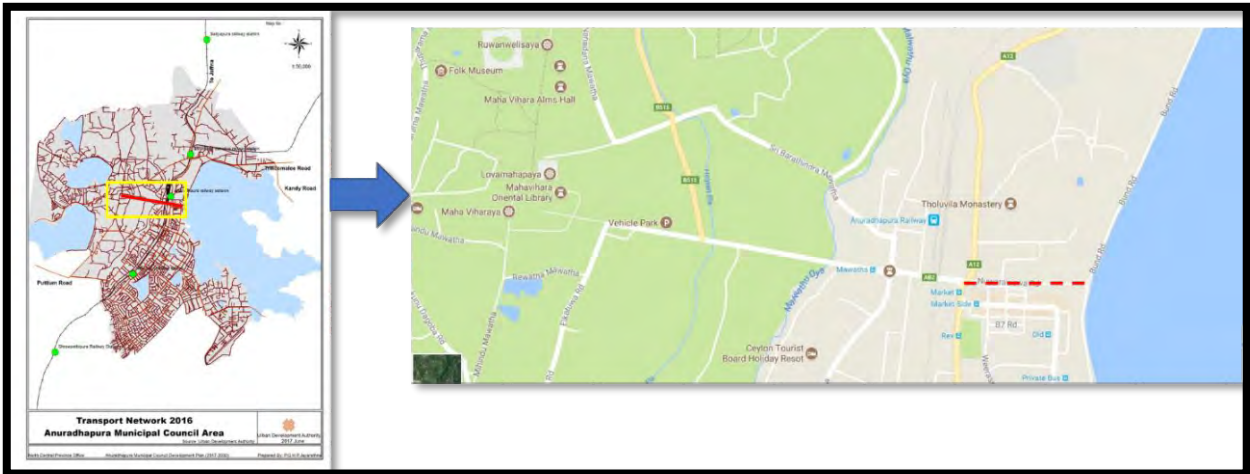
රූපසටහන් අංක 5.7 කුමබ්විචන්කුලම වැව් ඉස්මත්තේ සිට දැක ගත හැකි දර්ශනය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

තවද, නුවරවැවේ වැව් බැම්මේ සිට රුවන්මැලිසෑයත්, ජේතවනාරාමයත්, ඇතින් වූ මිහින්තලය වෛත්‍යයත් මනා ලෙස දර්ශනය වේ. විශේෂයෙන්ම අනුරාධපුර නගරයේ සිට මිහින්තලය වෛත්‍යය දැක බලා ගත හැකි එකම ස්ථානය වන්නේ නුවරවැවේ වැව් බැම්ම වේ. මෙම ස්ථානය නැරඹිය හැකි දර්ශන පථය අවහිර කරමින් මේ වන විට අනවසර ලෙස ගොඩනැගිලි ඉදිවෙමින් පවතී. බෞද්ධ ස්ථූප ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිවී ඇති ආකාරය හා එම දර්ශනයන් දැක බලා ගැනීමට නොහැකි වන ආකාරයට භූමි පරිහරණ රටාවන් වෙනස් වෙමින් පවතින ඇති ආකාරය පැහැදිලි වේ.

රූපසටහන් අංක 5.8 බෞද්ධ ස්ථූප ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිවී ඇති ආකාරය දැක ගත හැකි දර්ශනය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5.9 බෞද්ධ ස්ථූප නැරඹීමට ගමන් කිරීමට නොහැකි ආකාරයට ගොඩනැගිලි ඉදිවී ඇති දර්ශනය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5. 10 නුවරවැවේ වැව් බැම්මේ සිට දැක ගත හැකි රුවන්වැලි මහාසෑය, ජේතවනාරාමය සහ මිහින්තලය වෛනයේ දර්ශනය.

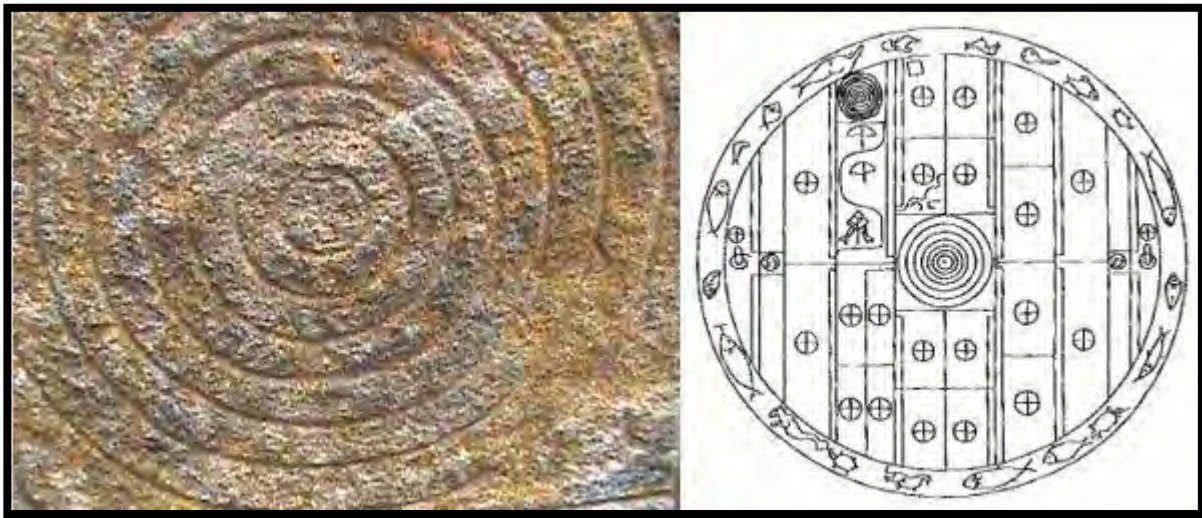

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

2 බෞද්ධාගමිකව හා පුරා විද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුත් බොහෝ ස්ථාන පිළිබඳ මහජනයා දැනුවත් නොවීම හා එම ස්ථාන සැඟවුණු ස්ථාන ලෙස පැවතීම.

අනුරාධපුර නගරය සතුව අනාවරණය නොවූ බෞද්ධ ආගමික හා පුරා විද්‍යා ස්ථාන තිබෙන අතර, ප්‍රධාන බෞද්ධ ස්ථාන ලෙස දෙවන සමාධි පිළිමය, තුන්වන සමාධි පිළිමය, රැස්වීම් ශාලාව, රත්න ප්‍රසාදය, නකා වෙහෙර ඇතුළු සියළුම කෞතුකාගාර ආදිය දැක්විය හැකිය. පුරාණ ස්ථානද ඇතුළුව තවත් සැඟවුණ ස්ථාන 100 කට අධික ප්‍රමාණයක් අනුරාධපුර නගරය තුළ ඇති බව පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සොයා ගෙන ඇත. පූජා නගරය තුළ ඇති තවත් සුන්දර හා ඓතිහාසික වටිනාකමක් ඇති ස්ථානයක් ලෙස රන්මසු උයන හඳුන්වා දිය හැකි අතර, එහි විශ්ව දොරටුව නමින් හඳුන්වන ස්ථානය අතිතයේ සිට විවිධ පුරා වෘත්ත මගින් විශේෂත්වයක් ලබාදුන් ස්ථානයක් ලෙස වැදගත් වේ. එයද මේ වන විට දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින්ගේ අධ්‍යයනයට හා නිරීක්ෂණයට ලක් නොවුණු සැඟවුණු ස්ථානයක් ලෙස පවතින අතර, මෙම සැඟවුණු වැදගත් ස්ථාන පුද්ගලයන්ට දැක බලා ගැනීමට, එහි වැදගත්කම දැනගැනීමට අවස්ථාව සැලසීමෙන් නගරයේ ඇති බෞද්ධාගමික වැදගත්කම ලෝකයාට ගෙන යාම සඳහා මනා පිටුවහලක් ලැබේ.

රූපසටහන් අංක 5 . 11 විශ්ව දොරටුව

3 පූජා නගරය තුළ ඇති පීඩාකාරී භූමි පරිහරණ රටාව.

අනුරාධපුර ප්‍රදේශය වසරේ වැඩි කාලයක් දැඩි උණුසුම් තත්ත්වයක් පවතින අතර, ආගමික හා පුරා විද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුත් ස්ථාන සම්බන්ධ කරමින් ඇති මංමාවත් වල උෂ්ණ අධික තත්ත්වය ඉහළ බැවින් එම මංමාවත් භාවිතා කරන්නන් දැඩි අපහසුතාවයන්ට හා පීඩාවන්ට පත් වේ. එබැවින් දහවල් කාලයේදී බැතිමතුන්ගේ පැමිණීම සහ පූජා නගරයේ රැඳී සිටීම ඉතා අඩු බව සමීක්ෂණ දත්ත අනුව පැහැදිලි වේ.

රූපසටහන් අංක 5 . 12 පූජා නගරය තුළ ඇති පීඩාකාරී භූමි පරිහරණ රටාව.

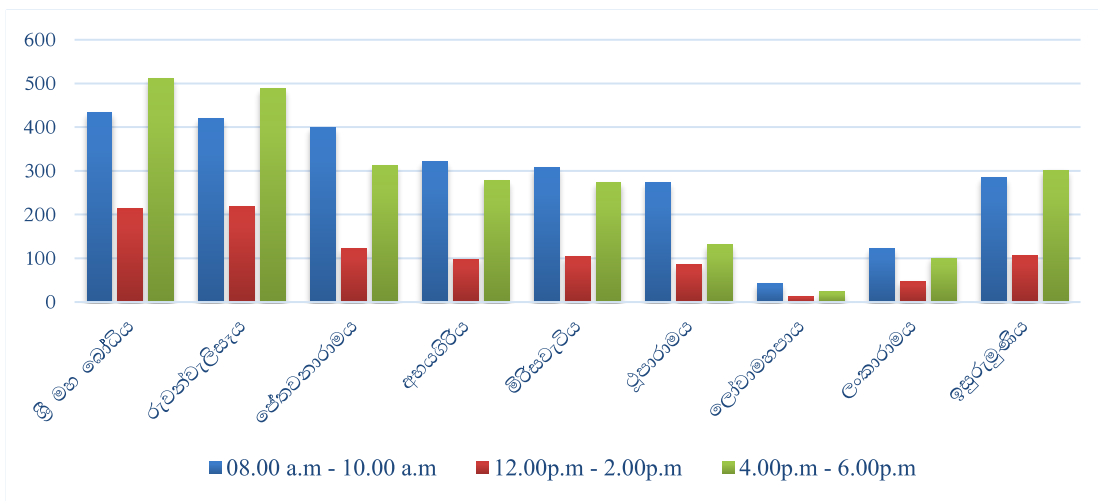
නගරය තුළ ඇති සාමාන්‍ය උෂ්ණත්ව ප්‍රමාණයට වඩා පුද්ගලයන්ට දැනෙන උෂ්ණත්ව ප්‍රමාණය (Feeling Temperature) සෙල්සියස් අංශක 05 ක් පමණ වැඩි වන බැවින්, එම තත්ත්වය පහත වගුව මගින් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 5. 2 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස

පාරිසරික උෂ්ණත්වය	33 ⁰	35 ⁰	34 ⁰	32 ⁰	31 ⁰	29 ⁰	28 ⁰	27 ⁰
ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය	40 ⁰	42 ⁰	41 ⁰	40 ⁰	37 ⁰	35 ⁰	34 ⁰	31 ⁰

මූලාශ්‍රය : <https://www.accuweather.com> - 2018

ප්‍රස්තාර අංක 5. 7 පූජා නගරයේ සිද්ධස්ථාන කලා වන්දනාකරුවන් පැමිණීම

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

උදෑසන හා දිවා කාලය අතර, බැතිමතුන්ගේ පැමිණීම සංසන්දනය කිරීමේදී 65 % ක අඩුවීමක් දිවා කාලය තුළ දැකිය හැකිය. බැතිමතුන්ට, වන්දනාකරුවන්ට, සංචාරකයන්ට, අනුරාධපුර පූජා නගරය දැක බලා ගැනීමට, වැදපුදා ගැනීමට ඇති ඉඩකඩ පීඩාකාරී භූමි පරිහරණ රටාව නිසා ඇහිරී යාම තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස දැක්විය හැකිය.

4 සේවා ප්‍රවර්ධනය සඳහා සුදුසු භූමි ප්‍රදේශයන් පූජා භූමිය තුළ අවම වීම.

අනුරාධපුර නාගරික සීමාව තුළ පූජා නගර ප්‍රදේශයට වර්ග කිලෝමීටර් 20 ක ප්‍රමාණයක් අයත් වන අතර, භූමි පරිහරණ රටාව අධ්‍යයනය කිරීමේදී පහැදිලි වන්නේ සංවර්ධනයට යොදා ගත හැකි සුදුසු භූමි ප්‍රදේශයන් සොයා ගැනීමට බොහෝ සෙයින් අපහසු බවයි.

වගු අංක 5 . 3 පූජා නගරයේ භූමි පරිහරණ රටාව

අනු අංකය	භූමි පරිහරණ රටාව	භූමි ප්‍රමාණය ව.කි.මී
01	වැව් හා රක්ෂිත	4.8
02	පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශ	4.0
03	කුඹුරු	4.5
	එකතුව	13.3

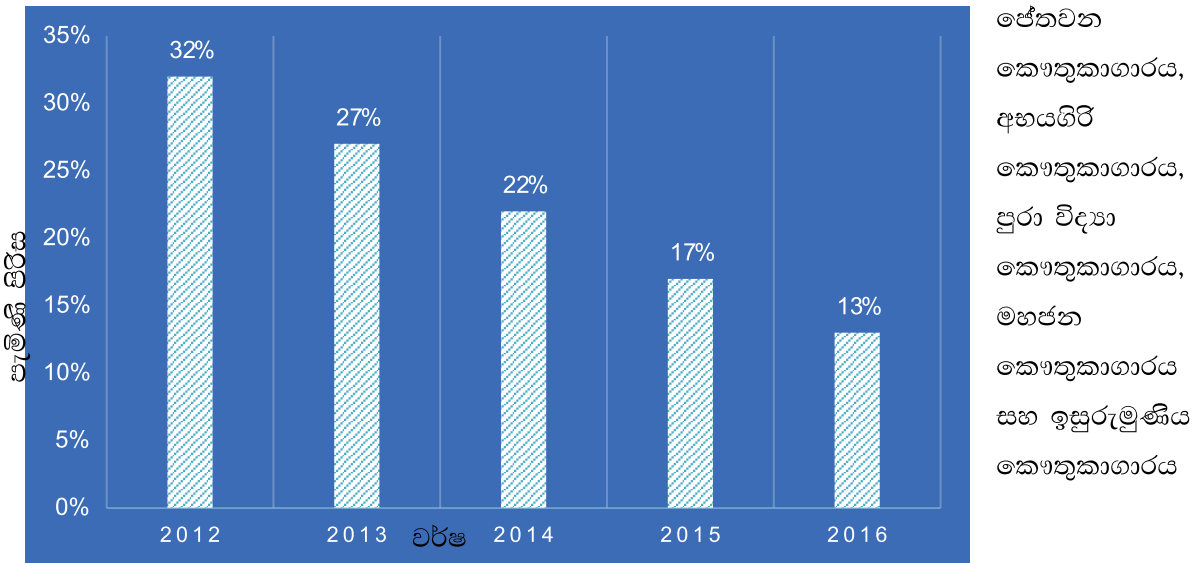
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

ඉහත වගුව අනුව පූජා නගරයට පැමිණෙන්නන් හට සේවා ලබාදීම සඳහා යම් සංවර්ධන කටයුත්තක් සිදු කිරීමට අදාළ භූමි සොයා ගැනීම අතිශය අසීරු කර්තව්‍යයකි. පවතින භූමි ප්‍රමාණයෙහි ද යම් සංවර්ධන කටයුත්තක් සිදු කිරීමට යාමේදී විවිධ ආයතන වල නිර්දේශය ලබාගත යුතු බැවින්, බොහෝ අපහසුතාවයන්ට පත් වේ.

5 කෞතුකාගාර නැරඹීමට පැමිණෙන්නන්ගේ ප්‍රතිශතය අඩු වීම.

කටුක පාරිසරික තත්ත්වය හේතු කොට ගෙන පූජා නගරයට පැමිණෙන පිරිස අඩු වන්නා සේම පූජා නගරය තුළ පවතින කෞතුකාගාර පරිහරණය කරන්නන්ගේ ප්‍රමාණය ද ක්‍රමයෙන් අඩුවන බව පහත ප්‍රස්ථාරයෙන් පෙන්නුම් කෙරේ.

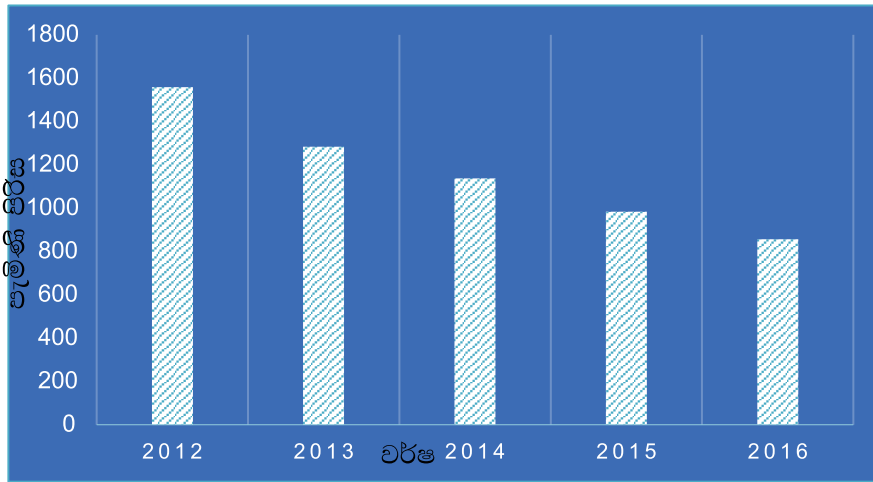
ප්‍රස්තාර අංක 5. 8 කෞතුකාගාර නැරඹීම සඳහා විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

යන ප්‍රධාන කෞතුකාගාර 05 පූජා නගරය තුළ ස්ථාපනය වී ඇති අතර එමගින් අනුරාධපුර නගරයේ මෙන්ම බෞද්ධාගමික උරුමයන් වලට ඇති ඓතිහාසික වටිනාකම පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීමට අපහසු මට්ටමක පවතී. මේ හේතුවෙන් නිසාම එහි පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය පුද්ගලයන් ප්‍රමාණය ද ක්‍රමයෙන් අඩු වීමක් දක්නට ලැබේ. 2012 - 2016 දක්වා කාලය සංසන්දනය කර බැලීමේදී කෞතුකාගාර පරිහරණය කරන්නන්ගේ ක්‍රමික අඩුවීමක් මනා ලෙස දැකගත හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස 2016 වසරේදී අනුරාධපුර නගරයට විදේශිකයන් 77,703 ප්‍රමාණයක් පැමිණ ඇති අතර, කෞතුකාගාර සඳහා පැමිණ ඇත්තේ 32% ක් තරම් අඩු පිරිසකි. පහතින් දක්වා ඇත්තේ විදේශීය ජාතිකයන් 2012 - 2016 කාලය දක්වා කෞතුකාගාර වලට පැමිණි ප්‍රමාණය අනුරාධපුර නගරයට පැමිණි මුළු විදේශිකයන් ප්‍රමාණයන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙසයි.

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 9 2012 - 2016 කාලය තුළ කෞතුකාගාර වලට පැමිණි විදේශිකයන් ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5 . 13 සංචාරකයන්ට නිසි පරිදි තොරතුරු කෞතුකාගාර මගින් ලබාගැනීමට ඇති ඉඩකඩ ඇතිවීම

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

මෙම කෞතුකාගාර වල පුරා වස්තු පමණක් මේවන විට දැකිය හැකි අතර, ඒ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ හැකියාව අහිමි වී ඇත. අතීත තොරතුරු ඇතුළත් වූ ඇතැම් විස්තර සිංහල භාෂාවෙන් පමණක් දක්නට ලැබෙන අතර, විදේශිකයින්ට එම වටිනා තොරතුරු දැනගැනීමට ඇති අවස්ථාව මග හැරී ඇත. එය ඉහත සඳහන් කරන ලද අරමුණ ඉටු කර ගැනීමට ඇති ප්‍රබල බාධාවකි.

6 අග්‍රගන්‍ය වාරි ශිෂ්ටාචාරය හා බැඳුණු සංස්කෘතිය, සංචාරක කර්මාන්තයට පාදක කර නොගැනීම.

අනුරාධපුරය වූ කලි විශිෂ්ට වාරි ශිෂ්ටාචාරයක් මත පදනම්ව පැවත ආ නගරයකි. මෙම ශිෂ්ටාචාරය ආශ්චර්‍යමත් වන අතර, එම ඉංජිනේරු තාක්ෂණය පිළිබඳ දේශීය හා විදේශීය ජනතාවගේ දැනුවත් භාවය 1% ක් පමණ අවමයක් වේ. එයින් වාරි ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබාගෙන ඇත්තේ ඉතා සුළු පිරිසක් බව ක්‍ෂේත්‍රයේ කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා වලදී අනාවරණය විය. “එල්ලංගා පද්ධතිය” මත දියුණු කළ හැකි වාරි ශිෂ්ටාචාරය මත පෝෂණය වූ අර්ථික ක්‍රමය සංචාරකයන්ගේ නොමද අවධානය දිනා ගත හැකි අංගයකි.

7 බැතිමතුන් සහ සංචාරකයන් සඳහා සේවා සැපයුම් වල හිඟකම සහ අඩු ගුණාත්මක බව

පූජා නගරය තුළ පවතින වැසිකිළි පහසුකම් වල ගුණාත්මක භාවය ඉතා අඩු වන අතර, බොහොමයක් වැසිකිළි භාවිතයට ගත නොහැකි ලෙස ජරාපීරණ වී ඇත. විශේෂයෙන් අභයගිරි වෛත්‍යය, සමාධි පිළිමය, මිරිසවැටි වෛත්‍යය, කුට්ටම් පොකුණ ආදී ස්ථාන අසල පවතින වැසිකිළි ඉතා පැරණි ඒවා වන අතර, දැනට භාවිතයට ගත නොහැකි තත්ත්වයේ පවතී. වර්තමානයේ ඉසුරුමුණිය හා මයුර පිරිවෙණ අසල ඉදිකර ඇති නව වැසිකිළි පද්ධති බැතිමතුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ට ප්‍රමාණවත් නොවේ. පූජා නගරයට පැමිණෙන දේශීය විදේශීය පුද්ගලයින් සඳහා පිරිසිදු පානීය ජලය ප්‍රමාණවත් ලෙස ලබාගැනීමේ පහසුකම් නොමැති බැවින්, පානීය බෝතල් ජලය රැගෙන ඒම නිසා පාරිසරික ගැටළු උද්ගත වී ඇත.

5.1.3 අවස්ථාවන්

1 සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණයේ ප්‍රධාන නගරයක් වීම

බෞද්ධාගමික පසුබිමකින් පැවතෙන්නා වූ නගර වන අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, මහනුවර යන නගරයන් පාදක කර ගනිමින් සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණය නම් කර ඇත. මෙහිදී දේශීය වශයෙන් මෙන්ම විදේශීය වශයෙන් ද බොහෝ සංචාරකයන් මහනුවර හා පොළොන්නරුව යන නගර කරා ඇදී යෑමේ ප්‍රවණතාවයක් දැකිය හැකිය. එම තත්ත්වය පාදක කර ගනිමින් එකී නගර හා සමානව බෞද්ධාගමික උරුමයන් හා වටිනාකම් වලින් පොහොසත් නගරයක් ලෙස අනුරාධපුර නගරය සංවර්ධනය කිරීම මගින් ඉහත සඳහන් කරන ලද නගර කරා ඇදී යන පිරිස අනුරාධපුර නගරයට ගෙන්වා ගැනීමේ හැකියාව හා එමගින් නගරයේ ඇති බෞද්ධාගමික වටිනාකම ලෝකයට ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා මහගු අවස්ථාවක් ලැබෙන අතරම, නගරයේ ආර්ථික වර්ධනයට ද එය සෘජු ලෙස දායක කර ගැනීමේ හැකියාව ඇත.

2 ලෝකයේ පුද්ගලයන් භාවනා කිරීම සඳහා දක්වනු නැඹුරුතාවය

වගු අංක 5 . 4 තායිලන්තයේ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයට භාවනාව සඳහා දිනකට පැමිණි පිරිස

වර්ෂය	ප්‍රමාණය
2014	113
2015	383
2016	496

සංවර්ධනයන් සමග පුද්ගලයන්ගේ කලබලකාරී බව හේතුවෙන් ලෝකයේ බොහෝ පිරිස් දැඩි මානසික ආතතියෙන් පෙළේ. මෙයට විසඳුමක් ලෙස වර්තමානය වන විට ලෝකයේ බොහෝ පුද්ගලයන් භාවනා කිරීම සඳහා වැඩි නැඹුරුතාවයක් ඇති බව අධ්‍යයනයන් මගින් තහවුරු කර ඇත. මෙහිදී ඇමරිකාව විසින් කරන ලද විශ්ලේෂණයන්ගෙන් අනාවරණය කර තිබුණේ 2012 වර්ෂය

මූලාශ්‍රය: <http://www.papaemeditation.org>

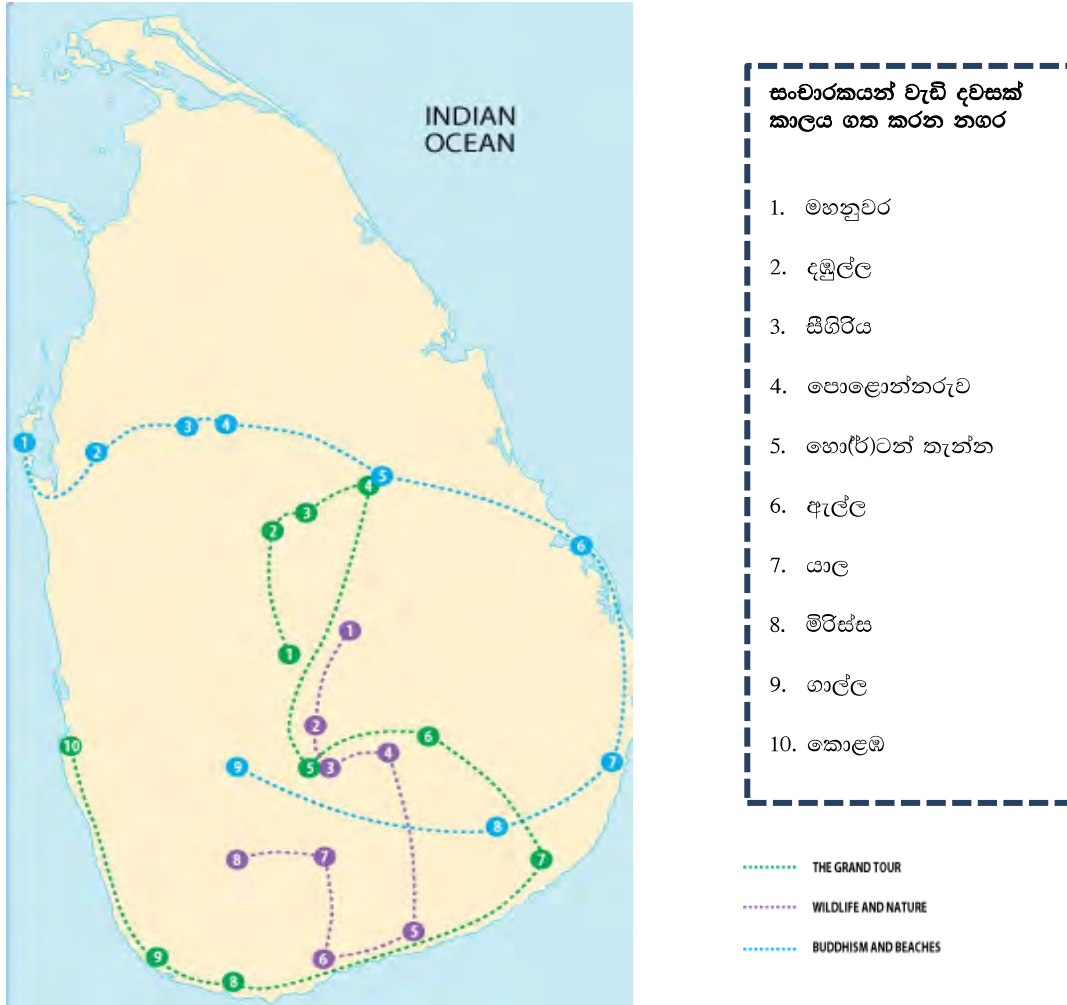
වන විට එම රටේ වැඩිහිටියන් මිලියන 18 ක තරම් ප්‍රමාණයක් භාවනා කිරීම සඳහා යොමු වී ඇති බවයි. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 8 % තරම් ප්‍රමාණයක් ඇත. එමෙන්ම එරට ළමා ජනගහනයක් 1.6 % තරම් ප්‍රමාණයක් එනම්, 927,000 පමණ ප්‍රමාණයක් ද එම රට තුළ භාවනා කිරීමට යොමු වී ඇති බව සහ මෙම පුද්ගලයන් භාවනා කිරීම සඳහා බෞද්ධාගමික රටවල් කරා සංක්‍රමණය වීමේ නැඹුරුතාවයක් පවතින බවද තහවුරු කරගෙන ඇත. මෙම අතරින් තායිලන්තය, බුරුමය, ඉන්දියාව, නේපාලය ආදී රටවල් ප්‍රධාන ස්ථානයක් හිමි කර ගන්නා බවද ඔවුන් අනාවරණය කර ඇත. විශේෂයෙන්ම මෙම භාවනා ක්‍රම හා භාවනාව පුරුදු කරන රටවල් අතර, ප්‍රධාන ස්ථානයක් ගනු ලබන තායිලන්තයේ භාවනාව සඳහා යොමු කරන ප්‍රධාන ස්ථානයට ලෝකයේ නොයෙක් දෙසින් විවිධ පුද්ගලයන් තනි වශයෙන් මෙන්ම කණ්ඩායම් වශයෙන් පැමිණෙන බව පසු ගිය වසර වලට සාපේක්ෂව දක්වා ඇත. මෙහිදී මෙම පුද්ගලයන් අතර, ඇමරිකාව,

ජර්මනිය, ප්‍රංශය, නෙදර්ලන්තය, එංගලන්තය ආදී රටවල් ප්‍රධාන ස්ථානයක් හිමිකරගෙන ඇත. දැක්මේ ප්‍රධාන අරමුණක් වන අනුරාධපුර නගරය බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය බවට පත් කර ගැනීමේ සහ බෞද්ධාගමික වශයෙන් අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා මෙය මහඟු අවස්ථාවක් වේ. මන්ද නගරය තුළ අධ්‍යාත්මික සිතුවම් පැතුම් ඉටු කර ගැනීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ සලසා දීම මගින් දෙස් විදෙස් පුද්ගලයන්ගේ නොමද අවධානය නගරයට ලබාගැනීමට හැකි වීමත් එමගින් නගරයේ ඇති බෞද්ධ වටිනාකම් ලෝකයාට කියාපෑමටත් මෙය සුවිශේෂී අවස්ථාවකි.

5.1.4 කර්ජන.

1 සීගිරිය, පොළොන්නරුව වැනි කදාසන්න නගර කරා විදේශීය සංචාරකයින්ගේ නැඹුරුතාවය වර්ධනය වීම.

රූපසටහන් අංක 5 . 14 සංචාරකයන් වැඩි දින ප්‍රමාණයක් ගත කරන සංචාරක නගර

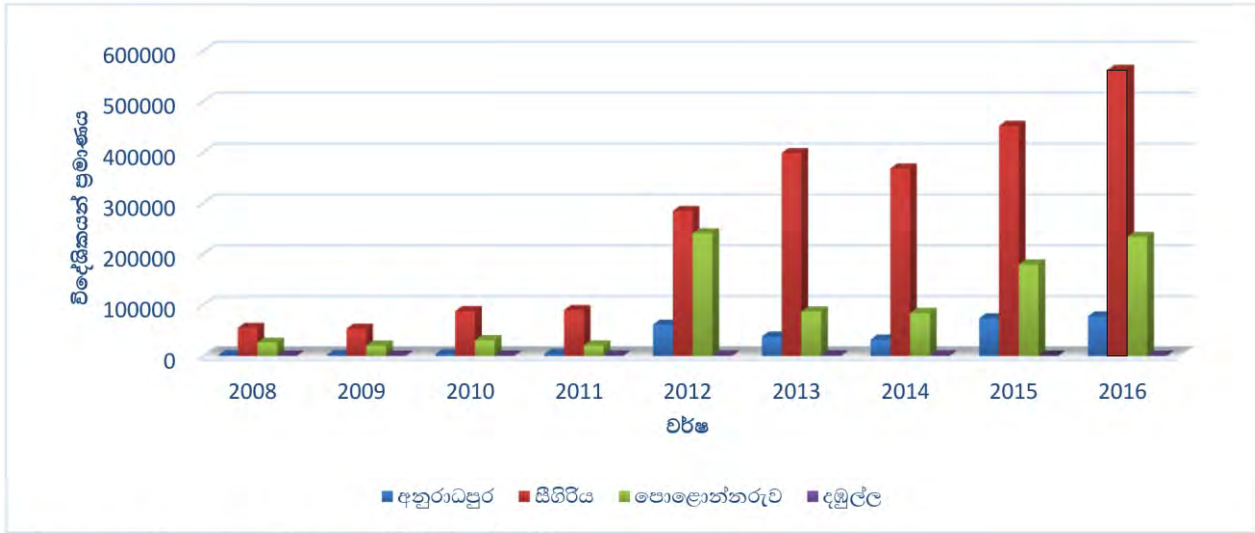

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

අනුරාධපුර නගරය බෞද්ධාගමික හා පුරා විද්‍යා නගරයක් වුවද සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණය නැරඹීමට පැමිණෙන විදේශිකයන් වැඩි ප්‍රමාණයක් සීගිරිය, පොළොන්නරුව වැනි නගර සඳහා ආකර්ෂණය වන බව සංචාරක මණ්ඩලයේ වාර්ෂික වාර්තා වලට අනුව පෙනී යයි. මේ නිසා නගරයේ රැඳී සිටින කාලසීමාව දිනකට හෝ දින භාගයකට සීමා වන අතර මෙම තත්ත්වයට, ඇතැම් විට හේතුවක් වන්නේ අනුරාධපුර නගරය හා එහි ඇති වටිනාකම් පිළිබඳ සංචාරකයන් හට නිසි අවබෝධයක් නොමැති වීමත්, ඇතැම් මාර්ගෝපදේශකයන්ගේ වැරදි මඟපෙන්වීම් හා අනුරාධපුර නගරය එක සමාන ලක්ෂණ ඇති බෞද්ධාගමික උරුමයන්ගෙන් පමණක් සමන්විත වන බව ප්‍රකාශ කිරීම තුළින් වැරදි අර්ථ කථනයක් ලබාදීමත්ය. එබැවින් මෙම වැරදි තොරතුරු සංචාරකයන් හට ලැබීම වලක්වාලීම සඳහාත්, නගරයේ ඇති

වටිනාකම පිළිබඳ සංචාරකයන් හට මනා ලෙස අවබෝධය ලබාගැනීම සඳහාත්, සංචාරකයන් අනුරාධපුර නගරයේ ගත කරන කාලය වැඩි කිරීම සඳහාත් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවයක් පවතින අතර, මෙසේ ඇති කිරීම තුළින් නගරයට ආර්ථික වාසි ලබා ගැනීමේ හැකියාවක්ද පවතී.

ප්‍රස්තාර අංක 5.10 සංස්කෘතික නගර කරා විදේශිකයින්ගේ පැමිණීම

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5.2 දෙවන අරමුණ ශ.දු.අ.ත.විශ්ලේෂණය

නේවාසිකයින්ට හා ආගමිකයන්ට සුව පහසු හා ආරක්ෂාකාරී නගරයක් බවට පත් කිරීම.

ශක්තීන්

- 1 අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය උතුරු මැද පළාතේ ප්‍රධාන සේවා සපයන ස්ථානය වීම.
- 2 ඉතා හොඳ මාර්ග සහතිවයක් පැවතීම.
3. මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 37ක් රජයේ ඉඩම් වීම.
- 4 අනෙකුත් නගර සමග මාර්ග පද්ධතිය ඔස්සේ මනා සම්බන්ධතාවයක් පැවතීම.
- 5 සමස්ථ භූමි ප්‍රමාණයෙන් 10% ක් ජලජ ප්‍රදේශ සතු වීම.

දුර්වලතා

- 1 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සඳහා බලපෑමක් එල්ල වීම.
- 2 රක්ෂිත වල කර ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්
- 3 වර්ෂාපතනයේ නිවුරතාවය මත ඇතිවන ගංවතුර තත්ත්වය
- 4 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ, පුරාවිද්‍යාත්මක ප්‍රදේශයන්හි රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ සලකුණු වී නොතිබීම.
- 5 ජලාශ වල පීඩාර ජලය මල්වතුමයට මුදා හැරීම නිසා ගංවතුර තත්ත්වය නිවාර වීම.
- 6 විධිමත් ජල අපවහන පද්ධතියක් නොමැති වීම.
- 7 ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථානය අතර, මනා සම්බන්ධතාවයක් නොමැති වීම.
- 8 නාගරික ප්‍රදේශයේ ඇති පීඩාකාරී උෂ්ණාධික තත්ත්වය

ශ.දු.අ.ත. විශ්ලේෂණය

අවස්ථාවන්

- 1.ජාතික මට්ටමේ වැදගත්කමක් ඇති නගරයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම.

5.2.1 ශක්තීන්

1 අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය උතුරු මැද පළාතේ ප්‍රධාන සේවා සපයන ස්ථානය වීම.

රූපසටහන් අංක 5 . 15 සේවා ස්ථාන වල පිහිටීම

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

අනුරාධපුර නගරය තුළ කලාපයේ ප්‍රධාන සේවා සපයනු ලබන ස්ථාන පිහිටා තිබීම තුළින් නගරයේ මහජනතාවට ලබාදෙන සේවාව ඉහළ අගයක් ගැනීමට හේතුවක් වෙයි. වසර 2018 - 2030 දක්වා කාලය තුළ නාගරික සංවර්ධන සැලැස්මේ එක් අරමුණක් වන්නේ අනුරාධපුර නගරය අගනුවරක් මෙන් ආරක්ෂාකාරී වූත්, ඉතාමත් සුව පහසුමත් පරිසරයකින් හෙබි නගරයක් බවට පත් කිරීමයි.

මෙම අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා එනම්, “සුවපහසුමත් සේවාවක් ලබාදෙන ස්ථානයක් බවට පත් කිරීම” ට යන අරමුණු තව තවත් සාධනය කිරීම සඳහා නගරය තුළ පහත දැක්වෙන සේවා සපයන ස්ථාන පිහිටා තිබෙන අතර, එම සේවා ස්ථාන සඳහා දිනකට පැමිණෙන පිරිසද දළ වශයෙන් දැක්විය හැකිය.

වගු අංක 5.5 සේවා මධ්‍යස්ථාන වලට දිනකට පැමිණෙන පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව දළ වශයෙන්

අනු අංකය	සේවා ස්ථානය	දිනකට පැමිණෙන පුද්ගලයන් ගණන
01	ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය	500
02	පළාත් සභාව	1500
03	ශික්ෂන රෝහල	35000
04	ආයුර්වේද රෝහල	4000
05	දිස්ත්‍රික් උසාවි සංකීර්ණය	300
06	දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය	1000
07	පොලිස් ස්ථානය	300
08	බස් නැවතුම්පල	40000
09	නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය	700

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

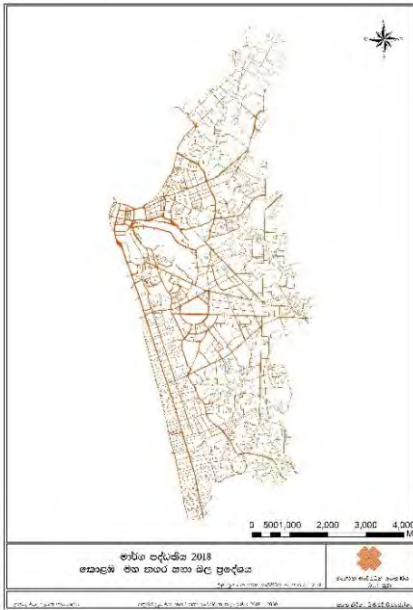
මෙහිදී මෙම ස්ථාන වලට අමතරව තවත් බොහෝ පිරිසක් අනුරාධපුර නගරයට තම අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන අතර, ඔවුන් හට කඩිනම් හා ඉතා ඉහළ සේවාවක් ලබාදෙන ස්ථානයක මෙන්ම සේවාවන් පහසුවෙන් ලබාගත හැකි ස්ථානයක් බවට අනුරාධපුර නගරය පත් කිරීම අරමුණු කරනු ලබයි.

2 ඉතා හොඳ මාර්ග ඝනත්වයක් පැවතීම

සේවා අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙන දේශීය, විදේශීය පුද්ගලයන්ට තම ගමන් පහසුව සලසා ගැනීම සඳහා සුදුසු මාර්ග ජාලයක් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සතුව පවතී. එය මනා ලෙස අවබෝධ කර ගත හැක්කේ ලංකාවේ නාගරික ප්‍රදේශ වල පවතින මාර්ග පද්ධතිය හා සංසන්දනය කර බැලීමෙනි. මේ සඳහා කොළඹ, ගාල්ල, කුරුණෑගල යන මහ නගර සභා ප්‍රදේශයන් තෝරා ගනු ලැබූ අතර, එම මාර්ග පද්ධතිය හා සංසන්දනය කර බැලීමේදී ඉතා හොඳ මාර්ග ඝනත්වයක් අනුරාධපුර නාගරික සීමාව සතුවන බව පැහැදිලිය.

කොළඹ මහ නගර සභාවේ මාර්ග ඝනත්වය වර්ගකිලෝමීටරයට කිලෝමීටර් 27.2 කි(සිතියම් අංක 11). ගාල්ල මහ නගර සභාවේ මාර්ග ඝනත්වය වර්ග කිලෝමීටරයට කිලෝ මීටර් 19.3කි. කුරුණෑගල මහ නගර සභාවේ මාර්ග ඝනත්වය වර්ග කිලෝමීටරයට කිලෝමීටර් 09.3 කි (සිතියම් අංක 16). අනුරාධපුර මහ නගර සභාවේ මාර්ග ඝනත්වය වර්ගකිලෝමීටරයට 16.9 කි (සිතියම් අංක 10). මේ අනුව බලන විට අනුරාධපුර මහ නගර සභාව සතුවද මෙම නගර වල මෙන් ඉතා හොඳ මාර්ග ඝනත්වයක් ඇති බැවින්, කිසිදු තදබදයකින් තොරව පුද්ගලයන්ට තමන්ගේ ගමනාගමන පහසුකම් සපයා ගැනීමට හැකියාව උදා වී ඇත. මෙය ද, අනුරාධපුර නගරය සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී නගරයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා නගරය සතු තවත් එක් සංවර්ධන විභවතාවයකි.

රූපසටහන් අංක 5 . 16 කොළඹ මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය

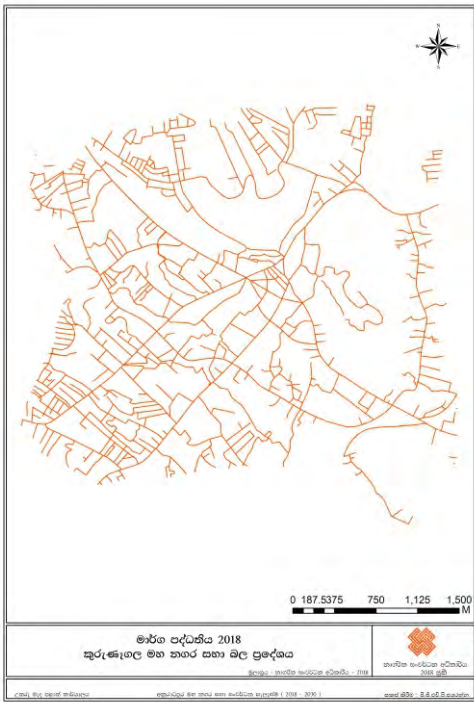
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5 . 17 ගාල්ල මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය

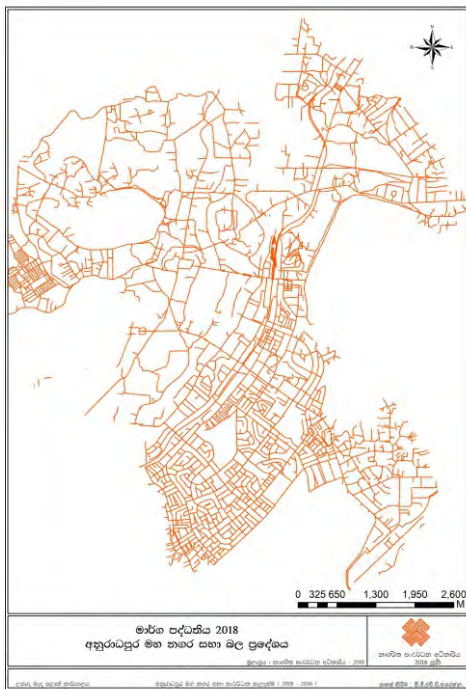
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5.18 කුරුණෑගල මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5.19 අනුරාධපුර මහ නගර සභාවේ මාර්ග පද්ධතිය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

3 මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 37% ක් පමණ රජයේ ඉඩම් වීම

මෙය සංවර්ධන සැලැස්මේ දෙවන අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා නගරය සතු ප්‍රධානතම ශක්තියක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. ඊට හේතුව වන්නේ වැඩිවන ජනගහනයට සාපේක්ෂව ඉතා කාර්යක්ෂමව හා සුවපහසුමත් ආකාරයට පුද්ගලයන්ට අවැසි සේවාවන් සපයාදීම සඳහා අවශ්‍ය වන බිම් ප්‍රමාණයන් නගරය සතු වීමයි. වර්තමානය වන විට ප්‍රදේශය තුළ ප්‍රධානම සේවා සපයන ස්ථාන අතර, ප්‍රමුඛතාවයක් ගනු ලබන ආයතන වන අනුරාධපුර ශික්ෂන රෝහල, පළාත් සභාව, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, ජාතික තලයේ පාසැල් යනාදි සේවා සපයන ස්ථාන වල වර්ධනයක් කාලයත් සමග ඇති විය හැකි අතර, එම අවශ්‍යතාවයන් පහසුවෙන් සම්පූර්ණ කිරීමටත්, ඒ තුළින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට කඩිනම් සේවාවක් ලබාදීමටත් මෙම බිම් ප්‍රමාණයන් යොදා ගැනීමට හැකියාවක් තිබීම ප්‍රදේශය තුළ පවතින තවත් එක් ප්‍රධාන ශක්තියක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

4 නගරය, අනෙකුත් නගර සමඟ ප්‍රවාහන ජාලය ඔස්සේ මනා සම්බන්ධතාවයක් ඔස්සේ මනා සම්බන්ධතාවයක් පැවතීම.

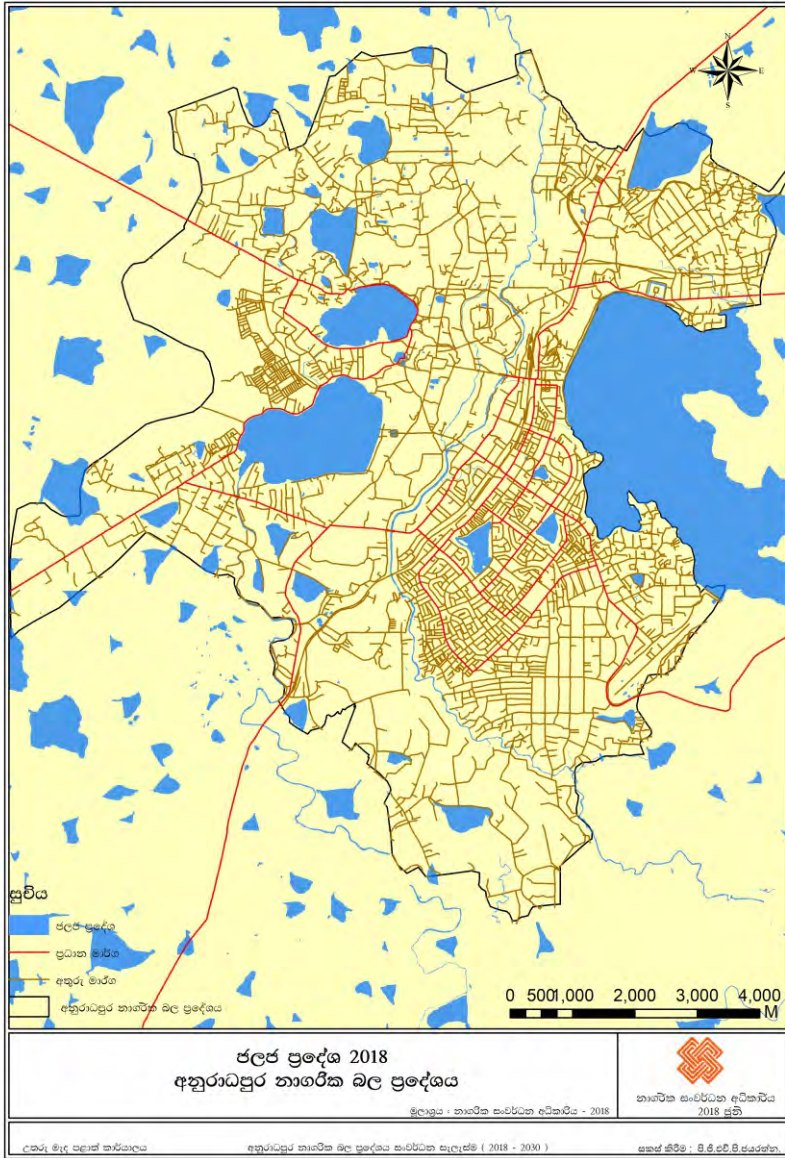
රූපසටහන් අංක 5 . 20 නගරය අනෙකුත් නගර සමඟ ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය

අනුරාධපුර නගරයේ පිහිටීම අධ්‍යයනය කිරීමේදී පැහැදිලි වන නගරය සතු තවත් එක් සංවර්ධන විභවතාවයක් (ශක්තියක්) වන්නේ නගරය ප්‍රවාහන පද්ධතිය ඔස්සේ අනෙකුත් නගර සමඟ සෘජු සම්බන්ධතාවයක් පැවත්වීමයි. මෙය මාර්ග පද්ධතිය පාදක කර ගනිමින් මෙන්ම දුම්රිය ප්‍රවාහන පද්ධතිය පාදක කර ගනිමින්ද පවතින අතර, විවිධ සේවා අවශ්‍යතා ලබාගැනීම සඳහා පුද්ගලයන්ට ඉතා කඩිනමින් මෙම ප්‍රවාහන පද්ධතීන් භාවිතා කරමින් නගරයට පැමිණීමටත්, අවශ්‍ය සේවා ලබාගැනීමෙන් පසු තම ප්‍රදේශ කරා පහසුවෙන් ගමන් කිරීමටත් හැකිවීම ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ වන ප්‍රවාහන පද්ධතියේ එක් ශක්තියක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. පොළොන්නරුව, ත්‍රිකුණාමලය, වවුනියාව, මන්නාරම, කුරුණෑගල, මහනුවර යනාදී නගර ප්‍රවාහන පද්ධතිය ඔස්සේ නගරය සමඟ සම්බන්ධ අනෙකුත් ප්‍රධාන වන නගර ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

5 ප්‍රදේශයේ සමස්ත භූමි ප්‍රමාණයෙන් 10% ක් ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ වීම.

රූපසටහන් අංක 5 . 21 නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ

මෙයද ප්‍රදේශය සතු තවත් එක් සංවර්ධන විභවතාවයක් (ශක්තියක්) ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. ඊට හේතුව වන්නේ නගරය තුළ පවතින පීඩාකාරී උෂ්ණාධික බව තුළින් ජනාතාවට වන බලපෑම අවම කර ගැනීමට හැකි වීමයි. සමස්ථයක් ලෙස අනුරාධපුර නගරය වසරේ මාස 09 ක පමණ කාලයක් වියළි කාලගුණික තත්ත්වයට මුහුණදෙන අතර, මෙම ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශයන් නගරය සතු වීම හේතු කොට ගෙන සිසිල් වායු ධාරා නගරය තුළට පැමිණීමෙන් නගරය තුළ පවතින පීඩාකාරී උෂ්ණාධික තත්ත්වය අවම වෙයි. මෙහි දැක්වෙන්නේ එම ජලාශ්‍රිත ප්‍රදේශ නගරය තුළ පිහිටා ඇති ආකාරයයි (සිතියම් අංක 09).

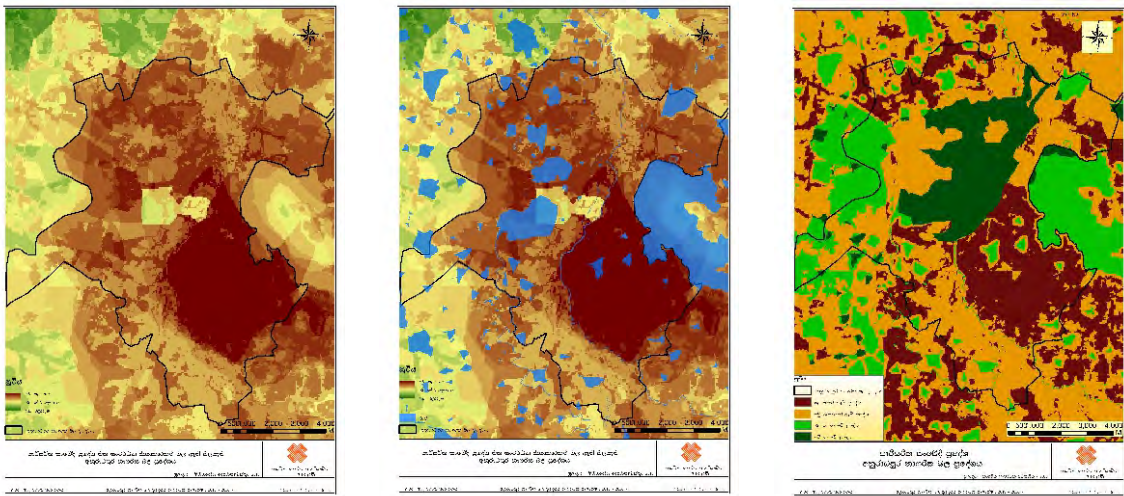
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5.2.2 දුර්වලතා

1 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සඳහා බලපෑමක් එල්ල වීම.

සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් හේතු කොට ගෙන පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සඳහා දැඩි බලපෑමක් එල්ල වන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගැනීමට හැකි වූ අතර, කුම්බිවිචන්කුලම, කඩපනහ, පොන්නාරම්කුලම ආදී වැව් සඳහා දැඩි බලපෑමක් එල්ල වන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගැනීමට හැකි වූ අතර, කුම්බිවිචන්කුලම, කඩපනහ, පොන්නාරම්කුලම ආදී වැව් සඳහා දැඩි බලපෑමක් එල්ල වන බව පැහැදිලිය. විශේෂයෙන්ම මෙම ජලජ ප්‍රදේශ පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ලෙස විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කර ගන්නා ලදී. මෙම පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සඳහා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා බලපෑම් එල්ල වීම හේතුකොට ගෙන එහි අයහපත් ප්‍රතිඵල මහජනයාට සෘජු ලෙස මෙන්ම වක්‍ර ලෙසද බලපාන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු වේ (සිතියම් අංක 13, 14 හා 21).

රූපසටහන් අංක 5 . 22 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා බලපෑමක් එල්ල වී ඇති පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

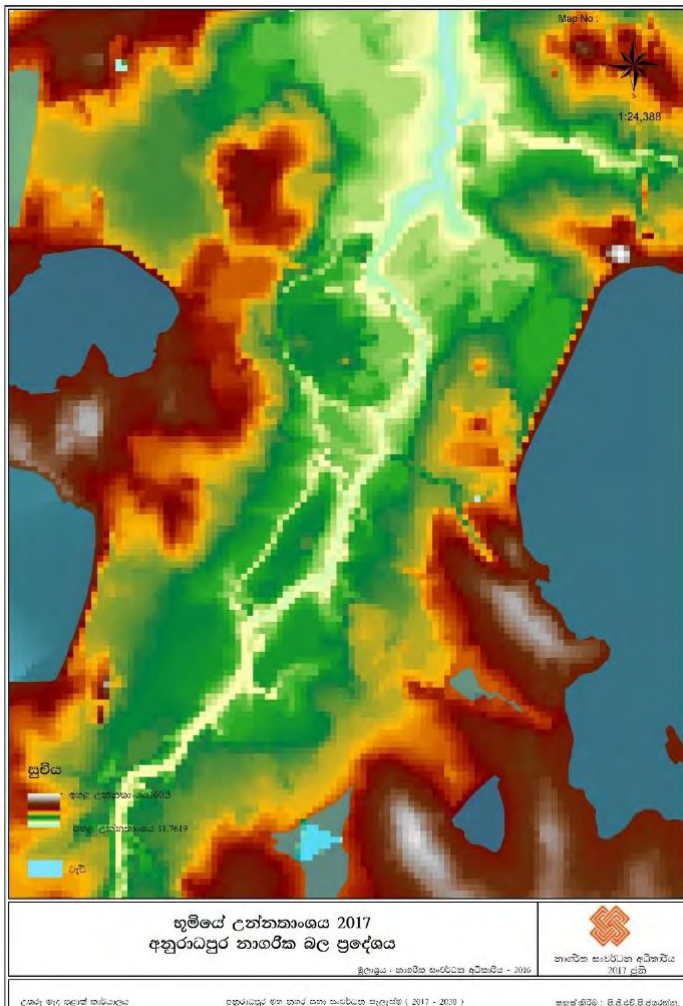
2 රක්ෂිත වල ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්

වැව් රක්ෂිත, මල්වතුමය රක්ෂිතය හා ඇළ රක්ෂිතයන් හා අනවසර ඉදිකිරීම් කර ඇති නිසා එම රක්ෂිත ප්‍රදේශ විශාල ලෙස අඩු වී ඇත. විශේෂයෙන් ම පොන්නාරම්කුලම වැව කඩපනහ වැව, නුවරවැව ඉස්මත්ත හා එහි වාන් ඇළවල් දෙපස විශාල ලෙස අනවසර ඉදිකිරීම් සිදු කර ඇති බැවින්, සැලැස්මේ අරමුණු කරා ළඟා වීමට බාධා පමුණු වන අතර, ගංවතුර ගැටළු ඇතිවීමට ද එය ප්‍රබල සාධකයක් වේ.

3 වර්ෂාපතනයේ තීව්‍රතාවය මත ඇතිවන ගංවතුර තත්ත්වය

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය පැරණි රාජ්‍ය සමයේ පැවති අගනුවරක් මෙන් සුවපහසු හා ආරක්ෂාකාරී ස්ථානයක් බවට පත් කිරීමට ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රධානම දුර්වලතාවය ලෙස මෙය හඳුන්වා දිය හැකිය. මෙහිදී මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම මෙම ගංවතුර තත්ත්වය ඇති වන අතර, ප්‍රදේශය හරහා ගලා බසින මල්වතුමය පිටාර ගැලීමෙන් ගංවතුර තත්ත්වයෙන් වන හානිය තීව්‍ර වේ. එමෙන්ම ප්‍රදේශය තුළ මෙන්ම ප්‍රදේශයට පරිබාහිරෙන් වූ විශාල වැව් වලින් මෙන්ම කුඩා වැව් වලින්ද පිටාර ගලනු ලබන ජලය එකතු වන්නේ ද මල්වතුමයට බැවින් නාගරික ප්‍රදේශයට ගංවතුර තත්ත්වය ඇති වූ විට එය පහව යාමට දීර්ඝ කාලයක් ගත වේ.

රූපසටහන් අංක 5. 23 භූමිය තැනිතලා බව

ගංවතුර තත්ත්වය පහව යාමට වැඩි කලක් ගතවනවා සේම ගංවතුර තත්ත්වය ප්‍රදේශය පුරා ඉක්මනින් පැතිර යාමට ප්‍රධානම හේතුවක් වන්නේ අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය බොහෝ සෙයින් තැනිතලා ප්‍රදේශයක් වීමයි. භූමියේ බැවුම් ප්‍රදේශ ඉතා අඩුවන අතර, සමෝච්ඡ රේඛා අන්තරයද මීටර් 0.5 ට වඩා අඩු අගයක් ගනු ලබයි. එය මෙහි සඳහන් රූප සටහන අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මනා ලෙස අවබෝධ කර ගත හැකිය (සිතියම් අංක 12).

මෙම හේතුව නිසා ගංවතුර තත්ත්වය ඇති වූ විට භූමිය තැනිතලා වීම හේතු කොට ගෙන ජලය ඉක්මනින් ප්‍රදේශය පුරා ව්‍යාප්ත වේ. තවද, මල්වතුමයට ජලය බැස යන ඇළ මාර්ග, කාණු පද්ධති අක්‍රමවත් ආකාරයට නඩත්තුවකින් තොරව පවත්වාගෙන යාමත්, අනවසර ඉදිකිරීම් ආදිය වැනි හේතු සාධක ද

මෙම ගංවතුර තත්ත්වයෙන් වන බලපෑම උග්‍ර කිරීමට සමත් වේ. මෙය 2002 - 2016 වසර දක්වා වූ ගංවතුර තත්ත්වයෙන් වූ බලපෑම පිළිබඳව දත්ත විශ්ලේෂණයේදී මනාව පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 5 . 6 ගංවතුර නිසා නාගරික ප්‍රදේශයට ඇති වූ බලපෑම

දිනය	කාලසීමාව (දින)	බලපෑමට ලක්වූ පවුල් ගණන	බලපෑමට ලක්වූ මිනිසුන් ගණන	විනාශ වූ ගෙවල් ප්‍රමාණය	අලාභ හානි වූ ගෙවල් ප්‍රමාණය
2016/05/17	1.5	97	405	01	04
2015/11/17	01	30	123	01	02
2014/05/21	10	1793	6032	33	42
2014/09/01	08	334	1360	21	67
2010/09/29	1.5	07	35	-	02
2007/12/23	06	179	863	08	15
2005/12/23	06	248	703	19	60
2009/12/12	05	01	05	-	-

මූලාශ්‍රය : ආපදා කළමනාකරන මධ්‍යස්ථානය - 2018

4 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ, පුරාවිද්‍යාත්මක ප්‍රදේශයන්හි රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ සලකුණු වී නොතිබීම.

මෙයද ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රබල ගැටළුවක් වන අතර, ප්‍රදේශය තුළ පදිංචි අනවසර පදිංචිකරුවන්ගේ ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් වැඩිවීමටත්, වර්ෂාපතනයේ නිවුරනාවය මත ප්‍රදේශයේ ඇතිවන්නාවූ ගංවතුර තත්ත්වයෙන් වන බලපෑම නිවුර කිරීමටත් ඉහත තත්ත්වය සෘජු ලෙස මෙන්ම වක්‍ර ලෙසද බලපානු ලබයි. බොහෝ අනවසර පදිංචිකරුවන් තම වාසස්ථාන ඉදිකර ඇත්තේ රක්ෂිතයන් තුළය. ඇතැමුන් වාරි ඇළ මාර්ගයන්හි ජලය බැස යාමට අවහිරයක් වන පරිදි ඉදිකිරීම් කටයුතු කර ඇත. එයට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ මෙම පාරිසරික ප්‍රදේශයන්හි රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ සලකුණු වී නොතිබීමයි. පහතින් දැක්වෙන්නේ එම තත්ත්වයන් සනාථ කරනු ලබන රූප සටහන් කිහිපයකි.

රූපසටහන් අංක 5 . 24 නුවරඑළුවේ වාන් ඇළේ කර ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්

රූපසටහන් අංක 5 . 25 මල්වතුමය රක්ෂිතයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්

රූපසටහන් අංක 5 . 26 කඩපනහ වැව් රක්ෂිතයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම්

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5 ජලාශ වල පිටාර ජලය මල්වතුමයට මුදා හැරීම නිසා ගංවතුර තත්ත්වය කිවුර වීම.

අනුරාධපුර නගරය ඉතා ආරක්ෂාකාරී හා සුවපහසුමත් නගරයක් බවට පත් කිරීමට ඇති තවත් එක් තර්ජනයක් වන්නේ අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට පරිබාහිරෙන් පිහිටි නාවිවාදුව ජලාශයේ වාන් ජලය මල්වතුමයට එකතු වීම මෙන්ම නගරය තුළ පිහිටි ජලාශ වලින් වර්ෂා කාලයේදී පිට කරනු ලබන වාන් ජලය නැවත නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශයට එකතු වීම නිසා නාගරික ප්‍රදේශයට ඇති වන ගංවතුර තත්ත්වය කිවුර වීමයි. එය පහත සඳහන් දත්ත මගින් මනාව අවබෝධ කර ගත හැකිය.

වගු අංක 5.7 ජලාශ වලින් පිටාර ගැලු ජල ධාරිතාව - 2014

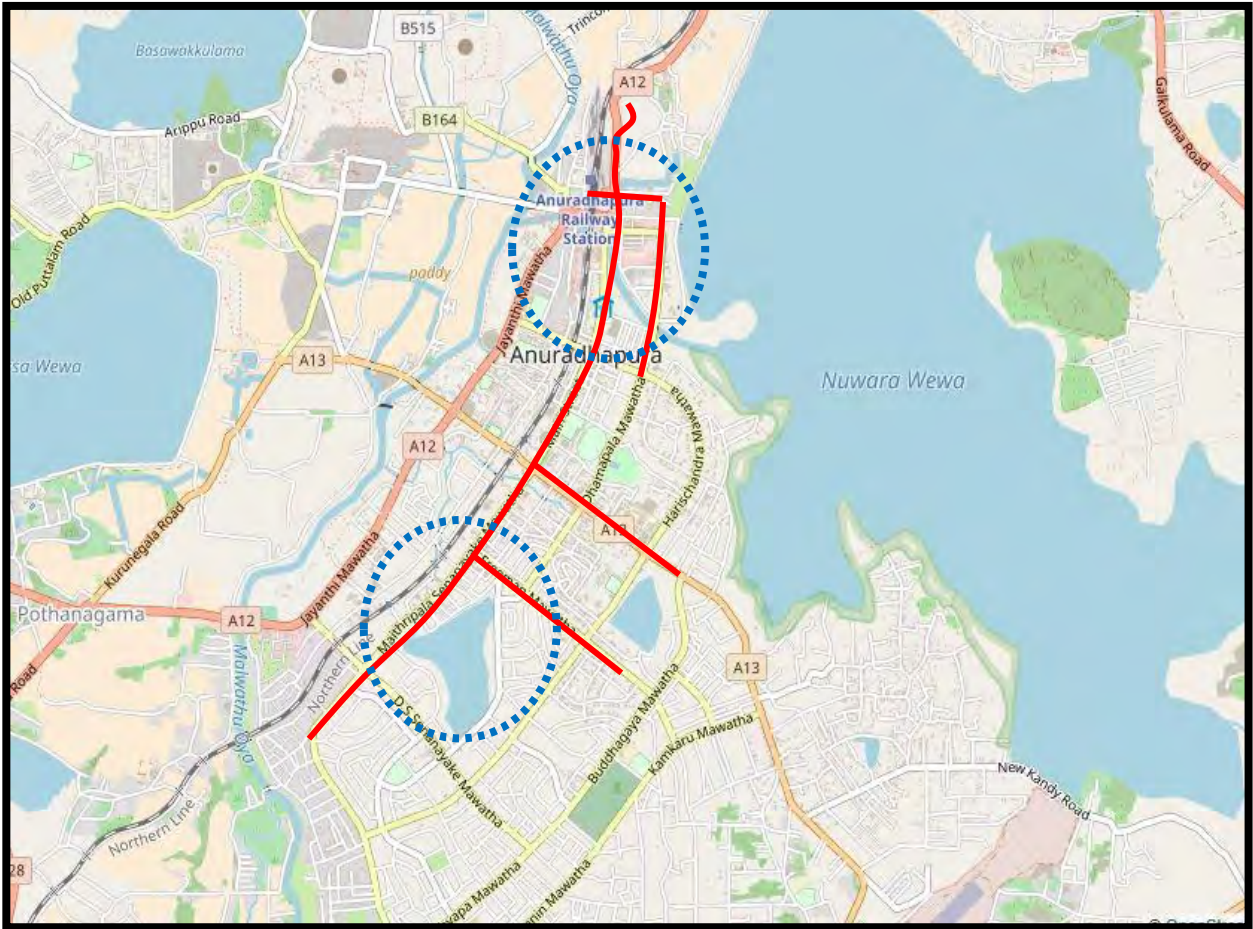
ජලාශය	ධාරිතාව අක්. අඩි	පිටාර ගැලු ධාරිතාව අක්. අඩි
නාවිච්චිය වැව	45000	248520
නුවරවැව	36000	108509
අභයවැව	1675	22877
තිසාවැව	3500	18600

මූලාශ්‍රය : ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය - 2018

6 විධිමත් ජල අපවහන පද්ධතියක් නොමැති වීම

මෙය නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින තවත් එක් ප්‍රධාන දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකි අතර මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම ප්‍රදේශයට මුහුණදීමට සිදුවන ගංවතුර තර්ජනයෙන් වන බලපෑම තීව්‍ර කිරීමට බලපාන සෘජු සාධකයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. නව නගරයේ බස්නැවතුම්පල අවට මෙන්ම පැරණි නගරයේ බස්නැවතුම්පල අවටද ප්‍රධාන මාර්ගයන් පාදක කර ගනිමින් කොන්ක්‍රීට් කරන ලද මනා සම්බන්ධතාවයකින් යුත් වැසිජල අපවහන කාණු දක්නට ලැබුන ද, බොහෝ ස්ථාන වලදී එම සම්බන්ධතාවය බණ්ඩනය වී ඇති බැවින්, එය ගංවතුර තර්ජනයෙන් වන බලපෑම තීව්‍ර කිරීමට සමත් වන අතර, නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස දැක්විය හැකිය. පහතින් දැක්වෙන්නේ නගරය තුළ පවතින වැසි ජල අපවහන පද්ධතිය පිහිටා ඇති ආකාරයයි. මෙහි රතු පාටින් දක්වා ඇත්තේ කොන්ක්‍රීට් කරන ලද ප්‍රදේශ වන අතර, නිල් පැහැයෙන් දක්වා ඇත්තේ මනා සම්බන්ධතාවයක් නොමැති කොන්ක්‍රීට් කරන ලද වැසි ජල අපවහන කාණු පද්ධතියක් ඇති ප්‍රදේශයයි.

රූපසටහන් අංක 5 . 27 වැසි ජල අපවහන කාණු පද්ධති ඇති ප්‍රදේශ

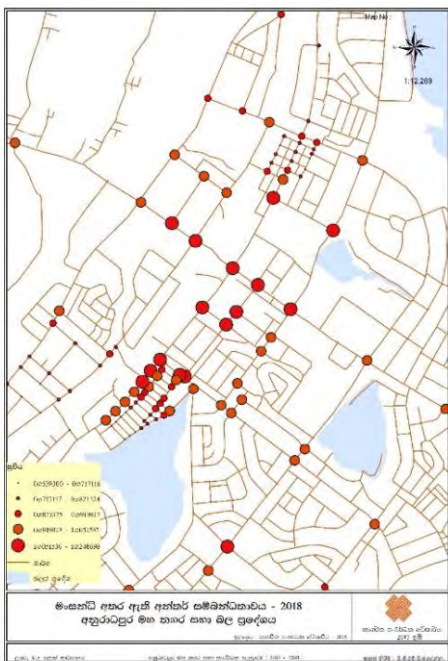
7 ප්‍රධාන මාර්ගයන් ඔස්සේ වාහන ගමනා ගමන වේගය ක්‍රමයෙන් අඩු වීම.

අනුරාධපුර නගරය සඳහා ප්‍රථම මූලික වින්‍යාස සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී එකිනෙක අතර, මනා අන්තර් සම්බන්ධතාවයකින් යුක්ත මාර්ග පද්ධතිය ද සැලසුම් කර තිබුණි. එම වින්‍යාස සැලැස්ම පාදක කර ගනිමින් ප්‍රධාන සහ අතුරු මාර්ග පද්ධතීන්ගේ සංවර්ධනය මත මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ නඩත්තු වන A ශ්‍රේණියේ මාර්ග 05ක් ද, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් පාලනය වන B ශ්‍රේණියේ මාර්ග 04ක් ද, අනුරාධපුර මහ නගර සභාව මගින් පාලනය වන මාර්ග පද්ධතියද ඇතුළුව වර්ග කිලෝමීටර් 17ක් වූ ඉහළ මාර්ග සහනත්වයක් තිබුනද, නාගරික සීමාවේ ප්‍රධාන මාර්ගයන්හි ගමනාගමන වේගය ක්‍රමයෙන් අඩුවන බව වසර කිහිපයක ප්‍රධාන මාර්ග වල ගමනා ගමන වේගය පිළිබඳ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන විට පැහැදිලි වේ. මෙය බණ්ඩාරනායක මාවත හා මෙත්‍රිපාල සේනානායක මාවත යන මාර්ගයන්හි වාහන ගමනාගමන වේගය විශ්ලේෂණය කිරීමේදී තහවුරු වේ. බණ්ඩාරනායක මාවතේ වාහන ගමනා ගමනය වැඩි වශයෙන් සිදු වන කාල සීමාවන් තුළ (Peak hours) එය ක්‍රමයෙන් අඩුවන බව 2008, 2010, 2012, 2014 සහ 2017 වර්ෂයන්හි වාහන ගමනා ගමන වේගය අධ්‍යයනය කිරීමේදී එය තහවුරු වේ. වේග සීමා පිළිවෙලින් පැයට කිලෝමීටර් 30, 28, 27, 26, 24 වන අතර, මෙම වර්ෂ වලදීම මෙත්‍රිපාල සේනානායක

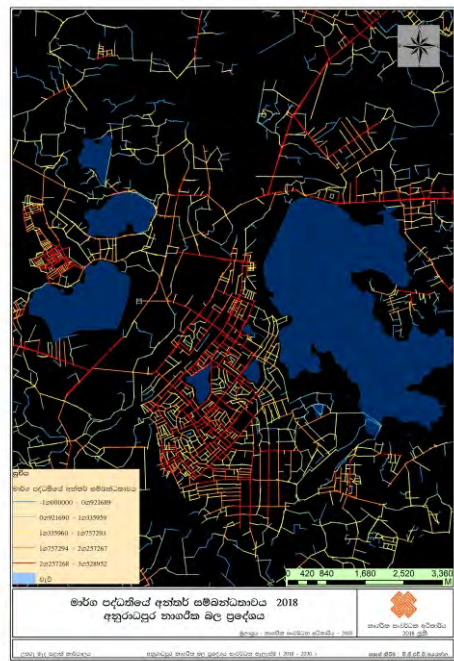
මාවතේ වාහන ගමනා ගමන වේගය ද ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇත. එය පිළිවෙලින් පැයට කිලෝමීටර් 37, 33, 31, 28 සහ 25 වන බව අනාවරණය කර ගන්නා ලදී.

නමුත්, නාගරික සීමාවේ පවතින අතුරු මාර්ග එකිනෙකට සම්බන්ධ වී ඉතා හොඳ මට්ටමක පවතින අතර, එම මාර්ගයන් පාදක කර ගනිමින් සංවර්ධන විභවතාවයන් මනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ඒකාබද්ධ විශ්ලේෂණය මගින් (Space Syntax) තහවුරු කර ගැනීමට හැකි විය (සිතියම් අංක 22 හා 24).

රූපසටහන් අංක 5 . 29 මංසන්ධි අතර ඇති සම්බන්ධතාවය

රූපසටහන් අංක 5 . 28 මාර්ග පද්ධතියේ අන්තර් සම්බන්ධතාවය

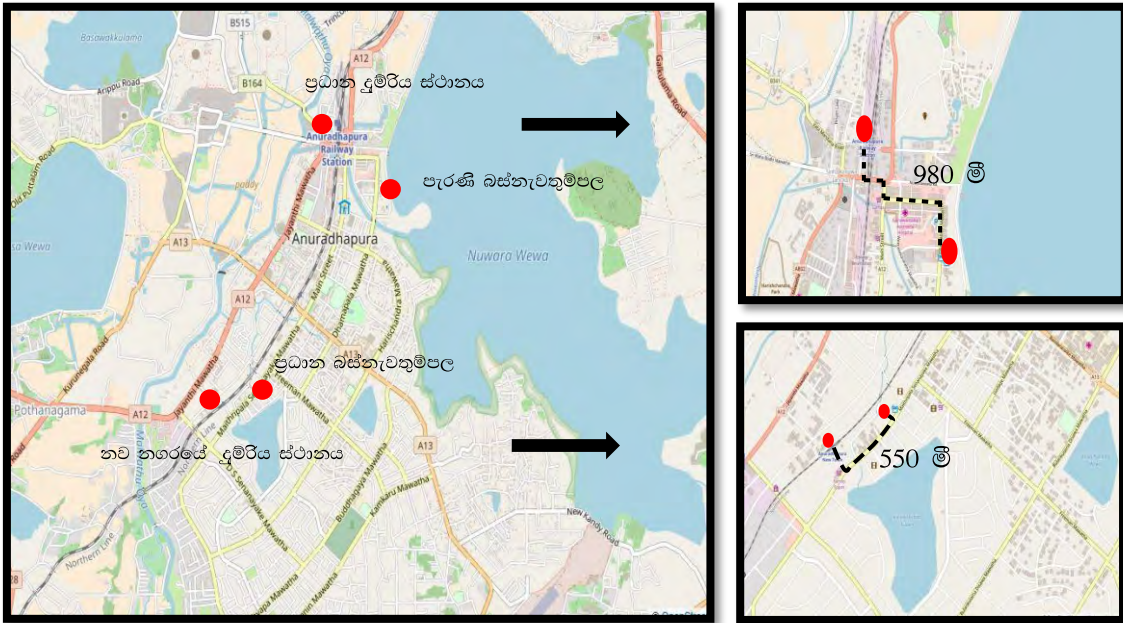
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

ඉහත රූපසටහන 35 හි තද රතු පැහැයෙන් දැක්වෙන මාර්ගයන්, වඩා හොඳ ගමනා ගමන තත්ත්වයක් ඇති කිරීමට සුදුසු මාර්ග ලෙස ඉහත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය කරන අතර, මාර්ගයන් ඔස්සේ නගර සඳහා ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය හඳුනාගැනීමේ විශ්ලේෂණයේදී (Connectivity Analysis) නගරයේ අතුරු මාර්ග එකිනෙක හමුවන බොහෝ ස්ථාන වල ඉතා හොඳ ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් ඇති බව තහවුරු විය. නමුත් තත්ත්වයන් එසේ වුවත්, නාගරික ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන මාර්ගයන් වල වාහන ගමනා ගමන වේගය ක්‍රමයෙන් අඩු වී එය පැයට කිලෝමීටර් 25 ක තරම් මට්ටමේ පවතී. මෙයට හේතු ලෙස ප්‍රධාන කාරණා දෙකක් බලපාන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු විය. එනම් අතුරු මාර්ගයන්හි ඇති අයහපත් තත්ත්වය සහ නාගරික සීමාව තුළ ඇති අතුරු මාර්ග පද්ධතිය පිළිබඳව නගරයට පිටතින් පැමිණෙන්නන්ගේ නොදැනුවත්කම යනාදි කරුණුය. නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ මෙම තත්ත්වය

සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී නගරයක් බවට පත් කිරීමට බලපාන දුර්වලතාවයක් වන අතර, මෙම තත්වය මගහරවා ගනිමින් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ඉතා හොඳ වාහන ගමනා ගමන ඡාලයක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් සම්පාදනය කරනු ලබයි.

8 ප්‍රධාන ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථානය අතර මනා සම්බන්ධතාවයක් නොමැති වීම.

රූපසටහන් අංක 5.30 ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන අතර ඇති සම්බන්ධතාවය

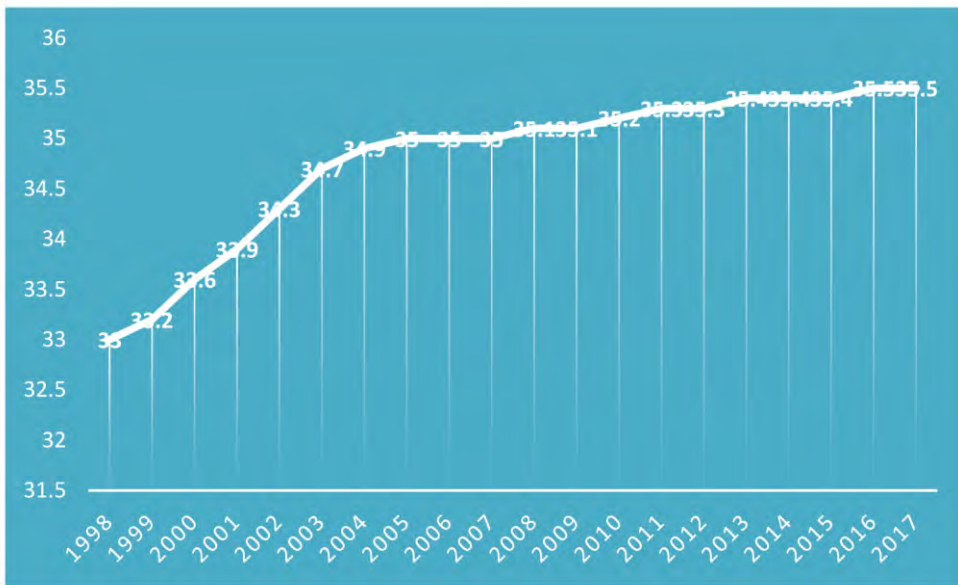

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන ලෙස නව නගරයේ බස්නැවතුම්පල, පැරණි නගරයේ බස්නැවතුම්පල, නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය සහ අනුරාධපුර ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය දැක්විය හැකිය. එසේ වුවද මහජනයා බහුල ලෙස භාවිතා කරනු ලබන මෙම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථානයන් අතර මනා සම්බන්ධතාවයක් නොමැති වීම එනම්, පුද්ගලයෙක් තම අවශ්‍යතාවයන් උදෙසා පයින් ගමන් කිරීමට කැමති දුර සීමාවට වඩා වැඩි දුරක් මෙම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන අතර පැවතීම දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. මෙහිදී නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය හා නව නගරයේ බස්නැවතුම්පල අතර මීටර් 550 ක දුරක් හා පැරණි බස්නැවතුම්පල සහ ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය අතර මීටර් 980 කට අධික දුරක් පයින් යාමට සිදුවීම නිසා මෙම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කරන මගීන් අපහසුතාවයට පත් වේ. දිනකට නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය භාවිතා කරනු ලබන මගීන් ප්‍රමාණය 700ක් පමණ වන අතර ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය මගීන් 500ක් පමණ භාවිතා කරනු ලබයි. මෙම සියළු මගීන්ට ඉහත සඳහන් කරන ලද දුර පයින් ඇවිදගෙන යාමට සිදු වේ. එබැවින් මෙම තත්වයන් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සුවපහසුමත් ප්‍රදේශයක් බවට පත් කිරීමට ඇති බාධාවක් වන අතර මෙම තත්වය මගහරවා ගනිමින් සුවපහසුමත් සේවාවක් මගී ජනතාවට ලබාදීමට අවශ්‍ය කටයුතු මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් සම්පාදනය කරනු ලබයි. ඉහත රූපසටහනින් දැක්වෙන්නේ එම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන අතර පවතින දුර පිළිබඳ විස්තරයන්ය.

9 නාගරික ප්‍රදේශයේ ඇති පීඩාකාරී උෂ්ණාධික තත්ත්වය

මෙයද ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය. වියළි කලාපීය දේශගුණික තත්ත්වයක් දක්නට ලැබෙන නාගරික ප්‍රදේශය තුළ වසරේ මාස 09 ක පමණ කාලයක් වියළි දේශගුණික තත්ත්වයක් දක්නට ලැබේ. සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 33 - 35 ත් අතර ප්‍රමාණයක් ගනු ලබන අතර, සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වයේ ක්‍රමික වර්ධනයක් දක්න විශ්ලේෂණය කිරීමේදී තහවුරු විය.

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 11 උෂ්ණත්ව වර්ධනය

මූලාශ්‍රය : කාලගුණ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

මේ ආකාරයට පාරිසරික උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම ගෝලීය වශයෙන් පවතින සංසිද්ධියක් වන නමුදු, අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පාරිසරික උෂ්ණත්වයට වඩා ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 05කින් පමණ ඉහළ අගයක් ගනු ලබන බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු වී ඇත. පහතින් දැක්වෙන්නේ එම දත්තයන්ට අදාල විස්තරයන්ය.

වගු අංක 5 . 8 පාරිසරික උෂ්ණත්වය සහ ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වයේ වෙනස

පාරිසරික උෂ්ණත්වය	33 ⁰	35 ⁰	34 ⁰	32 ⁰	31 ⁰	29 ⁰	28 ⁰	27 ⁰
ශරීරයට දැනෙන උෂ්ණත්වය	40 ⁰	42 ⁰	41 ⁰	40 ⁰	37 ⁰	35 ⁰	34 ⁰	31 ⁰

මූලාශ්‍රය : <https://www.accuweather.com>

ඉහත දැක්වෙන තත්වයට හේතු කිහිපයක් බලපා ඇත. එනම්, ප්‍රදේශය තුළ පවතින වෘක්ෂලතා ගහණය ක්‍රමයෙන් අඩු වීම, නගරයේ සුළං කපොළ ආවරණය කරමින් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම , ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් භෞතික අංගයන්ගෙන් නිකුත් කරන තාපය ක්‍රමයෙන් වැඩිවීම යනාදී හේතු බලපෑ හැකිය. මේ අතරින් ප්‍රධානම හේතුවක් වන්නේ ප්‍රදේශයේ පවතින වෘක්ෂලතා ගහණය ක්‍රමයෙන් අඩු වීමයි. එය මනා ලෙස වන්දිකා ජායාරූප යොදා ගනිමින් සිදු කරනු ලැබූ වෘක්ෂලතා ගහණය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයේදී තහවුරු විය. මෙහිදී 2008 වර්ෂය හා 2017 වර්ෂයන්හි වෘක්ෂලතා ගහණය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කෙරුණු අතර, මෙමගින් අනාවරණය වූයේ 2008 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2017 වර්ෂය වන විට වෘක්ෂලතා ගහණය 6% කින් පමණ අඩු වී ඇති බවයි. පහතින් දැක්වෙන්නේ එම වෘක්ෂලතා ගහණයන්ගේ අඩු වීම දැක්වෙන රූප සටහන් වේ (සිතියම් අංක 18 හා 19).

රූපසටහන් අංක 5 . 31 වෘක්ෂලතා ගහණය වෙනස් වීම 2008 - 2017

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5.3 තෙවන අරමුණ - ශ.ද.අ.ත විශ්ලේෂණය

ශක්තීන්

- 1 නව නගරය තුළ පෞරාණික හා සංස්කෘතික වටිනාකම් දැක බලා ගැනීමට පැමිණෙන සංචාරකයන්ට නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීමට වැඩි නැඹුරුතාවයක් පැවතීම.
2. පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා යොදා ගත හැකි භූමි ප්‍රමාණයන් නගර මධ්‍යය තුළ පැවතීම.
3. අද්විතීය වාරි පද්ධතියක් නගරය පුරා විසිරී තිබීම.

දුර්වලතා

1. කුඹුරු ප්‍රමාණය අඩු වෙමින් පැවතීම.
2. සංචාරකයන් සඳහා පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයේ වටිනාකම් දැනගැනීමට අවස්ථා නොමැති වීම.
3. වාරි ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳ සංචාරකයින්ට අන්දැකීම් ලබා ගැනීමට ඉඩකඩ ඇතිරී තිබීම.
4. වාරි පද්ධතිය හුදකලා කර තිබීම.
5. වියළි කාලගුණික තත්ත්වය
6. ගංවතුර තර්ජනය
7. 2016 වර්ෂයේ පවතින සංචාරක හෝටල් ප්‍රමාණය 2030 වර්ෂය වන විට නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයන්ට නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීමට ප්‍රමාණවත් නොවීම.

ශ.ද.අ.ත. විශ්ලේෂණය

අවස්ථාවන්

1. සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණයට අයත් නගරයක් වීම.
2. වස විස නැති ආහාර සඳහා ජාතික වශයෙන් ඇති නැඹුරුතාවය
- 3 පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සංචාරක ආකර්ෂණ සාධකයක් ලෙස කලාපීය නගර තුළ ස්ථාපිත වී නොතිබීම.

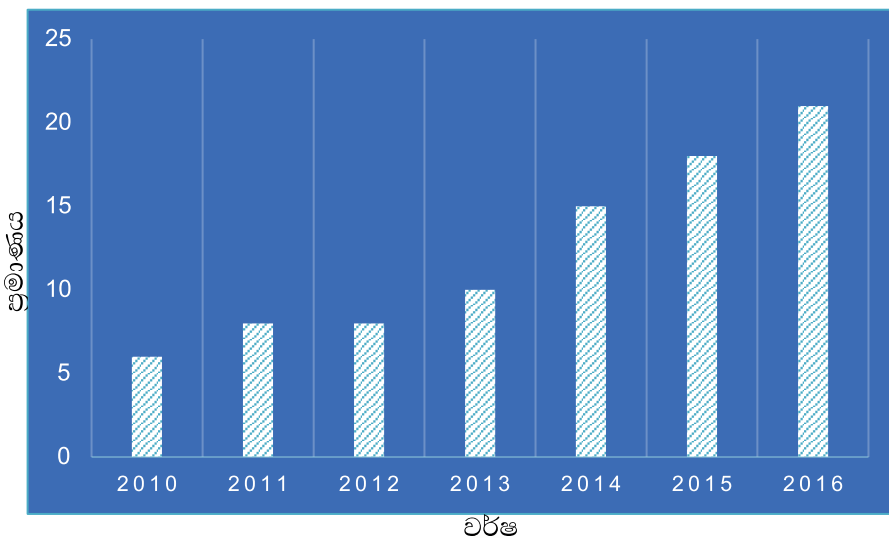
අවස්ථාවන්

5.3.1 ශක්තින්

1 නව නගරය තුළ පෞරාණික හා සංස්කෘතික වටිනාකම් දැක බලා ගැනීමට පැමිණෙන සංචාරකයන්ට නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීමට වැඩි නැඹුරුතාවයක් පැවතීම.

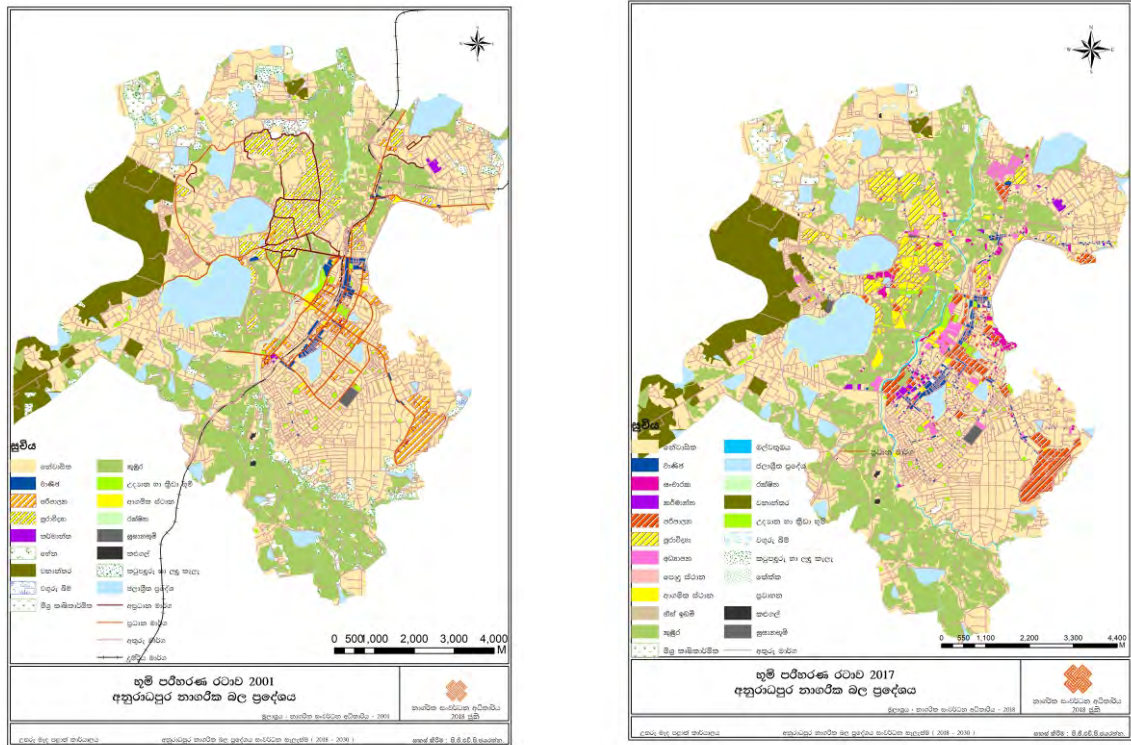
මෙම තත්ත්වය නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ තෙවන අරමුණ ලඟා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ ඇති ඉතා ප්‍රබල ශක්තියක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. මෙහිදී 2001 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා වූ භූමි පරිහරණ රටාවන් වෙනස්වීම විශ්ලේෂණය කිරීමේදී මනාව අවබෝධ කර ගත හැකිය(සිතියම් අංක 07 හා 08). 2001 වර්ෂයේදී නාගරික ප්‍රදේශයේ සමස්ථ භූමි පරිහරණ රටාවේ හෙක්ටයාර 01 ක් පමණ අඩු භූමි ප්‍රමාණයක් සංචාරකයන් සඳහා අවශ්‍ය සේවා ලබාදීම සඳහා වෙන්වී තිබුණද, 2016 වර්ෂය වන විට එය හෙක්ටයාර 65 ක තරම් භූමි ප්‍රමාණයක් දක්වා වර්ධනය වී ඇත. වැදගත් කාරණය වන්නේ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ භූමි පරිහරණ රටාවන් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, වැඩිම සීඝ්‍රතාවයකින් භූමි පරිහරණ රටාව වෙනස් වී ඇත්තේ සංචාරක කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සේවා ලබාදීම උදෙසාය. එම භූමි පරිහරණ රටාව වෙනස්වීමේ ප්‍රතිශතය 1.56% ක් තරම් ඉහළ අගයක් පෙන්නුම් කරන අතර, නේවාසික භාවිතයන් බොහෝමයක් සංචාරකයන් හට අවශ්‍ය සේවා ලබාදීම උදෙසා පරිවර්තනය වී ඇත. ඒ බව මනාව තහවුරු වන්නේ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පසුගිය වසර 15 තුළ නේවාසික භාවිතය 9.9 % කින් අඩුවීම තුළිනි. එමෙන්ම සංචාරක මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වී ඇති හෝටල් ප්‍රමාණය 2010 වසරේ සිට 2016 වසර දක්වා වැඩි වී ඇත. එය වසරකට 20% ක තරම් ඉහළ අගයක් ගනු ලබයි. මේ සියළු තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ සංචාරක භාවිතාවන් සඳහා නාගරික ප්‍රදේශය තුළ භූමි පරිහරණ රටාවේ සීග්‍ර නැඹුරුතාවයක් සිදුවෙමින් පවතින බවයි. පහත ප්‍රස්ථාර අංක 1 මගින් දැක්වෙන්නේ එම විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කරන සාධකයන්ය.

ප්‍රස්ථාර අංක 5 . 12 සංචාරක හෝටල් වල වාර්ෂික වැඩිවීම

මූලාශ්‍රය: සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

රූපසටහන් අංක 5.32 භූමි පරිහරණ රටාවේ වෙනස්වීම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

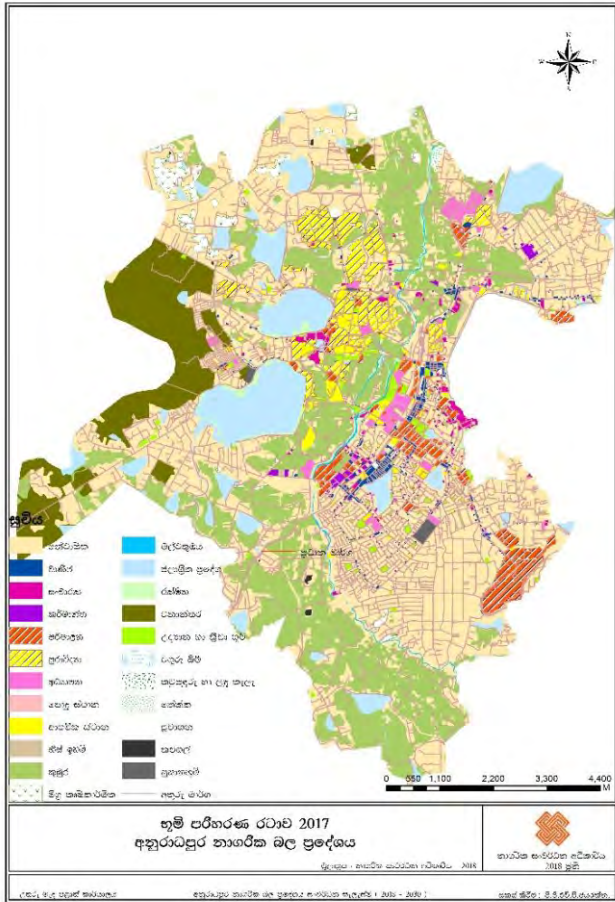
වගු අංක 5.9 භූමි පරිහරණ රටාවන්ගේ වෙනස්වීම

භූමි පරිහරණය	2001 දී තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2001 වෙන්ව තිබූ හෙක්.ප්‍රමාණය %	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය %	වෙනස
පරිපාලන කටයුතු සඳහා	257	6.27	270	6.58	+0.31
පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශ සඳහා	689	16.80	689	16.80	0
වාහපාර කටයුතු සඳහා	65	1.58	100	2.44	+0.86
කාර්මික කටයුතු සඳහා	54	1.32	24	0.59	-0.73
උද්‍යාන හා ක්‍රීඩා භූමි සඳහා	77	1.88	53	1.29	-0.59
නේවාසික කටයුතු සඳහා	1869	45.56	1463	35.67	-9.89
කුඹුරු	694	16.92	678	16.53	-0.39
පරිසර පද්ධති සඳහා	477	11.63	475	11.58	-0.05
සංචාරක කටයුතු සඳහා	01	0.02	65	1.58	+1.56

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

2 පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා යොදාගත හැකි බිම් නගර මධ්‍යය තුළ පිහිටා තිබීම

රූපසටහන් අංක 5.33 නාගරික ප්‍රදේශ තුළ කෘෂි බිම් වල ව්‍යාප්තිය

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට ආවේණික වූ තවත් එක් අංගයක් වන්නේ පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයයි. අතීතයේ අනුරාධපුර ජනාවාස ආරම්භ වූයේ ද මල්වතුමය හා බැඳුණු පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය පාදක කර ගනිමිනි. අතීතයේ සිට පැවත එන්නා වූ කෘෂි බිම් වර්තමානය වන විට නාගරික ප්‍රදේශය තුළ දක්නට ලැබෙන අතර, සංවර්ධන සැලැස්මේ තෙවන අරමුණ ළඟා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ තවත් එක් සුවිශේෂී සාධකයක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. 2017 වර්ෂය වන විට සමස්ථ භූමි පරිභෝජනයෙන් හෙක්ටයාර 670 කට අධික ප්‍රමාණයක් කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා වෙන්වී තිබීම හොඳ සාධකයක් වන අතර, වර්තමානය වන විට පාරම්පරික කෘෂි නිෂ්පාදනයන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම පාදක කර ගනිමින් පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් වීමේ විභවතාවයක් පවතී(සිතියම් අංක 08).

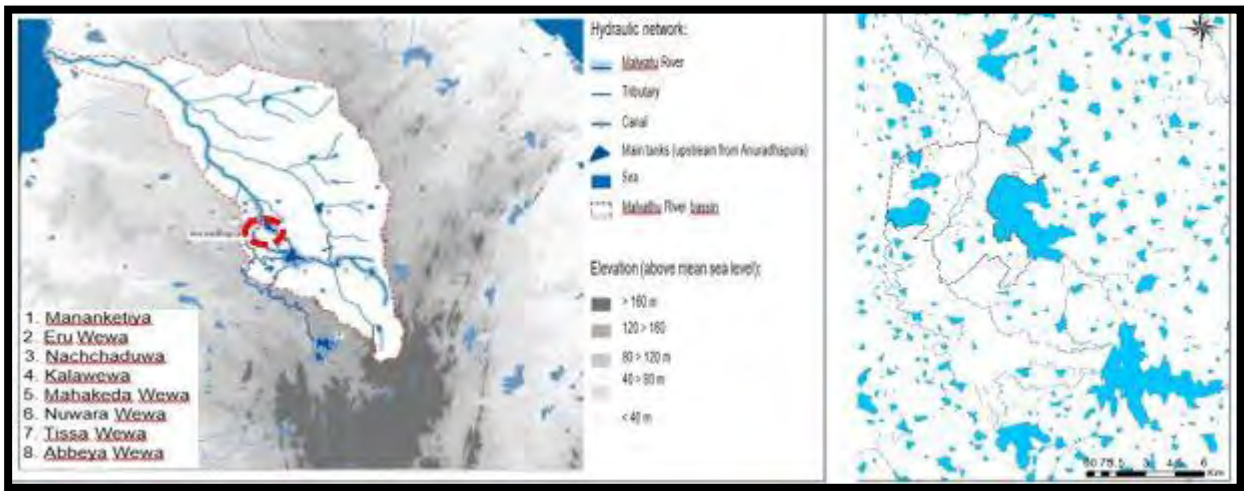
මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

එමෙන්ම වර්තමානය වන විට රජයේ අවධානය වස විස වලින් තොර ආහාර පාන ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා යොමු වී ඇති අතර, මෙම සංවර්ධන විභවතාවයද යොදා ගනිමින් ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ කෘෂි බිම් වස විස වලින් තොර පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා යොදා ගැනීමට හැකි වීමත්, එවැනි ආහාර සඳහා ඇති ඉල්ලුම පාදක කර ගනිමින් එම කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීම තුළින් පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමත් කළ හැකිය.

3 අද්විතීය වාරි පද්ධතියක් නගරය පුරා විසිරි තිබීම.

මෙයද ප්‍රදේශයේ පාරම්පරික උරුමයන් ලොවට විදහාපාන එක් අංගයක් වන අතර, ප්‍රදේශයේ ඇති වටිනාකම ඔප්නංවන තවත් එක් සාධකයක් වේ. අතීතයේ නගරයේ ආරම්භය සිදුවන්නේ වාරි ශිෂ්ටාචාරය පාදක කර ගනිමින් වන අතර, එහි අනගිභවනීයම සාධකය වූ මල්වතුමය ප්‍රදේශය හරහා ගලා බසී. මෙම වාරි ශිෂ්ටාචාරයේ අද්විතීය බව තහවුරු කරමින් ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව දියබෙදුම් 15ක් පමණ දක්නට ලැබෙන අතර, එහි වැව් 179 ක තරම් ප්‍රමාණයක් එයට සම්බන්ධ වී ඇත. මෙම වැව් අතරින් නුවරවැව, තිසාවැව, බසවක්කුලම වැව ආදී වැව් ප්‍රධාන ස්ථානයක් ගන්නා අතර, අතීතයේ මනා වාරි ශිෂ්ටාචාරයක් පැවති බවට සාක්ෂි සපයනු ලබන එක් අංගයක් වන්නේ තිසාවැවේ සිට ඇත්පොකුණ දක්වා භූගත ක්‍රමයකින් ජලය රැගෙන යෑමෙනි. මේ ආකාරයේ අභිමානවත් සංස්කෘතියක් හා ඉංජිනේරු තාක්ෂණයකින් පෙර දවස අනුරාධපුර ප්‍රදේශය පොහොසත්ව තිබූ බව දෙස් විදෙස් සංචාරකයන්ට පෙන්වා දීම මෙන්ම එහි ලක්ෂණයන් වර්තමානයේදී සංචාරකයන්ට දැක බලා ගැනීමට, අත් විඳීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ලබාදීම මගින් බොහෝ සංචාරකයන් ප්‍රමාණයකගේ නොමඳ අවධානය අනුරාධපුර නගරය කරා ලබාගැනීමේ හැකියාවක් පවතී. මෙම තත්ත්වයන් පාදක කර ගනිමින් නගරයේ ආර්ථිකය සෘජු ලෙස මෙන්ම වක්‍ර ලෙසද ඉහළ නැංවීමට මනා හැකියාවක් ලැබේ.

රූපසටහන් අංක 5 . 34 වාරි පද්ධතියේ ව්‍යාප්තිය

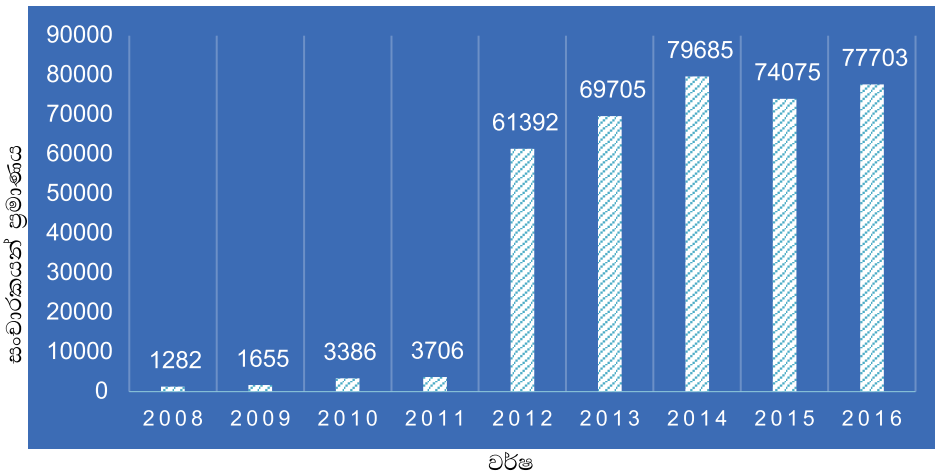

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

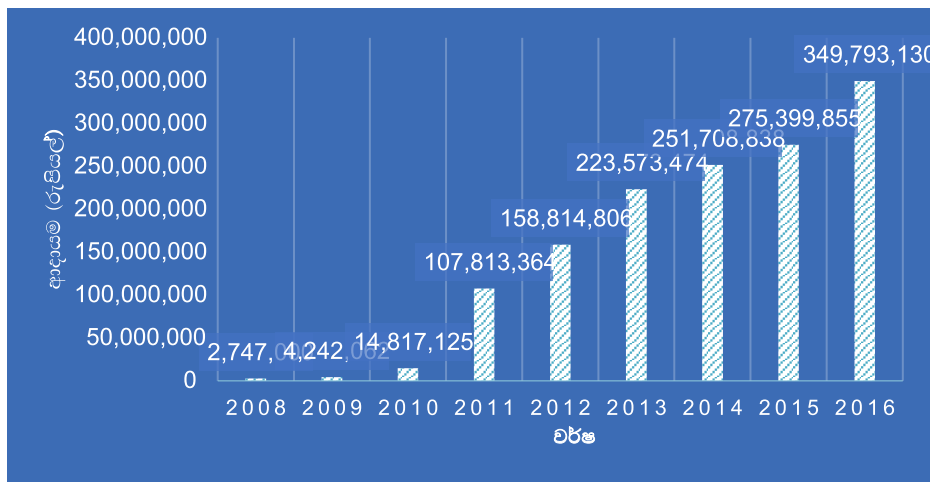
4 විදේශීය සංචාරකයන් පැමිණීමෙන් වාර්ෂිකව උපයන ආදායම 36% කින් වර්ධනය වීම.

පාරම්පරික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශයේ ඇති තවත් එක් සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ලෙස මෙය හඳුන්වා දිය හැකිය. බහුල ලෙස විදේශිකයන් අනුරාධපුර ඓතිහාසික නගරයට පැමිණෙන්නේ නගරය තුළ පවතින්නා වූ ඓතිහාසික උරුමයන් දැක බලා ගැනීමටත්, එම උරුමයන් විඳීමටත් වේ. මේ ආකාරයට විදේශීය සංචාරකයන් 2008 සිට 2016 වසර දක්වා අනුරාධපුර නගරයට පැමිණීමේ ක්‍රමික වර්ධනයක් පවතින අතර, එමගින් උපයනු ලැබූ සෘජු ආදායම ඉහළ ගොස් ඇත. එය 2008 වර්ෂය 2016 වර්ෂයේ ආදායම සමග සංසන්දනය කිරීමේදී 100% ක වර්ධනයකි. එමගින් තහවුරු වන්නේ පාරම්පරික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමට ප්‍රදේශය තුළ මනා හැකියාවක් තිබෙන බවයි. පහතින් දැක්වෙන්නේ එම විභවතාවයන් වලට අදාල විශ්ලේෂණයන්ය.

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 13 විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම 2008-2016

ප්‍රස්තාර අංක 5 . 14 විදේශීය සංචාරකයන් පැමිණීමෙන් ලැබූ සෘජු ආදායම

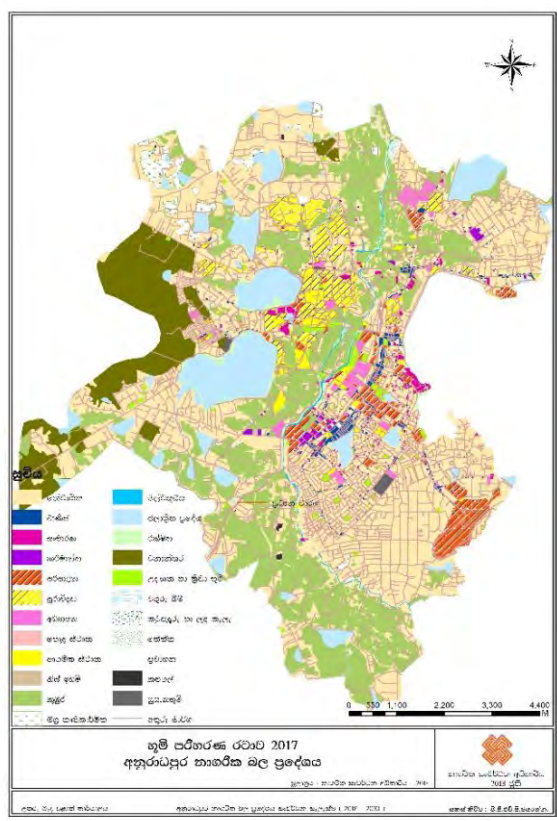
මූලාශ්‍රය: සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5.3.2 දුර්වලතා

1 ප්‍රදේශයේ පවතින කුඹුරු ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩු වීම.

මෙම තත්ත්වයද අනුරාධපුර නාගරික සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම මෙන්ම අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය කුළ පවතින්නා වූ තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. ප්‍රදේශය ක්‍රමයෙන් නාගරීකරණය වීමත් සමගම මෙම පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ සඳහා ඇතිවන්නා වූ බලපෑම ක්‍රමයෙන් වැඩිවීම හේතුවක් ලෙස දැක්විය හැකිය. මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වන්නේ මෙම පාරම්පරික කුඹුරු ඉඩම් මිනිසුන් විසින් ගොඩකිරීමයි. මේ ආකාරයට කාලයත් සමගම ඇතිවන්නා වූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල බලපෑම නිසා ක්‍රමයෙන් කුඹුරු ඉඩම් අඩුවන බව හුම් පරිහරණ රටාවන් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් තහවුරු වේ(සිතියම් අංක 07 හා 08).

රූපසටහන් අංක 5.35 කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම

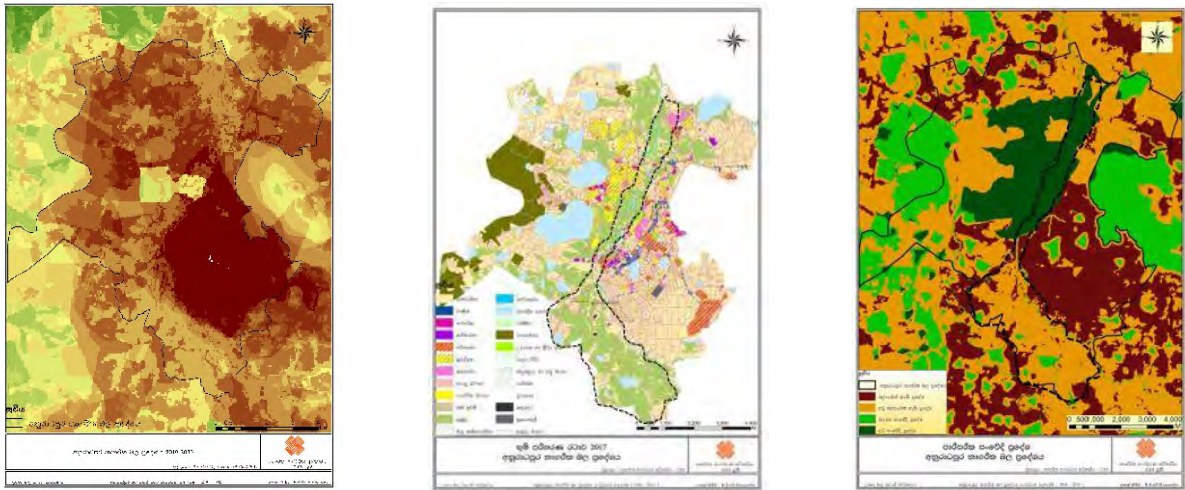
මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

වගු අංක 5.10 කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයේ අඩු වීම 2001 - 2017

භූමි පරිහරණය	2001 දී තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2001 වෙන්ව තිබූ හෙක්.ප්‍රමාණය %	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	2017 වසරේ වෙන්ව තිබූ හෙක්. ප්‍රමාණය	වෙනස
පරිපාලන කටයුතු	257	6.27	270	6.58	+0.31
පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශ	689	16.80	689	16.80	0
ව්‍යාපාර කටයුතු	65	1.58	100	2.44	+0.86
කාර්මික කටයුතු	54	1.32	24	0.59	-0.73
උද්‍යාන හා ක්‍රීඩා භූමි	77	1.88	53	1.29	-0.59
නේවාසික කටයුතු	1869	45.56	1463	35.67	-9.89
කුඹුරු	694	16.92	678	16.53	-0.39
පරිසර පද්ධති	477	11.63	475	11.58	-0.05
සංචාරක කටයුතු	01	0.02	65	1.58	+1.56

මෙම කාල පරාසය තුළ හෙක්ටයාර 16ක තරම් ප්‍රමාණයක් අඩුවීමක් දක්නට ලැබෙන අතර, වර්තමානයේ පවතින්නා වූ තත්ත්වය මත මෙම කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය තවත් ඉදිරියටත් අඩුවීමේ හැකියාවක් පවතින බව සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් හේතු කොට ගෙන ඇතිවන්නා වූ බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් තහවුරු වේ. එමෙන්ම වැදගත්ම කරුණ වන්නේ මෙම ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කරගත යුතු පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ ලෙස විශ්ලේෂණය මගින් තහවුරු වීමයි. මෙම තත්ත්වයන් පරම්පරික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ ළඟාකර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස දැකිය හැකිය. පහතින් දැක්වෙන්නේ එම විශ්ලේෂණයන්ට අදාළ සටහන්ය (සිතියම් අංක 13, 08 හා 21).

රූපසටහන් අංක 5.36 සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා කුඹුරු සඳහා ඇති බලපෑම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

2 සංචාරකයන් සඳහා පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයේ වටිනාකම් දැනගැනීමට අවස්ථා නොමැති වීම.

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ අනගිභවනීයත්වය තිවුර කරන තවත් එක් ප්‍රබල සාධකයක් වන්නේ පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයයි. අතීතයේ සිට පැවතෙන්නා වූ මෙම උරුමයන්ගේ වටිනාකම වර්තමාන ජනතාවට දැනගැනීමට කිසිදු අවස්ථාවක් නොමැති වීම ප්‍රබල දුර්වලතාවයකි. මෙහිදී ප්‍රදේශය තුළ මහජන කෞතුකාගාරයක් තිබුණද, එමගින් මෙම පාරම්පරික උරුමයේ ඇති වටිනාකම නිසි ලෙස විද්‍යාමාන නොකරයි. මෙම හේතු නිසා පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයේ ඇති තාක්ෂණය, එහි වටිනාකම, දේශීය මෙන්ම විදේශීය ජනතාවට නිසි ලෙස දැනගැනීමට, අත්විඳීමට අවස්ථාවක් නොමැති වීම ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

3 වාරි ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳ සංචාරකයින්ට අත්දැකීම් ලබා ගැනීමට ඉඩකඩ ඇහිරී තිබීම.

පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සේම ප්‍රදේශයේ වටිනාකම තිවුර කරන සාධකයක් වන්නේ අග්‍රගන්‍ය වාරි ශිෂ්ටාචාරයක් ප්‍රදේශය තුළ පැවතීමයි. නගරයේ ජනාවාසකරණය ආරම්භ වන්නේ ද වාරි ශිෂ්ටාචාරය පාදක කරගනිමින් මල්වතුමය ආශ්‍රය කර ගනිමිනි. වර්තමානය වන විට මල්වතුමය දියබෙන්මෙහි උප දියබෙන්මයන් 15 ක් පමණ දක්නට ලැබෙන අතර, මෙම දිය බෙන්මයන් සම්බන්ධ වන්නේ වැව් 179ක තරම් ප්‍රමාණයක් පාදක කර ගනිමිනි. අතීතයේ සිටම මේ දක්වා වැවකින් වැවකට ජලය රැගෙන එන ආකාරය අතිශය විශ්මයජනක වන අතර, එම වටිනාකම් නිසි පරිදි දැක බලා ගැනීමටත්, අධ්‍යයනය කිරීමටත්, අවස්ථාව ලබාදීමෙන් ප්‍රදේශයේ ඇති සුවිශේෂී බව හා ප්‍රෞඪත්වය ලෝකයාට මනා ලෙස දැනගැනීමට අවස්ථාව ලබාදීමේ හැකියාවක් පවතින අතර, එම අවස්ථාවන් මනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට

නොගැනීම සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණ ළගා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

4 වියළි කාලගුණික තත්ත්වය

මෙම තත්ත්වය මූලික ලෙසම බලපානු ලබන්නේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු නිසි පරිදි පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වීමෙනි. වසරේ මාස 09 ක පමණ කාලයක් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට වියළි කාලගුණික තත්ත්වයට මුහුණදීමට සිදුවන අතර, වියළි කාලගුණික තත්ත්වයෙන් වන බලපෑම උග්‍ර වීමෙන් කෘෂි වගා බිම් හානියට පත්වූ අවස්ථා ද වාර්තා වී ඇත. ප්‍රදේශය තුළ ප්‍රධාන වැව් හා ඇළ මාර්ග පිහිටා තිබුණද, වියළි කාලය තුළදී මෙම ජලජ ප්‍රදේශයන් වල පවතින ජල මට්ටමද ක්‍රමයෙන් අඩු වී යන බැවින්, මේ වැව් මගින් වියළි කාලය තුළදී කෘෂි වගා බිම් සඳහා ක්‍රමානුකූලව ජලය ලබාදීමේ ගැටළුවක් මතු වේ. එමෙන්ම මිනිසාගේ මූලික අවශ්‍යතාවයක් වන පානීය ජල පහසුකම් ලබාදීම උදෙසා මෙම වැව් භාවිතා කරන අතරම, වියළි කාලය තුළදී ප්‍රමුඛතාවය දෙනු ලබන්නේ කෘෂි බිම් සඳහා වාරි ජලය ලබාදීමට නොව ප්‍රදේශයේ ජනතාව උදෙසා පානීය ජල පහසුකම් ලබාදීම උදෙසාය. මෙම තත්ත්වය, පාරම්පරික උරුමයක් වන කෘෂිකර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ ළගා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ ඇති තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස සඳහන් කල හැකිය.

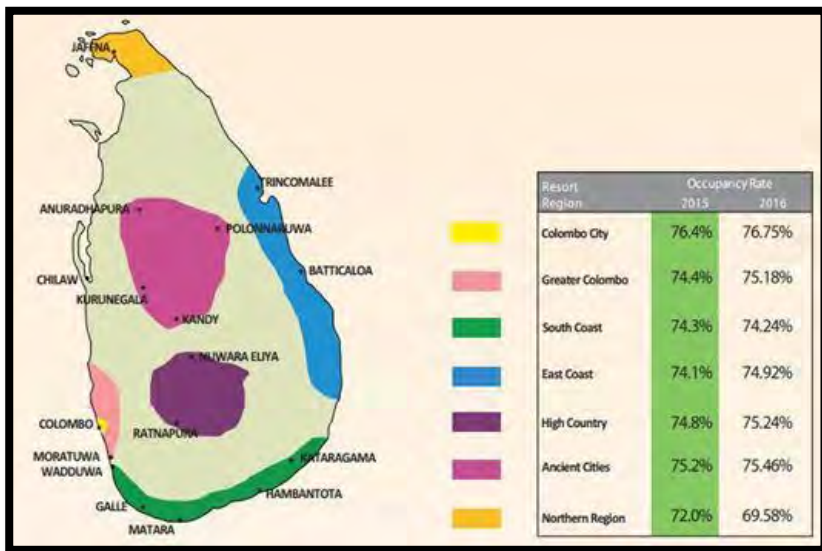
5 ගංවතුර තර්ජනය

නාගරික ප්‍රදේශයට මුහුණදීමට සිදුවන ප්‍රධානම ස්වාභාවික උපද්‍රවයක් වන්නේ වර්ෂාපතනයේ තිවුරතාවය මත ඇති වන්නා වූ ගංවතුර තත්ත්වයයි. මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම ප්‍රදේශයට අධික වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන අතර, නිසි ලෙස ජලය බැස නොයාම හේතුවෙන් ගංවතුර තත්ත්වය ඇති වේ. මෙම තත්ත්වයෙන් ප්‍රබල ලෙසම බලපෑමට ලක්වන්නේ මල්වතුමය දෙපස පිහිටි කෘෂි බිම්ය. 2002 - 2016 වසර අතර කාල පරාසය තුළදී ඇති වූ ගංවතුර තත්ත්වයන් ගෙන් සිදුවූ බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීමේදී බහුල ලෙසම මල්වතුමය දෙපස පිහිටියාවූ කෘෂි බිම් බවට තහවුරු විය. මෙම කෘෂි බිම් නාගරික පරිසර සමතුලිතතාවයට සහ නගර සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම ළගා කර ගැනීම සඳහා මහත් පිටුවහලක් වන අතර, මෙම බිම් ගංවතුරින් යටවීම, පාරම්පරික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කර ගැනීමේ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නාවූ තවත් එක් දුර්වලතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

6 2016 වර්ෂයේ පවතින සංචාරක හෝටල් ප්‍රමාණය 2030 වර්ෂය වන විට නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයන්ට නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීමට ප්‍රමාණවත් නොවීම.

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා පැවති සංවර්ධන සැලැස්මේ නීත්‍යානුකූල කාලසීමාව 2016 වර්ෂය වන විට ඉකුත්වීම හේතු කොට ගෙන ප්‍රදේශයට පැමිණෙන දේශීය, විදේශීය සංචාරකයන්ට අවශ්‍ය නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීම සඳහා සංචාරක හෝටල් පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේදී යම් යම් අපහසුතාවයන් උද්ගතව ඇත. එබැවින් 2030 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් අනුරාධපුර නගරයට ගෙන්වා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන 150,000 ක් වන විදේශීය සංචාරකයන් හට අවශ්‍ය කරන නවාතැන් පහසුකම් ලබාදීම සඳහා 2018 - 2030 වසර දක්වා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් 2016 වර්ෂයේදී නිකුත් කරනු ලැබූ වාර්තාව වලට අනුව සංචාරකයින් ඓතිහාසික නගර වල රාත්‍රිය ගත කිරීමේ ප්‍රවණතාවයක්ද දක්නට ලැබෙයි. 2016 වර්ෂයේ අනුරාධපුර නගරයට විදේශීය සංචාරකයන් ප්‍රමාණය 77,703ක් පමණ වන අතර, ඔවුන්ට අවශ්‍ය නවාතැන් පහසුකම් සැපයීම සඳහා හෝටල් කාමර 612 ක් පමණ සංවර්ධනය වී පැවතුණි. මේ අනුව බලන විට 2030 වර්ෂයේදී අනුරාධපුර නගරයට බලාපොරොත්තු වන 150,000 ක් වන විදේශීය සංචාරකයන් සඳහා හෝටල් කාමර 1500 ක් තරම් ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වන අතර, එම හෝටල් කාමර ප්‍රමාණය අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ ස්ථාපනය කිරීමට අවශ්‍ය වන භූමි පරහරණ රටාවන් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් ඇති කරනු ලබයි.

රූපසටහන් අංක 5 . 37 ඓතිහාසික නගර වල, සංචාරකයන් රාත්‍රිය ගත කිරීමේ ප්‍රවණතාවය 2015 - 2016

මූලාශ්‍රය: සංචාරක සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

5.3.3 අවස්ථාවන්

1 සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණයට අයත් නගරයක් වීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණය සමන්විත වන්නේ අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, මහනුවර යන සංස්කෘතික නගරයන් පාදක කර ගනිමිනි. අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ වටිනාකම තිවුර කරනු ලබන ප්‍රධානම සාධකය වන්නේ අනුරාධපුර නගරය තුළ පැවතියා වූ පොහොසත් සංස්කෘතිය, ප්‍රෞඪ ඓතිහාසික වටිනාකම් හා එය පාදක කර ගත් උප ලක්ෂණයන්ය. අනුරාධපුර නගරයට 2008 - 2016 වසර දක්වා කාල පරාසය තුළ විදේශීය සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ එය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන බවත්, 2008 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 වර්ෂය වන විට එය 100% කින් වර්ධනය වී ඇති බවත්ය. එමෙන්ම අනෙකුත් සංස්කෘතික නගර වන මහනුවර හා පොළොන්නරුව යන නගර කරා ද දේශීය මෙන්ම විදේශීය සංචාරකයන්, වන්දනාකරුවන් සහ බැතිමතුන්ගේ පැමිණීමේ ක්‍රමික වර්ධනයක් පවතින අතර, අනුරාධපුර නගරයේ පිහිටීම හේතු කොට ගෙන සංස්කෘතික ත්‍රිකෝණයේ අනෙකුත් නගර සමඟ මාර්ග පද්ධතියේ සෘජු සම්බන්ධතාවයක් පැවතීම හේතු කොට ගෙන එම නගර වලට පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය පුද්ගලයන්ට අනුරාධපුර නගරයට පහසුවෙන් පැමිණීමට හැකියාවක් ලැබී තිබේ. මෙම පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාදීම මගින් සංස්කෘතික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමට මනා විභවතාවයක් ප්‍රදේශය තුළ පවතී.

2 වස විස නැති ආහාර සඳහා ජාතික වශයෙන් ඇති නැඹුරුතාවය

වර්තමානය වන විට ලෝකය පුරා වස විස වලින් තොර ආහාර සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතින අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ද එවැනි ඉල්ලුමක් වස විස වලින් තොර ආහාර සඳහා පවතී. වසරකදී අනුරාධපුර නගරයට දේශීය මෙන්ම විදේශීය පුද්ගලයන් ලක්ෂ 30 ක් පමණ පැමිණෙන අතර, මෙම පුද්ගලයන්ට වස විස වලින් තොරවූ ආහාර ලබාදීමට අවශ්‍ය කරන කෘෂි බිම් ප්‍රමාණයක් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතී. එම කෘෂි බිම් තුළ වස විස වලින් තොර ආහාර වගා කිරීම මගින් එම ආහාර පුද්ගලයන්ට ලබාදීමේ හැකියාවක් පවතින අතර, එමගින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට ආර්ථික වාසියක් ද අත්කර ගැනීමේ හැකියාවක් පවතී. මෙම තත්ත්වය පාරම්පරික උරුමයක් වන කෘෂිකර්මාන්තය නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමේ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය තුළ පවතින සංවර්ධන විභවතාවයක් වේ.

3 පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තය සංචාරක ආකර්ෂණීය සාධකයක් ලෙස කලාපීය නගර තුළ ස්ථාපිත වී නොතිබීම.

මෙම තත්ත්වයද පාරම්පරික උරුමයන් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමට ඇති ප්‍රබල විභවතාවයකි. අනුරාධපුර ප්‍රදේශය අවට කෘෂි බිම් සහිත නගර පැවතියද ඉන් එම නගර මහජනයා ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ ප්‍රබල අංගයක් ලෙස කෘෂිකාර්මික කටයුතු හා බැඳුණු සංස්කෘතිය හා එහි උප ලක්ෂණයන් භාවිතා නොකරයි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පවතින පාරම්පරික කෘෂිබිම් හා බැඳුණු උරුමයන්, සංස්කෘතීන් සංචාරක ආකර්ෂණීය සාධකයක් ලෙස යොදා ගැනීමට හැකියාවක් පවතින අතර, එය ප්‍රදේශය තුළ පවතින්නා වූ මනා සංවර්ධන විභවතාවයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

06. සැලැස්ම

වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලබන සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම හා අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා සවිස්තරාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් හඳුනාගන්නා ලද ගැටළු වලට විසඳුම් සෙවීමත්, ප්‍රදේශයේ සංවර්ධනය සඳහා යොදාගත හැකි විභවතාවයන් ඵලදායී ලෙස යොදා ගනිමින් ප්‍රදේශය තුළ තිරසාර සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා සැලසුම් සංකල්පය හා භෞතික ව්‍යුහ සැලැසුම් සකස් කර ඇත.

6.1. සංකල්පිත සැලැස්ම

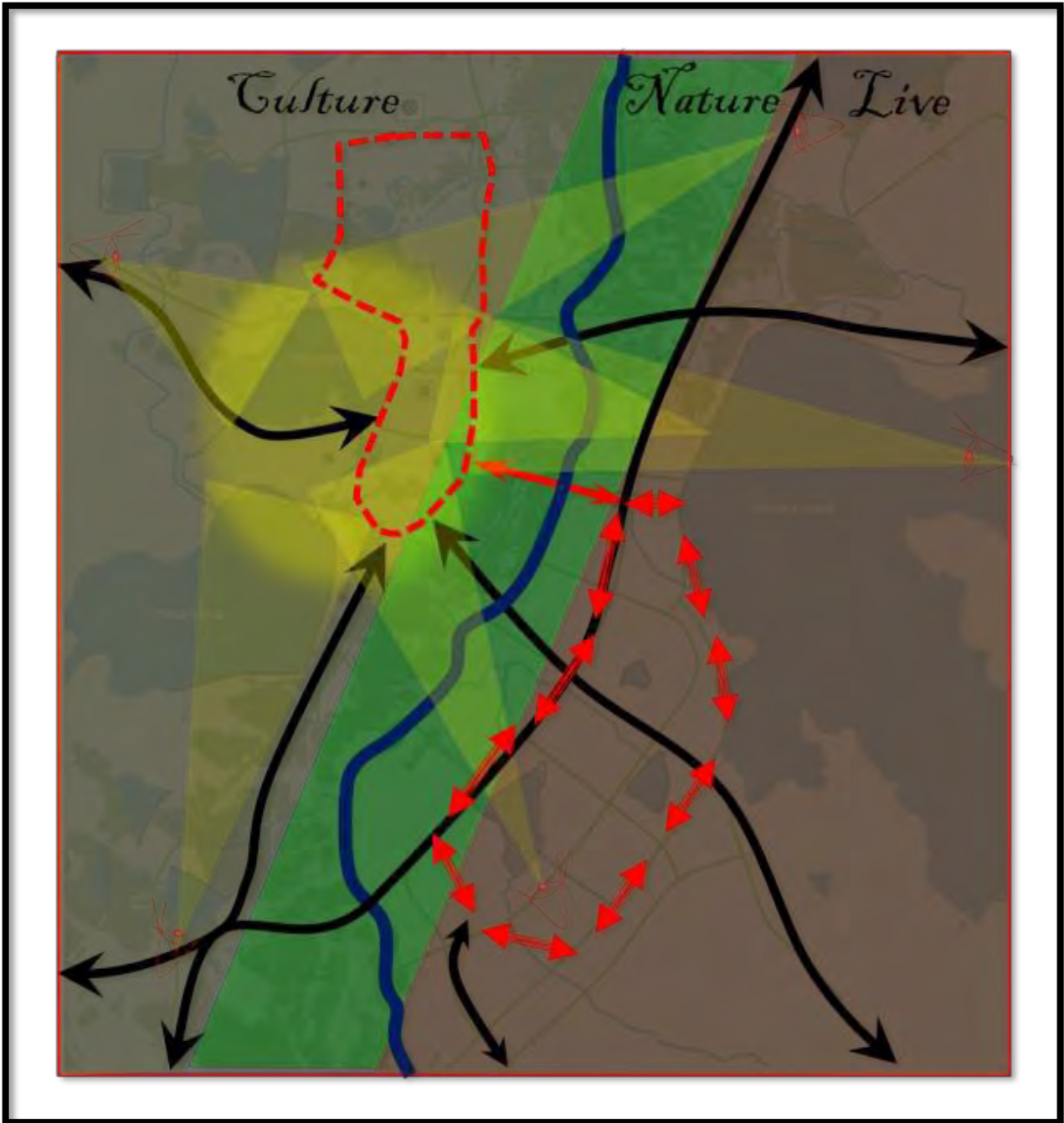
අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලැබූ සංකල්පිත සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු නිරූපනය කරනු ලබන අතර, ප්‍රදේශය තුළ පවතින පූජා නගරය සංවර්ධන විභවතාවයක් ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ප්‍රදේශයේ තුලනාත්මක සංවර්ධනයේ ප්‍රධාන කොටස් කරුවෙකු බවට පත් කිරීමටත්, ප්‍රදේශයට ඇති වන පාරිසරික බලපෑම් වලින් ඇති වන අයහපත් තත්ත්වයන් උපක්‍රමශීලීව මගහරවා ගැනීමටත්, ප්‍රදේශය තුළ පවතින යටිතල හා සේවා පහසුකම් ක්‍රමවත් ආකාරයට ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා යොදා ගැනීම යන සංවර්ධන සැලැස්මේ මූලික අරමුණු මෙහි දළ වශයෙන් විස්තර කරනු ලබයි.

යෝජිත සැලැස්ම ප්‍රධාන සංකල්ප 03 ක් පදනම් කරගෙන සකස් කෙරෙන අතර, සංස්කෘතික නාගරික ප්‍රදේශය (Cultural city) සොබාදහමේ නාගරික ප්‍රදේශය (Nature City) හා නේවාසික නාගරික ප්‍රදේශය (Liveble City) ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රදේශයට මහත් අභිමානයක් වන අනුරාධපුර පූජා නගරය පාදක කර ගනිමින් ප්‍රධාන ලෙසම බෞද්ධ උරුමයන් හා සංස්කෘතින් දැක බලා ගත හැකි සහ අත්විඳිය හැකි ලොව හොඳම ස්ථානය ලෙස අනුරාධපුර නගරය පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සංවර්ධන කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබන අතරම, මෙය පාදක කර ගනිමින් ප්‍රදේශයේ සංචාරක කර්මාන්තය ද සක්‍රීය ලෙස ප්‍රදේශයේ ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීමට “බෞද්ධ උරුමයන් හා සංස්කෘතික වටිනාකම් ආරක්ෂා වූ අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීම” යන අරමුණ ඔස්සේ සිදු කිරීමට අදහස් කරනු ලබයි. තවද, නව නගරය හා පැරණි නගරය යන නගර දෙකෙහි අන්තර් සම්බන්ධතාවය සක්‍රීය ලෙස වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු මෙම සැලැස්මේ අරමුණු අතර වේ.

එමෙන්ම වර්ෂා කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම ප්‍රදේශයට ඇති වන්නා වූ ගංවතුර තත්ත්වයෙන් බලපෑමක් සිදුවන මල්වතුඔය දෙපස පිහිටි පහත් බිම් වල සිදුවන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් පාලනය කිරීමටත්, එය “සොබාදම් නාගරික ප්‍රදේශය” ලෙස පවත්වාගෙන යාමටත් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය

රූපසටහන් අංක 6.1 සංකල්පික සැලැස්ම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

කරනු ලබයි. එමෙන්ම ප්‍රදේශය තුළ පවතින යටිතල පහසුකම් හා සේවා පහසුකම් මනා ලෙස කලමනාකරණය කර ගනිමින් හා එම පහසුකම් මහජනයාට අනාගතයේදී සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී ලෙස ලබාගැනීම උදෙසාත්, එම පහසුකම් වල අනාගතයේදී ඇති විය හැකි වන්තා වූ වර්ධනයන් හා ඉල්ලුම සැලකිල්ලට ගනිමින් එම පහසුකම් ඉතා ඉහළ ආකාරයෙන් ලබාගත හැකි ස්ථානයක් ලෙස නගරය “නේවාසිකයන්ට හා ආගාමිකයින්ට සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී නගරයක් බවට පත් කිරීම”

යන අරමුණ ඔස්සේ සංකල්පිත සැලැස්මේ “නේවාසික නාගරික ප්‍රදේශය” ලෙස හඳුනාගත් ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු සිදු කරනු ලබයි.

“පෞරාණික හා සංස්කෘතික වටිනාකම් නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් කිරීම” යන අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා අනුරාධපුර නගරයට පැමිණෙන දෙස් විදෙස් පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සේවාවන් හා නවාතැන් පහසුකම් “නේවාසික නාගරික ප්‍රදේශය” ලෙස හඳුන්වනු ලබන නව නගරය තුළ ලබාදෙනු ලබන අතර, “සොබාදම් නාගරික ප්‍රදේශය” පාරම්පරික කෘෂිකර්මාන්තයේ අනගිභවනීයත්වය විදහා දක්වන පරිදි පවත්වාගෙන යාමටත්, එමගින් ප්‍රදේශයට ආර්ථික වාසි ලබාගැනීමටත් අරමුණු කරමින් මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම හා එහි සංකල්පිත සැලැස්ම සකස් කර ඇත.

6.2 යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලැස්ම

අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් 2030 වර්ෂය සඳහා “ලෝක උරුම බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය” යන දැක්ම ළඟා කර ගැනීමට රෙගුලාසි හා ව්‍යාපෘති සකස් කරනු ලබන අතර, මෙම සියලුම අංගයන් එකතු වූ කළ වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සකස් විය යුතු සහ සංවර්ධනය විය යුතු ආකාරය මෙමගින් විස්තර කරනු ලබයි.

මෙහිදී අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ වැදගත්කම විදහා දැක්වෙන පරිදි බෞද්ධ උරුමයන් දැක බලාගත හැකි දෘෂ්‍ය තීරයන් සැලසුම් හා ගොඩනැගිලි රෙගුලාසි භාවිතා කරමින් සකස් කරනු ලබයි.

තවද, පූජා නගරයේ පවතින සම්පත් උපරිම ලෙස භාවිතා කරමින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ වැදගත්කම ලෝකයාට ගෙනයාමට අවශ්‍ය කටයුතු මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සකස් කරනු ලබයි. මෙහිදී පූජා නගරයට ඇතුළුවන ස්ථානයේ දී, පූජා නගරයට ඇතුළුවන සියලුම පුද්ගලයන්ට පූජා නගරයේ ඇති වැදගත්කම, නැරඹිය යුතු ස්ථාන, ආදිය සම්පූර්ණයෙන්ම දැකගත හැකි වන පරිදි අර්ථ නිරූපනය කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කරනු ලබයි. තවද, පූජා නගරය තුළ පවතින රථගාලු සංවර්ධනය, සනීපාරක්ෂක පහසුකම් ඉහළ නැංවීම, කෞතුකාගාර සංවර්ධනය, උද්‍යාන අලංකරණය, පෙත්මග සංවර්ධනය, හුදෙකලා වූ පෞරාණික ස්ථාන මහජනයාට නිරාවරණය කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය, භාවනා කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය ස්වභාවික පරිසරය භාවිතා කරමින් ඇති කිරීම හා තවත් විශාල ව්‍යාපෘති රාශියක් සංවර්ධනය කරමින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ අභිමානය හා වැදගත්කම ලෝකයාට ගෙනයාමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි.

එමෙන්ම නාගරික ප්‍රදේශයේ ප්‍රවාහන කටයුතු කාර්යක්ෂමව සිදුවීම උදෙසා නව හඳුනාගත් මාර්ගයන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම, පවතින මාර්ගයන්හි තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම හා මහජනතාවට සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී සේවාවක් ලබාදීම උදෙසා දුම්රිය ස්ථාන හා බස්නැවතුම්පල ඒකාබද්ධ කරමින් සංවර්ධනය කිරීමටත් අවශ්‍ය කටයුතු මෙමගින් සිදු කරනු ලබයි.

එමෙන්ම මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම නාගරික ප්‍රදේශයට මුහුණදීමට සිදුවන ගංවතුර තත්ත්වයෙන් වන බලපෑම මගහරවා ගැනීම උදෙසා, වැසිජල අපවහන කාණු පද්ධතියක් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ සංවර්ධනය කිරීම නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින ස්වභාවික ඇළ මාර්ගයන්, මනා ලෙස ජලය ගලා බැස යා හැකි ආකාරයට සකස් කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය ව්‍යාපෘති මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් යෝජනා කරනු ලබයි.

ඊට අමතරව අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ පවතින උෂ්ණාධික තත්ත්වයෙන් මහජනයාට වන බලපෑම අවම කිරීම උදෙසා ප්‍රධාන මාර්ගයන් ඔස්සේ රුක් තීරු ඇති කිරීමත්, ප්‍රදේශය තුළ පවතින කුඩා වැව් මහජනයාට හිතකර ආකාරයට සංවර්ධනය කිරීමටත්, මෙමගින් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි.

එමෙන්ම, ප්‍රදේශයේ අනගිභවනීය බව තිවුර කරනු ලබන තවත් එක් ප්‍රබල සාධකයක් වන මල්වතුඔයේ වටිනාකම වැඩිවන පරිදි සංවර්ධන කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

ප්‍රදේශයේ ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේදී, නගර මධ්‍යයේ වැඩි මහල් ප්‍රමාණයකින් යුත් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම උදෙසා අවශ්‍ය නීති හා රෙගුලාසි බලාත්මක කරනු ලබන අතර, මල්වතුමය දෙසට ගොඩනැගිලි උස ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩුවන පරිදි නාගරික ප්‍රදේශය සකස් කිරීමට අවශ්‍ය නීති හා රෙගුලාසි බලාත්මක කරනු ලබයි. තවද, නගර මධ්‍යයේ සිට නුවරවැව දෙසට වන්නට ගොඩනැගිලි උස ක්‍රමයෙන් අඩුවන පරිදි සංවර්ධනය වීම උදෙසා අවශ්‍ය නීති හා රෙගුලාසි සකස් කරනු ලබයි. පහතින් දැක්වෙන්නේ මෙම ත්‍රිපාල සේනානායක මාවතේ සිට මල්වතු මය දෙසට වන්නට ගොඩනැගිලි වල උසෙහි ව්‍යාප්තිය වර්ෂ 2030 වන විට අපේක්ෂා කරනු ලබන ආකාරයයි.

රූපසටහන් අංක 6 . 2 මෙම ත්‍රිපාල සේනානායක මාවතේ සිට මල්වතු මය දෙසට ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය

තවද, නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය වාණිජ, සේවා, සංචාරක යන භූමි පරිහරණ රටාවන් තවදුරටත් වර්ධනය වන ආකාරයට අවශ්‍ය

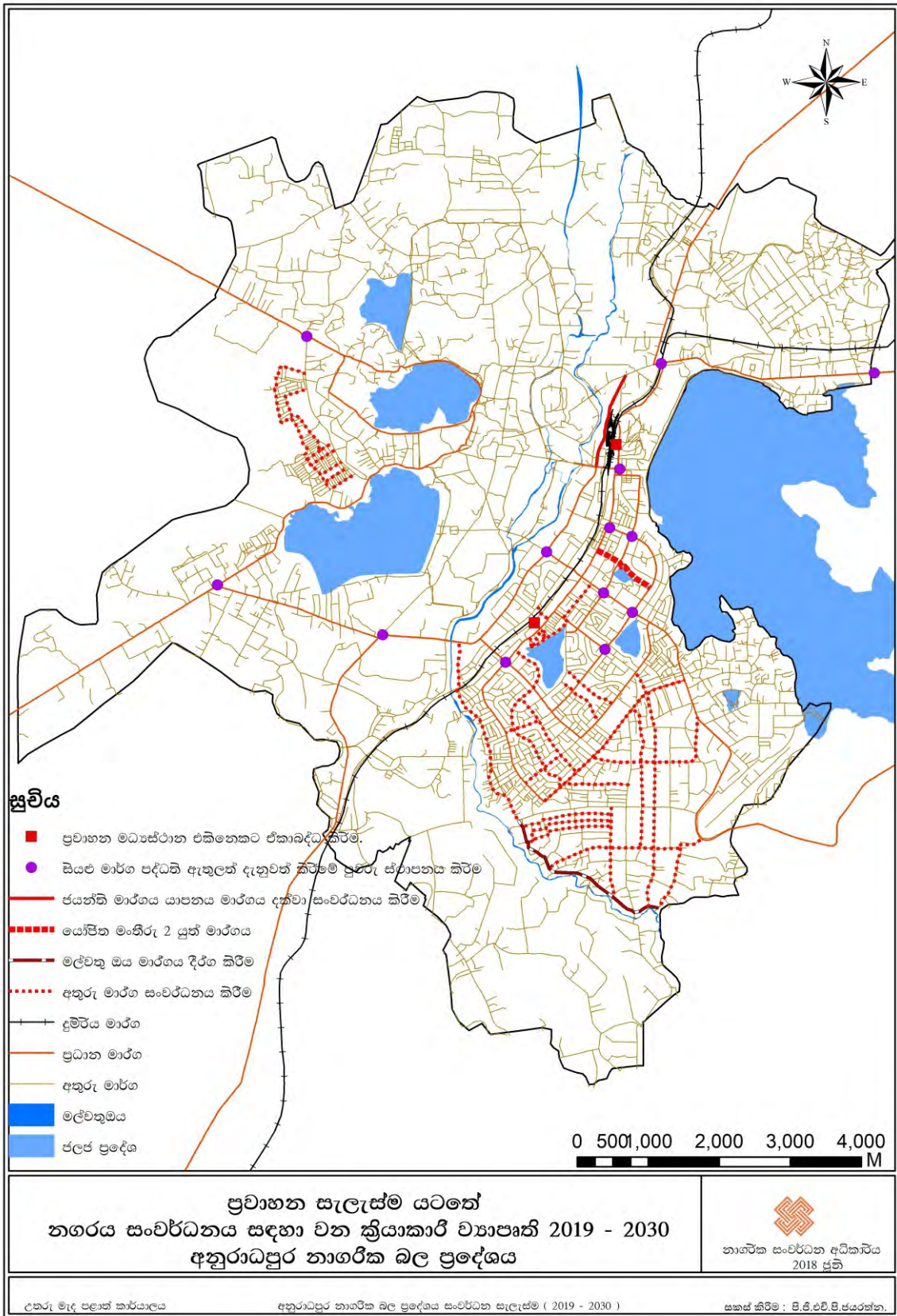
කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබන අතර, නුවරවැව ආසන්න ප්‍රදේශය සංචාරක කටයුතු උදෙසා ප්‍රවලිත කරනු ලබයි. එමෙන්ම ජයන්ති මාවත හා එය අවට ප්‍රදේශය තුළ අධ්‍යාපන ආයතන පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබන අතර, මල්වතුමය හා මල්වතුමය දෙපස සොබාදම් කලාපයක් ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලබයි. අනුරාධපුර පූජා නගරය තුළ තෝරාගත් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් උදෙසා පමණක් ඉඩදෙනු ලබන අතර, පූජා නගරය අවට ප්‍රදේශයේ ද පූජා නගරයේ ලක්ෂණයන් ආරක්ෂා වන පරිදි සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් පාලනය කරනු ලබයි. එමෙන්ම මෙම අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ නගර මධ්‍යය අවටින් ඇති ප්‍රදේශ තුළ නේවාසික භාවිතයන් ප්‍රවලිත කිරීමට අවශ්‍ය වැඩ කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි. මෙහි දැක්වෙන්නේ මෙම ත්‍රිපාල සේනානායක මාවතේ සිට නුවර වැව දෙසට වන්නට ගොඩනැගිලි වල උසෙහි ව්‍යාප්තිය සහ ගොඩනැගිලි වල ස්වාභාවය වර්ෂ 2030 වන විට අපේක්ෂා කරනු ලබන ආකාරයයි.

රූපසටහන් අංක 6 . 3 මෙම ත්‍රිපාල සේනානායක මාවතේ සිට නුවර වැව දෙසට වන්නට ගොඩනැගිලි වල උසෙහි ව්‍යාප්තිය

පහතින් දැක්වෙන්නේ වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය දිස්වන ආකාරය හා යෝජිත ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති වලට අදාළ සිතියමයි.

සිතියම් අංක 2 නගර සංවර්ධනය සඳහා දායක වන ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

6.3 භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපාය මාර්ග

වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී වූත් ජනහිතකාමී නගරයක් බවට පත් කිරීමට භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රධානතම උපක්‍රමයක් ලෙස මෙම භෞතික හා සාමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන සැලැස්ම හඳුන්වා දිය හැකිය. ජාතික භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ යෝජිත ජාතික සැලැස්මට අනුව අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය හා එයට සමගාමී ප්‍රදේශ තුළ වර්ෂ 2050 වන විට ලක්ෂ 5 ක ජනගහනයක් අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, එම අපේක්ෂිත ජනගහනයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම සේවා ලබාදෙන්නා වූ ස්ථානය ලෙස අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ භෞතික හා සාමාජීය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය කරනු ලබන මූලික අධිතලම මෙමගින් සකස් කරනු ලබයි. 2030 වසර වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පුද්ගලයන් 115,400 ක පමණ ජනගහනයක් බලාපොරොත්තු වන අතර, වර්ෂ 2030 වන විට නගරයට පිටතින් පැමිණෙනැයි පුරෝකථනය කර ඇති පුද්ගලයන් ප්‍රමාණය 280,000 ක් තරම් ප්‍රමාණයක් ගනු ලබයි. මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් එම ජනතාවට අවශ්‍ය කරන සේවා පහසුවෙන් ලබාගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා විවිධ අංශ යටතේ සංවර්ධන උපක්‍රමයන් භාවිතා කරනු ලබයි. එනම්,

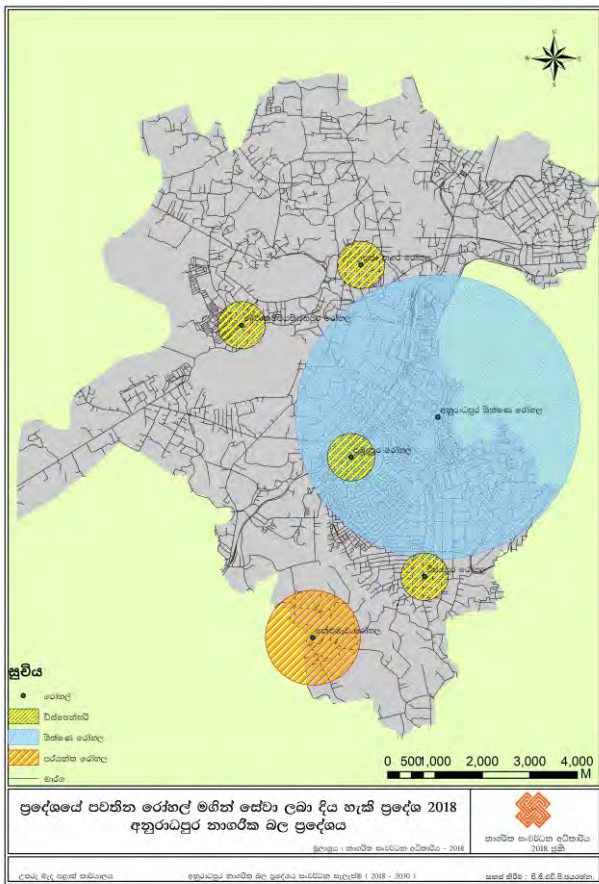
1. පොදු සේවා පහසුකම් සංවර්ධන සැලැස්ම
2. ප්‍රවාහන සේවා සංවර්ධනය කිරීමේ සැලැස්ම
3. ජලය සැපයීමේ සැලැස්ම
4. විදුලි බලය හා සන්නිවේදන පහසුකම් සැපයීමේ සැලැස්ම
5. ජලාපවහන හා මළ අපවහනය කළමනාකරණ සැලැස්ම
6. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම

ඉහත සඳහන් කරන ලද එක් එක් සැලසුම් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයන් මගින් හඳුනාගත් උපාය මාර්ග මෙම සංවර්ධන සැලැස්මේ ඇතුළත් වේ.

6.3.1 පොදු සේවා පහසුකම් සංවර්ධන සැලැස්ම

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සාමාජීය හා අපරව්‍යුහ පහසුකම් සඳහා වන අනාගත සැලසුම් සහ ආයෝජන අවස්ථා වලට නිසි මාර්ගෝපදේශනයක් ලබාදීම උදෙසාත්, වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ අපේක්ෂා කරනු ලබන ජනගහනයට හා නගරයට පිටතින් පැමිණෙන පුද්ගලයන් එනම් (ආගමනිකයන්) සේවා සැපයීම සිදු විය යුතු ආකාරය මෙම සැලැස්මේදී විස්තර කරනු ලබයි.

රූපසටහන් අංක 6 . 4 පවතින රෝහල් මගින් සේවා ලබා දෙනු ලබන ප්‍රදේශ

මූලිකවම මෙම උපාය මාර්ගික සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ පවතින ජනගහනයට අවශ්‍ය වන පරිදි සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳ අවධානය යොමු කරනු ලබයි. මෙහිදී, වර්තමානය වන විට මෙම ක්ෂේත්‍රයන් තුළ ප්‍රමාණවත් බවක් දක්නට ලැබුණද වර්ධනය වන ජනගහනයට අවශ්‍ය වන ආකාරයට ඉහත සඳහන් කරන ලද සේවාවන්ගේ වර්ධනයක් ඇති කරමින් සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී සේවාවක් ලබාදීම අපේක්ෂා කෙරේ (සිතියම් අංක 15).

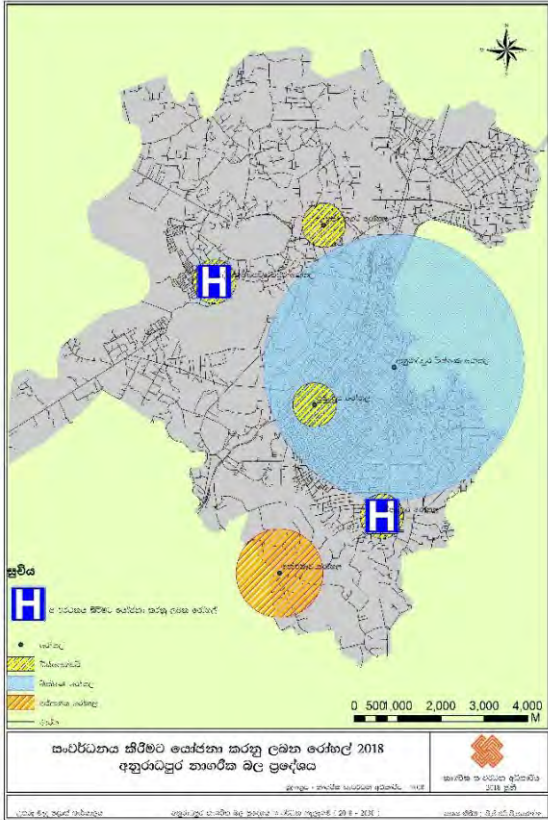
මූලික වශයෙන්ම ප්‍රදේශය පුරා පැතිර පවතින රෝහල් හා පාසැල්, ඒවායේ සේවා මට්ටම අනුව වර්ග කරමින් එකී පහසුකම් සඳහා සේවාවලාභීන්ට පහසුවෙන් ළඟා වීමට ඇති හැකියාව හඳුනාගත් අතර, වර්තමානය වන විට ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන පුද්ගලයන්ට ප්‍රමාණවත්

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

ආකාරයේ සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනික පහසුකම් පවතින බව හඳුනා ගන්නා ලදී. එබැවින් වැඩිවන ජනගහනයට අවශ්‍ය ආකාරයට පවතින පාසැල් හා රෝහල් සංවර්ධනය කිරීමට මෙහිදී අදහස් කරනු ලබයි.

රෝහල් සංවර්ධනය කිරීම

රූපසටහන් අංක 6 . 5 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා මහලු සම්පතක් වන අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල මගින් දිස්ත්‍රික්ක 06 කට ප්‍රධාන වශයෙන්ම සේවා සපයයි. සමස්ත දිස්ත්‍රික්කයේම 1.33 තරම් ජනගහන වර්ධන වේගයක් දක්නට ලැබෙන අතර, වර්ෂ 2030 වන විට 108,900 ක පමණ ජනගහනයක් බලාපොරොත්තු වේ. මෙම වැඩිවන ජනගහනයට සාපේක්ෂව අනුරාධපුර ශික්ෂණ රෝහල සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන අතර, එමෙන්ම පහත සඳහන් රෝහල් ද සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

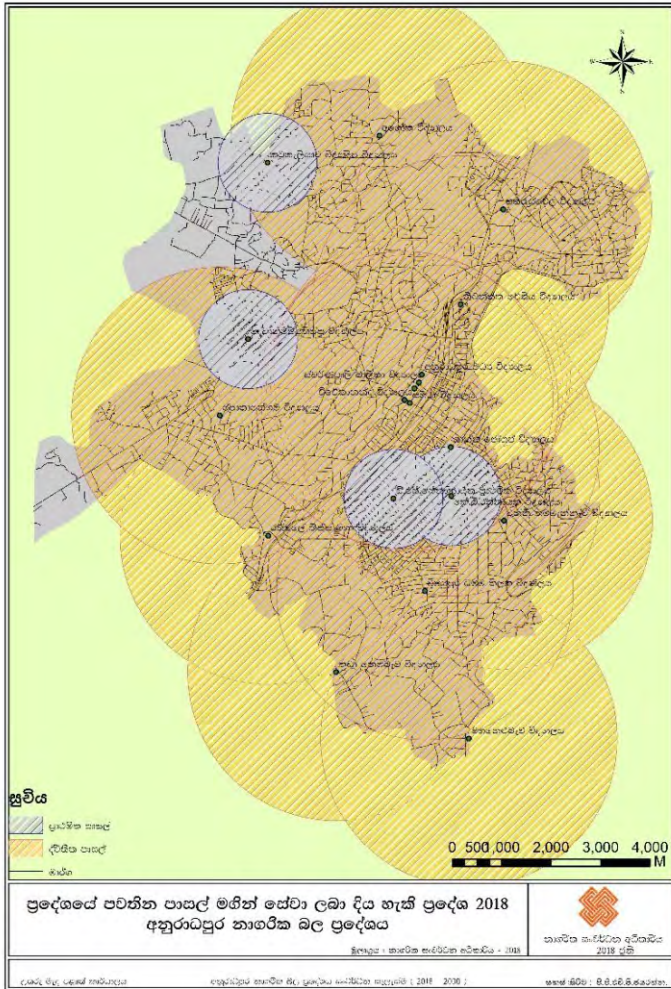
වගු අංක 6 . 1 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්

රෝහල	රෝහල අවට අපේක්ෂිත ජනගහනය	යෝජිත සංවර්ධනය
දේවානම්පියතිස්ස පුර රෝහල	14,200	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
විජයපුර රෝහල	35,600	පර්යන්ත රෝහලක් දක්වා ඉහළ නැංවීම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

පාසල් සංවර්ධනය කිරීම

රූපසටහන් අංක 6.6 පාසල් මගින් සේවා ලබා දෙනු ලබන ප්‍රදේශ

වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය තුළ බලාපොරොත්තු වන නාගරික ජනගහනයට, පහසුවෙන් ළගා විය හැකි ආකාරයට නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පාසැල් පිහිටා ඇති බැවින්, නව පාසැල් යෝජනා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නොනගී (සිතියම් අංක 20). වර්ෂ 2030 වන විට නාගරික ප්‍රදේශය තුළ බලාපොරොත්තු වන පාසැල් ශිෂ්‍යයන් සංඛ්‍යාව දළ වශයෙන්, 34,500 හා නාගරික ප්‍රදේශයට දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ වලින් පැමිණෙනැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් 9500 ක් වේ. එබැවින් මෙම ප්‍රමාණයට සරිලන ආකාරයට ප්‍රදේශයේ පවතින පාසැල් වල තත්ත්වයන් ඉහළ නැංවීමට යෝජනා කරනු ලබයි. මෙහි දැක්වෙන්නේ නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින පාසැල් වල ව්‍යාප්තිය හා පාසැලේ ප්‍රමාණය මත ආවරණය කරනු ලබන ප්‍රදේශයන් පිළිබඳ තොරතුරු වේ.

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

එමෙන්ම පහත සඳහන් පාසල් ද සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

වගු අංක 6 . 2 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන පාසල්

පාසල	යෝජිත සංවර්ධනය
රත්මලේ තිස්ස මහා විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
කුඩා නෙළුබදව විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
මහනෙළුබදව විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
වන්නි තම්මැන්නාව විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
කේ.බී.රත්නායක විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
පොතානේගම විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
විජයපුර ධම්ම තිලක විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
අශෝක විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
හතරැස්වෙල විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
ශාන්ත ජෝශප් විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
අනුරාධපුර මධ්‍ය විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
ස්වර්ණපාලි බාලිකා විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
වලිසිංහ හරිස්චන්ද්‍ර විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
නිවන්තක චේතිය විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
සහිරා විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
විචේකානන්ද විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
ඩී.එස්.සේනානායක ප්‍රාථමික විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
කටුකැලියාව විද්‍යාදීප විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
දේවානම්පියතිස්ස විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම
මහින්ද විද්‍යාලය	පහසුකම් ඉහළ නැංවීම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.3.2 ප්‍රවාහන සේවා සංවර්ධනය කිරීමේ සැලැස්ම

ප්‍රදේශයක මාර්ග පද්ධතිය යනු එම ප්‍රදේශයේ සංවර්ධනයට මහෝපකාරී වන ප්‍රබලතම අංගයකි. අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීම උදෙසා භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රබලතම උපක්‍රමයක් ලෙස ප්‍රවාහන සැලැස්ම හඳුන්වා දිය හැකිය. යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම මගින් ප්‍රදේශයේ කාර්යක්ෂමතාවය, ආර්ථික සංවර්ධනය වැඩි දියුණු කිරීමට අදහස් කරනු ලබයි. මෙහිදී අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සතුව විධිමත් මාර්ග ජාලයක් හා ප්‍රවාහන පද්ධතියක් පවතින අතර, එහි යම් යම් දුර්වලතාවයන් පවතී. 2017 වර්ෂය වන විට නගරය තුළ සංසරණය වන මුළු වාහන ප්‍රමාණයෙන් 60% ක් පෞද්ගලික අංශයේ ප්‍රවාහන මාධ්‍යයන් වන අතර, 40% ක ප්‍රමාණයක් පොදු ප්‍රවාහන ගණයට අයත් වේ. 2030 වර්ෂය වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට පැමිණෙන පිරිස පුද්ගලයන් 280,000 ක පමණ වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති අතර, වර්ෂ 2030 වන විටත් මෙම ප්‍රතිශතය මේ ආකාරයෙන්ම පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. මෙම තත්ත්වය පවත්වාගත හොත් වාහන ගමනාගමනය නිසා නගරයේ රථවාහන තදබදයක් 2030 වර්ෂය වන විට ඇති නොවන බව passenger car unit (pcu) යන ක්‍රමවේදයට අනුව ගණනය කිරීම් මගින් තහවුරු කර ගන්නා ලදී. මේ අනුව සංවර්ධන සැලැස්මේ සඳහන් අරමුණු හා පරමාර්ථ ළඟා කර ගැනීම උදෙසා ප්‍රවාහන ක්‍ෂේත්‍රය වැඩිදියුණු කිරීම පහත උපක්‍රම භාවිතා කරනු ලබයි.

6.3.2.1 ප්‍රවාහන සැලැස්මට අදාළ යෝජිත උපාය මාර්ග

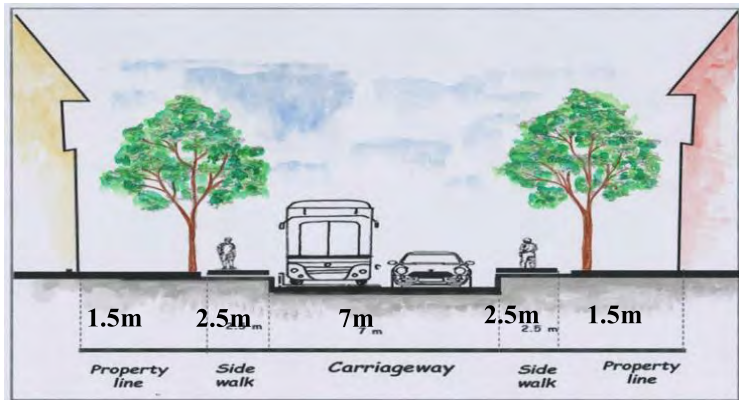
- I. නව නගරයේ බස්නැවතුම්පල සහ නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය සංවර්ධනය කරමින් ප්‍රධාන ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන 02 එකිනෙකට ඒකාබද්ධ කිරීම.
- II. ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය අසල කුඩා බස්නැවතුම්පලක් ඉදිකරමින් ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය හා එම බස් නැවතුම්පල යන ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන එකිනෙකට ඒකාබද්ධ කරමින් සංවර්ධනය කිරීම.

මෙහිදී ප්‍රදේශයට පැමිණෙන දුම්රිය ස්ථාන හා බස්නැවතුම්පල භාවිතා කරමින් ප්‍රදේශයට පැමිණෙන ජනතාවට පහසු සහ කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීම උදෙසා මෙම බස් නැවතුම් ස්ථාන 02 හා දුම්රිය ස්ථාන 02 සම්බන්ධ කිරීම කරනු ලබයි. මෙහිදී නව නගරයේ දුම්රිය ස්ථානය, නව නගරයේ බස්නැවතුම්පල අසල ස්ථාපනය කරමින් එම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන එකිනෙකට සම්බන්ධ කරනු ලබන අතර, ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානය අසල කුඩා බස්නැවතුම්පලක් ස්ථාපනය මගින්, එම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කරන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සුවපහසුමත් සේවාවක් ලබාදීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි. මෙහිදී මෙම ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන දෙක එකිනෙකට දර්ශනය වන ආකාරයට සංවර්ධනය කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය කරුණකි.

එමෙන්ම, අඟුරුමඩුව මාර්ගය A 12 මාර්ගය හා සම්බන්ධ කරමින් සංවර්ධනය කිරීම, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් බැවින් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ නියමයන්ට අනුව, සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

ක්‍රීඩාංගනය පාර හා සොබා උයන පිටුපස මාර්ගය මංකිරු 02 කින් යුත් මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම ද අතිශය වැදගත් සංවර්ධන කාර්යකි. මෙහිදී ක්‍රීඩාංගනය පාර, ස්වභා උයන පිටුපස මාර්ගය හමුවන තෙක් හා ස්වභා උයන පිටුපස මාර්ගය ධර්මපාල මාවත හමුවන ස්ථානයේ සිට හරිශ්චන්ද්‍ර මාවත හමුවන ස්ථානය දක්වා කොටස වාහන ගමනාගමනයට පහසු වන ආකාරයට වංගු සහිත ස්වභාවයන් මගහරිමින් සෘජු මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි. මෙමගින් ප්‍රදේශයට පැමිණෙන පුද්ගලයන්ගේ වැඩි අවධානයක් සොබා උයන (පොත්තාරම්කුලම) වැව සඳහා යොමු කර ගැනීමටත්,

රූපසටහන් අංක 6.7 යෝජිත මංකිරු දෙකින් යුත් මාර්ගය

මෙම මාර්ගය හරහා පහසුවෙන් රෝහල කරා ළඟාවීමට පුද්ගලයන්ට අවස්ථාව ලබාදීමත් අදහස් කරනු ලබයි. එමෙන්ම මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය මගින් බණ්ඩාරණායක මාවතේ ඩී.එස් වට රවුමේ සිට ඩෙන්සිල් කොබ්බෑකඩුව වට රවුම දක්වා වන වාහන තදබදය අවම කරගැනීමට අරමුණු කරනු ලබන අතර,

මෙම මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම මගින් එම තදබදය අවම කර ගත හැකි බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කරගන්නා ලදී. මෙහි දැක්වෙන්නේ එම මාර්ගය සංවර්ධනය විය යුතු ආකාරය දැක්වෙන සටහනයි.

මල්වතු ඔය මාවත බණ්ඩාරණායක මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම, නව ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් ලෙස ඉදිරිපත් කරන අතර, මෙමගින් මල්වතු ඔය රක්ෂිතය භූමියේ ලකුණු කිරීමත්, මල්වතු ඔය මහජනයාට නැරඹීමට හැකි වන පරිදි අවස්ථාවන් ඇති කිරීමත්, මල්වතු ඔය ආසන්නයේ පිහිටි ඉඩම් මනා ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩ ප්‍රස්ථා ලබාදීමත්, අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම ද සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු හා පරමාර්ථ ළඟා කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන තවත් එක් සංවර්ධන කාර්යකි. මෙහි දී විශ්ලේෂණයන් මගින් වාහන ගමනාගමනය සඳහා වඩාත් සුදුසු මාර්ග හඳුනාගත් අතර, එම මාර්ගයන්හි තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

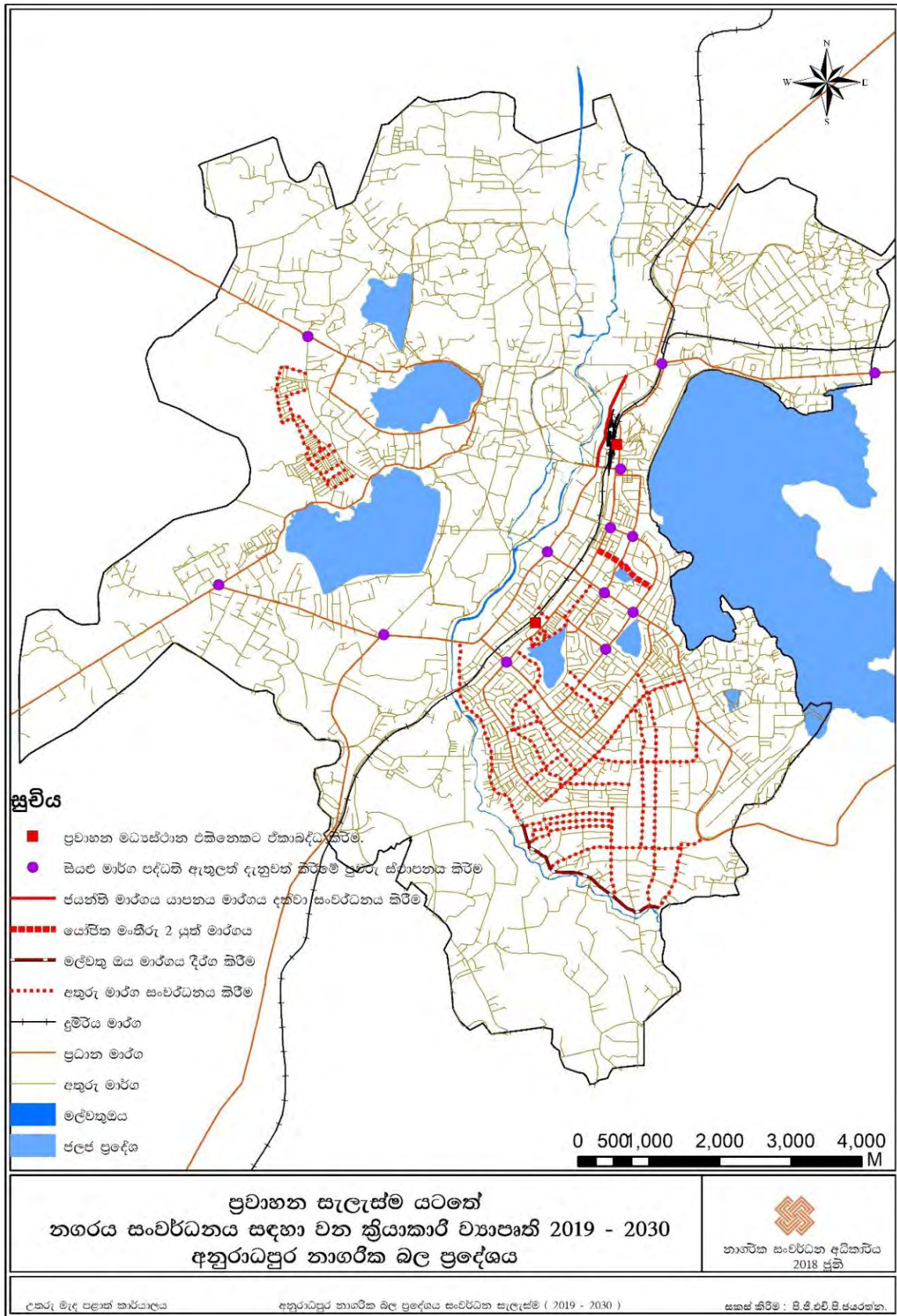
වගු අංක 6.3 යෝජිත අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම

මාර්ගයේ නම	දුර (මීටර)
07 වැනි පටුමග, 6 වැනි පටුමග, 5 වැනි පටුමග, මහජන පොළ, 4 වැනි පටුමග සහ එහි අතුරු මාර්ගයන් සංවර්ධනය කිරීම	1500
කුම්බිවිචන්කුලම වැව පාර බණ්ඩාරනායක මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	1500
ලෙනින් මාවත A 13 මාර්ගය හමුවන ස්ථානය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	2700
රත්නායකපුර මාර්ගය ලෙනින් මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම හා බණ්ඩාරනායක මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	3600
මල්වතුමය මාර්ගය ජයන්ති මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	2900
ශාන්ති මාවත A 13 මාර්ගය හමුවන ස්ථානය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	2400
විශාකා මාවත ලෙනින් මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම	2100
නාගසේන මාවත බුද්ධගයා මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	2600
ධර්මරාජ මාවත විශාකා මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම හා පණ්ඩුකාභය මාවත ලෙනින් මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	2100
පැරකුම් උයන 09 වන පටුමග බණ්ඩාරනායක මාවත දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	1500
දේවානම්පියතිස්ස පුර 1 වන අතුරු මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම.	250
දේවානම්පියතිස්ස පුර 2 වන අතුරු මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම.	450
දේවානම්පියතිස්ස පුර 3 වන අතුරු මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම	400
දේවානම්පියතිස්ස පුර 4 වන අතුරු මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම.	400
දේවානම්පියතිස්ස පුර 5 වන අතුරු මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම.	410
දේවානම්පියතිස්සපුර, වටවන්දනා මාර්ගයට සමාන්තරව ඇති පළමු හා දෙවන මාර්ගයන් සංවර්ධනය කිරීම.	3600
සගබෝ මාවත හා කාශ්‍යප මාවත පුබුදුපුර මාර්ගය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.	1200
අගබෝපුර 01 පටුමග හා පණ්ඩුකාභයපුර 14 පටුමග සංවර්ධනය කිරීම.	700
අගබෝපුර 08 පටුමග හා පණ්ඩුකාභයපුර 15 පටුමග සංවර්ධනය කිරීම.	800

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

සියළු මාර්ග පද්ධති ඇතුළත් දැනුවත් කිරීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීම ද නාගරික ප්‍රදේශය තුළ මනා වාහන ගමනාගමනයක් ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන සංවර්ධන කටයුත්තකි. මෙහි දී මාතලේ හංදිය, යාපනය හංදිය, මාර්කට් හංදිය, බැංකු පෙදෙස, දුටුගැමුණු වටරවුම, ආයුර්වේද වටරවුම, ජයන්ති වටරවුම, ශාන්ත ජෝශප් වටරවුම, ඩෙන්සිල් කොබ්බෑකඩුව වටරවුම, දහයියාගම හංදිය, 2 කණුව හංදිය, පණ්ඩුලගම හංදිය, ලෝලුගස්වැව හංදිය යන ස්ථාන වල නාගරික ප්‍රදේශයේ සියළු මාර්ග පද්ධති ඇතුළත් දැනුවත් කිරීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

සිතියම් අංක 3 යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම යටතේ නගරය සංවර්ධනය සඳහා වන ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.3.3 ජල සැපයුම් සැලසුම

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පහසුවෙන් පවත්වා ගැනීම උදෙසා අත්‍යාවශ්‍ය වන අංගයක් ලෙස ජල සැපයුම හඳුන්වා දිය හැකිය. වර්තමානය වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය මගින් ජලය සපයා දෙනු ලබන අතර, තිසාවැව, නුවර වැව, තුරුවිල ජලාශය මගින් පානීය ජල අවශ්‍යතා සපයාගනු ලබයි. ඒ අනුව, වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය තුළ එක් එක් කලාපයන්ගේ භූමි පරිහරණ රටාවේ ඝනත්වය මත අවශ්‍ය වන්නේ යැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන ජල ප්‍රමාණය (ලීටර්) වලින් දැක්වේ. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ දත්ත හා තොරතුරු පාදක කර ගනිමින් නේවාසික කටයුතු සඳහා දිනකට පුද්ගලයෙකුට ලීටර් 120 ක් ද, වාණිජ ඇතුළු අනෙකුත් භාවිතයන් සඳහා පුද්ගලයෙක් දිනකට වතුර ලීටර් 132 ක් ද, භාවිතා කරනු ඇතැයි යන නිගමනය මත පහත එක් එක් කලාප සඳහා පහත පරිදි දළ වශයෙන් ගණනය කිරීම් කරන ලදී. මෙහි සඳහන් ජල සැපයුම තිසාවැව, නුවර වැව, තුරුවිල වැව මගින් ලබා දිය හැකි බව ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ අදහසයි.

වගු අංක 6 . 4 දිනකට අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණය

කලාපය	දිනකට අවශ්‍ය ජලය ප්‍රමාණය (ලීටර්)
ජනපද කලාපය	9,125,760
සක්‍රීය කලාපය	32,024,688
සත්කාර කලාපය	15,372,540
සාධන කලාපය	5,232,000
නියාමන කලාපය	10,417,080
සෞඛ්‍යදම් කලාපය	544,800
අධ්‍යාත්මික කලාපය	228,000

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.3.4. විදුලි බල හා සන්නිවේදන පහසුකම් සම්පාදන සැලැස්ම

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය මගින් විදුලිය ලබා දෙනු ලබයි. වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ අපේක්ෂිත භූමි පරිහරණ රටාවට ප්‍රමාණවත් පරිදි විදුලිය ලබාදීමේ හැකියාව පවතින බව ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයේ අදහසයි. එසේ වුවද වර්ෂ 2030 වන විට නාගරික බල ප්‍රදේශයේ සිදුවන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් භාවිතයට ගනිමින් සුර්ය බලශක්තිය උපයෝගී කර ගනිමින් විදුලිය නිෂ්පාදනය කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

6.3.5. ජලාපවහන හා මළ අපවහනය කළමනාකරණ සැලැස්ම

එමෙන්ම නාගරික සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා තිරසාර වූ වැසි ජල අපවහන කාණු පද්ධතියක් ඇති කිරීමට මෙමගින් යෝජනා කරනු ලබයි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම නාගරික ප්‍රදේශයට මුහුණදීමට සිදුවන ගංවතුර තර්ජනයෙන් වන බලපෑම අවම කර ගැනීම උදෙසා නාගරික ප්‍රදේශයම ආවරණය වන පරිදි, මනා සම්බන්ධතාවයකින් යුත් වැසි ජල අපවහන කාණු පද්ධතියක් අවශ්‍ය වන අතර, මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් මෙම වැසිජල අපවහන කාණු පද්ධතිය යෝජනා කරනු ලබයි. තවද ප්‍රදේශය පුරා පැතිර පවතින ස්වාභාවික ඇළ මාර්ගයන් වල රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ සලකුණු කිරීමත්, එම ඇළ මාර්ගයන් ජලය බැස යා හැකි පරිදි සංවර්ධනය කිරීමත් යෝජනා කරනු ලබයි.

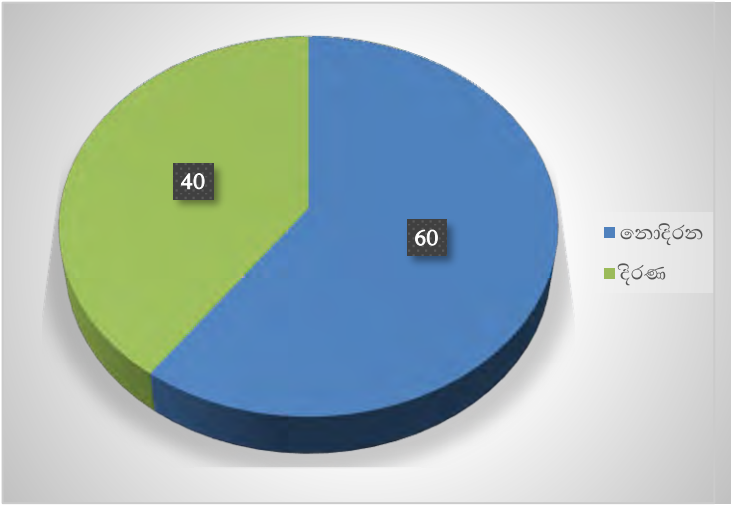
එමෙන්ම වර්ෂ 2030 වන විට අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට විවිධ අවශ්‍යතා උදෙසා නගරයට පැමිණෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන ජනගහනය 545,000 ක් පමණ වන අතර, මෙම ජනගහනයෙන් 44.5% ක් පමණ ප්‍රමාණයක් සක්‍රීය කලාපය තුළ සත්කාරක කලාපයේ 24% ප්‍රමාණයක් ද බලාපොරොත්තු වේ. එමෙන්ම මෙම කලාපයන් තුළ වැඩි ඝනත්වයක් සහිත භූමි පරිහරණ රටාවන් අපේක්ෂා කරන අතර, එම හේතුව නිසා විශේෂයෙන් මෙම කලාප දෙක ආවාරණය වන පරිදි මළාපවහන පද්ධතියක් ඇති කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.

6.3.6. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම

ගෘහස්ථ, හා වාණිජ කටයුතු කාර්මික හා කෘෂි කාර්මික කටයුතු වලදී මෙන්ම අනෙකුත් පොදු කටයුතු වලදී ද ජනිත වන ද්‍රවමය නොවන ද්‍රව්‍යයන්, ඝන අපද්‍රව්‍ය ලෙස සලකනු ලැබේ. ආහාරමය අපද්‍රව්‍ය ඇසුරුම් වශයෙන් ඉවත් කරන කඩදාසි, ලෝහ, ප්ලාස්ටික්, වීදුරු ආදිය, ඉවතලන රෙදි, ගෙවත්තේ ඇතිවන අපද්‍රව්‍ය ඉදිකිරීම් වලදී ඇතිවන අපද්‍රව්‍ය, කර්මාන්ත ශාලා වලින් ඉවතලන දෑ යනාදී විවිධ කොටස් වලින් ඝන අපද්‍රව්‍ය සංයුක්ත වී ඇත. ඝන අපද්‍රව්‍ය ජනනය, ගබඩා කිරීම, එක්රැස් කිරීම, ප්‍රවාහනය, පරිසරයට හිතකර ලෙස වෙනත් සුදුසු ක්‍රම වලට සකස් කිරීමෙන් පසු අවසාන බැහැරලීම යන කරුණු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයෙහි අන්තර්ගත ක්‍රියාවලින් වේ.

2017 ජන සංගණන වාර්තාව අනුව අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ 2017 වර්ෂය වන විට ජන සංඛ්‍යාව 96,399 කි. මෙම ප්‍රදේශයේ දෛනිකව ජනනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් ටොන් 31 කි. ඒ අනුව, දෛනිකව ඒක පුද්ගල සහ ඝන අපද්‍රව්‍ය ජනනය ග්‍රෑම් 320 ක් පමණ වේ. අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ 2030 වසර සඳහා පුරෝකථන ජනගහනය 115,435ක් පමණ වන අතර, එම වසර සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද දෛනිකව ජනනය වන මුළු කසල ප්‍රමාණය ටොන් 37

ප්‍රස්තාර අංක 6 . 1 කසල සංයුතිය දිරන සහ නොදිරන

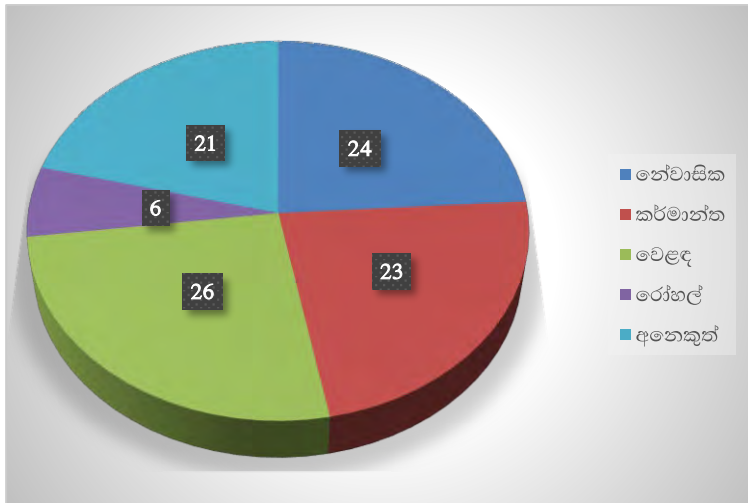
මූලාශ්‍රය: පළාත් පාලන ආයතන - 2018

ක් පමණ වේ. ජනනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය දිරන සහ නොදිරන සංයුතිය ප්‍රතිශතාත්මකව පහත පරිදි වේ.

නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා දිනකට සංක්‍රමණික ජනගහනය 150,000 වන අතර 2030 වසර සඳහා එය 280,000 පමණ වෙනැයි පුරෝකථනය කෙරේ. සංක්‍රමණික ජනගහනය මගින් ජනනය වන දෛනික ඝන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය කිලෝ ග්‍රෑම් 163 ක් පමණ වේ.

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ කසල කළමනාකරණ කටයුතු මහ නගර සභාවේ මූලිකත්වයෙන් සිදු කරනු ලබන අතර, කසල එකතු කිරීම සෑම මාර්ගයකම දෙපස සහ දොරින් දොර සිදු කරනු ලබයි. වාණිජ ප්‍රදේශයන්හි දෛනිකවත්, නේවාසික ප්‍රදේශයන්හි සතියකට දෙවතාවක් ලෙසද කසල එකතු කිරීම සිදු කරයි. නේවාසික, වෙළඳ, රෝහල්, කර්මාන්ත ශාලා හෝටල්, බැංකු, ආදිය කසල එකතු වන මූලාශ්‍ර ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 6 . 2 ජනනය වන මූලාශ්‍රය අනුව සහ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ එකතු වන මෙම කසළ මධ්‍යම රජයට අයත් කීරික්කුලම නම් ස්ථානයේ මධ්‍යම රජයට අයත් අක්කර 15 ක් පමණ වන ඉඩමකට බැහැර කරනු ලබන අතර, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා එයින් කොටසක් යොදා ගනු ලබයි. ඉතිරි කසළ එම කසල භූමියේ විවෘත බැහැරලීමකට ලක් කරයි. නොදිරන ප්ලාස්ටික් වැනි අපද්‍රව්‍ය

මූලාශ්‍රය: පළාත් පාලන ආයතන - 2018

නැගෙනහිර නුවර පලාත නැගෙනහිර ප්‍රාදේශීය සහා බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි ප්ලාස්ටික් ප්‍රතිචක්‍රීකරණ මධ්‍යස්ථානයකට ගෙන ගොස් වෙන්කර ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කරනු ලබයි. අනාගත කසළ කළමනාකරණ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් දැනට පවතින අක්කර 15 කීරික්කුලම ඉඩම අක්කර 20 දක්වා පුළුල් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. අනාගත කසළ කළමනාකරණ අවශ්‍යතා පදනම් කරගෙන පවතින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ කසළ කළමනාකරණ අවශ්‍යතා පදනම් කරගෙන පවතින කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ කසළ කළමනාකරණ කටයුතු ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යෑමට කම්පැක්ටර් 03 සහ පුහුණු ශ්‍රමිකයන් 50 දෙනෙකුගේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින බව කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීමේදී අනාවරණය විය.

6.3.6.1 සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායන්

අනුරාධපුර නාගරික සීමාවේ දැනට පවතින කසළ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදය තුළ කසළ ජනනය වීම අවම වුවද, කසළ වෙන් කොට එක්රැස් කර ගැනීම සඳහා කසළ බඳුන් සුදුසු ස්ථාන වල තැබීමත්, එම කසළ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීමත් සඳහා කසළ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ මධ්‍යස්ථානය භාවිතා කරයි. කසළ කළමනාකරණය කිරීම මගින් අනුරාධපුර මහ නගර සභාවට ආදායම් මාර්ගයක් උත්පාදනය කර ගැනීම උදෙසා ද දෛනිකව ජනනය වන කසළ ප්‍රමාණය අවම කරමින් සමස්ථ බැහැර කිරීම අවම කිරීම සඳහාද සැලසුම් සහගත ක්‍රමෝපායන් මෙම සැලැස්මෙන් හඳුනාගන්නා ලදී.

ක්‍රමෝපාය 01 - සහ අපද්‍රව්‍ය ජනනය අවම කිරීම

1. ගෘහස්ථ වෙළඳ, කාර්මික, කෂේත්‍රයන්හි සහ අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය අවම කිරීම, දිරිමත් කිරීම සඳහා විධි ක්‍රම හඳුන්වාදීම.
2. පොදු ස්ථාන හා පාසැල් තුළ දැනුවත් කිරීමේ හා අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් සංවිධානය කර ඒ හරහා මහජනයාට කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ පවතින 10 R වැනි සංකල්පයන් හඳුන්වා දී ඒ තුළින් සහ අපද්‍රව්‍ය ජනනය වීම අවම කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 02 - ජනනය වූ කසළ ජනනය වන ස්ථානයේදීම වෙන් කිරීම.

ගෘහස්ථ, ආයතනික, වෙළඳ, කාර්මික ලෙස සහ කසළ වල ස්වභාවය අනුව වර්ගීකරණය කර වෙන් වෙන්ව හඳුනාගත හැකි බඳුන් තැබීම, එනම්,

වගු අංක 6 . 5 කසළ වර්ගීකරණයට අදාළ විස්තර

කසළ වර්ගය	බඳුන් වර්ණය
කාබනික	කොළ පාට
කඩදාසි	නිල් පාට
ප්ලාස්ටික්	තැඹිලි පාට
ලෝහ	දුඹුරු පාට
වීදුරු	රතු පාට

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

1. පළාත් පාලන ආයතනය මගින් නිවාස වෙළඳ ආයතනය සඳහා කසළ කළමනාකරණය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම

2. ජෛව භායනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතික්‍රීකරණය කළ හැකි අපද්‍රව්‍ය සමග මිශ්‍ර නොකරීම.

3. අධ්‍යාපනික හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් නිරතුරුව සංවිධානය කිරීම සහ එමගින් වෙන් නොකරන කසළ එකතු නොකිරීමේ ක්‍රමවේදය (No Separation No Collection) පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ ඒ අනුව ක්‍රියාත්මක වීම.

ක්‍රමෝපාය 03 - කෙටි කාලීන ජෛව භායනය වන සියලුම ඝණ අපද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොර (කොම්පෝස්ට්) බවට පත් කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ජනතාව ඒ සඳහා යොමු කිරීමට සහ කාබනික පොහොර සඳහා ලාබදායී වෙළඳ පොළ හඳුන්වාදීම.

1. නිවාස හා ආයතන වල ජනනය වන ජෛව භායනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය ඒවා ජනනය වන ස්ථානයේදීම කාබනික පොහොර බවට පත් කිරීම.

උදාහරණ: කොම්පෝස්ට් බඳුන්, වල ක්‍රමය, ජීවකොටු ආදී ක්‍රම හඳුන්වාදීම.

2. විශාල ප්‍රමාණයෙන් ජෛව භායනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය වන ස්ථාන

උදාහරණ: හෝටල්, රෝහල් ආදී ස්ථාන සහ කොම්පෝස්ට් කිරීම සිදු නොකරන නිවාස ආදිය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන මගින් පාලනය වන ස්ථානයක සරල තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතයෙන් කොම්පෝස්ට් නිපදවීම.

3. සෑම නිවසක්ම කොම්පෝස්ට් බඳුනක් භාවිතා කිරීම හෝ පහසු තාක්ෂණයක් භාවිතය මගින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා දිරිගැන්වීම සහ එමගින් ගෘහස්ථ කාබනික ඵලවළු, පළතුරු වගාව වැඩි කිරීම සහ කාබනික ඵලවළු වෙළඳපොළ දිරිමත් කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 04 - රෝහල් සහ රජයේ ආයතන තුළ ජීව වායු නිෂ්පාදනය ස්ථාපනය කිරීම.

1. ජෛව භායනය වන ආහාරමය අපද්‍රව්‍ය සහ කෘෂි කාර්මික අපද්‍රව්‍ය, ජීවවායු නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි අතර, නිෂ්පාදනය වන ජීව වායුව ආහාර පිසීම, ආලෝකකරණය වැනි ඒදිනෙදා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම දිරිමත් කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 05 - ජෛව භායනය වන ආහාරමය ද්‍රව්‍ය සත්ත්ව ගොවිපල වලට නිකුත් කිරීමේ වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 06 - ජෛව භායනය නොවන (ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කල හැකි) ඝන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා සුදුසු තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කිරීම.

1. සෑම මට්ටමක ජනතාව තුළ භාණ්ඩ නැවත භාවිතය (re-use) වැනි සංකල්ප ප්‍රචාරය සඳහා පාසැල් හා ආයතනික මට්ටමින් ආකල්පමය වෙනසක් කිරීමේ වැඩමුළු සංවිධානය කිරීම.
2. ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කළහැකි ඝන අපද්‍රව්‍ය (වීදුරු,කඩදාසි, ලෝහ) මිලදී ගනු ලබන ස්ථාන පිහිටුවීම හා මෙම ක්‍රමය ප්‍රචලිත කිරීම සහ දිරි ගැන්වීම සඳහා වෙළඳපොල සහ ව්‍යවසායකයින් වර්ධනය කිරීම.
3. පළාත් පාලන ආයතන මගින් ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කල හැකි ඝන අපද්‍රව්‍ය මිලදී ගනු ලබන ගැනුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම, ඔවුන් සමග නිරතුරු සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීම සහ ඒ පිළිබඳ තොරතුරු ජනතාව වෙත ලබාදීම.
4. එකතු වන කසල අතර ඇති පොල්කටු, යකඩ, ප්ලාස්ටික්, වීදුලි උපකරණ වැනි දේ සඳහා කසල පොළ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 07 - නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය වෙත රෝහල් මගින් නිකුත් කරන සායනික සහ අපද්‍රව්‍ය එකතුවීම වැලැක්වීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් ස්ථාපනය කිරීම.

1. සායනික සහ ඝන අපද්‍රව්‍ය වෙන් කිරීම අනිවාර්ය කිරීම.
2. සායනික සහ ඝන අපද්‍රව්‍ය අවසන් බැහැර කිරීමට පෙර ඒවා ආසාදනය නොවන ද්‍රව්‍ය බවට පත් කිරීම අනිවාර්ය කිරීම.
3. සායනික සහ ඝන අපද්‍රව්‍ය සෞඛ්‍යාරක්ෂිතව බැහැර කිරීම සඳහා රෝහල් තුළම ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 08 - ඝන අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම සහ ප්‍රවාහනය කාර්යක්ෂම කිරීම.

1. දොරින් දොර එකතු කිරීමේ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම.
2. ඝන අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන දින සහ එම දින වල එකතු කරනු ලබන ඝන අපද්‍රව්‍ය වර්ග ප්ලාස්ටික් පොල්කටු, වීදුරු ආදී ලෙස වර්ගීකරණය කර ඒ පිළිබඳව කාලසටහන් අදාල පළාත් පාලන ආයතනය මගින් නිවාස වෙත ලබාදීම.
3. පළාත් පාලන ආයතන වලට කොම්පෝස්ට් අංගන සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ සහ පහසුකම් ලබාදීම.
4. ඝන අපද්‍රව්‍ය වර්ග සඳහා කසළ එකතු කරන වාහනය වෙන් වෙන් වශයෙන් කොටස් බෙදා තිබීම.
5. බර වාහන ලඟා විය නොහැකි ස්ථාන වල අත් කරත්ත මගින් ඝන අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම.

ක්‍රමෝපාය 09 - සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම් ස්ථාපනය කිරීම

1. ජෛවීය ක්‍රියාවලියට සහ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලියට භාවිතා කල නොහැකි ජීර්ණය නොවන අක්‍රීය සහ අනෙකුත් කසළ බිම් පිරවීම සඳහා යොදාගැනීම සුදුසු වන අතර, මූල්‍යමය ගැටළු පැන නගින බැවින්, පළාත් ආයතනයන් කිහිපයක් ඒකාබද්ධව සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුමක් ස්ථාපනය කිරීම

ක්‍රමෝපාය 10 - විද්‍යුත් ඝන අපද්‍රව්‍ය (E-Waste) කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම.

1. ඉවතලන පරිඝනක යතුරු පුවරු, රූපවාහිනී, ජංගම දුරකථන, වැනි උපාංග නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය සමඟ බැහැර නොකල යුතු අතර, එම අපද්‍රව්‍ය වෙන්කොට එක්රැස් කර ඒවා මිලදී ගැනීම සඳහා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ලියාපදිංචි ගැනුම්කරුවන් වෙත ලබාදිය යුතුය.

ක්‍රමෝපාය 11 - පසු විපරම් කමිටුවක් පිහිටුවීම.

1. අදාල ආයතන වල නිලධාරී මණ්ඩලයකින් සමන්විත පසු විපරම් කමිටුවක් පිහිටුවීම මගින් පසු විපරම් කටයුතු සිදු කිරීම.

වගකීවයුතු ආයතන

අදාල පළාත් පාලන ආයතනය

6.4 ආර්ථික සංවර්ධන උපාය මාර්ග

6.4.1 යෝජිත ආර්ථික සැලසුම

නගරයක ආර්ථික වර්ධනය එම නගරයේ සංවර්ධනයට හා වඩාත් සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට බලපානු ලබන ප්‍රධානතම අංගයක් මෙන්ම නගරයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබිඹු කරන මනා දර්ශකයකි.

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා 2019 - 2030 වසර දක්වා වූ කාල පරාසය සඳහා සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්මේ ආර්ථික අංශය යටතේ “සේවා සැපයීම නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාම” අරමුණු කරනු ලබන අතර, එමගින් නාගරික ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය උපාය මාර්ග සකස් කරනු ලබයි.

උතුරු මැද පළාත ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ලබාදෙන දායකත්වය 5.4 % තරම් ප්‍රමාණයක් ගනු ලබනු අතර, පළාත් අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ 7 වැනි ස්ථානය ලබා ගන්නා පළාතයි. දිස්ත්‍රික්කයේ විදැකියා මට්ටම 3.9 % වන අතර, අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ එය 9 % පමණ අගයක් ගනු ලබයි. පළාතේ ප්‍රධාන ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ලෙස අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය ක්‍රියාත්මක වන අතර, 2017 වර්ෂය වන විට එහි දායකත්වය ප්‍රාථමික, ද්විතීක, තෘතීයික යන අංශ සඳහා පිළිවෙලින් 8 % 19 % 73% ලෙස දැක්විය හැකිය. ප්‍රදේශයේ වැඩ කරන ජනගහනයෙන් 40% පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා කරනු ලබන අතර, 33% ක් රජයේ රැකියාද, 18% ස්වයං රැකියා ද කරනු ලබන අතර, 9% ප්‍රමාණයක් රැකියා විරහිත පුද්ගලයන් ලෙස සඳහන් වේ.

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා 2019 - 2030 වර්ෂ දක්වා වූ කාල පරාසය සඳහා සකස් කරන ලද සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සේවා සැපයීම නාගරික ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාම ආර්ථික අංශය යටතේ අදහස් කරනු ලබන අතර, එමගින් නාගරික ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීමට අදහස් කරනු ලබයි.

නාගරික ආර්ථිකය ප්‍රධාන වශයෙන්ම පදනම්ව පවතින අංශ 02කි.

- 01. සේවා ක්‍ෂේත්‍රය හා බැඳුණු ආර්ථික අංශය
- 02. සංචාරක කර්මාන්තය හා බැඳුණු ආර්ථික අංශය ලෙස දැක්විය හැකිය.

සේවා ක්‍ෂේත්‍රය හා බැඳුණු ආර්ථික අංශය ද නාගරික ප්‍රදේශයේ ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීමට විශාල දායකත්වයක් ලබා දේ. අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයට තම අවශ්‍යතා සඳහා පුද්ගලයන් 160,000 ක පමණ ප්‍රමාණයක් පැමිණෙන අතර, මෙම ප්‍රමාණයන් 37% ප්‍රමාණයක් මිළදී ගැනීම් කටයුතු සඳහා පැමිණේ. මෙම ප්‍රමාණයෙන් ප්‍රදේශයේ ආර්ථිකයට දිනකට ලැබෙන දායකත්වය මිලියන 42 තරම් ප්‍රමාණයක් වන අතර, මෙම පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය වාණිජ හා අනෙකුත් ඒ හා බැඳුණු අවශ්‍යතා ලබාදීම උදෙසා අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ වර්ග අඩි මිලියන 11 කට අධික ප්‍රමාණයක් 2017 වර්ෂය වන විට වෙන්ව ඇත. මෙම ඉඩකඩ ප්‍රමාණය තුළ පුද්ගලයන් 23000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් රැකියා කටයුතු කරනු ලබයි. 2019 - 2030 වර්ෂ දක්වා වූ සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් මෙම ඉඩකඩ ප්‍රමාණය වර්ග අඩි මිලියන 19.25 දක්වා වර්ධනයක් කිරීමට අවශ්‍ය භූමි පරිහරණ රටාව සකස් කරනු ලබයි.

වර්ෂ 2030 වන විට නාගරික ප්‍රදේශයට පිටතින් වූ ප්‍රදේශයන්ගෙන් පැමිණෙන පුද්ගලයන් ප්‍රමාණය 280,000 පමණ වන ඇතැයි ගණන් බලා ඇත. එමගින් 105,000 ක ප්‍රමාණයක් වාණිජ හා ඒ හා බැඳුණු අවශ්‍යතා සඳහා පැමිණෙනැයි බලාපොරොත්තු වන අතර, මෙම පිරිසෙන් වර්ෂ 2030 වන විට නාගරික ප්‍රදේශයට දිනකට ලබාගැනීමට බලාපොරොත්තු වන ආදායම රු.මිලියන 105 පමණ වන අතර, වර්ග අඩි මිලියන 19 කට අධික භූමි ප්‍රමාණයක් වාණිජ හා ඒ හා බැඳුණු සේවා අවශ්‍යතා සඳහා භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය වටපිටාව සකස් කිරීම මගින් 2030 වර්ෂය වන විට වාණිජ අංශය හා ඒ හා බැඳුණු සේවා අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් බිහි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන රැකියා ප්‍රමාණය 17,220 තරම් ප්‍රමාණයක් ගනු ලබයි.

ප්‍රදේශයේ ආර්ථිකය බහුල ලෙස රැඳී තිබෙන තවත් අංගයක් වන්නේ සංචාරක කර්මාන්තයයි. 2030 වර්ෂය වන විට අනුරාධපුර නගරයට ගෙන්වා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන විදේශීය සංචාරකයන් ප්‍රමාණය 150,000 ක් වන අතර, මෙම වැඩි වචන ප්‍රමාණයට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාදීම උදෙසා සංචාරක හෝටල් ඇති කිරීමට හැකිවන ආකාරයට 2019 - 2030 සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් භූමි පරිහරණ රටාව සකස් කරනු ලබයි. මෙමගින් හෝටල් කාමර ප්‍රමාණය 2030 වර්ෂය වන විට 1500 ක් දක්වා වැඩි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අතර මෙමගින් ඇති කිරීමට බලාපොරොත්තු වන නව රැකියා ප්‍රමාණය 1850 ක් තරම් අගයක් ගනු ලබයි. මේ ආකාරයට සංචාරක කර්මාන්තය වර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ආකාරයට භූමි පරිහරණ රටාව සකස් කිරීම මගින් වර්ෂ 2030 වන විට රු.මිලියන 1500 ක ප්‍රමාණයක් උපයා ගැනීමට අදහස් කරනු ලබයි.

ඉහත සඳහන් කරන ලද ප්‍රධාන අංශ 02 යටතේ ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීම උදෙසා මාර්ග පද්ධතියේ තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, ජලය හා විදුලිය ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබාදීම, රථවාහන නැවතුම් ස්ථාන ඇති කිරීම, පදික මංතීරු ඇති කිරීම හා උෂ්ණත්වය පාලනය වන පරිදි වෘක්ෂලතා මගින් ආවරණය කිරීම හා ප්‍රදේශය තුළ පවතින කුඩා වැව් සංවර්ධනය කරමින් ප්‍රදේශයේ ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලබයි.

6 .5 තිරසර පරිසර සංවර්ධන උපක්‍රම

ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන කාර්යයන් තුළනාත්මකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන එක් සාධකයක් ලෙස තිරසර පරිසර උපාය මාර්ග හඳුන්වා දිය හැකිය. මෙහිදී ප්‍රදේශයේ භෞතික පරිසරය හා ස්වභාවික පරිසරය තුළනාත්මකව සංවර්ධනය කළ හැකි වන පරිදි හා දැනට සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වලට බලපෑම එල්ලවී ඇති සංවේදී පාරිසරික ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් හැකි වන පරිදි මෙහි දී සංවර්ධන උපාය මාර්ග විස්තර කරනු ලබයි. මෙම පාරිසරික සැලැස්ම ප්‍රධාන වශයෙන් උපාය මාර්ග 03 කින් සමන්විත වේ.එනම්,

1. පාරිසරික සංරක්ෂණ සැලැස්ම.
2. ආපදා අවධානම අවම කිරීමේ සැලැස්ම
3. පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශය සැලැස්ම

6.5.1 පාරිසරික සංරක්ෂණ සැලැස්ම.

මෙම පාරිසරික සංරක්ෂණ සැලැස්ම මගින් ගං වතුර තර්ජනය පාලනය කිරීම උදෙසා හා ප්‍රදේශයේ උෂ්ණත්වය පාලනය කර ගැනීම උදෙසා අවශ්‍ය වන පාරිසරික ප්‍රදේශයන් ආරක්ෂා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අතර, ඒවා ප්‍රශස්ත ආකාරයට ප්‍රදේශයේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට දායක කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන උපක්‍රම භාවිතා කරනු ලබයි.

මෙහිදී, අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි තෙත් බිම් පහත අකාරයට වර්ගීකරණය කර දැක්විය හැකිය.

- 1 මිරිදිය ජලාශ හා ජල මාර්ග, වගුරු බිම් හා හැල ඉඩම්
- 2 අත්හරින ලද කුඹුරු බිම් (පුරන් වූ කුඹුරු)
- 3 කුඹුරු බිම් / දෙනිය/මිට්ට/ මඩිත්ත/අස්ලියද්ද
- 4 කුඹුරු නොවන තෙත් බිම් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ
- 5 ජලාශ හා ජල මාර්ග

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි තෙත් බිම් කලාපීකරණ සැලැස්ම පහත කරුණු මත පදනම් වේ.

01. පවතින ස්වභාවය.
02. ගංවතුර රඳවා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය.
03. අර්ථික අවශ්‍යතා සඳහා යොදා ගැනීමේ හැකියාව (වී වගාව, ධීවර කටයුතු සහ අනෙකුත් බෝග සඳහා)
04. අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ සිටින ප්‍රදේශවාසීන්ගේ යහපත් වූ (ධනාත්මක) අවශ්‍යතාවය
05. තෙත් බිම්හි පරිසර විද්‍යාත්මක වටිනාකම.
06. ගැටළු අවම කර ගැනීමේ ක්‍රමෝපාය.

6.5.1.1 තෙත් බිම් සඳහා වූ සාමාන්‍ය කොන්දේසි, මාර්ගෝපදේශයන් හා නිර්දේශයන් ලබා ගත යුතු ආයතන.

නිර්දේශයන් ලබා ගත යුතු ආයතන.

- 01. ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව
- 02. වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
- 03. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
- 04. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
- 05. අදාළ පළාත් පාලන ආයතන
- 06. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
- 07. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
- 08. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය
- 09. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
- 10. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

කොන්දේසි

01. දේශගුණික විපර්යාස හේතුවෙන් ඇති වන ආන්තික කාලගුණික තත්ත්වයන් වල තිවුරතාවය වැඩි වීම හා තෙත් බිම් වල සිදු කර ඇති ගොඩ කිරීම් හා ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් වැසි ජලය ගලා යන තිවුරතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් ගංවතුර ධාරිතාවය නඩත්තු කිරීම සහ තෙත් බිම් වලට අදාළ සංවර්ධන කටයුතු පහත සඳහන් අංක 01,02,03,04,05,06,හා 09 දරණ ආයතන වල සම්බන්ධීකරණය තුලින් ලබා ගන්නා තීරණ අනුව සිදු කළ යුතුය.

02. ඕනෑම තෙත් බිමක් (පහත් බිම්) සංවර්ධනය කිරීමට පෙර නාගරික සංවර්ධනය අධිකාරියේ 1990 සැප්තැම්බර් මස 24 වන දින නිකුත් කර ඇති සැලසුම් වක්‍රලේඛ අංක: 13 ට අනුව පහත සඳහන් අංක: 01,03,04,05, හා 09 දරණ ආයතන වලින් අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය. එසේම විවිධ පහත් මගින් තෙත් බිම් වල අයිතිය අදාළ ආයතන වල විෂය පථයට අයත් වන අවස්ථා වලදී පහත සඳහන් අංක: 02, 06, 08,හා 10 දරණ ආයතන වලින් සහ අනෙකුත් අදාළ ආයතන වලින් අවශ්‍ය නිර්දේශය/ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.

03. තෙත් බිම් ආශ්‍රිත පරිසරයට බලපෑම් ඇති විය හැකි ඕනෑම සංවර්ධන කටයුත්තක් සඳහා පහත සඳහන් අංක: 03 හා 05 දරණ ආයතන වලින් පරිසර නිරවුල් කිරීමේ සහතිකය හෝ පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර ලබා ගත යුතුය. මෙය වාර්ෂිකව අළුත් කළ යුතුය.

04. ඕනෑම තෙත් බිමක් සංවර්ධන කාර්යයක් සඳහා පහත සඳහන් අංක: 01 දරණ ආයතන මගින් ලබා දෙන අනුමැතිය (අවසන් නිරවුල් සහතිකය) එම සැලසුම් කමිටු තීරණය පරිදි වාර්ෂිකව අළුත් කළ යුතුය.

05. ඉහත සඳහන් අංක: 01, 02 දරන ආයතනය මගින් අංක: 1662/17 හා 2010.12.14 දිනැති ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශිත ඇළ මාර්ග/ ජලාශ/ රක්ෂිත බිම් තීරු පවත්වා ගත යුතුය.

06. සාමාන්‍යයෙන් ජලය බැස යාම් වලට හා ගංවතුර රැඳවුම් ධාරිතාවයන්ට බාධා වන කිසිම ඉදිකිරීමක් තෙත් බිමක හෝ ජලාශ්‍රිතව හෝ ජල මාර්ග වල සිදු නොකළ යුතුය.

07. පාරිසරික සංවේදී වටිනාකම සහිත තෙත් බිම් වල ආගන්තුක ආක්‍රමණශීලී ශාක හා සතුන් හැර වෙනත් වන ජීවීන් ඉවත් නොකළ යුතුය.

08. තෙත් බිම් කලාප වල අවසරලත් සෑම ඉදිකිරීමක් ශිල්පීය ප්‍රමිතීන් සහිත හරිත ගොඩනැගිලි සංකල්පයට අනුව නිර්මාණය විය යුතුය.

09. ජල රැඳවුම් ධාරිතාවය විශේෂයෙන්ම අවශ්‍ය වන සෑම තෙත් බිමකම සිදු කරන අනුමත භාවිතයකදී ජල රැඳවුම් ධාරිතාව අඩු වීම සහ අනෙකුත් බලපෑම් මත සිදුවන පාරිසරික තත්ත්වයන්ට සරිලන ලෙස සුදුසු ස්ථානයක එම ජල රැඳවුම් ස්ථාන ප්‍රතිස්ථාපනය කල යුතු අතර, ඒ සඳහා අදාළ ආයතන වල අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය. (9,10)

10. මසුන් හෝ වෙනත් ජලජ ජීවීන් ඇල්ලීමේ ක්‍රියාවලියේදී යාන්ත්‍රික බෝට්ටු හෝ වෙනත් යාත්‍රා භාවිතා නොකළ යුතුය.

මාර්ගෝපදේශයන්

01. පිරවීම සඳහා නිර්දේශ වන ප්‍රදේශ වල තිරසාර වැසි ජලය බැස ජලය බැස යාමේ ක්‍රම භාවිතා කල යුතුයි.

02. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය අනුමත කරනු ලබන මූලික ව්‍යාපෘතීන්හි මූලික සැලසුම් වලට අනුව හෝ උපදේශක මාර්ගෝපදේශ සැලැස්මකට අනුව ජල ගැලීම් වලට හා ගංවතුර ඉසිලුම් ධාරිතාවයන්ට බාධා නොවන ලෙස අනුමත භාවිතයන් සඳහා යෝජිත ඉදිකිරීම් පහත සඳහන් අංක 01 දරණ ආයතනයෙන් හා අංක: 02 සිට 10 දක්වා ඇති අනෙකුත් අදාළ ආයතනයන් වල අනුමැතියට යටත්ව සිදු කළ යුතුය.

03. පැහැදිලිව හඳුනා ගත හැකි භූ දර්ශන/ සංස්කෘතික/පුරා විද්‍යාත්මක /ජෛව විවිධත්වය ඉහල අගයන් ඇති ප්‍රදේශ සංරක්ෂණය කල යුතුය.

04. තෙත් බිම් වල අනුමත කාර්යයන් වලදී නීත්‍යානුකූල වූ පොදු අඩි පාරවල්, පොදු නාන ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම හෝ ඒවා වෙනත් සුදුසු ළගම ස්ථානයක ස්ථාන ගත කල යුතුයි.

- 05. තෙත් බිම් වල අනුමත ගොඩනැගිලි නිර්මාණයේදී හරිත ගොඩනැගිලි සංකල්පයට අනුව ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු විය යුතුය.
- 06. සංවර්ධනකරුවන්/ සංවර්ධකයන් විසින් සැලසුම් සකස් කිරීම, නිර්මාණ සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා අදාළ සෑම ක්ෂේත්‍රයකම නිපුණතාවයක් ඇති අදාළ ආයතන වල වෘත්තීයවේදීන්ගේ සේවය ලබා ගත යුතුය.
- 07. මසුන් සහ අනෙකුත් ජලජ ජීවීන් අභිජනනය වන සියළු ප්‍රදේශ විශේෂයෙන් ආරක්ෂා කල යුතුය.
- 08. මෙම තෙත් බිම් කලාප තුල කසළ බැහැර කිරීම සඳහා අවසර නොදිය යුතුය. (ගෘහස්ථ , ආයතනික, කාර්මික, වෙළඳ, විද්‍යුත්, සහ සායනික අපද්‍රව්‍ය)
- 09. අපජලය බැහැර කරන අවස්ථා වලදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතියට යටත්ව පිරිපහදු ජලය පමණක් මුදා හැරිය යුතුය.
- 10. මිනිස් ශ්‍රමයෙන් භාවිතා කරන ඔරු බෝට්ටු මගින් පමණක් මසුන් ඇල්ලීම සිදු කල යුතු යුතුය.

අනුමැතිය ලබා ගත යුතු ආයතන

- 01. ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව
- 02. වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
- 03. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
- 04. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
- 05. අදාළ පළාත් පාලන ආයතන
- 06. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
- 07. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
- 08. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය
- 09. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
- 10. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

6.5.1.2 තෙත් බිම් කලාප රෙගුලාසි

අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී පරිසර පනත යටතේ පවතින “නියමිත ව්‍යාපෘති ” සඳහා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩනිර්මේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, ගොවිජනසේවා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, සහ වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව ආදී ආයතනයන්ගේ අතිරේක වැඩ බිම් විශේෂිත තත්ත්වයන් ආරෝපනය කල හැක.

කිසියම් තෙත් බිමක් සංවර්ධනය වීමේදී පහත කොන්දේසි උල්ලංඝනය වීමක් සිදු වුව හොත් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ආයතන සතු බලතල යටතේ නීතිමය පියවර ගනු ලැබේ.

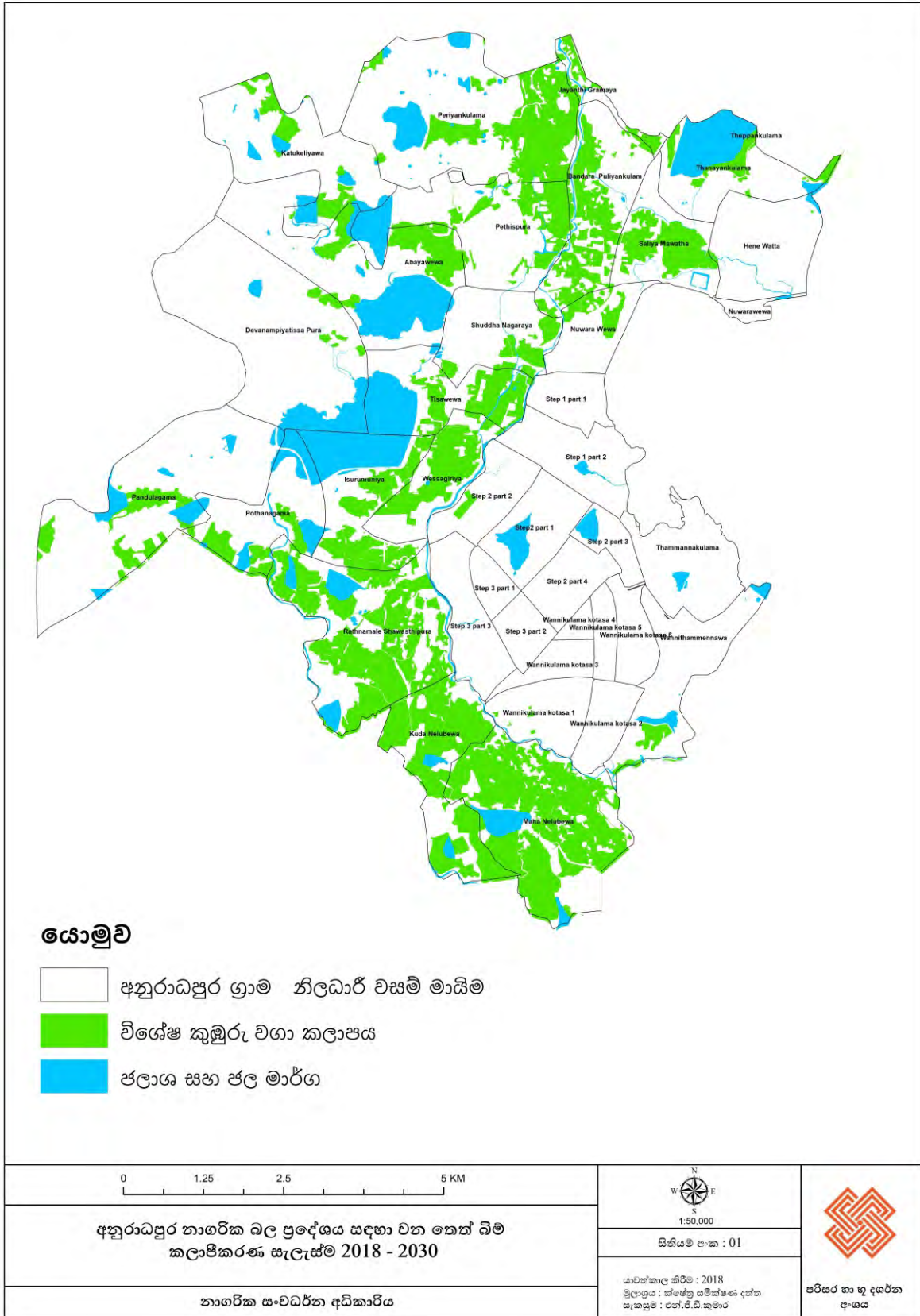
1. කුඹුරු ඉඩම් සඳහා

ගොවිජන සංවර්ධන පනතට සහ චක්‍රලේඛ අංක 19/2018 ට අනුකූල වන අනුමත භාවිතයන් පමණක් සිදු කල හැකිය.

වගු අංක 6 . 6 තෙත් බිම් කලාප රෙගුලාසි

සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය	සංවර්ධන කොන්දේසි
1. ගංවතුර රැඳවුම් ධාරිතාවය 2. ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා වන අවම බිම් කට්ටි ප්‍රමාණය 3. උපරිම පිරවීම සඳහා අවසර දෙනු ලබන බිම් සීමාවන් 4. උපරිම බිම් කට්ටි ආවරණය (ගොඩනැගිලි සඳහා යට වන ප්‍රදේශ) 5. අවසර ඇති උපරිම යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති (විදුලිය, ජල සැපයුම, දුරකථන, අභ්‍යන්තර මාර්ග ආදිය) 6. වෙන වෙනම ගොඩනැගිලි සඳහා අනුමත උපරිම බිම් මහල විශාලත්වය අවසර ඇති උපරිම ගොඩනැගිලි උස 7. ගොඩනැගිලි වර්ගය 8. අනු බෙදුම් 9. සීමා මායිම් ලකුණු කිරීම	ගොවිජන සංවර්ධන පනතට සහ චක්‍රලේඛ අංක 19/2018 ට අදාල අනුමත භාවිතයන් පමණක් සඳහා වන සංවර්ධන කොන්දේසි ක්‍රියාත්මක කල හැකිය.
10. විශේෂ අවස්ථාවන්හි දී ඉහත කොන්දේසි ලිහිල් කිරීම	වැදගත් මහජන අපර ව්‍යුහ ව්‍යාපෘතික් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය වූ දුර්ලභ අවස්ථාවක දී, ඉහත කොන්දේසි ලිහිල් කළ හැක.

සිතියම් අංක 4 තෙත් බිම් සැලැස්ම

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.5.2 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා ආපදා අවදානම අවම කිරීමේ සැලැස්ම

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රධානම ආපදා අවදානම ලෙස, මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම ඇතිවන්නා වූ ගංවතුර තත්ත්වය හඳුන්වාදිය හැකිය. මෙම උපාය මාර්ගික සැලැස්ම මගින් එකී ගංවතුර අවදානම අවම කර ගැනීම උදෙසාත්, නේවාසිකයන්ට හා ආගමනිකයන් හට සුවපහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී නාගරික ප්‍රදේශයක් ඇති කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

පවතින ආපදා තත්ත්වය

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රධානම ආපදා අවදානම ලෙස, මෝසම් කාලය සක්‍රීය වීමත් සමගම ඇතිවන්නා වූ ගංවතුර තත්ත්වය හඳුන්වාදිය හැකිය. සහ ඊට අදාලව අනුරාධපුර ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයෙන් ලබා ගන්නා ලද තොරතුරු අංක පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

වගු අංක 6 . 7 ගංවතුර තත්ත්වයෙන් නාගරික ප්‍රදේශයට වූ බලපෑම

දිනය	කාලසීමාව (දින)	බලපෑමට ලක්වූ පවුල් ගණන	බලපෑමට ලක්වූ මිනිසුන් ගණන	විනාශ වූ නිවාස ප්‍රමාණය	අලාභහානි වූ නිවාස ප්‍රමාණය
2016/05/17	1.5	97	405	01	04
2016/11/17	30	30	123	01	02
2014/05/21	1793	1793	6032	33	42
2014/09/01	337	337	1360	21	67
2010/09/29	07	07	35	-	02
2017/12/23	179	179	863	08	15
2015/12/23	248	248	703	19	60
2009/12/12	01	01	05	-	-

මූලාශ්‍රය: ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය - 2018

6.5.2.1 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයෙහි ආපදා පිහිටි ප්‍රදේශ සඳහා මාර්ගෝපදේශයන්

පහත් බිම් ප්‍රදේශ වල ඉදිකිරීම් කටයුතු අවම කළ යුතු අතර, වැසි ජලය බැසයාමේ ක්‍රමවේදයන් සකස් කළ යුතුය. ඊට අමතරව පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් යෝජනා කෙරේ.

1. මල්වතුමය ඉවුර දිගේ ශක්තිමත් වූ මුල් බැස යන ශාක වගා කිරීම.
2. අඩු ඝනත්වය සහිත ජනාවාස ප්‍රදේශ පවත්වාගෙන යාම.
3. ජල පෝෂක ප්‍රදේශයන්හි වන වගා කිරීම.
4. ගංවතුර අවදානම අඩු කිරීම සඳහා ජලය රඳවා ගැනීමේ ස්ථාන වැඩි කිරීම.
5. ඔය / වැව් රක්ෂිත වල රේඛීය උද්‍යාන ඇති කිරීම
6. අවදානම් ප්‍රදේශ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දිරිගැන්වීම
7. ජලය පෝෂක ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම
8. ජලය බැස යාමේ ප්‍රදේශ ලෙස පවත්වාගෙන යාම
9. මල්වතුමය හා එහි රක්ෂිත සීමාවේ සිට දෙපසට මීටර් 100 ක ප්‍රදේශයක් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් අවම කර ගනිමින් පවත්වාගෙන යාම.
10. ගංවතුර රඳවා ගැනීම සහ බැසයාමේ කලාපය, ගංවතුර උවදුර අවම කිරීම සඳහා සියළු වගුරු බිම්, කුඹුරු සහ පහත් බිම් ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම.

6.5.3 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා යෝජිත පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු අවකාශීය සැලැස්ම

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු සඳහා භූමි පරිහරණ රටාව වෙනස් විය යුත්තේ කෙසේද යන්න මෙමගින් විස්තර කරනු ලබයි.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් වලට අනුව ජනගහනය 1000 කට අවම වශයෙන් හෙක්ටයාර 1.4 ක් අවම වශයෙන් පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි ලෙස සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීමේදී වෙන් කල යුතුය. සංගණන වාර්තා වලට අනුව, අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ 2017 වසරට ජනගහනය 96,399 ක් වන අතර, සංවර්ධන සැලැස්මේ දත්ත විශ්ලේෂණයන්ට අනුව 2030 වන විට 115,435 ක් බවට පුරෝකථනය කර ඇත. ඒ අනුව 2030 වන විට පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි ලෙස ඉඩම් හෙක්ටයාර 161.6 ක් අවම වශයෙන් වෙන් කල යුතුය.

6.5.3.1 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ වර්තමානයේ පවතින පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි

සෘජු හා වක්‍ර විනෝද පහසුකම් ලෙස ප්‍රධාන සංඝටක දෙකක් යටතේ විනෝද පහසුකම් පිළිබඳ සලකා බලනු ලැබේ. සෘජු විනෝද කටයුතු පහසුකම් යටතේ ජනතාවට ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගි විය හැකි ඉඩකඩ ප්‍රමාණයක් අවශ්‍යය. එනම් ක්‍රීඩා කිරීම, පිහිනීම, දීවීම, ඇවිදීම, නිදසුන් ලෙස දැක්විය හැක.

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ ඉහත අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගත හැකි ස්ථාන කිහිපයක් පවතින අතර, එම ස්ථාන පිළිබඳව විස්තර වගු අංක 6 . 8 යටතේ සඳහන් කර ඇත.

වගු අංක 6 . 8 2017 වර්ෂය සඳහා පවතින පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි

අනු අංකය	වර්ගය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)
01	ඉතා කුඩා උද්‍යාන (Pocket Park)	0.3
02	කුඩා උද්‍යාන (Mini Park)	18.6
03	අසල උද්‍යාන (Local Park)	22.2
04	ප්‍රජා උද්‍යාන (Community Park)	11.0
	මුළු එකතුව	52

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

වගු අංක 6. 8 හි සඳහන් තොරතුරු වලට අනුව අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ දැනට හෙක්ටයාර 52 ක් විවෘත භූමි ලෙස ඇත. පුරෝකථන ජනගහනය මත 2030 සඳහා යෝජිත පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි ලෙස හෙක්ටයාර 161.6 ක ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වන නමුදු, අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින, පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි ලෙස භාවිතා කිරීමට යෝජනා කළ හැකි ප්‍රදේශ හෙක්ටයාර 708.8 පවතී. අංක 6 . 8 , 6 . 9 හා 6 . 10, 6 . 11 වගු වලට අනුව වර්තමාන ජනගහනයට හා වර්ෂ 2030 දී අපේක්ෂිත ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පොදු ඵලිමහන් ප්‍රදේශ අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති බව විශ්ලේෂණයන්ට අනුව පැහැදිලි වේ.

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශ සීමාව තුළ පවතින වැව්, මල්වතුමය දෙපස, ඇළ දෙපස යන රක්ෂිත සහ මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින සංවර්ධනය වූ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින අවකාශයන්ට අනුව පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්ම වගු අංක 22 සහ වගු අංක 24 පරිදි වේ.

වගු අංක 6 . 9 නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ යෝජිත පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි

අනු අංකය	වර්ගය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)
01	ඉතා කුඩා උද්‍යාන (Proposed Pocket Park)	1.9
02	කුඩා උද්‍යාන (Proposed Mini Park)	5.7
03	අසල උද්‍යාන (Proposed Local Park)	1.3
04	රේඛීය උද්‍යාන (Proposed Linear parks)	699.9
	මුළු එකතුව	708.8

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.5.3.2 පොදු එළිමහන් විවෘත භූමි සංවර්ධනය සඳහා වන උපාය මාර්ග

මල්වකු ඔය දෙපස අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශ සීමාව තුළ පවතින වැව් හා දර්ශනය කිරීම හා ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම

මේ තුළින් වැව රක්ෂිතය ආරක්ෂා කිරීම, ප්‍රදේශයේ හරිතාවරණය වැඩි කිරීම සහ විවේක සහ විනෝද කටයුතු සඳහා පොදු විවෘත භූමියක් සේ භාවිතා කිරීම අරමුණු කෙරේ. ප්‍රධාන වශයෙන් වකු විනෝද කටයුතු (Passive recreation) සඳහා යොදා ගැනීම සුදුසු වනු ඇත.

වැව් ආශ්‍රිත ස්වභාවික පරිසරය සමඟ සමගාමීව ගමන් කළ හැකි විනෝද ස්ථාන ඇති කිරීම හා මෙහි විනෝද පහසුකම් සඳහා වෙන් වූ ස්ථාන හා කඳවුරු ගැසීම, (Camping) පහසුකම් ඇතුළුව ව්‍යායාම භූමි, ඇවිදින මංකීරු වැනි ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ඉඩ ලබාදිය හැකිය. තවද නගරයේ අනෙකුත් යෝජිත උද්‍යාන ඇති භූමි භාග පොදු ජනතාවගේ විවේක පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා හු දර්ශන සංකල්පයන්ට අනුව සංවර්ධනය කිරීම සුදුසු බව යොජනා කෙරේ.

මෙහි යෝජිත අංග ලෙස නැරඹුම් ස්ථාන, පදික මං තීරු, හරිත තීරු, විවේක සහ විනෝද කටයුතු සඳහා ආසන සහිත වන විවෘත ප්‍රදේශ සහ රක්ෂිත ප්‍රදේශ සංරක්ෂණය කිරීම දැක්විය හැක.

අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි ක්‍රීඩා පිටි ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම.

මෙහිදී සෘජු විනෝද කටයුතු (Active recreation) මෙන්ම වක්‍ර විනෝද කටයුතු (Passive recreation) සඳහා ද දැනට පවත්නා ක්‍රීඩා පිටි පහසුකම් සහිතව ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම අරමුණු වේ.

පවතින ක්‍රීඩාංගන වල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම හා ඒවා නඩත්තු කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත් සැකසීම, නිවැරදි දිශානතියෙන් යුත් නව ක්‍රීඩාගාර, ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාගාර යටිතල පහසුකම් ගොඩනැංවීම සුදුසු බව යෝජනා කෙරේ.

සමාජීය විනෝද කටයුතු පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම.

දේශීය සහ විදේශීය සංචාරකයන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකි පරිදි සංචාරක අවශ්‍යතා සඳහා යෝග්‍ය ප්‍රමිතියෙන් යුතු ක්‍රීඩා සමාජ, සංචාරක හෝටල් , නිවාඩු නිකේතන සහ සංචාරක බංගලා ස්ථාපිත විය යුතු බවට මෙම සැලැස්ම මගින් යෝජනා කරනු ලැබේ.

සංචාරක හා වන්දනා පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම.

දේශීය සහ විදේශීය සංචාරක කර්මාන්තයේ දියුණුවට හේතු වන්නා වූ පොදු ප්‍රවාහන පහසුකම්, සැලසුම්ගතව සංවර්ධනය කිරීම සහ නවාතැන්, බඩු බාහිරාදිය, ආහාරපාන වාහන සහ උපකරණ වැනි පහසුකම් ලබා ගැනීමේ ස්ථාන සුලභ කල යුතුය.

උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුතු සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන, ආයුර්වේද මධ්‍යස්ථාන පිහිනුම් තටාක සහිත නිවාඩු නිකේතන (Resort) ස්ථාපිත කර සංවර්ධනය කිරීම.

දේශීය විදේශීය සංචාරකයන්ට, පාරිසරික අධ්‍යයනයන් සහ පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනයන් සඳහා පැමිණෙන ගවේෂකයින් හට අවැසි ලෙස, ආකර්ෂණීය ස්ථාන සංවර්ධනය කිරීම දිර්ඝ කාලීන රැදීම් වලට හේතු වන බැවින් ඒවාට අදාල අනෙකුත් සෘජු හා වක්‍ර පහසුකම් විශේෂයෙන් සංචාරක බංගලා, හෝටල් , ප්‍රදේශයට ආවේනික සංදර්ශන කටයුතු වැනි දෑ හදුනා ගැනීම සහ සංවර්ධනය කිරීම මෙන්ම විශේෂයෙන්ම අනුරාධපුර වැව් ආශ්‍රිතව ප්‍රදේශ මේ සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහිතව වැඩි දියුණු කිරීමට යෝජනා කෙරේ.

රූක් කීරු

ප්‍රධාන මාර්ග දෙපස ඇති ඉඩ ප්‍රමාණයන්ට ගැලපෙන ශාක විශේෂ රූක් රෝපනයට හදුනාගෙන මේ සඳහා යොදා ගත හැක. නගර කලාප කර එක් එක් කලාපයට අනන්‍යතාවය ලැබෙන සේ විවිධ ශාක වර්ග තෝරා ජෛව විවිධත්වය කැපී පෙනෙන පරිදි රූක් රෝපණය කිරීම නගර අලංකරණයට හේතු වේ. රූක් රෝපණය සඳහා සුදුසු ශාක වර්ග පහත පරිදි දැක්විය හැකිය. එසේම රූක් රෝපණය කල හැකි මාර්ගයන් පහත පරිදි වේ. මාර්ග සංවර්ධන කටයුතු වලදී නගර සංවර්ධන සංකල්ප අනුව විධිමත් භූ දර්ශන සැලසුම් තෝරා ගෙන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කල යුතුය.

6.5.3.3 රැක් රෝපණය කල හැකි මාර්ගයන්

1. මෙමත්‍රිපාල සේනානායක මාර්ගය
2. අනුරාධපුර, රඹැව මාර්ගය
3. අනුරාධපුර පුත්තලම මාර්ගය
4. ප්‍රීමන් මාවත
5. ජයන්ති මාවත
6. ධර්මපාල මාවත
7. හරිස්චන්ද්‍ර මාවත
8. ගුවන්තොටුපොල පාර
9. බුද්ධගයා මාවත

6.5.3.4 රැක් රෝපණය සඳහා සුදුසු ශාක වර්ග

විශාල ශාක

01. සියඹලා	-	Tamarindus indicus
02. ගල් සියඹලා	-	Dialium avoideum
03. කටු ඉඹුල්	-	Bombax ceiba
04. මුණ මල්	-	Mimosops indicus
05. වල් ඇහැළ	-	Tamarindus indicus
06. වා	-	Cassia siamea
07. තෙලඹු	-	Sterculia foetida
08. හල්මිල්ල	-	Berrya cordifolia

මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ශාක

01. කොහොඹ	-	Azadirachta indica
02. ඇහැළ	-	Cassine glauca
03. මාර	-	Albizia lebbeck
04. ගස් කැල	-	Butea mosperma
05. මගුල් කරඳ	-	Pongania pinnata
06. රතු වා	-	Cassia roxburghii
07. බක් මී	-	Nauclea orientalis
08. ඇත් දෙමට	-	Gmelina arborea
09. නෙරලු	-	Cassine glauca
10. එරබදු	-	Erythrina variegata

කුඩා ප්‍රමාණයේ ශාක

01. මයිල	-	Bauhinia tomentosa
02. අහු	-	Morinda tinctoria
03. කිනිහිරිය	-	Cochlospermum religiosum
04. ලෝලු	-	Cordia dichotoma
05. බෙලි	-	Aegle marmelos
06. කොබෝලීල	-	Bauhinia variegata
07. අශෝක	-	Saraca indica
08. බෙලිපට්ටා	-	Hibiscus tiliceus
07. නෙල්ලි	-	Phyllanthus acidus

6.5.3.5 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය පවතින පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ

වගු අංක 6 . 10 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය පවතින පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ

අනු අංකය	වර්ගය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	වර්තමාන භාවිතය	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය
	ඉතා කුඩා උද්‍යාන (Pocket Park)			
01	EPP ₁	0.1	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
02	EPP ₂	0.1	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 1 කොටස
03	EPP ₃	0.1	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
	එකතුව	0.3		
	කුඩා උද්‍යාන (Mini Park)			
04	EMP ₁	0.2	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
05	EMP ₂	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
06	EMP ₃	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
07	EMP ₄	0.5	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
08	EMP ₅	0.5	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස

09	EMP ₆	0.6	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
10	EMP ₇	0.9	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
11	EMP ₈	0.5	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
12	EMP ₉	0.8	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
13	EMP ₁₀	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
14	EMP ₁₁	0.2	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 2 කොටස
15	EMP ₁₂	0.2	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 1 කොටස
16	EMP ₁₃	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 1 කොටස
17	EMP ₁₄	0.6	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
18	EMP ₁₅	0.6	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	දේවානම්පියතිස්සපුර (ප්‍රතිසංවර්ධන)
19	EMP ₁₆	0.5	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	දේවානම්පියතිස්සපුර (ප්‍රතිසංවර්ධන)
20	EMP ₁₇	0.7	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 1 - 1 කොටස
21	EMP ₁₈	0.9	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 1 - 2 කොටස
22	EMP ₁₉	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 1 - 2 කොටස

23	EMP ₂₀	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 1 - 2 කොටස
24	EMP ₂₁	0.6	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 2 කොටස ජයසිරිපුර ක්‍රීඩාපිටිය
25	EMP ₂₂	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 2 කොටස කුඩා ක්‍රීඩාපිටිය
26	EMP ₂₃	0.7	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	වෙස්සගිරිය
27	EMP ₂₀	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
28	EMP ₂₅	0.7	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
29	EMP ₂₆	0.3	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	තම්මැන්නාව
	EMP ₂₇	0.7	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	වන්නි තම්මැන්නාව
	EMP ₂₈	0.8	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	වන්නියන්කුලම කොටස06
	EMP ₂₉	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	වන්නියන්කුලම කොටස01
	EMP ₃₀	0.8	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	වන්නියන්කුලම කොටස03
	EMP ₃₁	0.5	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	රත්නමලේ ශ්‍රාවස්තිපුර
	EMP ₃₂	0.2	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	පොතානේගම
	EMP ₃₃	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	පණ්ඩුලගම

	EMP ₃₄	0.8	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	පණිඬුලගම
	EMP ₃₅	0.9	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	අභයවැව
	EMP ₃₆	0.4	ක්‍රීඩාපිටි/කුඩා උද්‍යාන	හේනේවත්ත
	එකතුව	18.6		
	අසල උද්‍යාන (Local Park)			
30	ELP ₁	1.2	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 2 - 4 කොටස
31	ELP ₂	1.7	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 2 - 4 කොටස
32	ELP ₃		ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 3 - 2 කොටස
33	ELP ₄	1.6	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 3 - 2 කොටස
34	ELP ₅	1.7	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 3 - 1 කොටස
35	ELP ₆	2.7	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 3 - 3 කොටස
36	ELP ₇	1.3	ක්‍රීඩාපිටි	අභයවැව
37	ELP ₈	1.5	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 2 - 1 කොටස ඩඩ්ලි සේනානායක මාවත
38	ELP ₉	2.0	ක්‍රීඩාපිටි	අදියර 1 - 2 කොටස සල්ගාඳු ක්‍රීඩාපිටිය
39	ELP ₁₀	2.4	ක්‍රීඩාපිටි	වෙස්සගිරිය
40	ELP ₁₁	1.1	ක්‍රීඩාපිටි	තම්මැන්නාව

	ELP ₁₂	1.1	ක්‍රීඩාපිටි	වන්නියන්කුලම
	ELP ₁₃	1.1	ක්‍රීඩාපිටි	පණ්ඩුලගම
	ELP ₁₄	1.2	ක්‍රීඩාපිටි	පණ්ඩුලගම
	ELP ₁₅	1.6	ක්‍රීඩාපිටි	පණ්ඩුලගම
	එකතුව	22.2		
	ප්‍රජා උද්‍යාන (Community Park)			
41	ECP ₁	6.0	උද්‍යාන	අදියර 1 - 1 කොටස වලිසිංහ හරිස්වන්ද්‍ර ක්‍රීඩාපිටිය
42	ECP ₂	5.0	ක්‍රීඩාපිටි	මහජන ක්‍රීඩාපිටිය
	එකතුව	11.0		
	මුළු එකතුව	52.0		

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

වගු අංක 6 . 11 අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා යෝජිත පොදු ඵලිමහන් අවකාශීය සැලැස්ම

අනු අංකය	වර්ගය	ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර්)	යෝජිත භාවිතය	ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය
	යෝජිත ඉතා කුඩා උද්‍යාන (Proposed Pocket Park)			
01	PPP ₁	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
02	PPP ₂	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
03	PPP ₃	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
04	PPP ₄	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
05	PPP ₅	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
06	PPP ₆	0.2	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
07	PPP ₇	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 2 කොටස
08	PPP ₈	0.2	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස

			උද්‍යාන	
09	PPP ₉	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
10	PPP ₁₀	0.2	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
11	PPP ₁₁	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
12	PPP ₁₂	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
13	PPP ₁₃	0.2	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	නිසාවැව
14	PPP ₁₄	0.1	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
	එකතුව	1.9		
	යෝජිත කුඩා උද්‍යාන (Proposed Mini Park)			
15	PMP ₁	0.7	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
16	PMP ₂	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස

17	PMP ₃	0.3	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 1 කොටස
18	PMP ₄	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
19	PMP ₅	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
20	PMP ₆	0.3	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 4 කොටස
21	PMP ₇	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 1 කොටස
22	PMP ₈	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
23	PMP ₉	0.4	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 1 කොටස
24	PMP ₁₀	0.4	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
25	PMP ₁₁	0.3	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
26	PMP ₁₂	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 3 - 3 කොටස
27	PMP ₁₃	0.5	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 2 කොටස
28	PMP ₁₄	0.4	කුඩා උද්‍යාන	දේවානම්පියතිස්සපුර

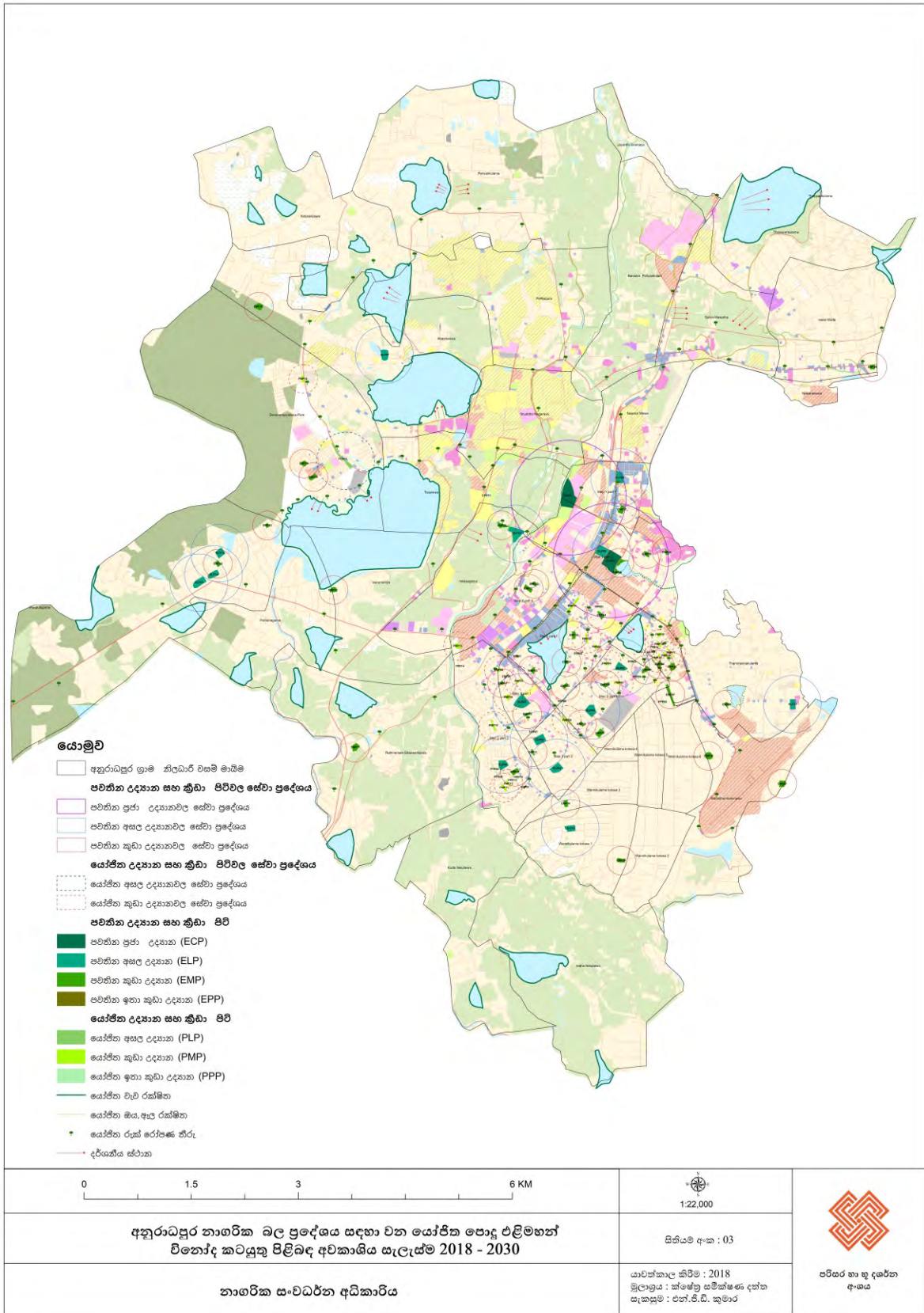
29	PMP ₁₅	0.3	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 2 කොටස
30	PMP ₁₆	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
31	PMP ₁₇	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
32	PMP ₁₈	0.3	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
33	PMP ₁₉	0.2	කුඩා උද්‍යාන	අදියර 2 - 3 කොටස
	එකතුව	5.7		
	යෝජිත උද්‍යාන	රේඛීය		
	Proposed Parks	Local		
34	PLP ₁	1.3	අසල උද්‍යාන	දේවානම්පියතිස්සපුර
	එකතුව	5.7		
	යෝජිත උද්‍යාන	රේඛීය		
	Proposed Parks (PLi.P)	Liner		

35	PLiP ₁ (මල්වතු ඔය රක්ෂිතය-60m)	261.0	රේඛීය උද්‍යාන	
36	PLiP ₂ (ඇළ රක්ෂිතය- 20m)	34.0	රේඛීය උද්‍යාන	
37	PLiP ₃ (වැව් රක්ෂිතය-50m- 100m)	400.0	රේඛීය උද්‍යාන	
38	PLiP ₄ (වැව් රක්ෂිතය-5m)	0.5	රේඛීය උද්‍යාන	නම්මැන්නාව
39	PLiP ₅ (වැව් රක්ෂිතය-5m)	1.0	රේඛීය උද්‍යාන	අදියර 1 - 2 කොටස
40	PLiP ₆ (මාර්ග රක්ෂිතය- 60m)	3.4	රේඛීය උද්‍යාන	පොලිස් වට රවුම මාර්ගය සහ රෝහල් ප්‍රදේශය මාර්ග දෙපස අනුරාධපුර පොළ සහ දහයියාගම අතර මාර්ගය දෙපස
	එකතුව	699.9		
	මුළු එකතුව	708.8		

වගු අංක 6 . 12 පොදු ඵලිමහන් විනෝද කටයුතු පිළිබඳ අවකාශීය සැලැස්මට අනුමත භාවිතයන්

අංකය	උද්‍යාන වර්ගය	ප්‍රමාණය	අනුමත භාවිතයන්
01	ඉතා කුඩා උද්‍යාන	හෙක්ටයාර් 0.2 අඩු (අක්කර 0.5)	• විසිරුණු ක්‍රීඩා ප්‍රදේශ • විවේක ස්ථාන • ගෙවතු උද්‍යාන
02	කුඩා උද්‍යාන	හෙක්ටයාර් 0.2 - 1.0 අතර (අක්කර 0.5-2.5)	• ළමුන් සඳහා වෙන් වූ ක්‍රීඩා පිටියක් • කුඩා ක්‍රීඩා පිටි • රේඛීය වන උද්‍යාන • විවේක උද්‍යාන
03	ප්‍රාදේශීය උද්‍යාන	හෙක්ටයාර් 1.0 - 3.0 අතර (අක්කර 2.5-7.5)	• පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනයක් සමග ළමා උද්‍යානයක් • විවේක ගත හැකි අවිධිමත් ස්ථාන • කුඩා වන උද්‍යාන • පුහුණු ධාවනපත
04	රේඛීය උද්‍යාන	පවතින මය/ඇල/වැව් රක්ෂිත අනුව රේඛීය උද්‍යාන තීරණය කෙරේ	• ඇවිදීමට • ව්‍යායාම කිරීමට බයිසිකල් පැදීම • ස්වභාවික මංතීරු

සිතියම් අංක 5 පොදු ඵලිමහන් විවෘත භූමි

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.6 උරුම කළමනාකරණ උපක්‍රම

අනුරාධපුර නගරයේ ඇති වටිනාකම මෙන්ම අනගිබවනීයත්වය තිවුර කරනු ලබන සාධකය වන්නේ අනුරාධපුර පූජා නගරයයි. අනුරාධපුර නාගරික බල ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලබන නගර සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් ප්‍රදේශය තුළ පවතින ප්‍රබලතම සංවර්ධන විභවතාවයක් ලෙස හඳුනා ගැනුණු අනුරාධපුර පූජා නගරය, නගරය හරහා ගලා බසිනු ලබන මල්වතුමයෙන් බටහිර දෙසින් පිහිටි යාචු අක්කර 16000 කින් පමණ භූමි ප්‍රමාණයකින් සමන්විතව ඇත.

අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සතු උරුමයන් අංශ 03ක් යටතේ විස්තර කොට දැක්විය හැකිය.

1. ඓතිහාසික බෞද්ධ උරුමයන්
2. වාරි ශිෂ්ටාචාරය හා බැඳුණු උරුමයන්
3. යටත් විජිත සමයට අයත් උරුමයන්

මෙම ත්‍රිවිධ ආකාරයේ උරුමයන් “ලෝක බෞද්ධ උරුමයන්ගේ අග නගරය” ලෙස අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා සකස් කරනු ලැබූ දැක්ම මගින් මනා ලෙස කළමනාකරණය කිරීමටත්, එමගින් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින උරුමයන්ගේ වටිනාකම, එහි වැදගත්කම, දේශීය වශයෙන් පමණක් නොව විදේශීය වශයෙන්ද ප්‍රවලිත කිරීමට අදහස් කරනු ලබයි.

මෙම තත්ත්වය ඇති කිරීම සඳහා සහ සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්ම ළඟා කර ගැනීම සඳහා “බෞද්ධ උරුමයන්ගේ හා සංස්කෘතීන්ගෙන් පොහොසත් අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීම යන” අරමුණ මනා දායකත්වයක් ලබාදෙනු ලබයි.

මෙහිදී ප්‍රදේශය තුළ පවතින උරුමයන්ගේ ඇති වටිනාකම මනා ලෙස ඔප මට්ටම් කර ගැනීමටත්, ප්‍රදේශය තුළ පවතින උරුමයන් පිළිබඳ මහජනයාගේ අවධානය හා එහි වටිනාකම ඉහළ නැංවීමටත්, ප්‍රදේශය පුරා සැගවුණු උරුමයන් ලෙස පවතින ස්ථානයක් මහජනයා කරා නිරාවරණය කිරීමටත්, අවශ්‍ය උපක්‍රම මෙහිදී සකස් කරනු ලබයි.

මෙම උපක්‍රමයන් අංශ 03 යටතේ විස්තර කළ හැකිය

1. සංරක්ෂණය
2. ආරක්ෂණය
3. වටිනාකම වැඩිවන පරිදි නැවත භාවිතා කිරීම

මෙහිදී සංරක්ෂණය කිරීම මගින් ප්‍රදේශය පුරා විසිරී පවතින සැගවුණු පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුත් ස්ථාන 13 ක් මහජනයාට දැක බලා ගැනීමට, වැද පුදා ගැනීමට හැකි වන ආකාරයට නිරාවරණය කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සංවිධානය කරනු ලබන අතර, මේ සඳහා මෙම ස්ථාන හා අනෙකුත් ප්‍රධාන ස්ථාන සම්බන්ධ කරමින් ගමන් මාර්ගයන් සකස් කරනු ලැබේ. තොරතුරු පුවරු නිසි පරිදි ස්ථාන ගත කිරීම මගින් අදාළ තොරතුරු පුද්ගලයන්ට ඉතා පහසුවෙන් හා නිවැරදිව ලබාගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙනු ලබයි.

එමෙන්ම ප්‍රදේශය තුළ පවතින, දේශීය, විදේශීය ජනතාවගේ අවධානය නොමඳ ලෙස යොමු වන ස්ථාන ඒ ආකාරයෙන්ම ආරක්ෂා කර ගනිමින් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබයි. මෙම උරුමයන් පිළිබඳ මනා විස්තරයක් හා අවබෝධයක් ලබාගැනීම උදෙසා අනුරාධපුර පැරණි නගරයට ප්‍රවිශ්ට වන ප්‍රධානතම ස්ථානයෙහි, අනුරාධපුර උරුමයන් පිළිබඳ සියළුම විස්තර ලබාගත හැකි මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම මගින්, පුද්ගලයන්ට අනුරාධපුර නගරයේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් සහිතව පූජා නගරයට ඇතුළුවීමේ අවස්ථාව ලබාදීම උදෙසා අවශ්‍ය කටයුතු මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම මගින් සම්පාදනය කරනු ලබයි.

එමෙන්ම නගරයේ ආර්ථිකයට සංචාරක කර්මාන්තය දායක කර ගැනීමට ද මෙම සැලැස්මේ අවධානය යොමු කරනු ලබයි. එහිදී දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් පැමිණෙන පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සේවා පහසුකම් ලබාදීම සඳහා කලාපීකරණ සැලැස්ම මගින් සංචාරක ප්‍රදේශයක් හඳුනාගෙන ඇති අතර, අනුරාධපුරයේ ඇති වටිනාකම් නිරූපනය වන පරිදි සිහිවටනයන්, සමරු ඵලක වැනි භාණ්ඩ මිළදී ගැනීම සඳහා පූජා නගරයේ ප්‍රධාන ඇතුළුවීමේ දොරටුවට යාබදව තොරතුරු හා සේවා ලබාගැනීමේ මධ්‍යස්ථානය සම්පයෙහි වාණිජ ප්‍රදේශයක් සංවර්ධනය කිරීමට ද මෙමගින් අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

තවද, උරුම කළමනාකරණය උපක්‍රම යටතේ පූජා නගරය තුළ පවතින කෞතුකාගාර නවීන තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් වැඩිදියුණු කිරීමටත්, අනුරාධපුර නගරයේ ඇති අතින් උරුමයන් වාරි තාක්ෂණය පැරැන්නන්ගේ ජීවන රටාව ආදී සංස්කෘතියේ විශේෂ අවස්ථා ඩිජිටල් ස්වරූපයෙන් දේශීය හා විදේශීය පුද්ගලයන්ට දැනගැනීමට හැකි වන ආකාරයට සකස් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. එමෙන්ම අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ ඇති ප්‍රධානතම උරුමයක් වන ඓතිහාසික වාරි ශිෂ්ටාචාරය හා ජන ජීවිතය පිළිබඳව මනා ලෙස ප්‍රායෝගිකව අත්දැකීම ලබාගැනීමට හැකි වන ආකාරයට ප්‍රදේශය තුළ පවතින කෞතුකාගාර සකස් කිරීමට ද යෝජනා කරනු ලබයි.

එමෙන්ම මෙම උරුමයන් මනා ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා නීති හා රෙගුලාසි ද බලාත්මක කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, මෙහිදී මෙම උරුමයන් පවතින ප්‍රදේශයන් අතීතය සංවේදී ප්‍රදේශ බැවින්, එම ස්ථාන තවදුරටත් සංරක්ෂණය කරගනිමින් හා ආරක්ෂා කරගනිමින් පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය නීති හා රෙගුලාසි සකස් කරනු ලබයි. සංවර්ධන සැලැස්මේ එක් අරමුණක් වන අනුරාධපුර නගරය බෞද්ධ උරුමයන්ගෙන් සමන්විත අනුස්මරණීය නගරයක් බවට පත් කිරීම යන අරමුණ ළඟා කර ගැනීම සඳහා එක් පරමාර්ථයක් ලෙස පුද්ගලයන් නගරයට ඇතුළු වීමේදී හා නගරය තුළදී බෞද්ධ උරුමයන් දැක බලා ගත හැකි දෘෂ්‍ය තීරයන් 05ක් ගොඩනැගිලි උස සීමා කිරීමෙන් පවත්වාගෙන යාමද අවශ්‍ය නීති හා රෙගුලාසි සකස් කරනු ලබයි.

මෙම උරුම කළමනාකරණ උපක්‍රම යටතේ සංචාරක කර්මාන්තයට අදාළව රැකියා අවස්ථා 800 කට අධික ප්‍රමාණයක් උත්පාදනය කිරීමට අවශ්‍ය භූමි පරිහරණ රටාවන් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ඇති වීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරනු ලබන අතර, 2030 වර්ෂය වන විට සංචාරක කර්මාන්තයෙන් රු.මිලියන 1500 කට අධික ප්‍රමාණයක් උපයා ගැනීම අරමුණ කරනු ලබයි.

තවද ප්‍රදේශය තුළ පවතින පිඩාකාරී උෂ්ණාධික තත්ත්වයන් මග හරවා ගනිමින් වඩාත් සුව පහසුමත් හා ආරක්ෂාකාරී පරිසර රටාවක් නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ඇති කිරීමටද, විශේෂයෙන්ම පූජනීය ස්ථාන හා ඓතිහාසික උරුමයන් පවතින ස්ථාන සම්බන්ධ කරමින් හරිත ආවරණයෙන් යුත් ගමන් පථයන් නිර්මාණය කිරීමට ද අවශ්‍ය කටයුතු කරනු ලබයි.

6.6.1 උරුම කළමනාකරණ උපක්‍රම යටතේ සකස් කරන ලද ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති

1. පූජා නගරයේ සීමාව භූ දර්ශන කර අලංකාරවත් ලෙස සකස් කිරීම.
2. නවීන තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් පූජා නගරයේ සියලු විස්තර ලබාගත හැකි අර්ථ නිරූපනය කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් බණ්ඩාරනායක කෞතුකාගාරය අසල පිහිටු වීම.
3. ශ්‍රී මහා බෝධි මාවත, සිංහ කණුව හංදියේ සිට ශ්‍රී මහ බෝධිය දක්වා මාර්ගය හරිත ආවරණයකින් භූදර්ශනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.
4. පූජා නගරයේ පවතින පහත සඳහන් රථගාලේ හරිත ආවරණයකින් යුක්තව සංවර්ධනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.
5. ශ්‍රී මහ බෝධිය අසල රථගාලේ 05, රුවන්වැලිසෑය රථගාල, මිරිසවැටිය රථගාල, ජේතවනාරාමය අසල රථගාල, ථූපාරාමය අසල රථගාල, අභයගිරිය අසල රථගාල, වෘක්ෂ ලතා ආවරණයකින් අලංකාර කිරීම මගින් සංවර්ධනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.

6. ශ්‍රී මහ බෝධියේ සිට රුවන්මැලිසෑය දක්වා ද, රුවන්මැලිසෑයේ සිට ථූපාරාමය දක්වා ඇති පෙත්මඟ හු දර්ශනය කිරීම හා වෘක්ෂලතා ආවරණයකින් අලංකාර කිරීම මගින් සංවර්ධනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.

7. රුවන්මැලිසෑය අසල සිට ජේතවනාරාමය දක්වා ඇති අඩි පාර සංවර්ධනය කිරීම හා හු දර්ශනය, වෘක්ෂලතා ආවරණයක් අලංකාර කිරීම හා ආලෝකකරණය.

8. රුවන්මැලිසෑය ඉදිරිපිට ඇති පෞරාණික වැසිකිලි පද්ධතිය ඓතිහාසික උරුමය ඔප්නැංවෙන පරිදි හු දර්ශනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.

9. ථූපාරාමය අසල ඇති පෞරාණික ථූපාරාම රෝහල, ප්‍රෞච්ච ඉතිහාසයේ අභිමානවත් බව ප්‍රදර්ශනය වන ලෙස හු දර්ශනය කිරීම හා ආලෝකකරණය.

10. රුවන්මැලිසෑය ඉදිරිපිට හා ථූපාරාමය ඉදිරිපිට ඓතිහාසික කරුණු ඇතුළත් සැලැස්මක් සහිත දැන්වීම් පුවරු ලෙස සවි කිරීම.

11. ඓතිහාසික ථූපාරාම රෝහල සම්බන්ධ කරමින් පෙත්මඟ සංවර්ධනය කිරීම හා එය රුවන්මැලිසෑය සිට ථූපාරාමය දක්වා දිවෙන පෙත්මඟ සම්බන්ධ කිරීම.

12. රුවන්මැලිසෑය ඉදිරිපිට ඇති ඓතිහාසික වැසිකිලි පද්ධතිය නිරාවරණය කරමින් පෙත්මඟක් සංවර්ධනය කිරීම හා එය ශ්‍රී මහ බෝධියේ සිට රුවන්මැලිසෑය දක්වා දිවෙන පෙත්මඟට සම්බන්ධ කිරීම.

13. සංවර්ධනය කරනු ලබන සියලුම වාහන රථගාලේ අසල පානීය ජල පහසුකම් හා වැසිකිලි හා කැසිකිලි පහසුකම් සහිත ඒකක ඉදිකිරීම.

14. ජේතවනාරාම කෞතුකාගාරය, ශ්‍රී මහ බෝධිය , රුවන්මැලිසෑය , ථූපාරාමය , ජේතවනාරාමය හා එහි අවට ප්‍රදේශය , ලෝවාමහපාය රුවන්මැලිසෑය ඉදිරිපිට ඇති ඓතිහාසික වැසිකිලි හා කැසිකිලි පද්ධතිය , ථූපාරාම රෝහල , යන ස්ථාන වල සියළු තොරතුරු දැනගත හැකි පරිදි විද්‍යුත් කෞතුකාගාරයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම හා කෞතුකාගාරය අවට ඓතිහාසික වටිනාකම් ඔප්නැංවෙන පරිදි හු දර්ශනය කිරීම.

15. රුවන්මැලිසෑයේ සිට ජේතවනාරාමය දක්වා සංවර්ධනය කිරීමට යෝජිත පෙත්මඟෙහි ජේතවනාරාමයේ සිට ජේතවනාරාම කෞතුකාගාරය දක්වා ඇති පෙත්මඟ හරිත ආවරණයක් හු දර්ශනය කිරීම හා ආලෝකකරණය කිරීම.

16. ජන කෞතුකාගාරය හා පුරා විද්‍යා කෞතුකාගාරය ඓතිහාසික වාරි තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු තාක්ෂණය හා පැරණි ජනාවාස වල විකාශනය දැක බලාගත හැකි හා එම තාක්ෂණයක් ප්‍රායෝගිකව අත් හදා

බැලිය හැකි ස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කිරීම හා කෞතුකාගාරය හා එහි අවට ඓතිහාසික වටිනාකම් ඔප්නැංවෙන පරිදි භූ දර්ශනය කරමින් අලංකාර කිරීම.

17. ජන කෞතුකාගාරය හා පුරා විද්‍යා කෞතුකාගාරය අසල පානිය ජල පහසුකම් හා වැසිකිළි, කැසිකිළි පහසුකම් සහිත ඒකක ඇති කිරීම.

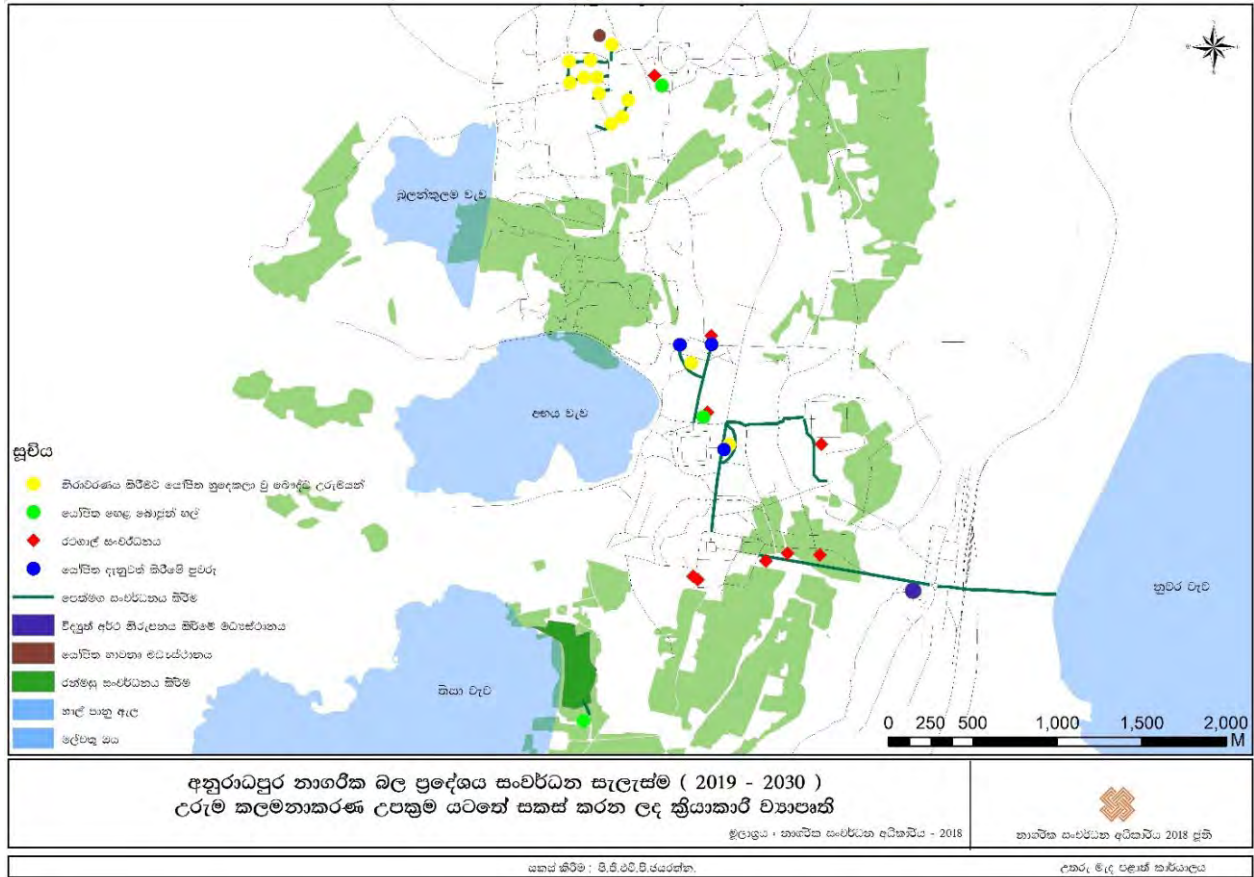
18. අභයගිරිය ආසන්නයේ ඇති, බිසෝ කොටුව, සදකඩ පහන ,රත්න ප්‍රාසාදය , මහසෙන් මාලිගය හා ප්‍රසාද ස්ථූපය, තෙවන සමාධි බුද්ධ ප්‍රතිමාව ,දෙවන සමාධි බුද්ධ ප්‍රතිමාව , ප්‍රධාන දාන ශාලාව , ඇත් පොකුණ , 111 වන බෝධිසරය, උත්තර මූලය , යන ඓතිහාසික ස්ථාන වල වැදගත්කම ආරක්ෂා වන පරිදි භූමි අලංකරණය කිරීම හා එම ස්ථාන එකිනෙකාට සම්බන්ධ කරමින් වෘක්ෂලතා ආවරණයකින් යුත් පෙත්මග සංවර්ධනය හා පාපැදි මංකිරුවක් සකස් කිරීම

19. අභයගිරිය, සදකඩ පහන ආසන්නයේ ස්වභාවික පරිසරය 100% ත් යොදා ගනිමින් ගිහි ජනතාවට හා හික්ෂුන්ට භාවනා කළ හැකි භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම.

20. රන්මසු උයන එහි ඓතිහාසික වටිනාකම ආරක්ෂාකාරී වන පරිදි මෙන්ම එහි වටිනාකම වැඩිවන පරිදි උද්‍යානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම හා රන්මසු උයනේ සිට ඉසුරුමුණිය දක්වා පෙත්මග වෘක්ෂලතා ආවරණයක් සංවර්ධනය කිරීම හා ආලෝකරණය කිරීම

21. රුවන්වැලිසෑය, ඉසුරුමුණිය, අභයගිරිය රථ ගාල් ආසන්නයේ හෙළ බොජුන්හල් ස්ථාපනය කිරීම.

සිතියම් අංක 6 උරුම කලමනාකරණ උපක්‍රම යටතේ සකස් කරන ලද ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපෘති

මූලාශ්‍රය: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018

6.7 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපක්‍රම

6.7.1 උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති

6.7.1.1 පළමු අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති.

1. ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන ඒකාබද්ධ කරමින් සංවර්ධනය කිරීම
2. ජයන්ති මාවත, යාපනය මාර්ගය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම
3. ඇළ මාර්ග සංවර්ධනය හා රක්ෂිතයන් භූමියේ නිසි පරිදි සලකුණු කිරීම හා එම රක්ෂිතයන්හි GPS බණ්ඩාංක නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ලබාදීම
4. පූජා නගරයේ මායිම් නිසි පරිදි සලකුණු කිරීම හා එම මායිම් වල GPS බණ්ඩාංක නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ලබාදීම
5. පූජා නගරයට ඇතුළුවන ස්ථානයේ අර්ථ නිරූපනය කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් නිර්මාණය කිරීම
6. හුදෙකලා වූ බෞද්ධ උරුමයන් භූමි අලංකාරණය කරමින් මහජනයාට නිරාවරණය කිරීම
7. පූජා නගරය තුළ පෙත්මග සංවර්ධනය කිරීම
8. වැසිජල අපවහන කාණු පද්ධතිය සකස් කිරීම
9. පූජා නගරයේ රථගාලු සංවර්ධනය කිරීම
10. මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම
11. රන්මසු උයන සංවර්ධනය කිරීම
12. මාර්ග පද්ධතිය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීම
13. පූජා නගරය තුළ මග පෙන්වීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීම
14. මළ අපවහන කාණු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම
15. පූජා නගරය තුළ බයිසිකල් මං තීරු නිර්මාණය කිරීම.
16. සිංහකණුව වටරවුම භූ දර්ශනය කිරීම
17. දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට පොදු මහජන ස්ථානයක් ඇති කිරීම
18. මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම
19. ධර්මපාල මාවත ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම
20. මෙමත්‍රිපාල සේනානායක මාවත හා බණ්ඩාරනායක මාවත සංවර්ධනය කිරීම.
21. නාගරික ප්‍රදේශයේ වැසිකිලි පද්ධතියක් ඉදිකිරීම.

6.7.1.2 දෙවන අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති.

1. ක්‍රීඩාංගනය පාර සොබා උයන පිටුපස මාර්ගය හරහා හරිශ්චන්ද්‍ර මාර්ගය දක්වා මංතීරු 2 කින් යුත් මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම
2. අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම
3. පොන්නාරම්කුලම වැව පොදු විවේකී ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම
4. මල්වතුමය මාර්ගය දීර්ඝ කිරීම

6.7.1.3 තෙවන අදියරේදී ක්‍රියාත්මක කළයුතු ව්‍යාපෘති.

1. පූජා නගරයේ හෙළ බොජුන්හල් ස්ථාපනය කිරීම
2. ස්වභාවික පරිසරය යොදා ගනිමින් භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම
3. කෞතුකාගාර පරිශ්‍රයන් භූ දර්ශනය කිරීම.
4. කෞතුකාගාර ඩිජිටල් මාධ්‍යයෙන් සංවර්ධනය කිරීම
5. පුරාවිද්‍යා කෞතුකාගාරය හා ජන කෞතුකාගාරය, නගරයේ ඓතිහාසික ඉංජිනේරු ශිෂ්ටාචාරය, වාරි ශිෂ්ටාචාරය, නගරයේ විකාශණය, ඓතිහාසික කෘෂි ශිෂ්ටාචාරය ප්‍රායෝගිකව අත්හදා බැලීමට හැකිවන පරිදි සංවර්ධනය කිරීම
6. පණ්ඩුලගම සිට ගල්පාලම හරහා සාලියපුර දක්වා මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම හා පැරණි ගල් පාලම පිහිටි මල්වතුමය හරහා පාලමක් ඉදිකිරීම.
7. අනුරාධපුර නගරයට පිවිසෙන ස්ථාන වල අනුරාධපුර යුගයට ආවේනික ලෙස සකස් කරන ලද පිවිසුම් දොරටු ඉදිකිරීම.
8. බැතිමතුන් සඳහා නවාතැන් පහසුකම් මධ්‍යස්ථානයන් ඉදිකිරීම.
9. අනුරාධපුර නගරයට පිවිසෙන වන්දනාකරුවන් සඳහා ස්නානය පිණිස ස්ථාන සුදුසු ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
10. නාගරික ප්‍රදේශයේ වැසිකිලි පද්ධතියක් ඉදිකිරීම.

6.7.1.1 පොත්නාරම් කුලම වැව පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ නම	පොත්නාරම් කුලම වැව පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	අනුරාධපුර නගරයේ පාරිසරික වශයෙන් වැදගත් ස්ථාන ප්‍රශස්ථ භාවිතයට යොමු කිරීම.
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	අනුරාධපුර නගරයේ අත්හරින ලද කුඩා වැව් නාගරිකයන්ගේ විවේක හා විනෝද කටයුතු සඳහා භාවිතා කල හැකි ලෙස හා නගරයේ කලින් කලට ඇතිවන ගංවතුර තත්වයන් වලදී ජල රඳවනයන් ලෙස ද, භාවිතා කල හැකි ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

ව්‍යාපෘති පිහිටි ස්ථානය

පිහිටි ස්ථානය	පළාත	උතුරු මැද	දිස්ත්‍රික්කය	අනුරාධපුර
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	නැගෙනහිර නුවරගම් පළාත	පලාත් ආයතනය	පාලන අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
මායිම්	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	නිවාස ඉඩම්	අනවසර නිවාස	මහ රෝහල හා අනවසර නිවාස	ධර්මපාල මාවත
ප්‍රවේශය	ධර්මපාල මාවත			

ස්ථානීය සැලැස්ම	
යාබද්ද ඉඩම භාවිතය	නේවාසික ප්‍රදේශ හා මහ රෝහල, මහජන ක්‍රීඩාංගනය, උසාවිය, ආයුර්වේදය වැනි ආයතනික ගොඩනැගිලි පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාවය

ව්‍යාපෘති වර්ගය	නව		වැඩි දියුණු කිරීම	✓	දීර්ඝ කිරීම		ඉඩම් සංවර්ධනය පමණක්	✓
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූමි අලංකරණ හා විනෝද ක්‍රියා		උරුමය	නිවාස	නැවත පදිංචි කිරීම	අපරව්‍යුහ පහසුකම්
			✓					✓
ව්‍යාපෘති අංශය	පාරිසරික	✓	ආර්ථිකය		✓		සාමාජීය	✓

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	- අනුරාධපුර නගරයේ පදිංචිකරුවන්ට හා නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයන් හට නිදහස් හා සුවදායී ලෙස විවේකය ගත කල හැකි ස්ථානයක් ඇති කිරීම. - අනුරාධපුර නගරයේ උෞණ භාවිතයේ පවතින ඉඩම් ප්‍රශස්ථ භාවිතයට යොමු කිරීම. - අනුරාධපුර නගරයේ තාවකාලික වැසි ජල රඳවනයක් ඇති කිරීම. - අනුරාධපුර නගරයේ ස්වභාව සෞන්දර්ය ඉහල නැංවීම. - අනුරාධපුර නගරයේ දේපල වෙළඳපල කාර්යක්ෂම කිරීම
ව්‍යාපෘතියේ පදනම	අනුරාධපුර නගරයේ පදිංචිකරුවන්ට හා පැමිණෙන දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් සඳහා විවේකය හා විනෝද පහසුකම් සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩම් භූමි භාවිතය තුල වෙන් වි ඇතත් ඒවා නිසි පරිදි සංවර්ධනය වි නොමැත. එසේම එම ඉඩම් අනවසර අල්ලා ගැනීම් වලට නතු විමත් ඒ හේතුවෙන් ජල බස්නා කාණු පද්ධතිය අවහිර විමෙන් විවිධ පාරිසරික ගැටළු පැන නැගීමක් දැකගත හැකිය. දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් සඳහා විවිධත්වයෙන් යුතු ස්ථාන

නොමැති විම නිසා නගරය තුළ ගත කරන කාලය ඉතාමත් අඩු වීමට හේතු වී ඇත. අතීතයේ සිට අනුරාධපුර නගරයේ පැවති ගත කොළ පරිසරය සමග මනා සබඳතාවය ක්‍රමයෙන් අඩු වෙමින් පවතී. එසේම දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් හට මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළින් අමතක නොවන මතකයක් ඇති කර ඔවුන් නැවත නැවතත් අනුරාධපුර නගරය වෙත ගෙන්වා ගැනීමටත් එහි ගත කරන කාලය වැඩිකර ගැනීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ. දිනෙන් දින වැඩි වන ගෝලීය උෂ්ණත්වයේ බලපෑමෙන් නාගරික ජනජීවිතයට දැනෙන උෂ්ණත්වය අඩු කර ගැනීම ද මේ තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ.

දේපල පිළිබඳ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් අයිතිය	පුද්ගලික		රජයේ	✓	වෙනත්	
අවහිරතා වලින් නිදහස් බව	ඔව්		නැත	✓	නැත නම් විස්තරය	අනවසර ඉදිකිරීම් නිසා කොටසක් අවහිර වී ඇත.
අයිතිය පිළිබඳ විස්තරය	ඉඩමේ අයිතිය නැගෙනහිර නුවරගම් පලාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් සතුවන අතර මායිම් නිශ්චිතව හඳුනාගත යුතුව ඇත.					
මිනින්දෝරු සැලැස්ම පිළිබඳ විස්තරය	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු නම	තැනගේ	දිනය	ඉඩම් ප්‍රමාණය	
					අක්	රූඩ්: පර්:

ව්‍යාපෘතිය හඳුනා ගැනීම

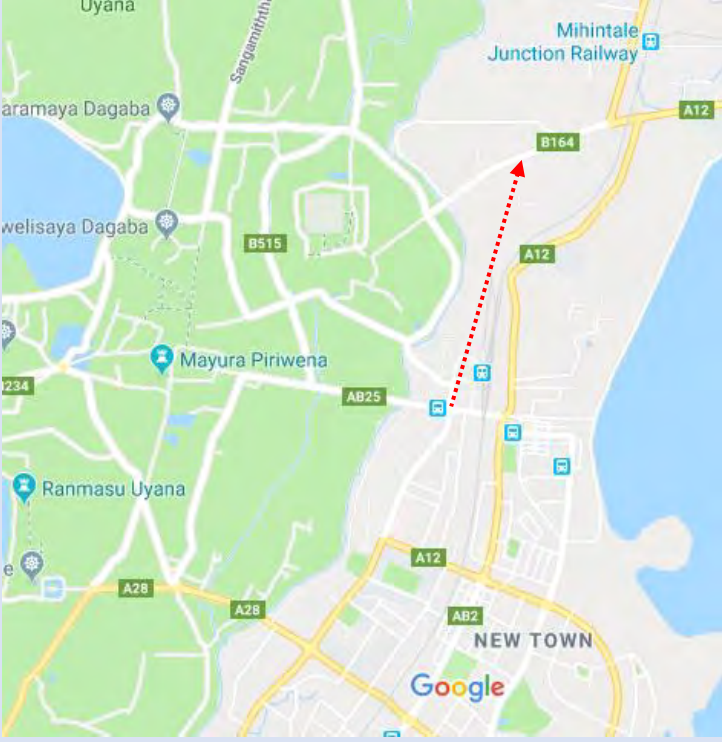
ව්‍යාපෘති කාලය	කෙටි කාලීන (1 අවුරුදු)		මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවුරුදු)		දීර්ඝ කාලීන (3 අවුරුදු)	✓	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු ගත වියදම		
මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය								
ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තරය (සිතියම් සමඟ)	1 ඉඩම සංවර්ධනය කිරීම 2 රුක් රෝපණය 3 මං තීරු සංවර්ධනය කිරීම හා බංකු ඉදිකිරීම 4 උද්‍යාන අලංකරනය 								
කලාපය	සක්‍රීය කලාපය			කලාපීකරණ රෙගුලාසි වලට අනුකූල බව		ඔව්	✓	නැත	

6.7.1.2 ජයන්ති මාවත යාපනය හන්දිය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	ප්‍රධාන මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම.
ව්‍යාපෘතිය	ජයන්ති මාවත, සිංහ කණුව වටරවුමේ සිට යාපනය හන්දිය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම හා ආලෝකරණය.
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	

ව්‍යාපෘති පිහිටි ස්ථානය

පළාත	උතුරු මැද	දිස්ත්‍රික්කය	අනුරාධපුර
පිහිටි ස්ථානය	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	නැගෙනහිර නුවරගම පළාත	පලාත් ආයතනය පාලන අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
මායිම්	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ බටහිර
	කෘෂි බිම්	-	-
ප්‍රවේශය	ජයන්ති මාවතෙන්		

ස්ථානීය සැලැස්ම	
යාබදු ඉඩම් භාවිතය	දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉඩම් හා කෘෂි බිම්.

ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාවය

ව්‍යාපෘති වර්ගය	නව		වැඩි කිරීම	දියුණු		දීර්ඝ කිරීම	✓	ඉඩම් සංවර්ධනය පමණක්	
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූමි අලංකරණ හා විනෝද ක්‍රියා	අලංකරණ	විනෝද	උරුමය	නිවාස	නැවත පදිංචි කිරීම	අපරව්‍යුහ පහසුකම්
									✓
ව්‍යාපෘති අංශය	පාරිසරික	✓	ආර්ථිකය					සාමාජීය	✓

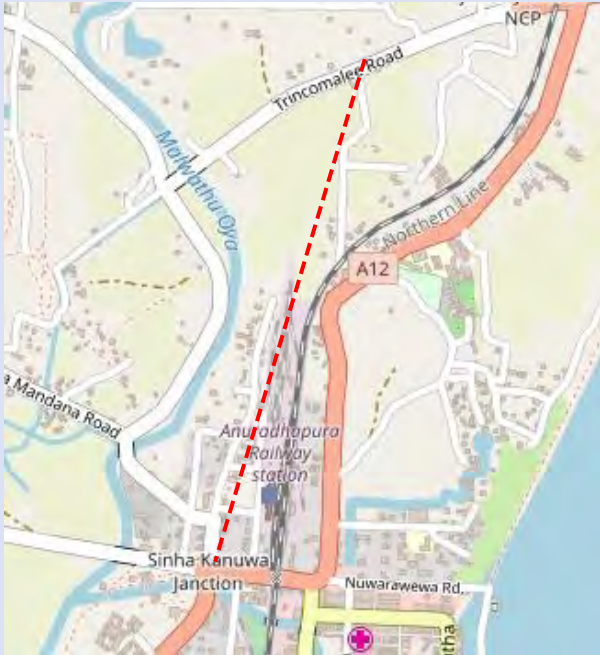
ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	අනුරාධපුර නගර මධ්‍ය හරහා උතුරු දෙසට ගමන් කරන රථ වාහන නගර මධ්‍යයට නොපැමිණ පහසුවෙන් ගමන් කිරීම අරමුණු කොට ගෙන මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජනා කර ඇත.
ව්‍යාපෘතියේ පදනම	අනුරාධපුර යනු උතුරු මැද පළාතේ ප්‍රධාන අග නගරය වන අතර, මෙම නගරයට නන් දෙසින් පැමිණෙන දෛනික සංක්‍රමණික ජනගහනය 160,000 ක් පමණ වේ. වර්ෂ 2030 වන විට එම ප්‍රමාණය 280,000 ක් පමණ වේ යැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එබැවින් නගරය හරහා ගමන් කරන හා නගරයේ දෛනික ක්‍රියාවලියට බාධා පමුණුවන දුර සේවා ප්‍රවාහන ජාලයට සුදුසුම විකල්පයක් ලෙස මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම අපේක්ෂා කරයි. එමගින් වර්ෂ 2030 වන විට ප්‍රධාන මාර්ගයන්හි වාහන ගමනා ගමන වේගය පැයට කිලෝමීටර් 25 අවමය පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

දේපල පිළිබඳ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් අයිතිය	පුද්ගලික		රජයේ	✓	වෙනත්	✓
අවහිරතා වලින් නිදහස් බව	ඔව්		නැත	✓	නැත	නම් විස්තරය
අයිතිය පිළිබඳ විස්තරය	මෙම මාර්ගයට අදාළ ඉඩම් කොටසේ අයිතිය මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් අත්පත් කර ගැනීමේ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.					
මිනින්දෝරු සැලැස්ම පිළිබඳ විස්තරය	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු නම	තැනගේ	දිනය	ඉඩම් ප්‍රමාණය	
					අක්:	රූඩ්:

ව්‍යාපෘතිය හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘති කාලය	කෙටි කාලීන (1 අවුරුදු)	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවුරුදු)	✓	දීර්ඝ කාලීන (3 අවුරුදු)	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු ගත වියදම
මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමය					
ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තරය (සිතියම් සමඟ)	- මාර්ග දෙපස ආලෝකකරණය - මාර්ග දෙපස වෘක්ෂලතා ආවරණයක් සකස් කිරීම.				

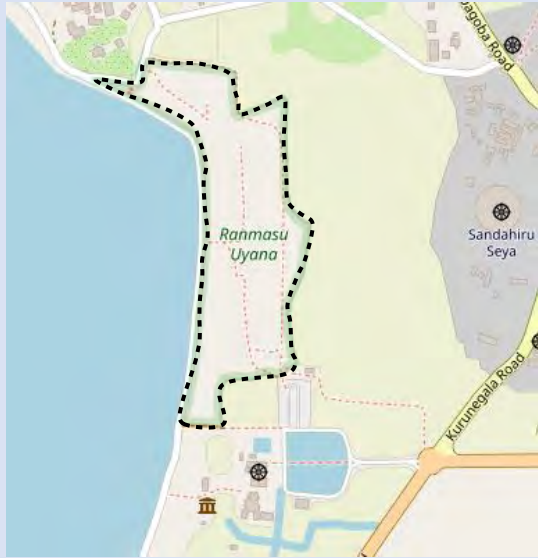
කලාපය	සත්කාරක කලාපය	කලාපීකරණ රෙගුලාසි වලට අනුකූලව	ඔව්	✓	නැත	

6.7.1.3 අනුරාධපුර රන් මසු උයන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ නම	අනුරාධපුර රන් මසු උයන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	ස්වභාවසෞන්දර්ය වර්ධනය කරමින් ප්‍රෞඪ ඉතිහාසය පිළිබඳ සංචාරකයන්ගේ අවධානය යොමු කිරීම.
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශය හු දර්ශනය කිරීම සහ විවේක හා විනෝද කටයුතු සඳහා විවේක හා විනෝද ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සහ ඓතිහාසික උරුමය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම.

ව්‍යාපෘති පිහිටි ස්ථානය

පිහිටි ස්ථානය	පළාත	උතුරු මැද	දිස්ත්‍රික්කය	අනුරාධපුර
	ප්‍රාදේශී ලේකම් කොට්ඨාශය	මධ්‍යම නුවරගම් පළාත	පලාත් ආයතනය	පාලන අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
මායිම	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පැරණි පුත්තලම් පාර	කුඹුරු ඉඩම්	ඉසුරුමුණිය	තිසා වැව
ප්‍රවේශය	ඉසුරුමුණිය පුද බිම අසලින්			

ස්ථානීය සැලැස්ම	
යාබදු ඉඩම භාවිතය	පැරණි පුත්තලම් පාර, ඉසුරුමුණිය විහාරය සහ තිසා වැව බැම්ම අතර පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාවය

ව්‍යාපෘති වර්ගය	නව	✓	වැඩි දියුණු කිරීම		දීර්ඝ කිරීම		ඉඩම සංවර්ධනය පමණක්	
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූමි අලංකරණ හා විනෝද ක්‍රියා		උරුමය	නිවාස	නැවත පදිංචි කිරීම	අපරව්‍යුහ පහසුකම්
	✓		✓		✓			
ව්‍යාපෘති අංශය	පාරිසරික	✓	ආර්ථිකය		✓		සාමාජීය	✓

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	ඓතිහාසික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම සහ එම උරුමයන් පිළිබඳ දෙස් විදෙස් සංචාරකයන් දැනුවත් කිරීම. ස්වභාවික පරිසරය ආශ්‍රිත සංචාරක ව්‍යාපාර සංවර්ධනය කිරීම තුළින් නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශය තුළ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායක වීම.
ව්‍යාපෘතියේ පදනම	වන රන්මසු උයන සංවර්ධනය කරමින් දෙස් විදෙස් සංචාරකයන් සඳහා නිරාවරණය කල යුතු ස්වභාවික පාරිසරික අංග ලක්ෂණ වලින් අනූන වූ නමුත් වර්ථමානය වන විට බොහෝ දෙනෙකුගේ අවධානයට පාත්‍ර නොවූ සුන්දර ප්‍රදේශ මෙම යෝජිත ව්‍යාපෘතිය තුළින් සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. 2030 වර්ෂය වන විට අනුරාධපුර නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් සංචාරක ව්‍යාපාරය දියුණු කිරීම හා ආගමිකයන් සඳහා අනුස්මරණීය ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සංස්කෘතික හා උරුම කළමනාකරණ උපාය මාර්ග යටතේ පුරාවිද්‍යාත්මක භූමි සංරක්ෂණ කිරීමේ සැලැස්ම මඟින් යෝජිත ව්‍යාපෘතිය හදුනාගෙන ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් භෞතික, පාරිසරික, සංවර්ධනය ඇති කරමින් ප්‍රදේශයේ ආර්ථික වර්ධනය අපේක්ෂා කරන අතර අතීතයේ පැවති ස්වභාව සෞන්දර්යය නැවත ඉස්මතු කිරීම අපේක්ෂා කරයි.

දේපල පිළිබඳ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් අයිතිය	පුද්ගලික		රජයේ	✓	වෙනත්	
අවහිරතා වලින් නිදහස් බව	ඔව්		නැත	✓	නැත	නම් විස්තරය
අයිතිය පිළිබඳ විස්තරය	පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව					
මිනින්දෝරු සැලැස්ම	මිනින්දෝරු	මිනින්දෝරු	තැනගේ	දිනය	ඉඩම් ප්‍රමාණය	

පිළිබඳ විස්තරය	සැලැස්මේ අංකය	නම				
				අක්:	රූඩ්:	පර්.

ව්‍යාපෘතිය හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘති කාලය	කෙටි කාලීන (1 අවුරුදු)	✓	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවුරුදු)		දීර්ඝ කාලීන (3 අවුරුදු)		සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු ගත වියදම	
මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමය	භාණ්ඩාගාර මුදල්							
ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තරය (සිතියම් සමඟ)	රන් මසු උයන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළින් අදාල භූමිය තෘණ වර්ග සහිතව සකස් කර බිම ගල් අතුරු ලද මං තීරු සංවර්ධනය කිරීමත් නැරඹුම් ස්ථාන සංවර්ධනය කිරීමත් වැලි ඇතිරූ ප්‍රදේශ සහ ගිමන් හරින ස්ථාන සංවර්ධනය කිරීමත් අපේක්ෂා කරන අතර, එහිදී ආවේණික ශාක සහ මල් ගොමු ඇති කිරීම තුළින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ පැවති උද්‍යානය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම.							
කලාපය	අධ්‍යාත්මික කලාපය		කලාපීකරන රෙගුලාසි		වලට අනුකූලව	ඔව්	✓	නැත

ඉතිහාසය

බුද්ධ වර්ෂ 310 - 251 කාල වකවානුව තුළ මුට්ඨිව රජතුමා විසින් රන්මසු උයන අනාවරණය කරගන්නා ලද අතර මෙහි ඉතිහාසය පූර්ව ඓතිහාසික යුගය කරා විහිද යයි. රත්තරන් මාළුගොඩ ගහන ප්‍රදේශයක් ලෙසින් රන් මසු උයන ලෙස ප්‍රසිද්ධ වූ මෙහි පොකුණු මල් ගොමු විවේකීය ස්ථාන ලතා මණ්ඩප ගල් ආසන වලින් සමන්විත රාජ්‍ය උයනක ස්වභාවය උසුලන මනරම් ස්ථානයකි. විවිධ උගතුන්ගේ නිර්වචනයන්ට අනුව මෙහි රවම් හැඩයක් ගත් විශේෂ ගල් පුවරුව පිටසක් වල සමග සම්බන්ධතා පවත්වන විශ්ව දොරටුවක් ලෙසට මතයක් පවතී.

වර්තමාන තත්ත්වය

යෝජිත ව්‍යාපෘතීන්

1. භූමි අලංකරණය.
2. වෘක්ෂලතා ආවරණය සහිත පෙත් මං සැකසීම.
3. විදුලි ආලෝකකරණය.

6.7.1.4 පූජා නගරයේ වාහන නැවතුම් ස්ථාන පහසුකම් සහිතව සංවර්ධනය කිරීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	
ව්‍යාපෘතිය	වාහන නැවතුම් ස්ථාන පහසුකම් සහිතව සංවර්ධනය කිරීම (පානිය ජලය, සනීපාරක්ෂණය, විටි ලාම්පු සහ භූ දර්ශනය කිරීම)
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ශ්‍රී මහ බෝධිය, රුවන්වැලිසෑය, ථූපාරාමය, ජේතවනාරාමය, මිරිසවැටිය, අභයගිරිය ආසන්නයේ ඇති වාහන නැවතුම් ස්ථාන පහසුකම් සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘති පිහිටි ස්ථානය

පිහිටි ස්ථානය	පළාත	උතුරු මැද	දිස්ත්‍රික්කය	අනුරාධපුර
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	මධ්‍යම නුවරගම් පළාත	පලාත් පාලන ආයතනය	අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
මායිම්	පූජා නගර මායිම්			
ප්‍රවේශය	පූජා නගරය තුළින්			

ස්ථානීය සැලැස්ම	
යාබඳ ඉඩම් භාවිතය	පුරා විද්‍යා ප්‍රදේශය

ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාවය

ව්‍යාපෘති වර්ගය	නව		වැඩි දියුණු කිරීම	✓	දීර්ඝ කිරීම		ඉඩම් සංවර්ධනය පමණක්	
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූමි අලංකරණ හා විනෝද ක්‍රියා	උරුමය	නිවාස	නැවත පදිංචි කිරීම	අපරව්‍යුහ පහසුකම්	
							✓	
ව්‍යාපෘති අංශය	පාරිසරික	✓	ආර්ථිකය			සාමාජීය	✓	

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	පුජා නගරය තුළට පැමිණෙන සෑම පුද්ගලයෙකුටම සුවපහසුමත් ආකාරයට පහසුකම් සැපයීම.
ව්‍යාපෘතියේ පදනම	සංවර්ධන සැලැස්මේ සඳහන් අරමුණු හා පරමාර්ථයන්

දේපල පිළිබඳ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් අයිතිය	පුද්ගලික		රජයේ		වෙනත්	✓
අවහිරතා වලින් නිදහස් බව	ඔව්		නැත	✓	නැත නම් විස්තරය	
අයිතිය පිළිබඳ විස්තරය						
මිනින්දෝරු සැලැස්ම පිළිබඳ විස්තරය	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු නම	තැනගේ	දිනය	ඉඩම් ප්‍රමාණය	

ව්‍යාපෘතිය හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘති කාලය	කෙටි කාලීන (10 වැඩි අවුරුදු)		මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවුරුදු)	✓	දීර්ඝ කාලීන (3 අවුරුදු)	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු ගත වියදම
මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමය	හණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන					

ව්‍යාපෘති විස්තරය සමඟ) පිළිබඳ (සිතියම්)					
	අනුරාධපුර පුජා නගරය තුළ උඩමළුව, රුවන්මැලිසෑස, ථූපාරාමය, ජේතවනාරාමය, මිරිසවැටිය, අභයගිරිය, යන ප්‍රසිද්ධ සිද්ධස්ථාන වැද පුදා ගැනීමට බැතිමතුන් පැමිණෙන අතර, දැනට පවතින වාහන නැවතුම් ස්ථාන, පානීය ජල පහසුකම්, සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, විටී ලාම්පු සහ භූ දර්ශනය කර ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම.				
කලාපය	අධ්‍යාත්මික කලාපය	කලාපීකරන රෙගුලාසි වලට අනුකූලව	ඔව්	✓	නැත

6.7.1.5 වැසි වතුර අපවහන ඇල මාර්ග පද්ධතිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ නම	වැසි වතුර අපවහන ඇල මාර්ග පද්ධතිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	අනුරාධපුර නගරයේ ප්‍රධාන ඇල මාර්ග පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීම.
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	අනුරාධපුර නගරයේ ප්‍රධාන ඇල මාර්ග පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම තුළින් නගරයේ කලින් කලීට ඇතිවන ගංවතුර තත්ත්වය පාලනය කිරීම.

ව්‍යාපෘති පිහිටි ස්ථානය

පිහිටි ස්ථානය	පළාත	උතුරු මැද	දිස්ත්‍රික්කය	අනුරාධපුර
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	නැගෙනහිර නුවරගම පළාත	පලාත් ආයතනය පාලන	අනුරාධපුර මහ නගර සභාව
මායිම්	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-
ප්‍රවේශය				
	අනුරාධපුර නගර මධ්‍ය පවතින පහත සඳහන් ප්‍රධාන ඇල මාර්ග - නුවර වැව වාන් ඇල - නයා බැදි ඇල - වන්නියන්කුලම වාන් ඇල - කනත්ත ඇල - කුම්බිවිවන්කුලම වැව වාන් ඇල - පොන්නාරම්කුලම වාන් ඇල - ආන්තිකුලම වැව වාන් ඇල			

ස්ථානීය සැලැස්ම	
යාබදු ඉඩම භාවිතය	නේවාසික, වාණිජ, සංචාරක කටයුතු

ව්‍යාපෘතියේ අවශ්‍යතාවය

ව්‍යාපෘති වර්ගය	නව	✓	වැඩි දියුණු කිරීම		දීර්ඝ කිරීම		ඉඩම් සංවර්ධනය පමණක්	
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූමි අලංකරණ හා විනෝද ක්‍රියා	උරුමය	නිවාස	නැවත පදිංචි කිරීම	අපරව්‍යුහ පහසුකම්	
			✓				✓	
ව්‍යාපෘති අංශය	පාරිසරික	✓	ආර්ථිකය	✓		සාමාජීය	✓	

ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ	• අනුරාධපුර නගරයේ කලින් කලට ඇති වන ගං වතුර තත්වය පාලනය කිරීම. • අනුරාධපුර ජල බස්නා ඇල මාර්ග මහජනයාට හිතකර ස්ථාන බවට පත් කිරීම • අනුරාධපුර නගරයේ උෞණ භාවිතයේ පවතින ඉඩම් ප්‍රශස්ථ භාවිතයට යොමු කිරීම. • අනුරාධපුර නගරයේ ස්වභාව සෞන්දර්ය ඉහල නැංවීම. • ඇල මාර්ගයන් වල රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ ලක්ෂණය කිරීම.
ව්‍යාපෘතියේ පදනම	අනුරාධපුර නගරයේ සිදු වන සීග්‍ර නාගරීකරණයේ බලපෑම හේතුවෙන් මධ්‍යයේ ඇති කුඩා වැව් හා ජල බස්නා කානු පද්ධතිය තර්ජන එල්ල වී ඇත. නිසි පරිදි සංවර්ධනය නොකිරීම හේතුවෙන් ගං වතුර තත්වය මෙන්ම ඩොංගු අවධානමටද නාගරික වැසියන්ට මුහුණ දීමට සිදුව ඇත.

දේපල පිළිබඳ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් අයිතිය	පුද්ගලික		රජයේ	✓	වෙනත්	
අවහිරතා වලින් නිදහස් බව	ඔව්		නැත	✓	නැත නම් විස්තරය	
අයිතිය පිළිබඳ විස්තරය	ඉඩමේ අයිතිය නැගෙනහිර නුවරගම පලාත ප්‍රාදේශීය ලේකම් සතු වන අතර මායිම් නිශ්චිතව හඳුනාගත යුතුව ඇත.					
මිනින්දෝරු සැලැස්ම පිළිබඳ විස්තරය	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු නම	තැනගේ	දිනය	ඉඩම් ප්‍රමාණය	
					අක්:	රූඩ්: පර්:

ව්‍යාපෘතිය හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘති කාලය	කෙටි කාලීන (1 අවුරුදු)	✓	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවුරුදු)		දීර්ඝ කාලීන (3 අවුරුදු)	සම්පූර්ණ ඇස්තමේන්තු ගත වියදම	මි.	
මුදල් යෙදවීමේ ක්‍රමය	අනුරාධපුර ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය / අනුරාධපුර මහ නගර සභාව							
ව්‍යාපෘති පිළිබඳ විස්තරය (සිතියම් සමඟ)	අනුරාධපුර නගරයේ සිදුවන සීග්‍ර නාගරීකරණයේ බලපෑම හේතුවෙන් නගර මධ්‍යයේ ඇති කුඩා වැව් හා ජල බස්නා කාණු පද්ධතියට තර්ජන එල්ල වී ඇත. නිසි පරිදි සංවර්ධනය නොකිරීම හා නිසි පරිදි නඩත්තු නොකිරීම හේතුවෙන් ගං වතුර තත්ත්වය මෙන්ම වෙංගු අවදානමටද නාගරික වැසියන්ට මුහුණ දීමට සිදුව ඇත. මෙහිදී මෙම ජල බස්නා ඇළ මාර්ගයන් හා වැව්, මල්වතුමයේ රක්ෂිතයන් නිසි පරිදි භූමියේ ලකුණු කිරීම හා ඇළ මාර්ගයන් නිසි පරිදි ජලය බැසයා හැකි පරිදි සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.							
කලාපය					කලාපීකරන රෙගුලාසි වලට අනුකූලව	ඔව්	✓	නැත

6.7.2. ව්‍යාපෘති හා එම ව්‍යාපෘති වලට අදාළ ආයතනයන්

මෙහිදී අනුරාධපුර නාගරික ප්‍රදේශයේ දැක්ම ළඟා කර ගැනීම උදෙසා නාගරික ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක විය යුතු ව්‍යාපෘති හා එම ව්‍යාපෘති වලට අදාළ ආයතනයන් පහතින් දැක්වේ.

වගු අංක 6 . 13 ව්‍යාපෘති හා එම ව්‍යාපෘති වලට අදාළ ආයතනයන්

අංකය	සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වගකිවයුතු ආයතනය	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන වල වගකීම.
01	ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන ඒකාබද්ධ කරමින් සංවර්ධනය කිරීම	මහ නගර සභාව, දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උපාය මාර්ගික නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
02	අතුරු මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම	අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
03	ජයන්ති මාවත, යාපනය මාර්ගය දක්වා සංවර්ධනය කිරීම	මාර්ග සංවර්ධන සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
04	ක්‍රීඩාංගනය පාර සොබා උයන පිටුපස මාර්ගය හරහා හරිශ්චන්ද්‍ර මාර්ගය දක්වා මංකීරු 2 කින් යුත් මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම	මහ නගර සභාව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
05	මල්වතුමය මාර්ගය දීර්ඝ කිරීම	අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
06	මාර්ග පද්ධතිය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීම	මහ නගර සභාව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

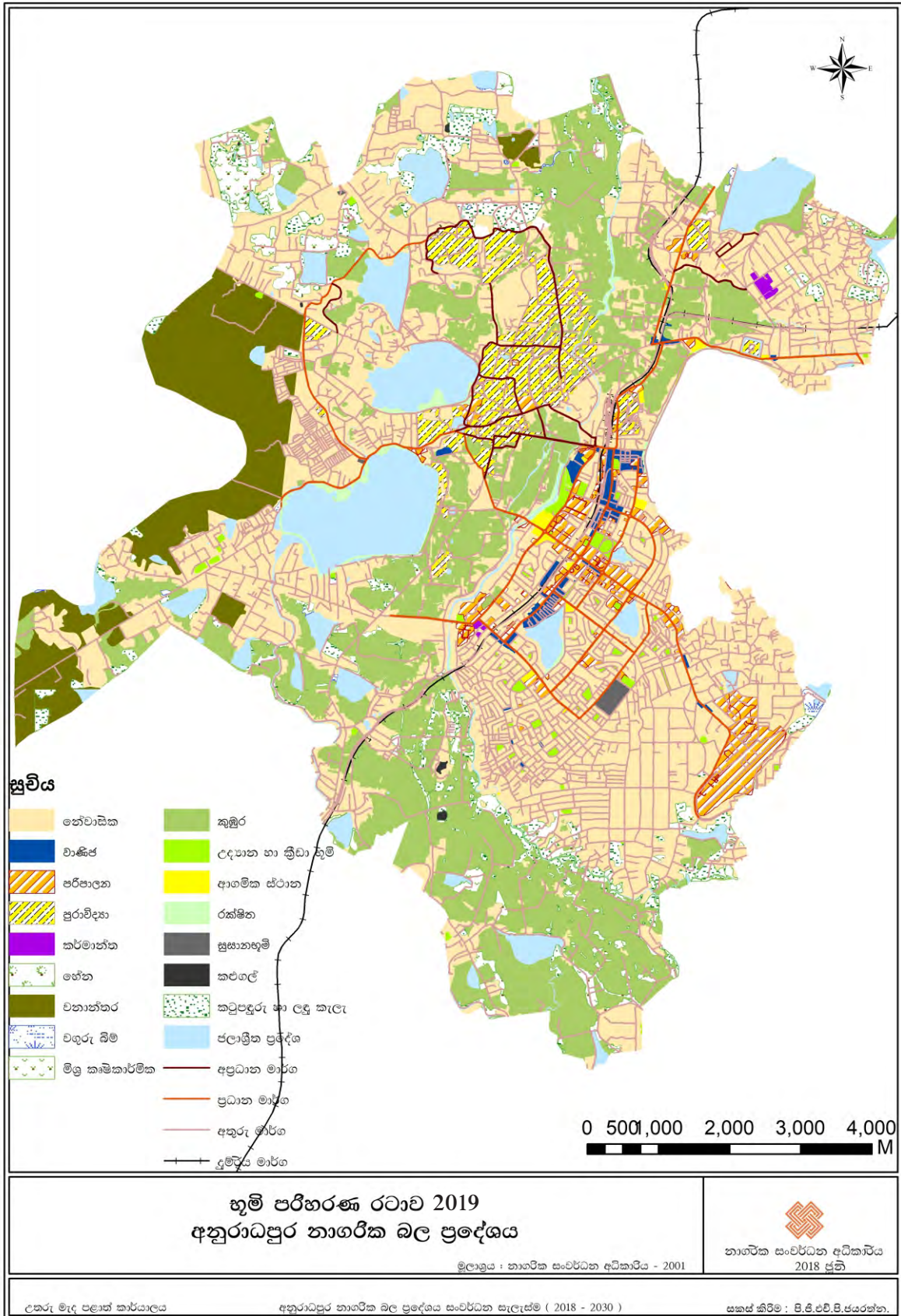
07	පූජා නගරය තුළ හුදෙකලා වූ බෞද්ධ උරුමයන් භූමි අලංකාරණය කරමින් මහජනයාට නිරාවරණය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
08	පූජා නගරය තුළ හෙළ බෞද්ධ ජාතික ස්ථාපනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, මහ නගර සභාව, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
09	නාගරික ප්‍රදේශය තුළ රථගාලී සංවර්ධනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, අදාළ පළාත් පාලන ආයතන, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
10	පූජා නගරය තුළ මග පෙන්වීමේ පුවරු ස්ථාපනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
11	පූජා නගරය තුළ පෙත්මග සංවර්ධනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
12	ඇළ මාර්ග සංවර්ධනය හා රක්ෂිතයන් භූමියේ නිසි පරිදි සලකුණු කිරීම. එම රක්ෂිතයන්හි GPS බණ්ඩාංක නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ලබාදීම. (සියලුම ඇළ මාර්ග, වැව්, මල්වතු ඔය)	වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, පළාත් වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, මහ නගර සභාව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
13	වැසිජල අපවහන කාණු පද්ධතිය සකස් කිරීම	මහ නගර සභාව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

14	පූජා නගරයේ මායිම් නිසි පරිදි සලකුණු කිරීම හා එම මායිම් වල GPS ඛණ්ඩාංක නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ලබාදීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
15	පොත්තාරම්කුලම වැව, කුම්බේවිචන්කුලම වැව, කඩපනහ වැව පොදු විවේකී ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උපාය මාර්ගික නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
16	ජේතවන කෞතුකාගාරය ඩිජිටල් මධ්‍යයෙන් සංවර්ධනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
17	පූජා නගරයට ඇතුළුවන ස්ථානයේ අර්ථ නිරූපනය කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් නිර්මාණය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, මහ නගර සභාව, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උපාය මාර්ගික නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
18	පූජා නගරය තුළ ස්වභාවික පරිසරය යොදා ගනිමින් භාවනා මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
19	රන්මසු උයන සංවර්ධනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

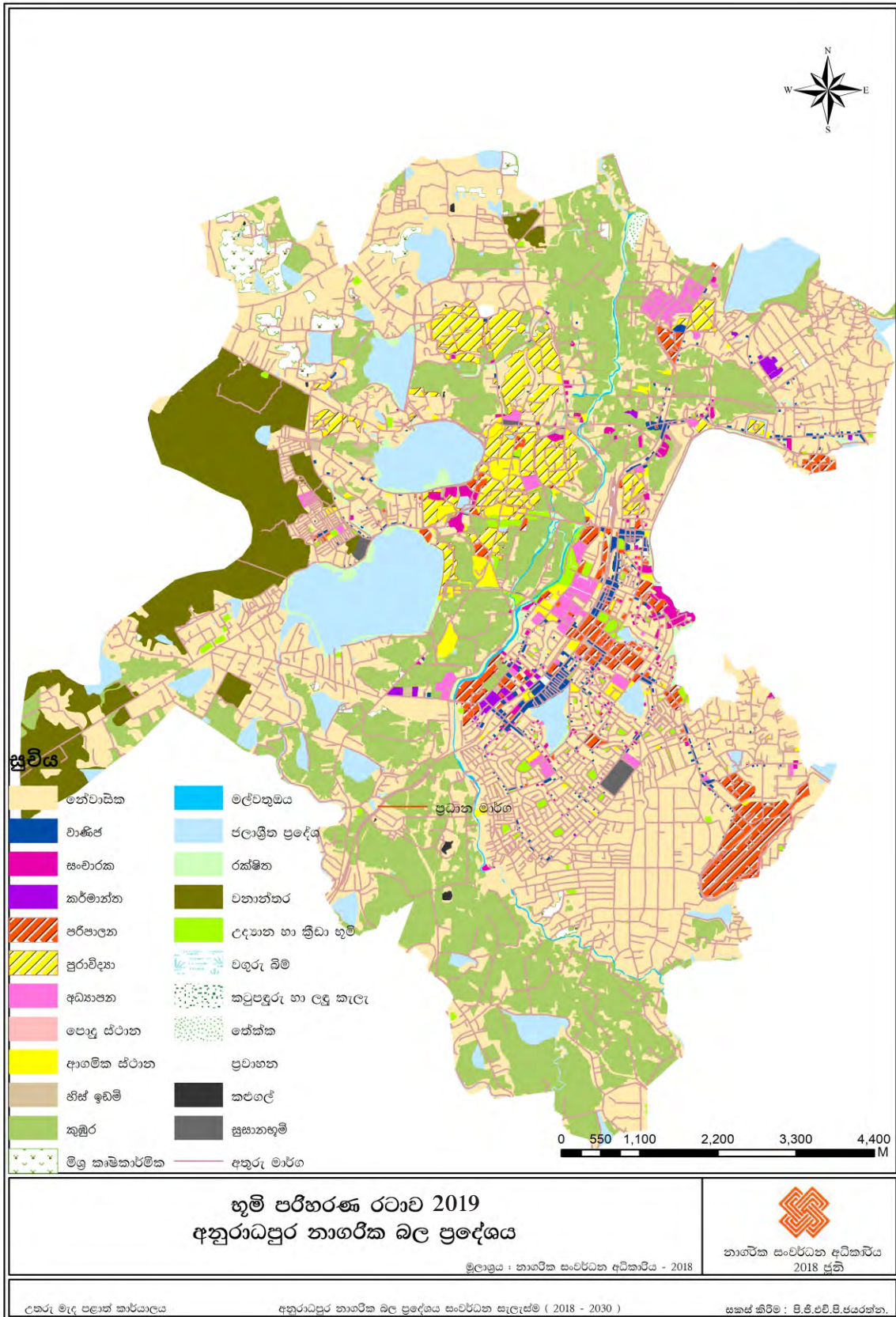
20	පූජා නගරය තුළ බයිසිකල් මං තීරු නිර්මාණය කිරීම.	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
22	පූජා නගරය තුළ කෞතුකාගාර පරිශ්‍රයන් හු දර්ශනය කිරීම.	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
23	මළ අපවහන කාණු පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම	මහ නගර සභාව, ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම, පාරිසරික ශබ්දනා වාර්තා සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
24	නගර මධ්‍ය ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
25	රෝහල් සංවර්ධනය කිරීම	සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
26	පාසැල් සංවර්ධනය කිරීම	අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
27	සිංහකණුව වටරවුම හු දර්ශනය කිරීම	ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
28	දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට පොදු මහජන ස්ථානයක් ඇති කිරීම	ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
29	මහජන පොළ සංවර්ධනය කිරීම	ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
30	ධර්මපාල මාවත ප්‍රතිසංවර්ධනය කිරීම	ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

31	මෛත්‍රීපාල සේනානායක මාවත හා බණ්ඩාරනායක මාවත සංවර්ධනය කිරීම	ඒකාබද්ධ නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
32	පුරාවිද්‍යා කෞතුකාගාරය හා ජන කෞතුකාගාරය, නගරයේ ඓතිහාසික ඉංජිනේරු ශිෂ්ටාචාරය, වාරි ශිෂ්ටාචාරය, නගරයේ විකාශණය, ඓතිහාසික කෘෂි ශිෂ්ටාචාරය ප්‍රායෝගිකව අත්හදා බැලීමට හැකිවන පරිදි සංවර්ධනය කිරීම	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
33	පණ්ඩුලගම සිට ගල්පාලම හරහා සාලියපුර දක්වා මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම හා පැරණි ගල් පාලම පිහිටි මල්වතුමය හරහා පාලමක් ඉදිකිරීම.	පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
34	අනුරාධපුර නගරයට පිවිසෙන ස්ථාන වල අනුරාධපුර යුගයට ආවේනික ලෙස සකස් කරන ලද පිවිසුම් දොරටු ඉදිකිරීම.	අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
35	බැතිමතුන් සඳහා නවාතැන් පහසුකම් මධ්‍යස්ථානයන් ඉදිකිරීම.	අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
36	අනුරාධපුර නගරයට පිවිසෙන වන්දනාකරුවන් සඳහා ස්නානය පිණිස ස්ථාන සුදුසු ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.	අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
37	නාගරික ප්‍රදේශයේ වැසිකිලි පද්ධතියක් ඉදිකිරීම.	අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
38	උද්‍යානයන් හා දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථානයන් ඉදිකිරීම.	අදාළ පළාත් පාලන ආයතන	මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සම්පාදනය හා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

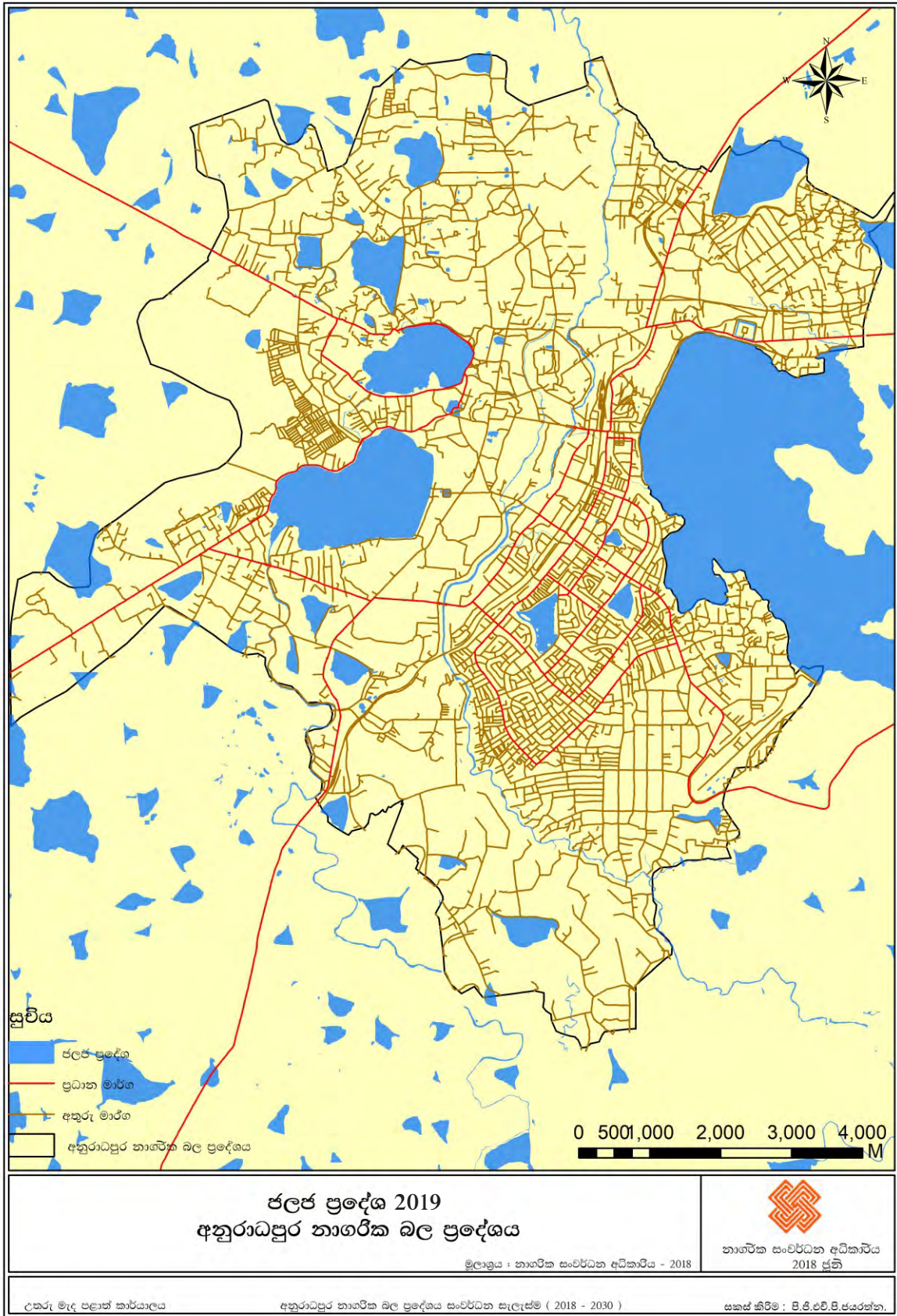
සිතියම් අංක 7 භූමි පරිහරණ රටාව 2001

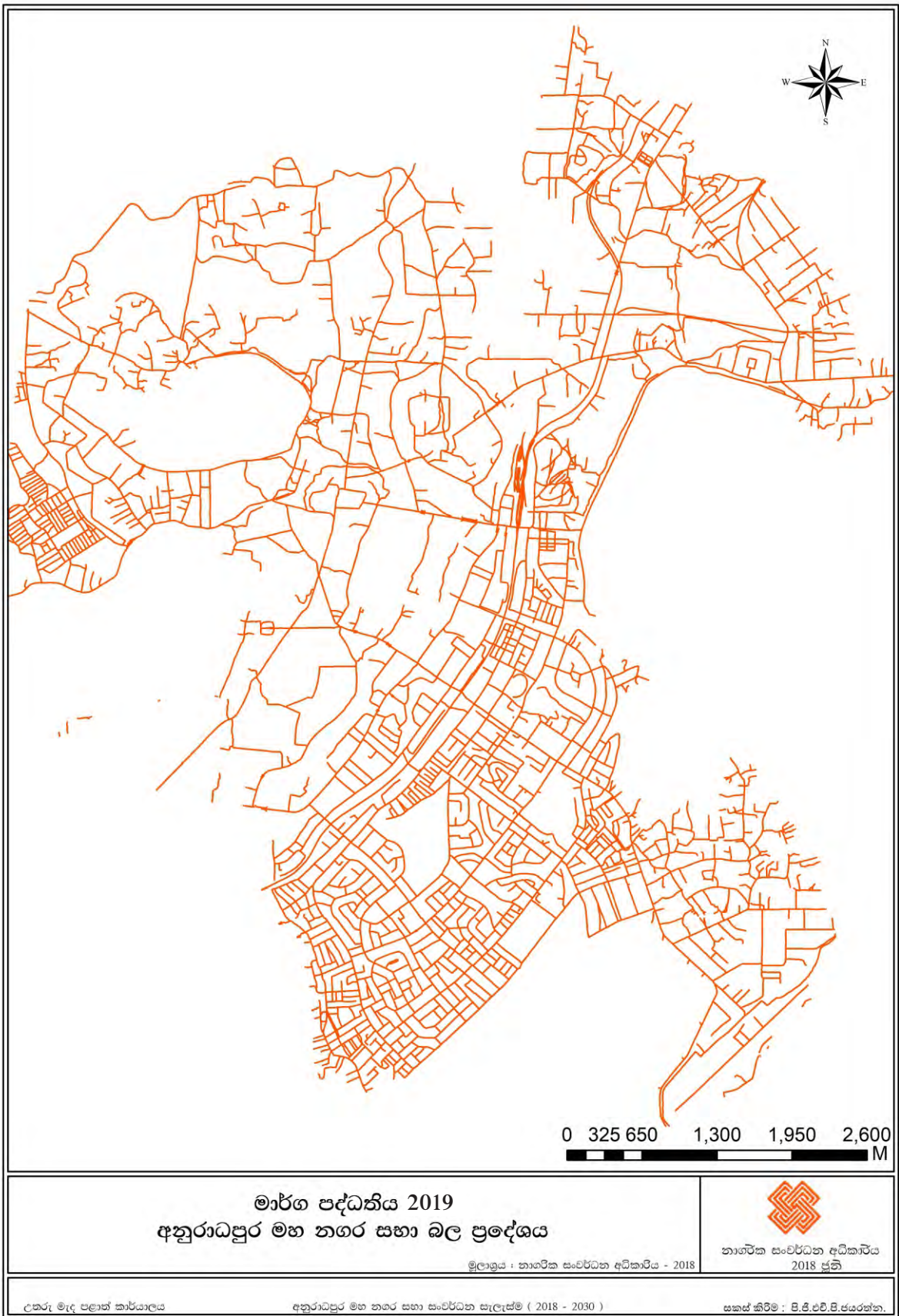
සිතියම් අංක 8 භූමි පරිහරණ රටාව 2017

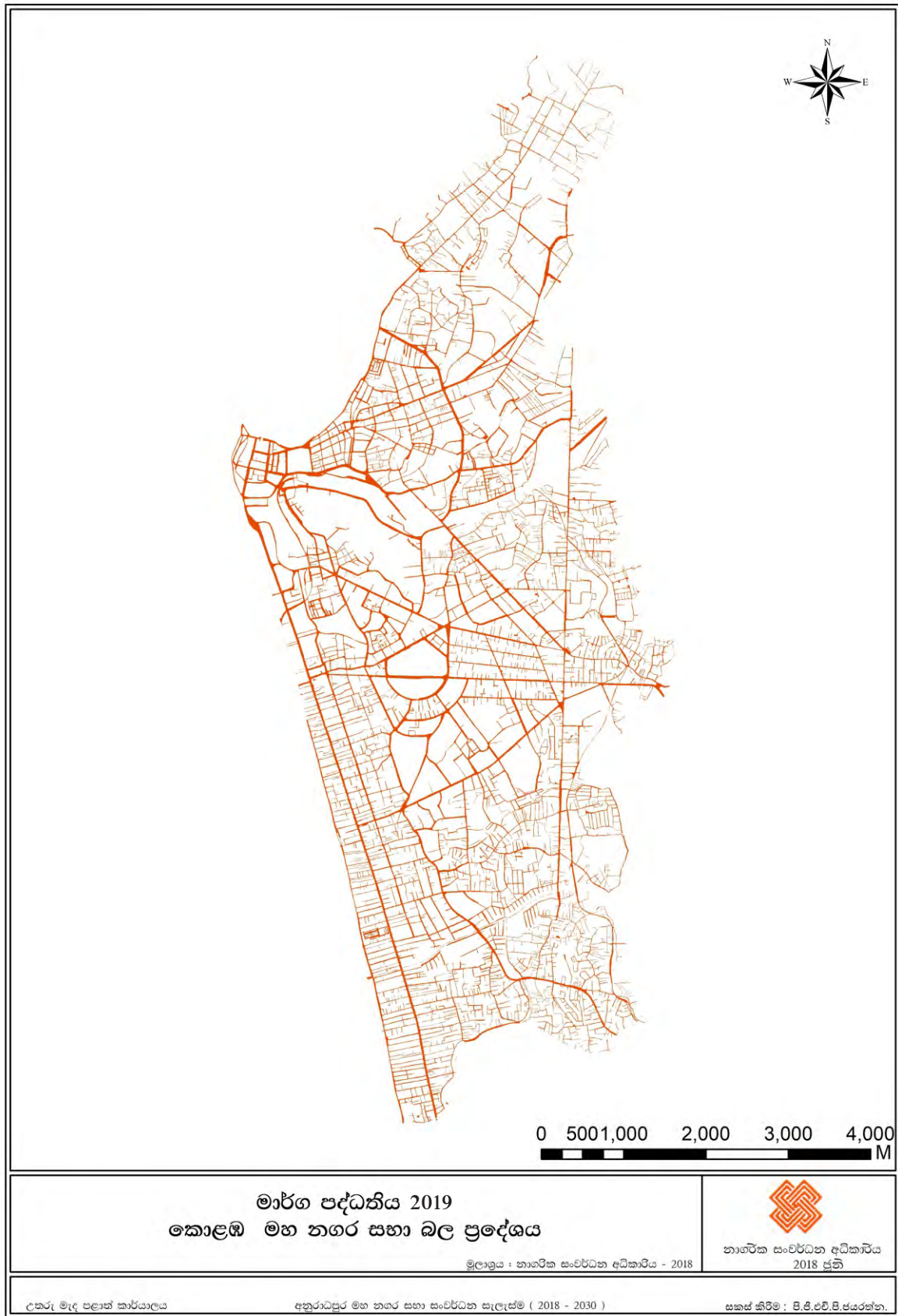
සිතියම් අංක 9 නාගරික බල ප්‍රදේශයේ ජලජ ප්‍රදේශ 2018

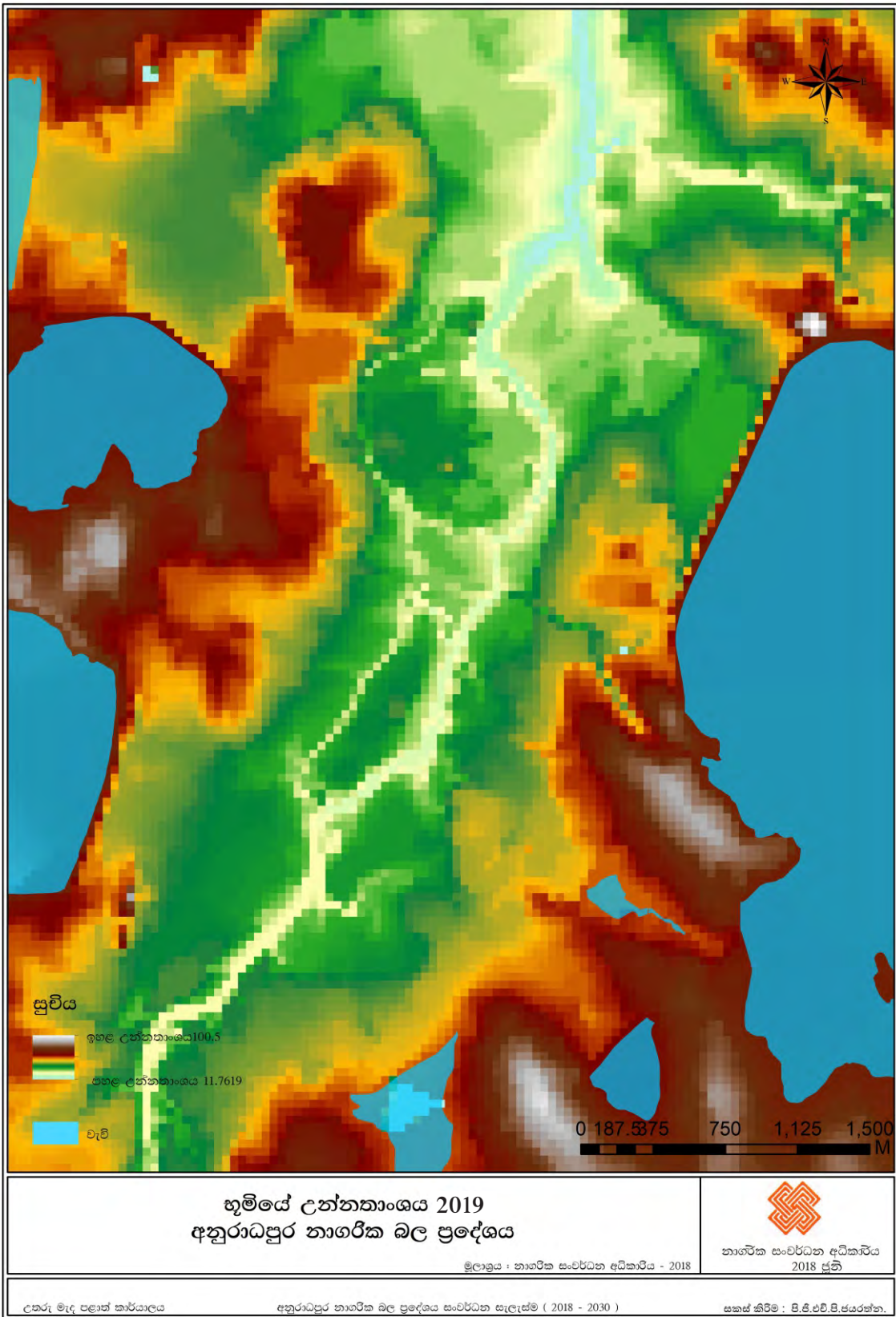
සිතියම් අංක 10 අනුරාධපුර මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018

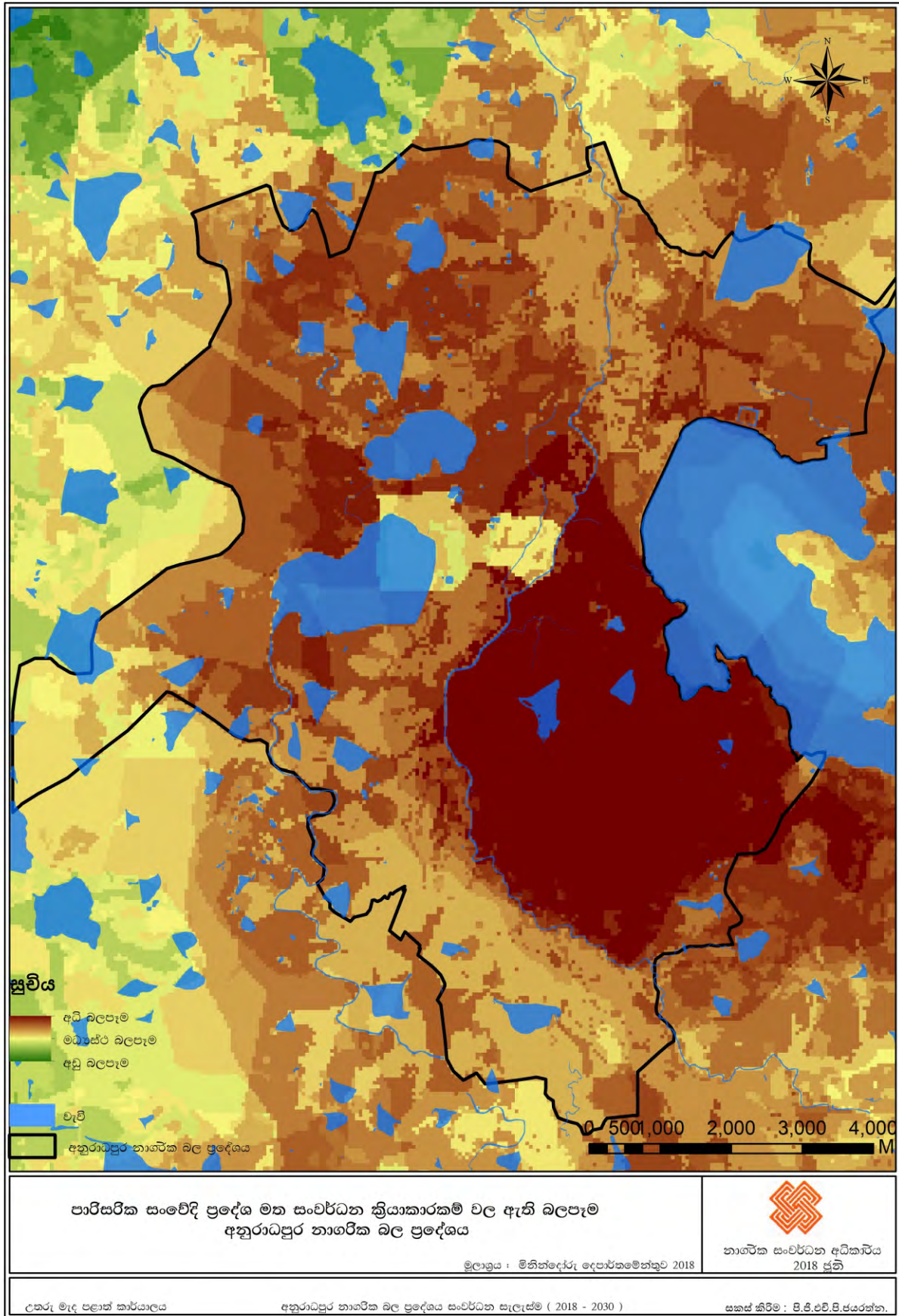
සිතියම අංක 11 කොළඹ මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018

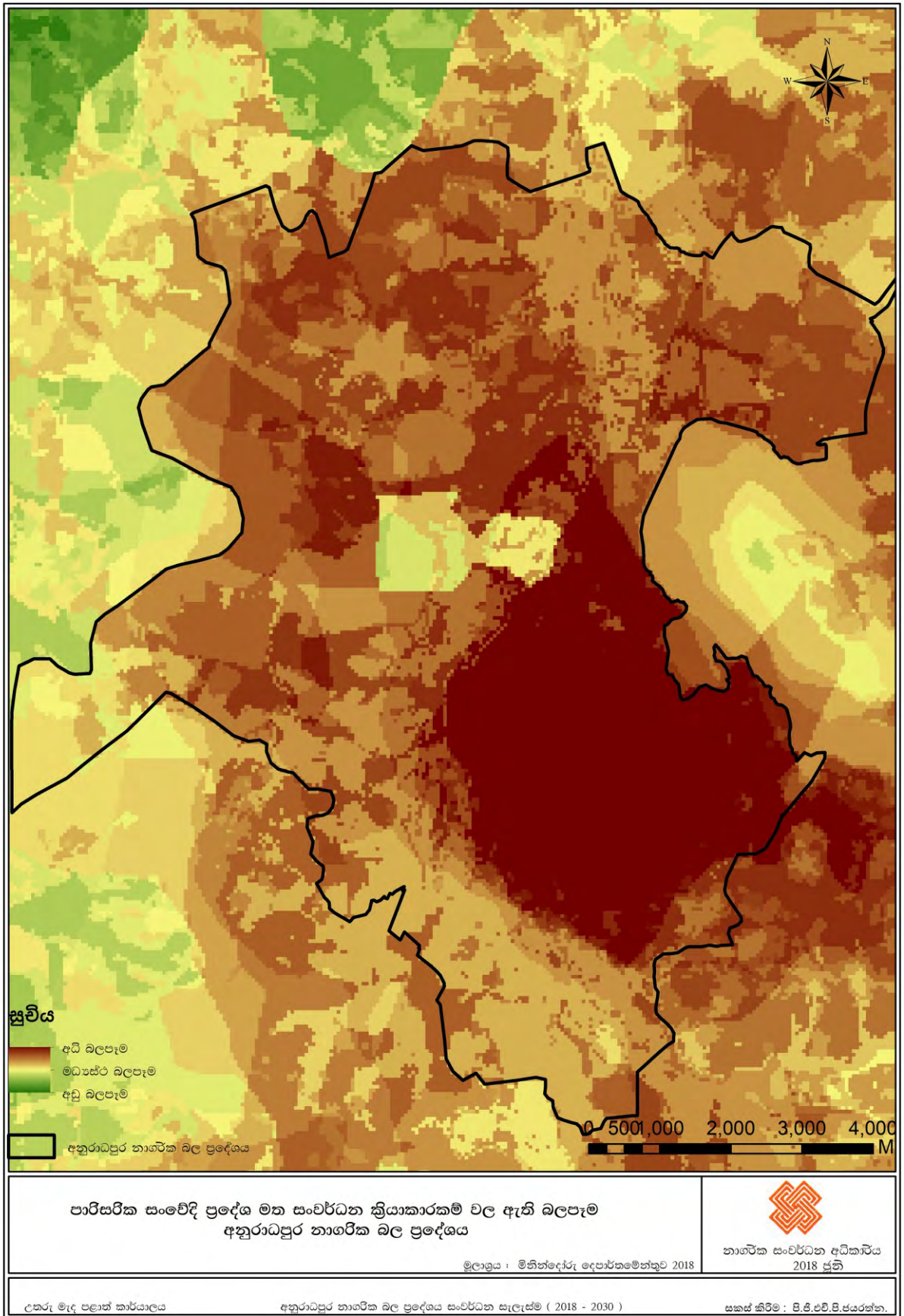
සිතියම් අංක 12 භූමියේ උන්නතාංශය

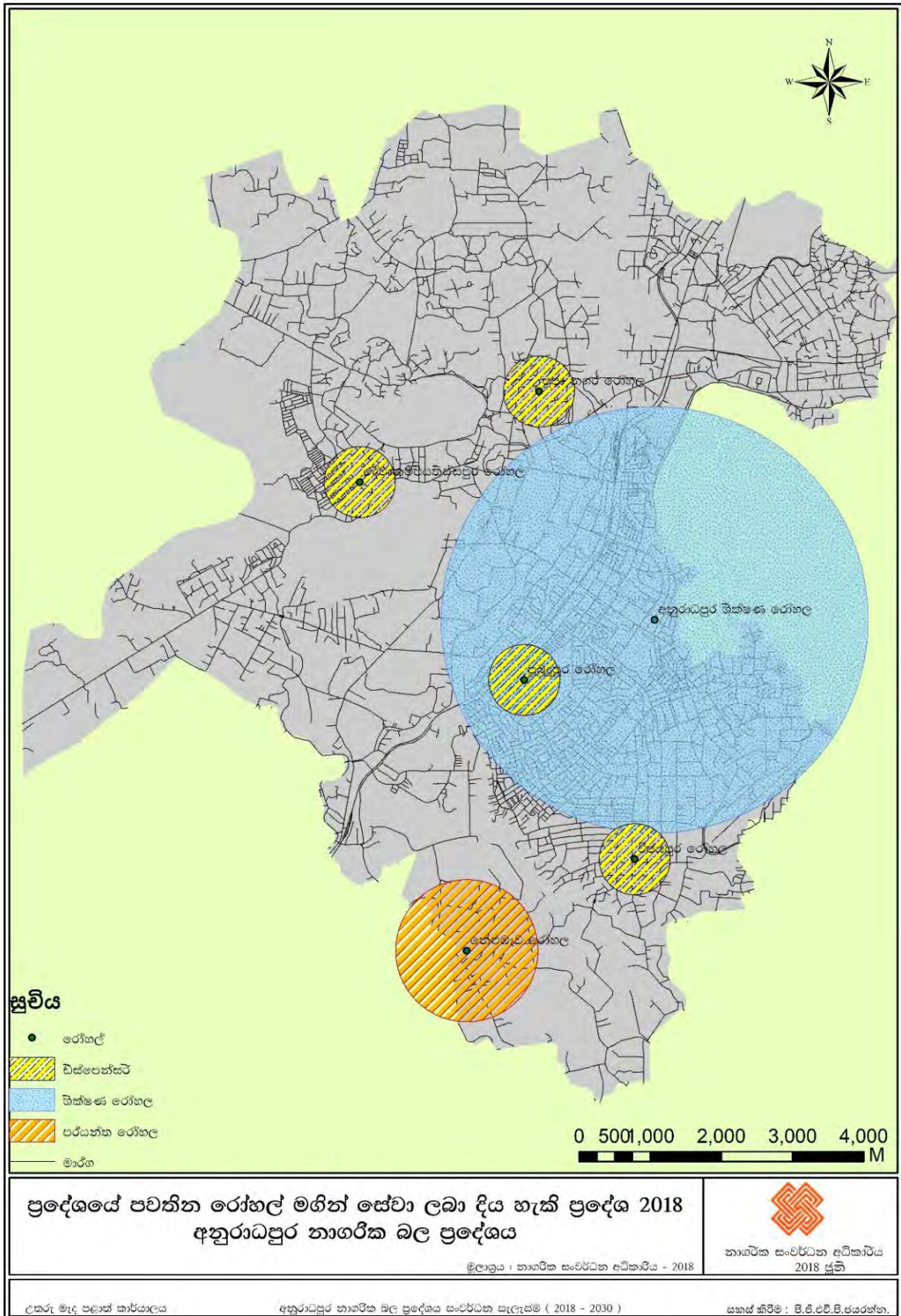
සිතියම අංක 13 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ මත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල ඇති බලපෑම පළමු සිතියම 2018

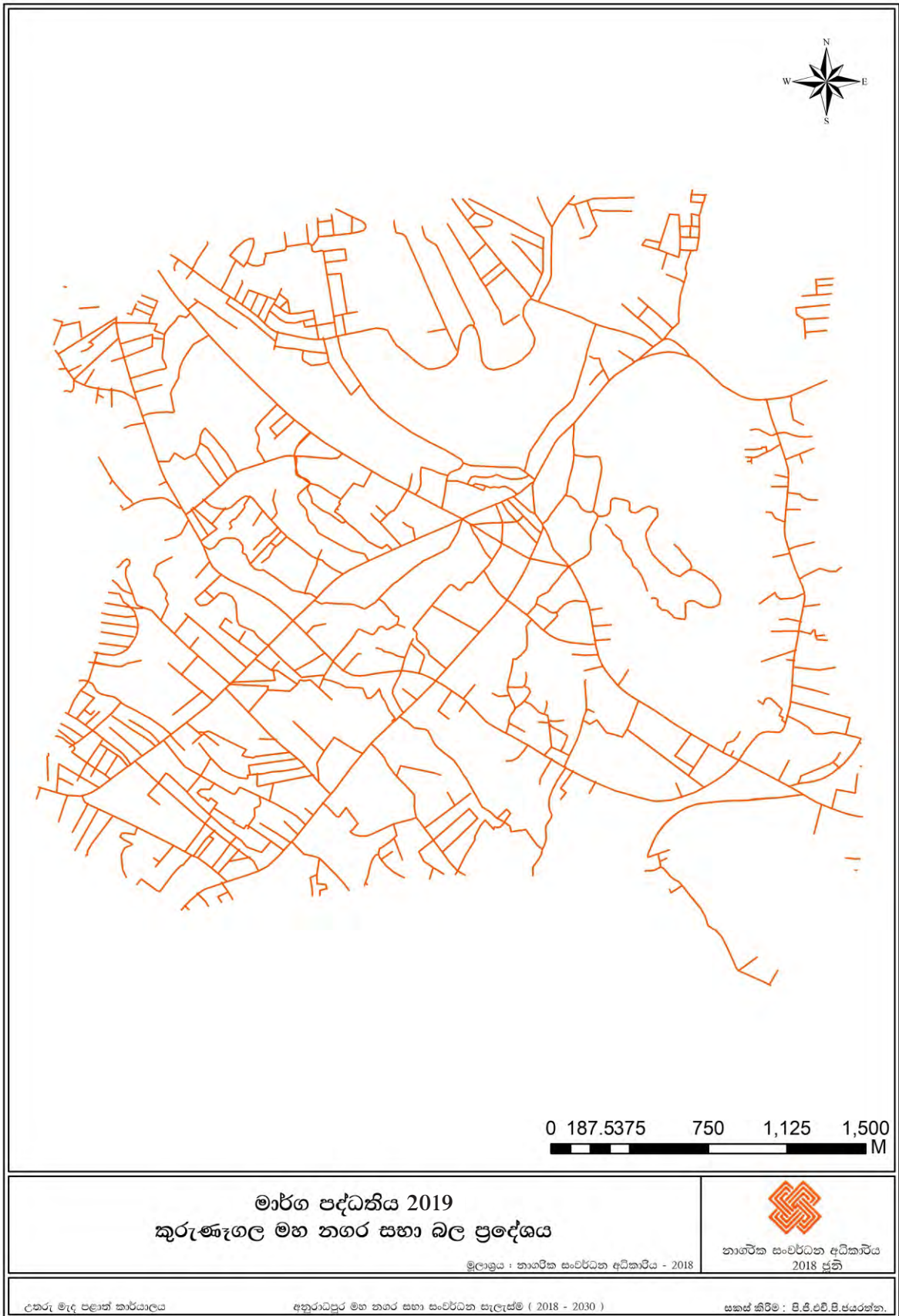
සිතියම අංක 14 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ මත සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වල ඇති බලපෑම දෙවන සිතියම 2018

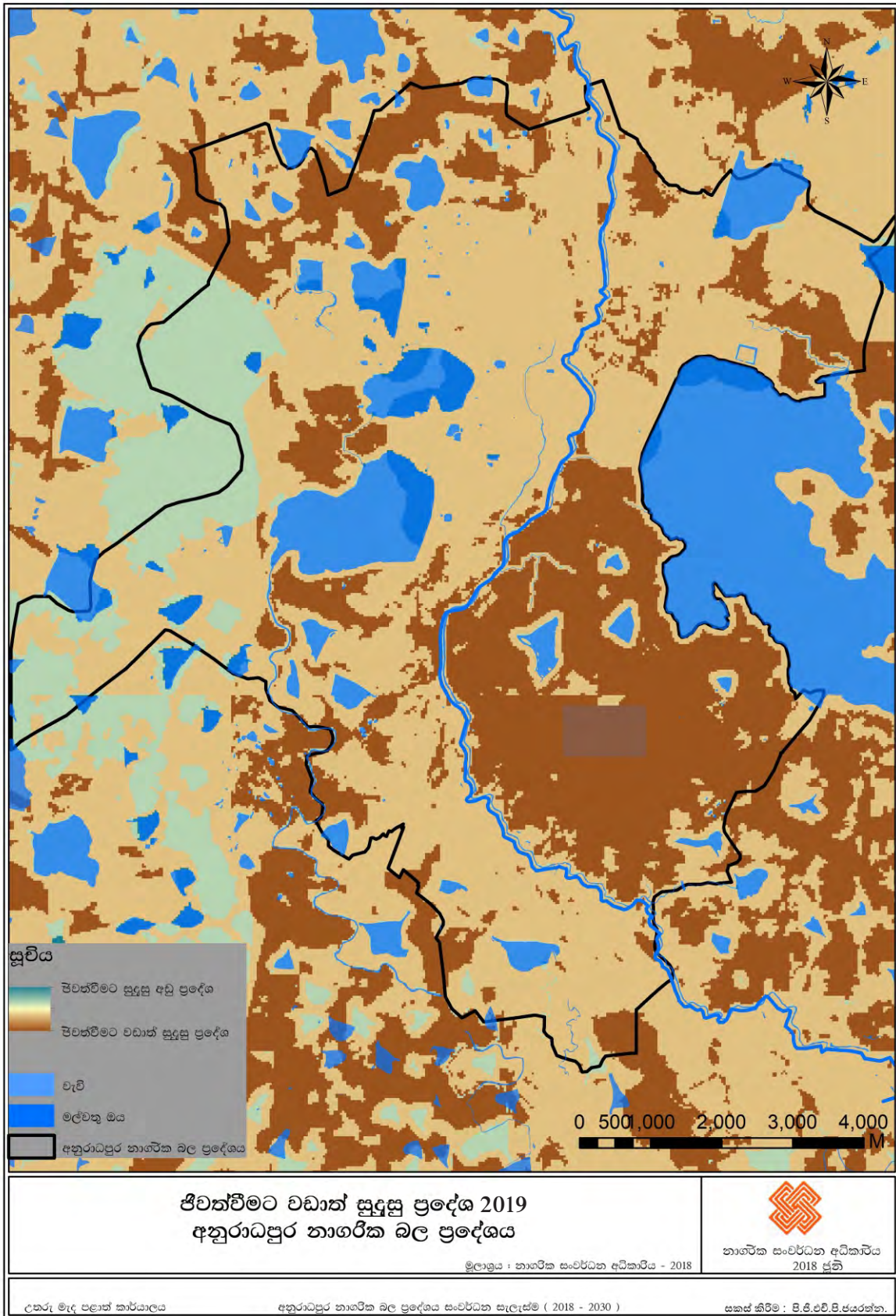
සිතියම් අංක 15 ප්‍රදේශයේ පවතින රෝහල් මගින් සේවා ලබා දිය හැකි ප්‍රදේශ 2018

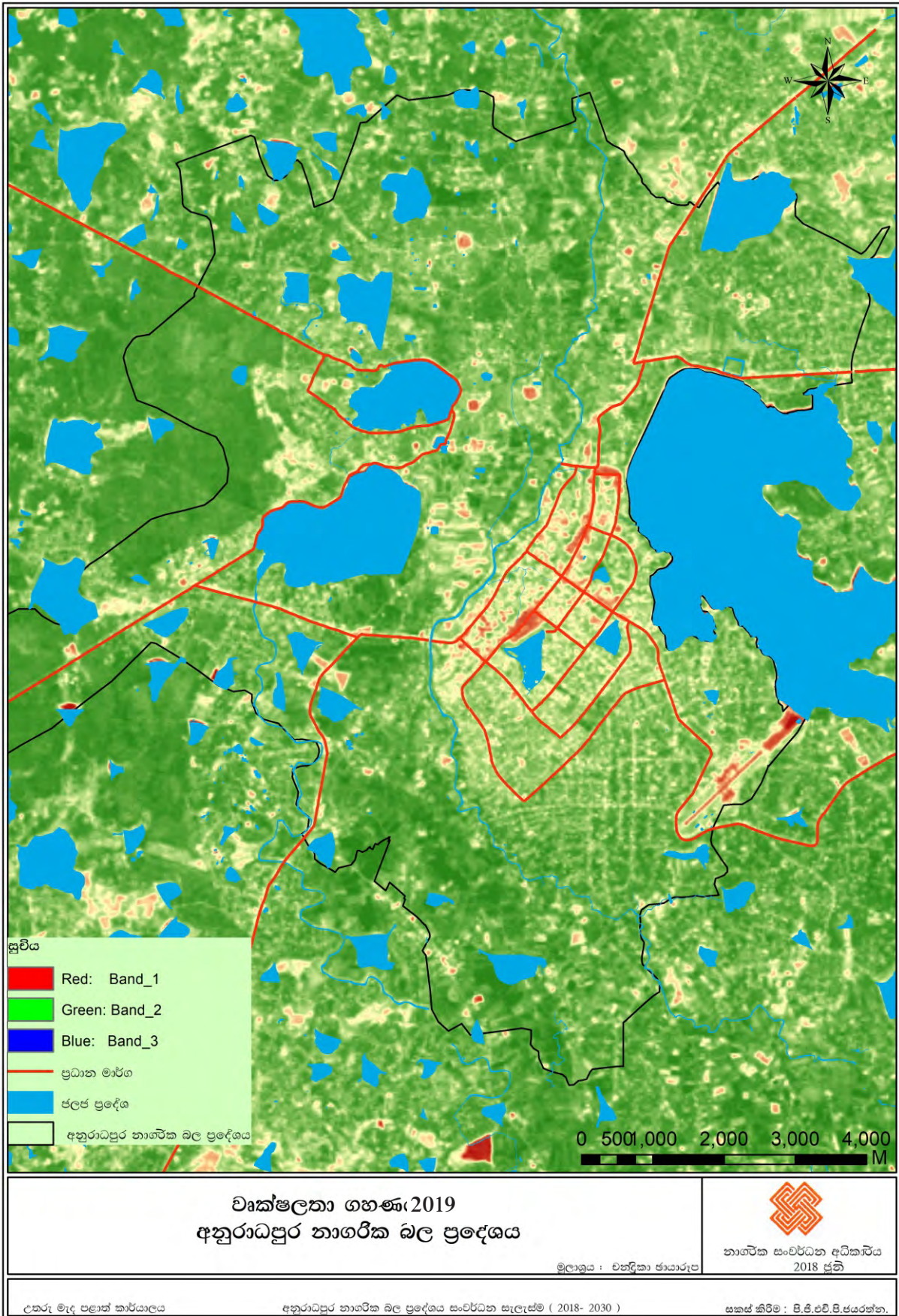
සිතියම් අංක 16 කුරුණෑගල මහ නගර සභා ප්‍රදේශයේ මාර්ග පද්ධතිය 2018

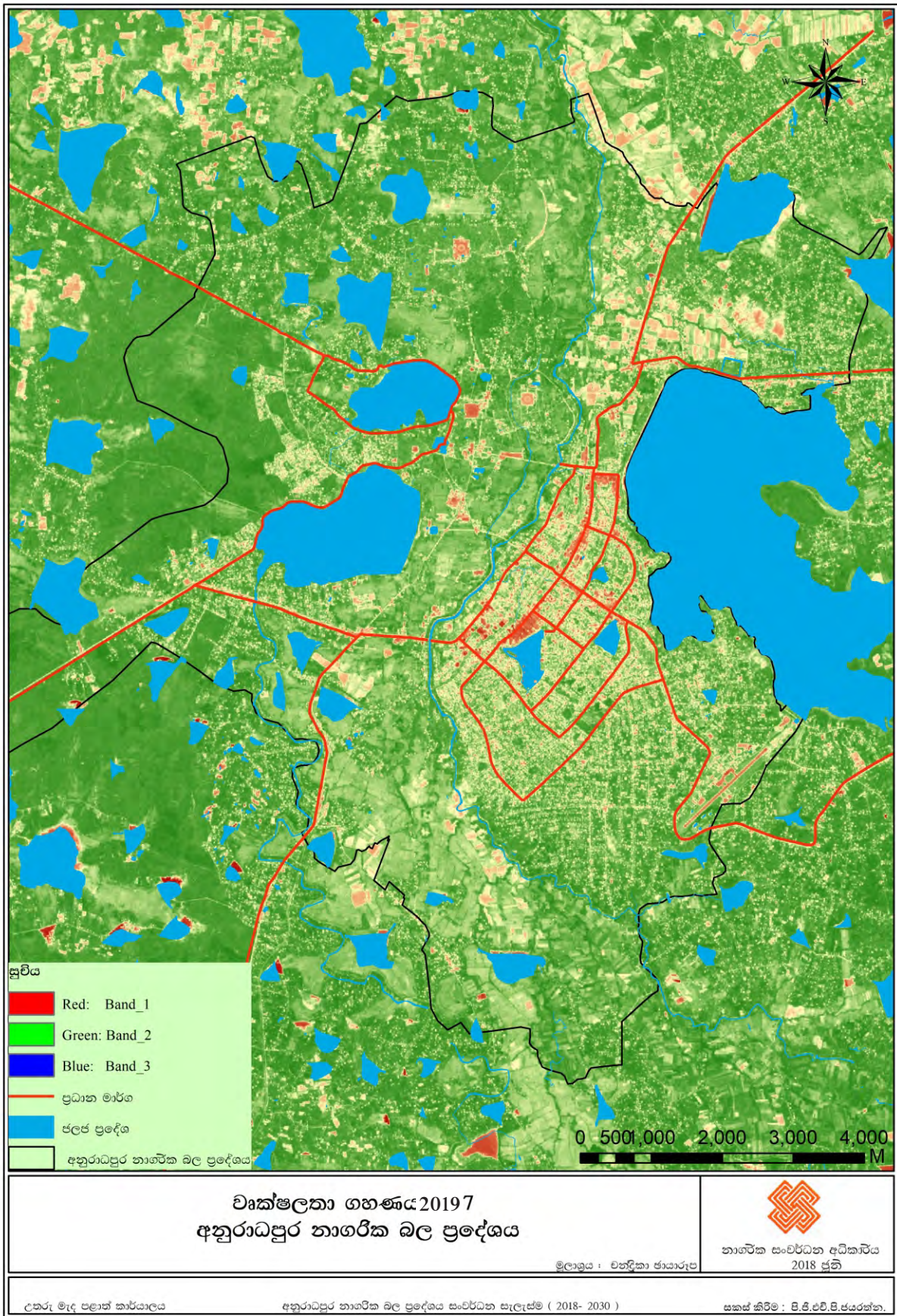
සිතියම් අංක 17 ජීවත් වීමට වඩාත් සුදුසු ප්‍රදේශ 2018

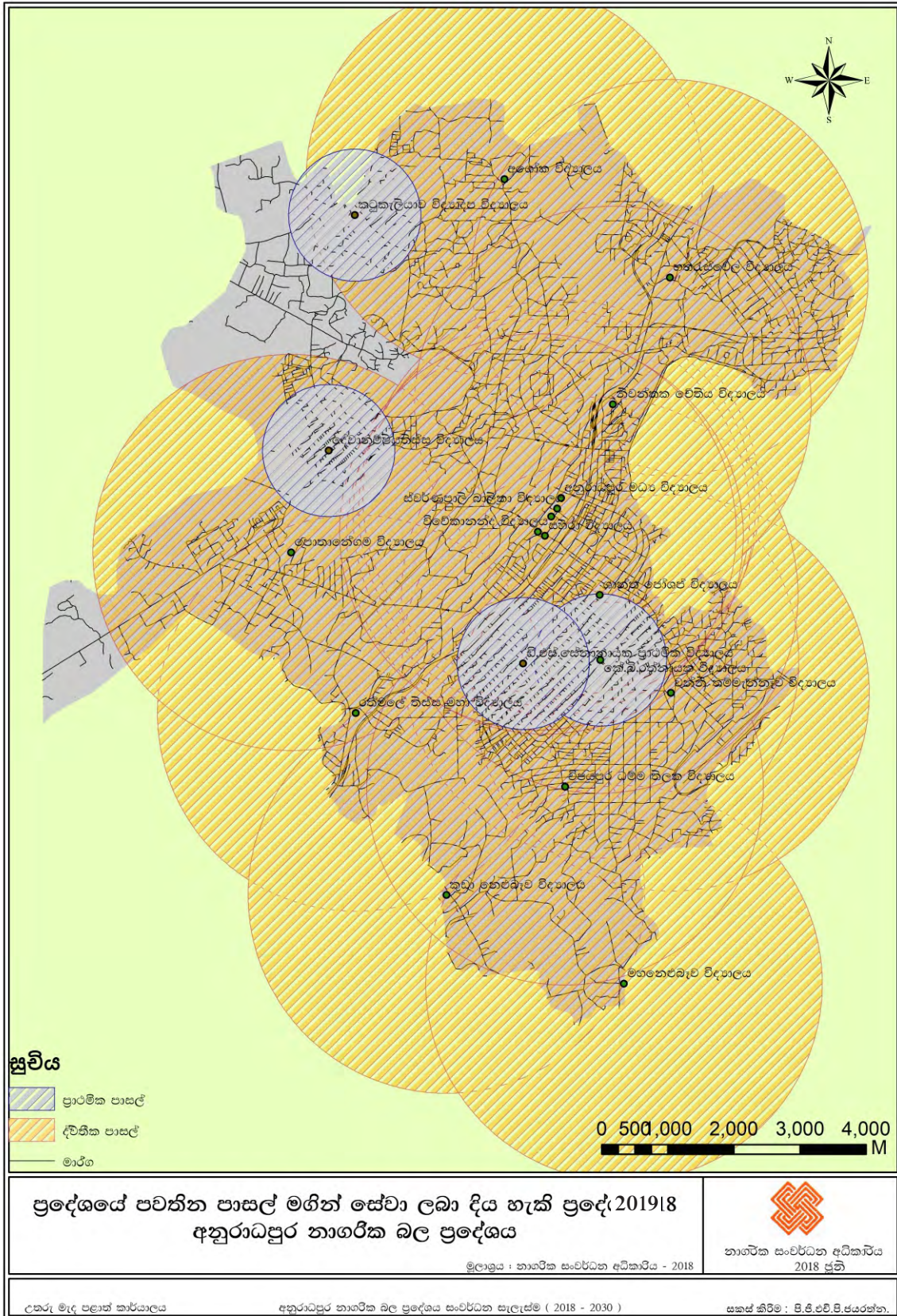
සිතියම් අංක 18 වෘක්ෂලතා ගහණය වෙනස් වීම 2008

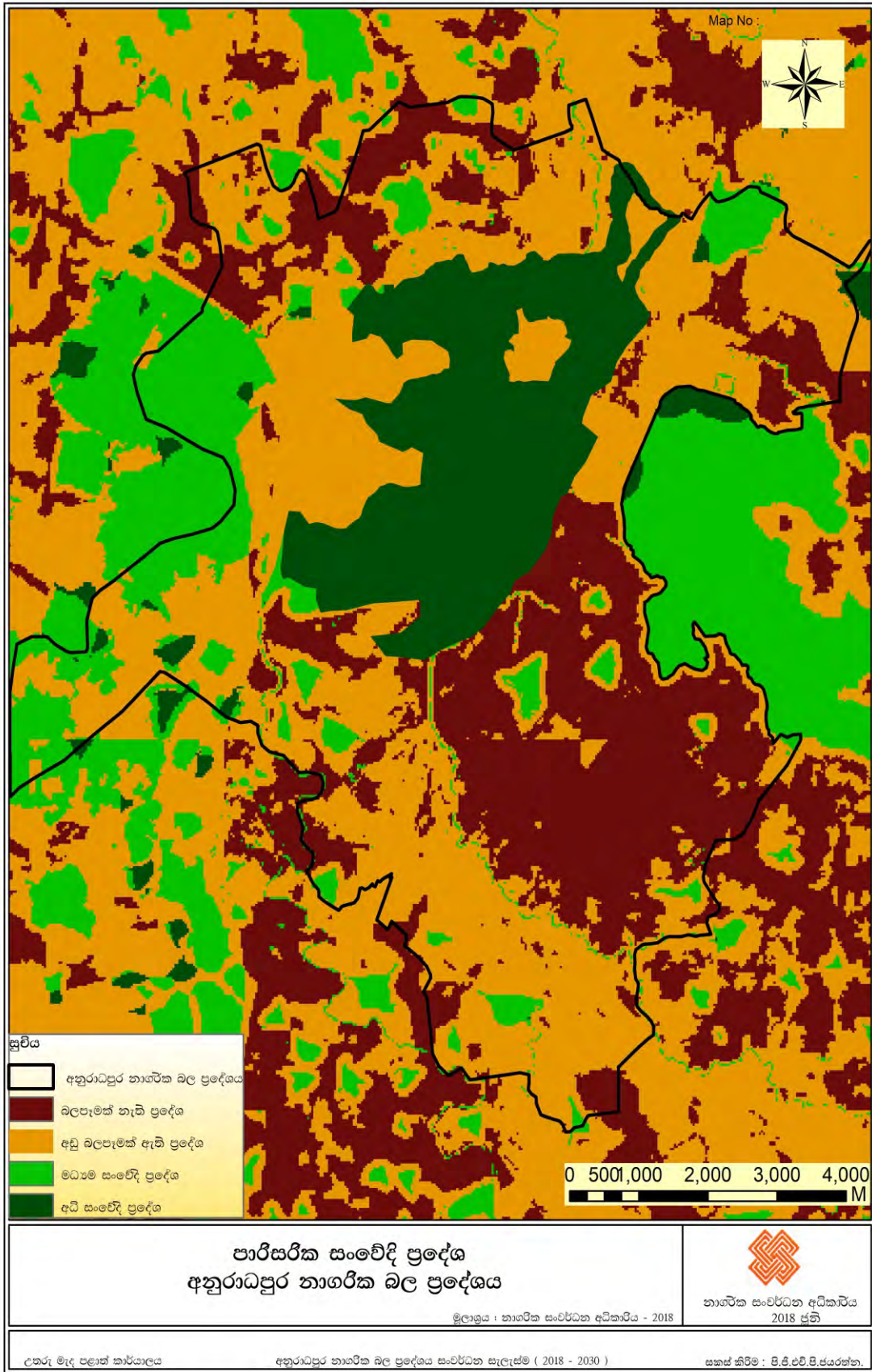
සිතියම් අංක 19 ව්‍යාප්තිය ගහණය වෙනස් වීම 2017

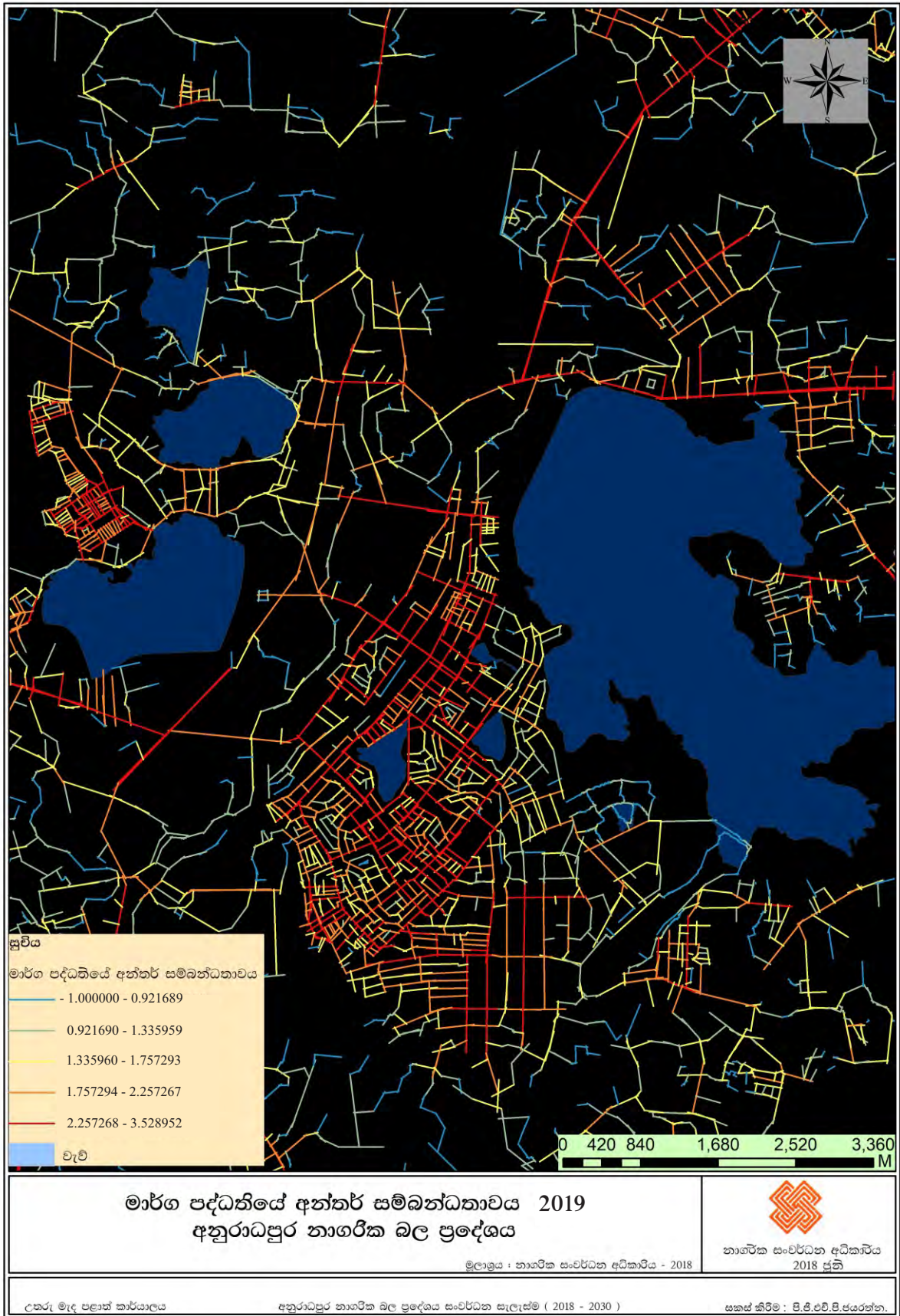
සිතියම් අංක 20 ප්‍රදේශයේ පවතින පාසල් මගින් සේවා ලබා දිය හැකි ප්‍රදේශ 2018

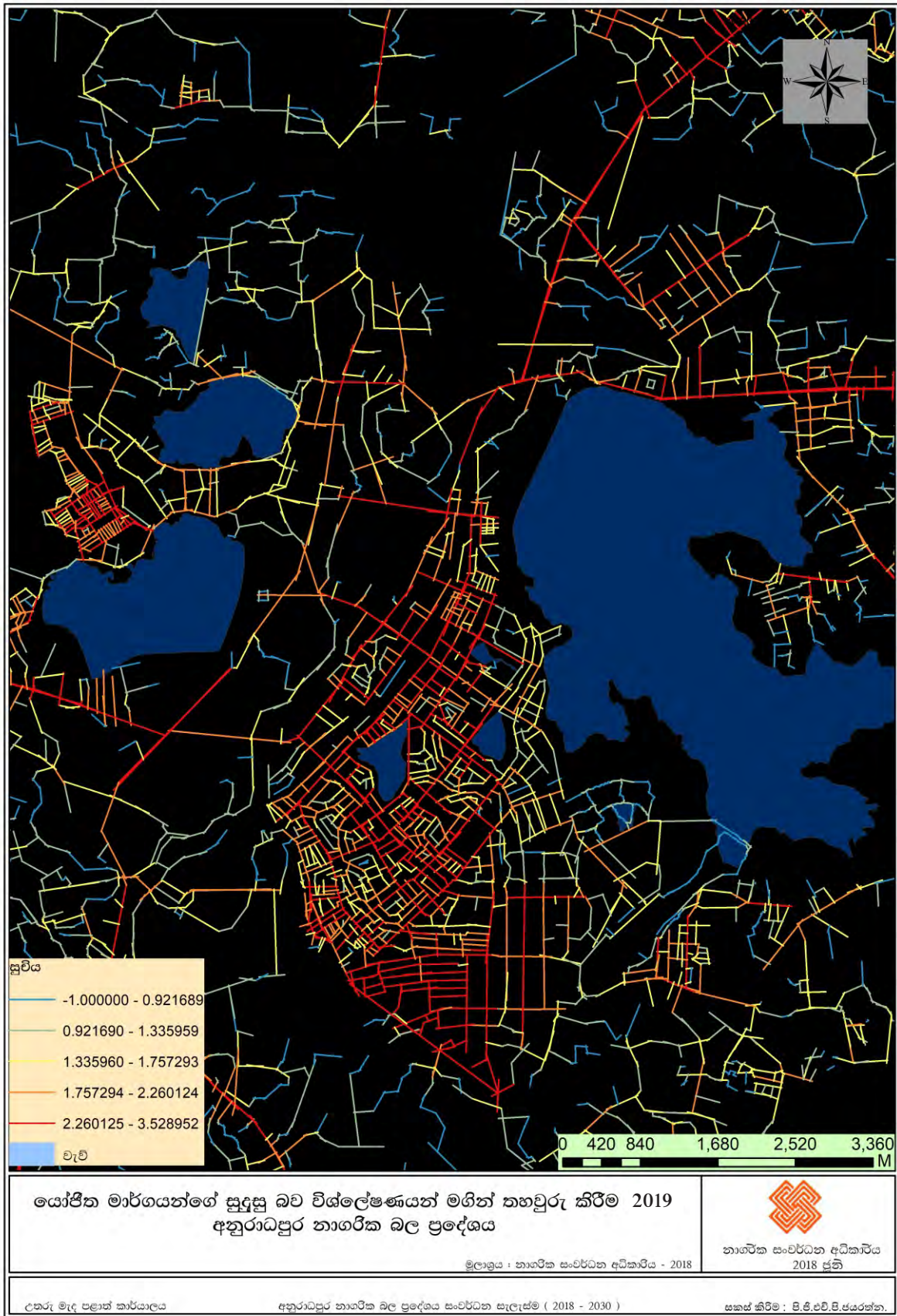
සිතියම් අංක 21 පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශ

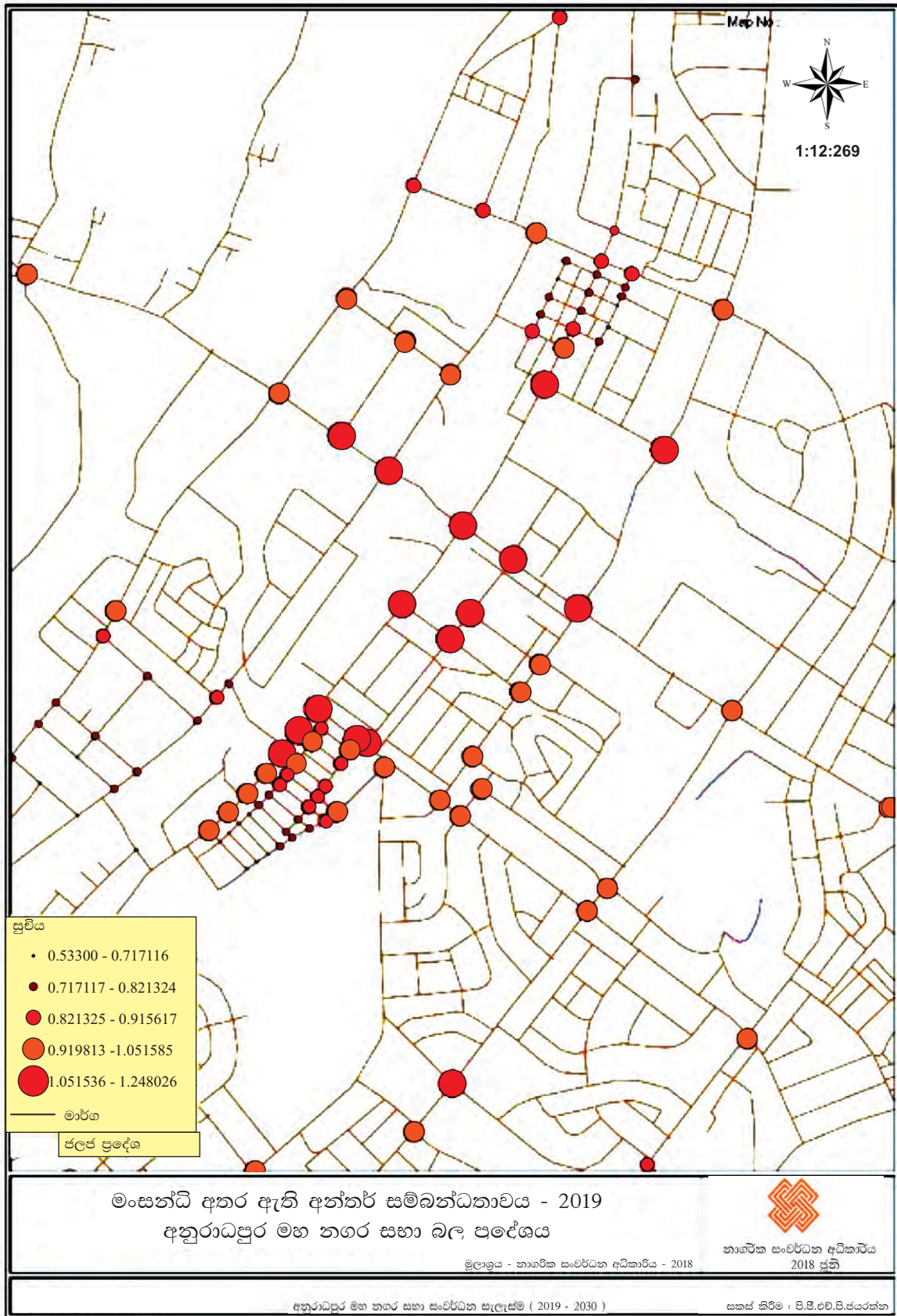
සිතියම් අංක 22 මාර්ග පද්ධතියේ අන්තර් සම්බන්ධතාවය

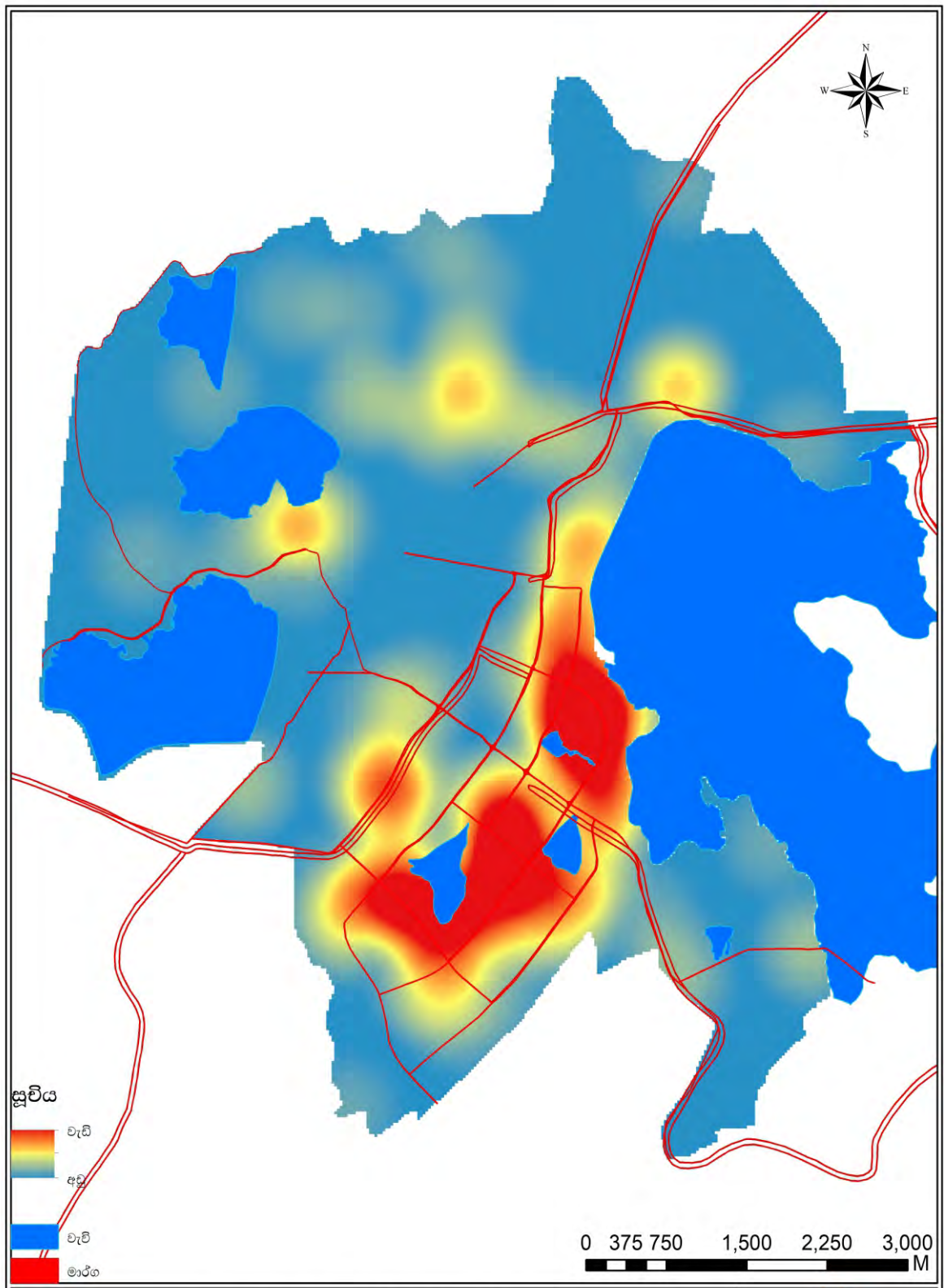
සිතියම් අංක 23 යෝජිත මාර්ගයන්ගේ සුදුසු බව විශ්ලේෂණයන් මගින් තහවුරු කිරීම 2018

සිතියම් අංක 24 මංසන්ධි අතර ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය 2018

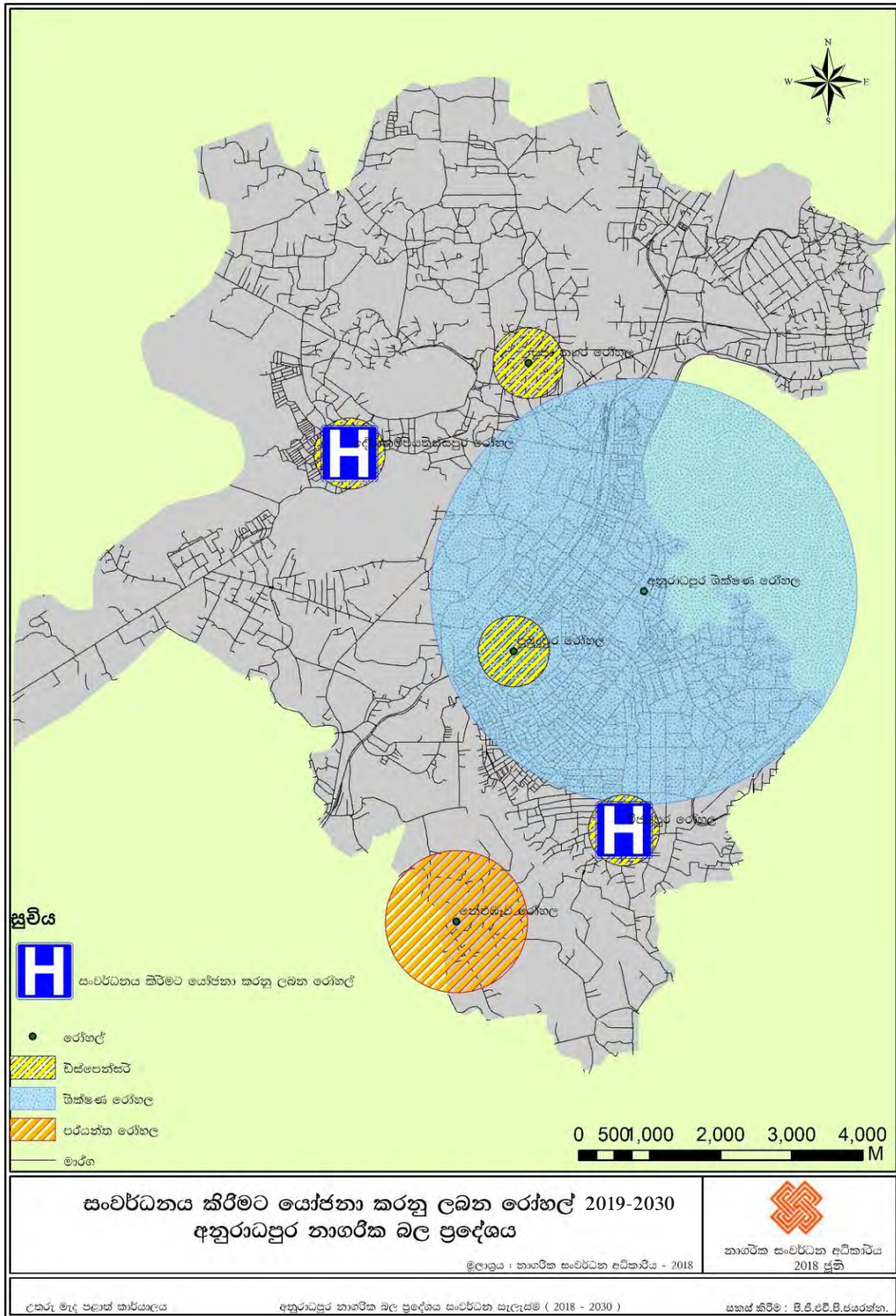
සිතියම් අංක 25 සංචාරක ලැගුම්හල් පිහිටි ප්‍රදේශ

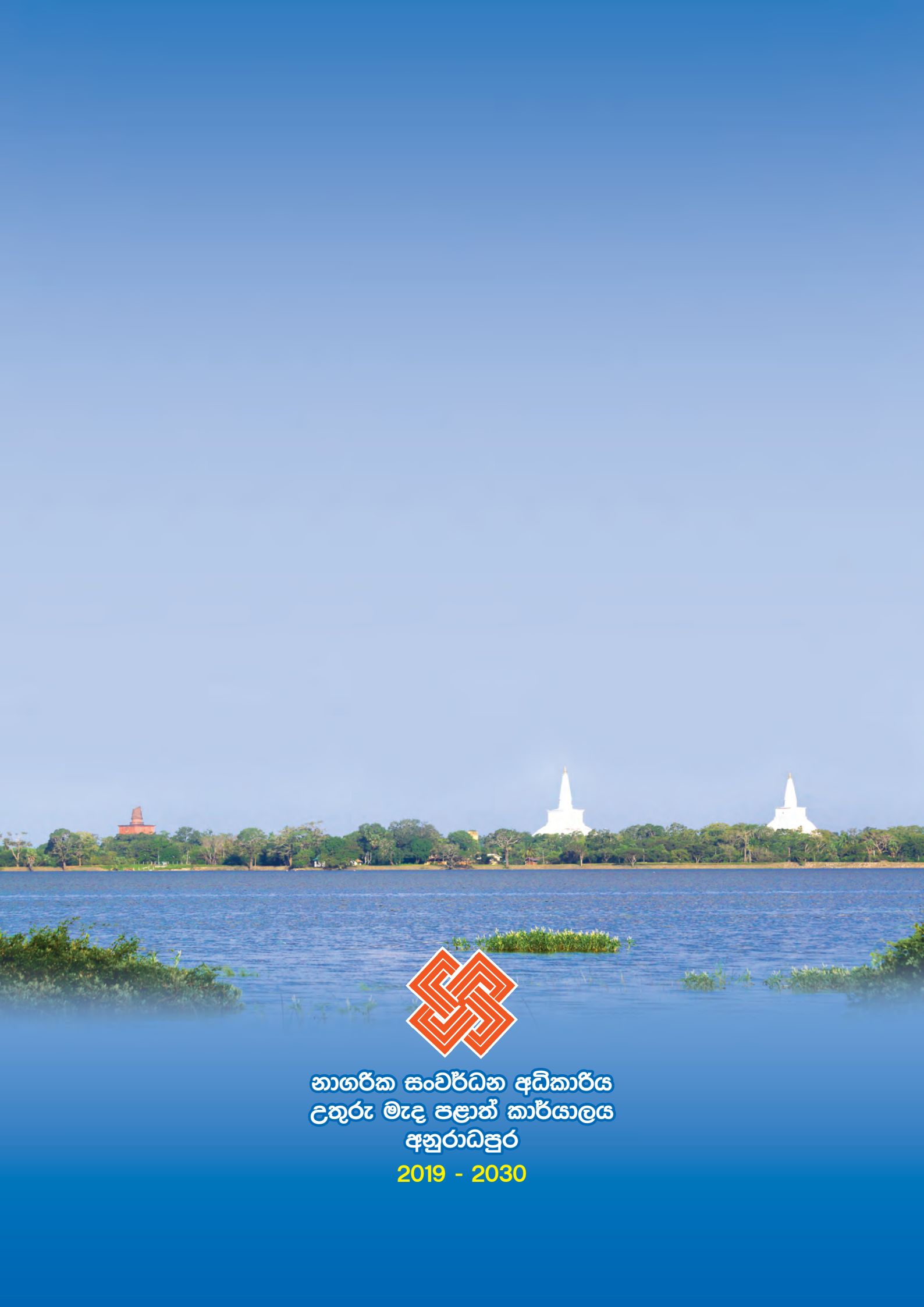

සංචාරක ලැගුම්හල් පිහිටි ප්‍රදේශ 2019 අනුරාධපුර මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - 2018	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය 2018 ජූනි

උතුරු මැද පළාත් කාර්යාලය   අනුරාධපුර මහ නගර සභා සංවර්ධන සැලැස්ම (2019 - 2030)   සකස් කිරීම : පී.පී.එච්.පී.ජයරත්න.

සිතියම් අංක 26 සංවර්ධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන රෝහල්

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
උතුරු මැද පළාත් කාර්යාලය
අනුරාධපුර

2019 - 2030